

Euroopan unionin virallinen lehti

L 227

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

53. vuosikerta
28. elokuuta 2010

Sisältö

II Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset

KANSAINVÄLISILLÄ SOPIMUKSILLA PERUSTETTUIJEN ELINTEN ANTAMAT SÄÄDÖKSET

★ **Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) sääntö nro 55 – Ajoneuvoyhdistelmien mekaanisten kytkinosien hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset** 1

IV *EY-sopimuksen, EU-sopimuksen ja Euratom-sopimuksen nojalla ennen 1. joulukuuta 2009 annetut säädökset*

2010/460/EY:

★ **Komission päätös, tehty 19 päivänä marraskuuta 2009, valtioneuoston päätökset C 38/A/04 (ex NN 58/04) ja C 36/B/06 (ex NN 38/06), jotka Italia on toteuttanut Alcoa Trasformazionin hyväksi (tiedoksiantettu numerolla K(2009) 8112) ⁽¹⁾**..... 62

Hinta: 4 EUR

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

II

(Muut kuin lainsäätämisyksessä hyväksyttävät säädökset)

KANSAINVÄLISILLÄ SOPIMUKSILLA PERUSTETTUIJEN ELINTEN ANTAMAT SÄÄDÖKSET

Vain alkuperäiset UNECE:n tekstit ovat kansainvälisen julkisoikeuden mukaan sitovia. Tämän säännön asema ja voimaantulopäivä on hyvä tarkastaa UNECE:n asiakirjan TRANS/WP.29/343/Rev.X viimeisimmästä versiosta. Asiakirja saatavana osoitteessa:
<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>

Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) sääntö nro 55 – Ajoneuvoyhdistelmien mekaanisten kytkinosien hyväksyntää koskevat yhdenmukaiset vaatimukset

Sisältää kaiken voimassa olevan tekstin seuraaviin asti:

Muutossarjan 01 täydennys 1 – Voimaantulopäivä: 17. maaliskuuta 2010

SISÄLLYS

SÄÄNTÖ

1. Soveltamisala
2. Määritelmät
3. Mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan hyväksynnän hakeminen
4. Mekaanisia kytkinlaitteita tai osia koskevat yleiset vaatimukset
5. Mekaanisella kytkinlaitteella tai -osalla varustetun ajoneuvon hyväksynnän hakeminen
6. Mekaanisella kytkinlaitteella tai -osalla varustettuja ajoneuvoja koskevat yleiset vaatimukset
7. Merkinnät
8. Hyväksyntä
9. Mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan taikka ajoneuvon muutokset ja hyväksynnän laajentaminen
10. Tuotannon vaatimustenmukaisuus
11. Seuraamukset vaatimustenmukaisuudesta poikkeavasta tuotannosta
12. Tuotannon lopettaminen
13. Siirtymäsäännökset
14. Hyväksyntätesteistä vastaavien teknisten tutkimuslaitosten sekä hallinnollisten yksiköiden nimet ja osoitteet

LIITTEET

- Liite 1 – Ilmoitus mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppin hyväksynnän myöntämisestä, laajentamisesta, epäämisestä tai peruuttamisesta taikka tuotannon lopettamisesta säännön nro 55 mukaisesti
- Liite 2 – Ilmoitus ajoneuvotyyppin hyväksynnän myöntämisestä, laajentamisesta, epäämisestä tai peruuttamisesta mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan asennuksen osalta tai ajoneuvotyyppin tuotannon lopettamisesta säännön nro 55 mukaisesti

- Liite 3 – Esimerkki hyväksyntämerkin sijoittelusta
- Liite 4 – Esimerkkejä ominaisarvojen merkitsemisestä
- Liite 5 – Mekaanisia kytkinlaitteita ja -osia koskevat vaatimukset
- Liite 6 – Mekaanisten kytkinlaitteiden tai -osien testaus
- Liite 7 – Asennus ja erityisvaatimukset

1. SOVELTAMISALA

- 1.1 Tässä säännössä määritellään vaatimukset, jotka mekaanisten kytkinlaitteiden ja -osien on täytettävä, jotta ne katsotaan kansainvälisesti keskenään yhteensopiviksi.
- 1.2 Tätä sääntöä sovelletaan laitteisiin ja osiin, jotka on tarkoitettu käytettäväksi
- 1.2.1 moottoriajoneuvoissa ja perävaunuissa, jotka muodostavat täysperävaunuyhdistelmän ⁽¹⁾
- 1.2.2 moottoriajoneuvoissa ja perävaunuissa, jotka muodostavat puoliperävaunuyhdistelmän ⁽¹⁾, jossa moottoriajoneuvon kohdistuva pystysuuntainen voima on korkeintaan 200 kN.
- 1.3 Tätä sääntöä sovelletaan
- 1.3.1 kohdassa 2.3 määriteltyihin standardinmukaisiin laitteisiin ja -osiin
- 1.3.2 kohdassa 2.4 määriteltyihin ei-standardinmukaisiin laitteisiin ja osiin
- 1.3.3 kohdassa 2.5 määriteltyihin ei-standardinmukaisiin sekalaisiin laitteisiin ja osiin.

2. MÄÄRITELMÄT

Tässä säännössä

- 2.1 ”mekaanisella kytkinlaitteella ja -osalla” tarkoitetaan kaikkia moottoriajoneuvon ja perävaunun rungossa, korirakenteen kantavissa osissa ja alustassa olevia osia ja laitteita, joilla ajoneuvo ja perävaunu on liitetty yhteen niin, että muodostuu täysperävaunu- tai puoliperävaunuyhdistelmä. Tähän kuuluvat myös kiinteät tai irrotettavat osat, jotka on tarkoitettu mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan kiinnittämistä tai käyttöä varten.
- 2.2 Kytchentämenetelmän automaattisuuden vaatimus täyttyy, jos vetoajoneuvon peruuttaminen perävaunua vasten riittää kytkinlaitteen täydelliseen ja oikeaan kiinnittämiseen, automaattiseen lukitsemiseen ja lukituslaitteiden oikean kiinnittämisen osoittamiseen ilman ulkoisia toimenpiteitä.
- Koukkutyypisten kytkinlaitteiden automaattisuuden vaatimus täyttyy, jos laitteen lukituslaitteen avaaminen ja sulkeminen tapahtuu ilman ulkoisia toimenpiteitä silloin, kun vetosilmukka asetetaan koukkuun.
- 2.3 Standardinmukaiset mekaaniset kytkinlaitteet ja -osat vastaavat mitoitukseltaan ja ominaisarviltaan tässä standardissa annettuja arvoja. Ne ovat valmistajasta riippumatta luokassaan keskenään vaihtokelpoisia.
- 2.4 Ei-standardinmukaiset kytkinlaitteet ja -osat eivät täysin vastaa mitoitukseltaan ja ominaispiirteiltään tässä standardissa annettuja arvoja, mutta ne voidaan liittää kyseisen luokan standardinmukaisiin kytkinlaitteisiin ja -osiin.
- 2.5 Sekalaiset ei-standardinmukaiset kytkinlaitteet ja -osat eivät vastaa mitoitukseltaan ja ominaispiirteiltään tässä standardissa annettuja arvoja, eikä niitä voida liittää standardinmukaisiin kytkinlaitteisiin ja -osiin. Nämä ovat esimerkiksi laitteita, jotka eivät vastaa mitään 2.6 kohdassa mainittua luokkaa A–L tai T (kuten erikoiskäyttöön ja raskaisiin kuljetuksiin tarkoitetut tai sekalaiset kansallisia standardeja vastaavat laitteet).

⁽¹⁾ Liikennettä koskevan yleissopimuksen (Wien, 1968) 1 artiklan t ja u alakohdan merkityksessä.

- 2.6 Mekaaniset kytkinlaitteet ja -osat luokitellaan tyyppin mukaan seuraavasti:
- 2.6.1 Luokka A: Vetokuulat ja kiinnityskorvakkeet, jotka sisältävät halkaisijaltaan 50 mm:n kokoisen pallomaisen laitteen ja korvakkeet vetoajoneuvossa perävaunun vetopäähän kiinnittymistä varten (ks. liite 5, kohta 1).
- 2.6.1.1 Luokat A50-1 – 50-5: Standardinmukaiset vetokuulat, joiden halkaisija on 50 mm ja joissa on laippatyyppinen pultattu kiinnitys.
- 2.6.1.2 Luokka A50-X: Ei-standardinmukaiset halkaisijaltaan 50 mm:n vetokuulat, joiden halkaisija on 50 mm ja joissa on kiinnityskorvakkeet.
- 2.6.2 Luokka B: Perävaunun vetoaisaan kiinnitetyt vetopäät vetoajoneuvon halkaisijaltaan 50 mm:n vetokuulaan kiinnittämistä varten (ks. liite 5, kohta 2).
- 2.6.2.1 Luokka B50-X: Ei-standardinmukaiset vetopäät, joiden halkaisija on 50 mm.
- 2.6.3 Luokka C: Vetoaisakytkimet, joissa on halkaisijaltaan 50 mm:n tappi ja kita ja automaattinen sulkija lukitustappi vetoajoneuvossa perävaunun vetosilmukkaan kiinnittymistä varten (ks. liite 5, kohta 3).
- 2.6.3.1 Luokat C50-1 – 50-7: Standardinmukaiset vetoaisakytkimet, joissa on halkaisijaltaan 50 mm:n tappi.
- 2.6.3.2 Luokka C50-X: Ei-standardinmukaiset vetoaisakytkimet, joissa on halkaisijaltaan 50 mm:n tappi.
- 2.6.4 Luokka D: Vetosilmukat, joissa on halkaisijaltaan 50 mm:n tapille sopiva yhdensuuntainen reikä ja jotka on kiinnitetty perävaunun vetoaisaan automattiseen vetoaisakytkimeen kiinnittymistä varten (ks. liite 5, kohta 4).
- 2.6.4.1 Luokka D50-A: Standardinmukaiset hitsaamalla liitettävät vetosilmukat, tapin halkaisija 50 mm.
- 2.6.4.2 Luokka D50-B: Standardinmukaiset kierteillä liitettävät vetosilmukat, tapin halkaisija 50 mm.
- 2.6.4.3 Luokka D50-C ja 50-D: Standardinmukaiset pulteilla liitettävät vetosilmukat, tapin halkaisija 50 mm.
- 2.6.4.4 Luokka D50-X: Ei-standardinmukaiset vetosilmukat, tapin halkaisija 50 mm.
- 2.6.5 Luokka E: Ei-standardinmukaiset vetoaisat, jotka koostuvat työntölaitteista ja vastaavista varusteista kiinnitettyinä hinattavan ajoneuvon eteen tai ajoneuvon alustaan ja jotka soveltuvat kytkemiseen vetoajoneuvoon vetosilmukoilla, vetopäillä ja vastaavilla kytkinlaitteilla (ks. liite 5, kohta 5).
- Vetoaisa voi olla nivelöity, jolloin se liikkuu vapaasti pystytasossa eikä kanna pystysuuntaista kuormaa, tai kiinteä pystysuunnassa, jolloin se kantaa pystysuuntaista kuormaa. Kiinteät vetoaisat voivat olla täysin kiinteitä tai joustavasti kiinnitettyjä.
- Vetoaisat voivat sisältää useamman kuin yhden osan ja olla säädettäviä tai taivutettuja.
- Tämä sääntö koskee vetoaisoja, jotka ovat erillisiä yksiköitä eivätkä osa vedettävän ajoneuvon alustaa.
- 2.6.6 Luokka F: Ei-standardinmukaiset vetopalkit, joita ovat kaikki osat ja laitteet, jotka on sijoitettu kytkinlaitteiden, kuten vetokuulien ja vetoaisakytkimien, ja vetoajoneuvon rungon (esimerkiksi takapoikkipalkin), kantavan korirakenteen tai alustan väliin (ks. liite 5, kohta 6).
- 2.6.7 Luokka G: Vetopöytäkytkin on vetoajoneuvoissa käytetty levyäinen kytkinlaite, jossa on automaattinen kytkentälukko ja joka kiinnittyy puoliperävaunuun kiinnitettyyn vetopöytäkytkimen tappiin, jonka halkaisija on 50 mm (ks. liite 5, kohta 7).

- 2.6.7.1 Luokka G50: Standardinmukaiset vetopöytäkytkimet, joiden tapin halkaisija on 50 mm.
- 2.6.7.2 Luokka G50-X: Ei-standardinmukaiset vetopöytäkytkimet, joiden tapin halkaisija on 50 mm.
- 2.6.8 Luokka H: Vetopöytäkytkimien tapit, joiden halkaisija on 50 mm, ovat puoliperävaunuun kiinnitettäviä laitteita, jotka kiinnittyvät vetoajoneuvon vetopöytäkytkimeen (ks. liite 5, kohta 8).
- 2.6.8.1 Luokka H50-X: Ei-standardinmukaiset vetopöytäkytkimien tapit, joiden halkaisija on 50 mm.
- 2.6.9 Luokka J: Ei-standardinmukaiset kiinnityslevyt, joita ovat kaikki vetopöytäkytkimen kiinnittämiseksi vetoajoneuvon runkoon tai alustaan käytettävät osat ja laitteet. Kiinnityslevy voi olla vaakatasossa liikkuva ja muodostaa liukuvan vetopöydän (ks. liite 5, kohta 9).
- 2.6.10 Luokka K: Standardinmukaiset koukkutyypiset kytkimet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi yhdessä sopivien luokkaan L kuuluvien rengasmaisten vetosilmukoiden kanssa (ks. liite 5, kohta 10).
- 2.6.11 Luokka L: Standardinmukaiset rengasmaiset vetosilmukat, jotka on tarkoitettu käytettäväksi yhdessä sopivien luokkaan K kuuluvien koukkutyypisten kytkimien kanssa (ks. liite 5, kohta 4).
- 2.6.12 Luokka S: Laitteet ja osat, jotka eivät vastaa mitään luokkaa A–L tai T ja joita käytetään esimerkiksi raskaissa erityiskuljetuksissa tai jotka ovat käytössä vain tietyissä maissa ja vastaavat kansallisia standardeja.
- 2.6.13 Luokka T: Ei-standardinmukaiset, ei-automaattiset erityiset vetoaisatyyppiset kytkimet, jotka voidaan irrottaa vain työkaluilla ja joita tyypillisesti käytetään autonkuljetusajoneuvojen perävaunuissa. Nämä on hyväksyttävä yhteensopivana parina.
- 2.7 Ohjauskiilat ovat puoliperävaunuihin kiinnitettyjä laitteita tai osia, jotka ohjaavat aktiivista perävaunun ohjausta yhdessä vetopöytäkytkimen kanssa.
- 2.8 Kauko-ohjauslaitteet ovat laitteita ja osia, jotka mahdollistavat kytkinlaitteiden käyttämisen ajoneuvon sivusta tai ohjaamosta.
- 2.9 Kauko-osoittimet ovat laitteita ja osia, jotka osoittavat ohjaamossa, että kytkin on toiminut ja turvalaitteet ovat kytkeytyneet.
- 2.10 ”Kytkinlaitteen tai -osan tyypillä” tarkoitetaan laitteita tai osia, jotka eivät poikkea toisistaan esimerkiksi seuraavilta oleellisilta piirteiltään:
- 2.10.1 valmistajan tai toimittajan kaupan nimi tai tavaramerkki
- 2.10.2 kohdassa 2.6 määritelty kytkimen luokka
- 2.10.3 muoto, keskeiset mitat tai muu perustavaa laatua oleva ero rakenteessa tai materiaalissa, ja
- 2.10.4 ominaisarvot D, D_c, S, V ja U, jotka määritellään 2.11 kohdassa.

2.11 Ominaisarvot D , D_c , S , V ja U määritellään seuraavasti:

2.11.1 D - tai D_c -arvo on vetoajoneuvon ja perävaunun välisen vaakasuuntaisen voiman teoreettinen viitevoima, ja sitä käytetään vaakasuuntaisten voimien laskentaperustana dynaamisissa testeissä.

Pystysuuntaisia kantokuormia välittämään soveltumattomille mekaanisille kytkinlaitteille arvo on seuraava:

$$D = g \frac{T \times R}{T + R} \text{ KN}$$

Keskiakseliperävaunuille soveltuville, kohdan 2.13 mukaisille mekaanisille kytkinlaitteille ja komponenteille sovellettava kaava on seuraava:

$$D_c = g \frac{T \times C}{T + R} \text{ KN}$$

Luokan C vetopöytäkytkimille, luokan H vetopöytäkytkimen tapeille ja luokan J kiinnityslevyille, jotka määritellään kohdassa 2.6, kaava on seuraava:

$$D = g \frac{0,6 \times T \times R}{T + R - U} \text{ KN}$$

jossa:

T on vetoajoneuvon suurin teknisesti sallittu massa tonneina. Soveltuvissa tapauksissa tähän sisältyy keskiakseliperävaunun aiheuttama pystysuuntainen kuorma.

R on täysperävaunun, jonka vetoaisa voi liikkua vapaasti pystytasossa, tai puoliperävaunun suurin teknisesti sallittu massa tonneina ⁽¹⁾.

C on se voima, joka välittyy kohdan 2.13 mukaisen keskiakseliperävaunun aksel(e)ista maahan kun perävaunu on kytkettynä vetoajoneuvoon ja kuormattuna suurimpaan teknisesti sallittuun kuormaan ⁽¹⁾. Luokkien O1 ja O2 keskiakseliperävaunujen ⁽²⁾ osalta suurin teknisesti sallittu massa on vetoajoneuvon valmistajan ilmoittama massa.

g on painovoimasta aiheutunut kiihtyvyyden arvo (arvoksi otettu $9,81 \text{ m/s}^2$).

U on kuten se määritellään kohdassa 2.11.2.

S on kuten se määritellään kohdassa 2.11.3.

2.11.2 U -arvo on se pystysuuntainen massa tonneina, jonka puoliperävaunu, jonka massa on suurin teknisesti sallittu, aiheuttaa vetopöytäkytkimelle ⁽¹⁾.

2.11.3 S -arvo on se pystysuuntainen massa kiloina, jonka 2.13 kohdan mukainen keskiakseliperävaunu, jonka massa on suurin teknisesti sallittu, aiheuttaa kytkimelle staattisissa olosuhteissa ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Massat T ja R ja suurin teknisesti sallittu massa voivat olla suuremmat kuin kansallisen lainsäädännön mukainen suurin sallittu massa.

⁽²⁾ Ks. määritelmät säännössä nro 13, joka on liitteenä vuoden 1958 sopimuksessa, joka koskee pyörillä varustettuihin ajoneuvoihin ja niihin asennettaviin tai niissä käytettäviin varusteisiin ja osiin sovellettavien yhdenmukaisten teknisten ehtojen hyväksymistä sekä näiden vaatimusten mukaisesti annettujen hyväksymisten vastavuoroista tunnustamista koskevia ehtoja. Määritelmä on myös liitteessä 7 asiakirjassa Consolidated Resolution on the Construction vehicles (R. E. 3) (asiakirja TRANS/ WP 29/ 78/ Rev. 1/ Amend. 2).

- 2.11.4 V-arvo on sen pystysuuntaisen voiman amplitudin teoreettinen viitevoima, jonka aiheuttaa kytkimelle keskiakseliperävaunu, jonka suurin teknisesti sallittu massa on yli 3,5 tonnia. V-arvo otetaan pystysuuntaisten voimien laskentaperustaksi dynaamisissa testeissä.

$$V = \frac{a \times C \times X^2}{L^2} \text{ (ks. huomautus jäljempänä)}$$

jossa:

a on vetoajoneuvon taka-akselin pyöränripustuksen tyyppin mukainen vastaava pystysuuntainen kiihtyvyys kytkimellä.

Ilmajousituksella (tai ripustusjärjestelmillä, joiden vaimennusominaisuudet ovat vastaavat) varustetuille ajoneuvoille

$$a = 1,8 \text{ m/s}^2$$

Muunlaisella pyöränripustuksella varustetuille ajoneuvoille

$$a = 2,4 \text{ m/s}^2$$

X on perävaunun kuormausalueen pituus metreinä (ks. kuva 1).

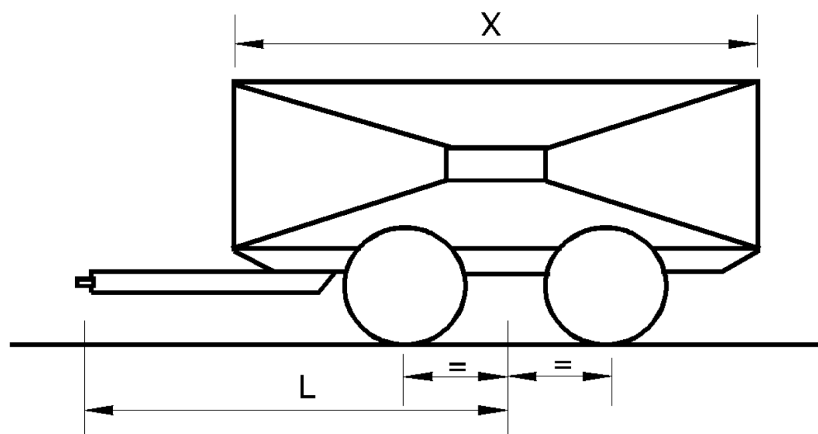
L on vetosilmukan keskiön ja akseliston keskiön välinen etäisyys metreinä (ks. kuva 1).

Huom.: Jos etäisyys on alle 1,0, arvoksi otetaan 1,0.

$$\frac{X^2}{L^2} \geq 1,0$$

Kuva 1

Keskiakseliperävaunun mitat

- 2.12 Tämän säännön liitteessä 6 käytetyt symbolit ja määritelmät

A_v = ohjaavan akselin suurin sallittu akselimassa tonneina

C = keskiakseliperävaunun suurin sallittu massa tonneina (ks. tämän säännön kohta 2.11.1).

D = D-arvo (kN) (ks. tämän säännön kohta 2.11.1).

D_c = keskiakseliperävaunun D_c -arvo (kN) (ks. tämän säännön kohta 2.11.1).

R = hinattavan ajoneuvon massa tonneina (ks. tämän säännön 2.11.1 kohta).

T = vetoajoneuvon massa tonneina (ks. tämän säännön kohta 2.11.1).

F_a = staattinen nostava voima (kN).

F_h = ajoneuvon pitkittäisakselin suuntaisen testivoiman vaakakomponentti (kN).

F_s = testivoiman pystykomponentti (kN).

S = staattinen pystysuuntainen massa kilogrammoina.

U = vetopöytään kohdistuva pystysuuntainen massa tonneina.

V = V -arvo (kN) (ks. tämän säännön kohta 2.11.4).

a = pystysuuntaisen kiihtyvyyden vastaavuustekijä keskiakseliperävaunujen kytkentäpisteessä vetoajoneuvon taka-akselin (-akselien) pyöränripustuksen tyyppin mukaan (ks. tämän säännön kohta 2.11.4).

e = irrotettavissa olevien vetokuulien kytkentäpisteen ja kiinnityspisteiden pystytason välinen pitkittäissuuntainen etäisyys (ks. kuvat 20c–20f) millimetreinä.

f = irrotettavissa olevien vetokuulien kytkentäpisteen ja kiinnityspisteiden vaakatason välinen pystysuuntainen etäisyys (ks. kuva 21-25) millimetreinä.

g = painovoimasta aiheutuva kiihtyvyys (arvoksi otettu $9,81 \text{ m/s}^2$).

L = teoreettinen vetoaisan pituus eli vetosilmukan keskiön ja akselistokokoonpanon keskiön välinen etäisyys metreinä.

X = keskiakseliperävaunun lastausalueen pituus metreinä.

Alaindeksit:

O = suurin testivoima

U = pienin testivoima

a = staattinen voima

h = vaakasuuntainen

p = tykyttävä

res = resultantti

s = pystysuuntainen

w = vaihtuva voima

- 2.13 "Keskiakseliperävaunulla" tarkoitetaan perävaunua, jossa on vetoaisa, joka ei voi liikkua pystysuunnassa perävaunusta erillään, ja jonka akseli (akselit) on sijoitettu lähelle tasaisesti kuormatun perävaunun painopistettä. Vetoajoneuvon kytkimeen kohdistuva pystysuuntainen voima saa olla enintään pienempi seuraavista arvoista: 10 prosenttia perävaunun suurimmasta massasta tai 1 000 kg.

Keskiakseliperävaunun suurimmalla massalla tarkoitetaan kokonaismassaa, joka välittyy maahan perävaunun akselin (akselien) välityksellä, kun perävaunu on kiinnitetty vetoajoneuvoon ja kuormattu suurimpaan teknisesti sallittuun massaan ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Teknisesti sallittu massa voi olla suurempi kuin kansallisen lainsäädännön mukaan sallittu suurin massa.

- 2.14 "Varmistetulla mekaanisella kiinnityksellä" tarkoitetaan sitä, että laitteen ja sen osien rakenteen ja geometrian on oltava sellaisia, että kytkentä ei avaudu tai irtoa minkään sellaisen voiman tai sellaisten voimakomponenttien vaikutuksesta, joka tai jotka voivat kohdistua kytkentään normaalin käytön tai testauksen aikana.
- 2.15 "Ajoneuvotyyppillä" tarkoitetaan ajoneuvoja, jotka eivät eroa toisistaan sellaisten olennaisten seikkojen osalta, kuten rakenne, mitat ja muoto ja materiaalit niillä alueilla, joihin mekaaniset kytkinlaitteet tai -osat on kiinnitetty. Tämä koskee sekä vetoajoneuvoa että perävaunua.
3. MEKAANISEN KYTKINLAITTEEN TAI -OSAN HYVÄKSYNNÄN HAKEMINEN
- 3.1 Kauppanimen tai tavaramerkin omistajan tai tämän valtuutetun edustajan on haettava hyväksyntää.
- 3.2 Kunkin mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppistä on hakemuksessa ilmoitettava seuraavassa luetellut tiedot esimerkiksi liitteessä 1 olevalla ilmoituslomakkeella:
- 3.2.1 tiedot kaikista kytkinlaitteessa tai -osassa olevista valmistajan tai toimittajan tavaramerkeistä tai muista merkeistä
- 3.2.2 kolmena kappaleena piirustukset, jotka ovat riittävän yksityiskohtaiset laitteen tai osan määrittämiseksi ja joista käy ilmi miten laite tai osa kiinnitetään ajoneuvoon. Piirustuksista on käytävä ilmi hyväksyntänumerolle ja muille kohdassa 7 esitetyille merkinnöille varatut paikat.
- 3.2.3 tiedot arvoista D , D_c , S , V ja U soveltuvin osin kohdan 2.11 mukaisesti
- Luokan A kiinnityskorvakkeiden osalta on ilmoitettava vetoajoneuvon ja perävaunun suurimmat saalitut massat sekä vetokuulaan kohdistuva suurin sallittu staattinen pystysuuntainen kuorma vetoajoneuvon valmistajan ohjeiden mukaan.
- 3.2.3.1 Ominaisarvojen on oltava vähintään sellaiset, joita sovelletaan ajoneuvojen, perävaunujen ja yhdistelmien suurimpiin sallittuihin massoihin.
- 3.2.4 laitteen tai osan yksityiskohtainen tekninen kuvaus, jossa eritellään varsinkin tyyppi ja käytetyt materiaalit
- 3.2.5 niitä ajoneuvoja koskevat rajoitukset, joihin kytkin voidaan kiinnittää (ks. liite 1, kohta 12 ja liite 5, kohta 3.4)
- 3.2.6 yksi näyte ja lisänäytteet tyyppi hyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen vaatimusten mukaan
- 3.2.7 Kaikkien näytteiden on oltava täysin viimeistelyjä ja niissä on oltava lopullinen pintakäsittely. Jos lopullinen pintakäsittely kuitenkin on maalaminen tai epoksijauhepinnoitus, se on jätettävä pois.
- 3.2.8 Kun on kyse mekaanisesta kytkinlaitteesta tai -osasta, joka on suunniteltu tietyn tyyppiseen ajoneuvoon, kytkinlaitteen tai -osan valmistajan on toimitettava lisäksi ajoneuvon valmistajan toimitamat asennustiedot. Hyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen voi lisäksi pyytää, että sille toimitetaan kyseistä tyyppiä edustava ajoneuvo.
4. MEKAANISIA KYTKINLAITTEITA TAI -OSIA KOSKEVAT YLEISET VAATIMUKSET
- 4.1 Jokaisen näytekappaleen on täytettävä liitteiden 5 ja 6 mitoitusta ja lujuutta koskevat vaatimukset. Liitteessä 6 määritellyissä testeissä ei saa ilmetä halkeamia, murtumia tai liiallista pysyvää muodonmuutosta, joka olisi haitallista laitteen moitteettomalle toiminnalle.

- 4.2 Kaikki mekaanisten kytkinlaitteiden tai -osien osat, joiden peittäminen voi aiheuttaa ajoneuvon ja perävaunun kytkennän irtoamisen, on oltava valmistettu teräksestä. Muita materiaaleja voi käyttää, jos valmistaja on osoittanut vastaavuuden tavalla, jonka tätä sääntöä soveltavan sopimuspuolen tyyppihyväksyntäviranomaisen tai tekninen tutkimuslaitos hyväksyy.
- 4.3 Mekaanisten kytkinlaitteiden ja -osien on oltava turvallisia käyttää ja yhden henkilön on voitava tehdä ja irrottaa kytkentä ilman työkaluja. Luokan T kytkinlaitteita lukuun ottamatta sellaisten perävaunujen kytkennässä, joiden suurin teknisesti sallittu massa on yli 3,5 tonnia, saa käyttää vain laitteita, jotka mahdollistavat automaattisen kytkennän.
- 4.4 Mekaaniset kytkinlaitteet ja -osat on suunniteltava ja valmistettava siten, että ne tavallisessa käytössä, oikein huollettuna ja kuluvat osat vaihdettuina toimivat jatkuvasti tyydyttävästi ja säilyttävät tässä säännössä määrätyt ominaisuutensa.
- 4.5 Kaikki kytkinlaitteet ja -osat on suunniteltava varmistettua mekaanista kiinnitystä varten, ja suljetun asennon on oltava varmistettu vähintään yhdellä varmistetulla mekaanisella kiinnityksellä, jollei liitteessä 5 ole esitettyjä lisävaatimuksia. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää kahta tai useampaa erillistä laitetta kytkimen pitävyyden varmistamiseksi, mutta kukin näistä laitteista on suunniteltava varmistettua mekaanista kiinnitystä varten ja ne on testattava erikseen liitteen 6 vaatimusten mukaisesti. Varmistetun mekaanisen kiinnityksen on oltava kohdan 2.14 määritelmän mukainen.

Jousivoimia voidaan käyttää vain kytkinlaitteen sulkemiseen ja sen estämiseen, että tärinä siirtäisi laitteen osia niin, että kytkentä voisi avautua tai irrota.

Minkään yksittäisen jousen rikkoutuminen tai puuttuminen ei saa aiheuttaa koko laitteen avautumista tai irtoamista.

- 4.6 Kaikkien kytkinlaitteiden tai -osien mukana on oltava asennus- ja käyttöohjeet, jotka antavat pätevälle henkilöstölle riittävät tiedot laitteen asentamisesta ajoneuvoon ja asianmukaisesta käytöstä (ks. myös liite 7). Ohjeiden on oltava ainakin sen maan kielellä, jossa kytkinlaitetta tarjotaan myyntiin. Kun kytkinlaitteet on toimitettu ajoneuvonvalmistajille tai korinrakentajille alkuperäisasennusta varten, asennusohjeita koskeva määräys voidaan poistaa. Tässä tapauksessa ajoneuvonvalmistajan tai korinrakentajan vastuulla on varmistaa, että ajoneuvon käyttäjälle toimitetaan riittävät tiedot kytkinlaitteen tai -osan käytöstä.
- 4.7 Kun luokan A, tai soveltuvin osin luokan S, laitteita käytetään perävaunuissa, joiden suurin teknisesti sallittu massa on korkeintaan 3,5 tonnia ja joiden valmistajalla ei ole mitään yhteyttä ajoneuvon valmistajaan ja kun laitteet ja osat on tarkoitettu asennettaviksi jälkimarkkinoilla, hyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen on kaikissa tapauksissa todennettava kytkinlaitteen korkeus ja muut asennusominaisuudet liitteen 7 kohdan 1 mukaisesti.
- 4.8 Järeisiin ja sekalaisiin ei-standardinmukaisiin luokkien S ja T kytkinlaitteisiin ja osiin sovelletaan liitteissä 5, 6 ja 7 esitettyjä, lähintä standardinmukaista tai ei-standardinmukaista kytkinlaitetta tai -osaa koskevia soveltuvia vaatimuksia.
5. MEKAANISELLA KYTKINLAITTEELLA TAI -OSALLA VARUSTETUN AJONEUVON HYVÄKSYNTÄN HAKEMINEN
- 5.1 Kun ajoneuvon valmistaja hakee hyväksyntää ajoneuvolle, joka on varustettu mekaanisella kytkinlaitteella tai -osalla tai antaa valtuudet käyttää ajoneuvoa kaikenlaisten perävaunujen vetämiseen, valmistajan on mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppihyväksynnän todellisen hakijan tai sopimuksen osapuolen tyyppihyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen pyynnöstä annettava pyytäjän, viranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen käyttöön jäljempänä 5.3 kohdassa vaadittavat tiedot, joiden avulla kytkinlaitteen tai -osan valmistaja kykenee suunnittelemaan ja valmistamaan mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan kyseistä ajoneuvoa varten. Mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppihyväksynnän todellisen hakijan pyynnöstä tälle on luovutettava kaikki 5.3 kohdassa tarkoitetut tiedot, jotka ovat hyväksyntäviranomaisen hallussa.

- 5.2 Ajoneuvon valmistaja tai hänen valtuutettu edustajansa tekee hakemuksen ajoneuvotyypin hyväksynnästä mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan kiinnittämistä varten.
- 5.3 Hakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot, joiden perusteella hyväksyntäviranomainen voi täyttää liitteessä 2 annetun ilmoituslomakkeen:
- 5.3.1 yksityiskohtainen kuvaus ajoneuvotyypistä ja mekaanisesta kytkinlaitteesta tai -osasta sekä tyyppi-hyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen pyynnöstä kopio laitteen tai osan hyväksyntälomakkeesta
- 5.3.2 vetävän ja vedettävän ajoneuvon suurimmat sallitut massat, vetoajoneuvon suurimman sallitun massan jakautuminen akseleille, suurimmat sallitut akselimassat, vetoajoneuvon takaosaan kohdistuva suurin sallittu pystysuuntainen kuormitus, tiedot ja/tai piirustukset laitteen tai osan kiinnityspisteistä ja mahdollisista lisävahvistuslevyistä, tukiosista jne., joita tarvitaan mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan kiinnittämiseksi vetoajoneuvoon
- 5.3.2.1 kuormitus, jolla M1-luokan ajoneuvojen vetokuulan korkeus on mitattava (ks. liite 7, lisäys 1, kohta 2)
- 5.3.3 kolme sarjaa piirustuksia, jotka ovat riittävän yksityiskohtaiset laitteen tai osan tunnistamiseksi, joissa määritellään kiinnitys ajoneuvoon ja joista käy ilmi hyväksyntänumerolle ja muille kohdan 7 mukaisille merkinnöille varattu tila
- 5.3.4 laitteen tai osan yksityiskohtainen tekninen kuvaus, jossa eritellään varsinkin tyyppi ja käytetyt materiaalit
- 5.3.5 tiedot arvoista D, D_c , S, V ja U soveltuvin osin kohdan 2.11 mukaisesti
- 5.3.5.1 Ominaisarvojen on oltava vähintään sellaiset, joita sovelletaan ajoneuvojen, perävaunujen ja yhdistelmien suurimpiin sallittuihin massoihin.
- 5.3.6 Hyväksyttävää tyyppiä oleva ajoneuvo, johon on asennettu mekaaninen kytkinlaite on toimitettava tyyppihyväksyntäviranomaiselle tai tekniselle tutkimuslaitokselle, joka voi pyytää myös lisänäytteitä laitteesta tai osasta.
- 5.3.7 Ajoneuvo, jossa ei ole kaikkia tyyppiin kuuluvia osia, voidaan hyväksyä, jos hakija voi tyyppihyväksyntäviranomaista tai teknistä tutkimuslaitosta tyydyttävällä tavalla osoittaa, että osien puuttuminen ei mitenkään vaikuta tarkastuksen tuloksiin tämän säännön vaatimusten osalta.
6. MEKAANISELLA KYTKINLAITTEELLA TAI -OSALLA VARUSTETTUA AJONEUVOA KOSKEVAT YLEISET VAATIMUKSET
- 6.1 Ajoneuvoon kiinnitetyn mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan on oltava hyväksytty tämän säännön kohdissa 3 ja 4 ja liitteissä 5 ja 6 esitettyjen vaatimusten mukaisesti.
- 6.2 Mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan asennuksen on täytettävä tämän säännön liitteessä 7 esitetyt vaatimukset.

6.3 Kytkinlaitteen tai -osan käyttö on kuvattava käyttöohjeissa, joissa annetaan erityisohjeet käytöstä, joka eroaa kyseistä tyyppiä olevan kytkinlaitteen tai -osan tavanomaisesta käytöstä, sekä ohjeet kytkennän tekemiseksi ja irrottamiseksi erilaisissa olosuhteissa, esimerkiksi kun vetävä ja vedettävä ajoneuvo ovat eri kulmissa toisiinsa nähden. Kaikkien ajoneuvojen mukana on toimitettava nämä käyttöohjeet, joiden on oltava ainakin sen maan kielellä, jossa kytkinlaitetta tarjotaan myyntiin.

7. MERKINNÄT

7.1 Hyväksyttäväksi toimitetuissa mekaanisten kytkinlaitteiden tai -osien tyyppien näytteissä on oltava valmistajan, toimittajan tai hakijan kauppanimi tai tavaramerkki.

7.2 Laitteissa on oltava riittävä tila kohdassa 8.5 tarkoitettulle ja liitteessä 3 kuvatulle hyväksyntämerkille. Tämä paikka on merkittävä kohdassa 3.2.2 tarkoitettuihin piirustuksiin.

7.3 Mekaaniseen kytkinlaitteeseen tai -osaan on kohtien 7.2 ja 8.5 mukaisen hyväksyntämerkin viereen merkittävä kytkinlaitteen luokka kohdan 2.6 mukaisesti sekä tarpeelliset ominaisarvot, jotka esitetään kohdassa 2.11 ja liitteessä 4. Näiden merkintöjen paikka on esitettävä kohdassa 3.2.2 tarkoitetuissa piirustuksissa.

Ominaisarvoja ei tarvitse merkitä, jos ne on määritelty tässä säännössä annetussa luokituksessa (esim. luokat A50-1 – A50-5).

7.4 Jos mekaaninen kytkinlaite tai -osa on hyväksytty vaihtoehtoisille ominaisarvoille samassa kytkinlaiteluokassa, laitteeseen tai osaan voidaan merkitään enintään kaksi vaihtoehtoa.

7.5 Jos mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan käyttö on jollakin tavalla rajoitettu, esimerkiksi jos sitä ei saa käyttää ohjauskiilojen kanssa, tämä rajoitus on merkittävä laitteeseen tai osaan.

7.6 Kaikkien merkintöjen on oltava pysyviä ja luettavissa, kun laite tai osa on asennettu ajoneuvoon.

8. HYVÄKSYNTÄ

8.1 Jos mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan näytteet täyttävät tämän säännön vaatimukset, hyväksyntä myönnetään sillä edellytyksellä, että 10 kohdan vaatimukset täyttyvät tyydyttävällä tavalla.

8.2 Kullekin hyväksytylle tyyppille annetaan hyväksyntänumero. Numeron ensimmäiset kaksi merkkiä ilmoittavat sen muutossarjan, joka sisältää viimeisimmät sääntöön tehdyt tärkeät tekniset muutokset hyväksynnän myöntämispäivänä. Sama sopimuspuoli ei saa antaa samaa numeroa toiselle tässä säännössä tarkoitettulle laite- tai osatyypille.

8.3 Tätä sääntöä soveltaville vuoden 1958 sopimuksen sopimuspuolille on ilmoitettava tähän sääntöön perustuvasta mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppin hyväksynnästä ja hyväksynnän laajentamisesta, epäämisestä tai peruuttamisesta taikka tuotannon lopullisesta keskeyttämisestä tämän säännön liitteessä 1 tai 2 esitetyn mallin mukaisella ilmoituslomakkeella.

8.4 Kuhunkin tämän säännön mukaisesti hyväksytyyn mekaaniseen kytkinlaitteeseen tai -osaan on kohdassa 7.1 tarkoitettujen merkin lisäksi kiinnitettävä kohdassa 7.2 tarkoitettuun tilaan kohdan 8.5 mukainen hyväksyntämerkki.

8.5 Hyväksyntämerkki on kansainvälinen merkki, joka koostuu seuraavista osista:

- 8.5.1 E-kirjaimesta ja hyväksynnän myöntäneen maan tunnusnumerosta ⁽¹⁾, jotka ovat ympyrän sisällä,
- 8.5.2 edellä kohdassa 8.2 tarkoitetusta hyväksyntänumerosta.
- 8.5.3 Hyväksyntämerkki ja -numero sijoitetaan liitteen 3 esimerkin mukaisesti.
9. MEKAANISEN KYTKINLAITTEEN TAI -OSAN TAIKKA AJONEUVON MUUTOKSET JA HYVÄKSYNNÄN LAAJENTAMINEN
- 9.1 Kaikista 2.10 kohdan mukaisen mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppin taikka ajoneuvon muutoksista on ilmoitettava hyväksynnän myöntäneelle tyyppihyväksyntäviranomaiselle tai tekniselle tutkimuslaitokselle. Viranomainen tai tutkimuslaitos voi sitten
- 9.1.1 katsoa, ettei muutoksilla todennäköisesti ole havaittavaa kielteistä vaikutusta ja että laite, osa tai ajoneuvo joka tapauksessa edelleen täyttää vaatimukset, tai
- 9.1.2 vaatia uutta testiraporttia.
- 9.2 Hyväksynnän vahvistus tai epääminen, jossa eritellään muutokset, annetaan tiedoksi tätä sääntöä soveltaville sopimuksen osapuolille kohdan 8.3 mukaisella menettelyllä.
- 9.3 Laajennuksen myöntävän tyyppihyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen on annettava laajennukselle sarjanumero ja ilmoitettava siitä muille tätä sääntöä soveltaville sopimuksen osapuolille kohdan 8.3 mukaisella menettelyllä
10. TUOTANNON VAATIMUSTENMUKAISUUS
- Tuotannon vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelyjen on oltava sopimuksen lisäyksen 2 (E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Rev.2) mukaisia ja täytettävä seuraavat vaatimukset:
- 10.1 Hyväksynnän haltijan on varmistettava, että tuotannon vaatimustenmukaisuuden testien tulokset kirjataan ja että liiteasiakirjat ovat saatavilla hyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen kanssa sovitun ajan. Tämä aika ei saa olla pidempi kuin 10 vuotta tuotannon lopullisesta keskeyttämisestä.
- 10.2 Tyyppihyväksynnän myöntänyt viranomainen tai tekninen tutkimuslaitos saa milloin hyvänsä varmentaa sovellettavat vaatimustenmukaisuuden valvontamenetelmät kaikissa tuotantolaitoksissa. Tällaisia varmuksia tehdään tavallisesti kerran kahdessa vuodessa.
11. SEURAAMUKSET VAATIMUSTENMUKAISUUDESTA POIKKEAVASTA TUOTANNOSTA
- 11.1 Mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppille tämän säännön mukaisesti myönnetty hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos vaatimukset eivät täyty tai jos hyväksyntämerkillä varustettu laite tai osa ei vastaa hyväksyttyä tyyppiä.

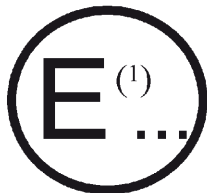
⁽¹⁾ Saksa 1, Ranska 2, Italia 3, Alankomaat 4, Ruotsi 5, Belgia 6, Unkari 7, Tšekki 8, Espanja 9, Serbia 10, Yhdistynyt kuningaskunta 11, Itävalta 12, Luxemburg 13, Sveitsi 14, 15 (antamatta), Norja 16, Suomi 17, Tanska 18, Romania 19, Puola 20, Portugali 21, Venäjän federaatio 22, Kreikka 23, Irlanti 24, Kroatia 25, Slovenia 26, Slovakia 27, Valko-Venäjä 28, Viro 29, 30 (antamatta), Bosnia ja Hertsegovina 31, Latvia 32, 33 (antamatta), Bulgaria 34, 35–36 (antamatta), Turkki 37, 38–39 (antamatta), entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia 40, 41 (antamatta), Euroopan yhteisö 42 (jäsenvaltiot myöntävät hyväksynnät ECE-tunnuksillaan), Japani 43, 44 (antamatta), Australia 45 ja Ukraina 46. Seuraavat numerot annetaan muille maille aikajärjestyksessä sitä mukaa kuin ne ratifioivat pyöriillä varustettuihin ajoneuvoihin ja niihin asennettaviin tai niissä käytettäviin varusteisiin ja osiin sovellettavien yhdenmukaisten teknisten vaatimusten hyväksymistä sekä näiden vaatimusten mukaisesti annettujen hyväksymisien vastavuoroista tunnustamista koskevia ehtoja koskevan sopimuksen tai liittyvät siihen, ja Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri ilmoittaa näin annetut numerot sopimuksen sopimuspuolille.

- 11.2 Jos tätä sääntöä soveltava sopimuksen osapuoli peruuttaa aiemmin myöntämänsä hyväksynnän, sen on viipymättä ilmoitettava tästä sääntöä soveltaville sopimuksen osapuolille tämän säännön liitteessä 1 tai 2 esitetyn mallin mukaisella ilmoituslomakkeella.
12. TUOTANNON LOPETTAMINEN
- Jos hyväksynnän haltija lopettaa kokonaan tämän säännön nojalla hyväksytyyn mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan tyyppin valmistuksen, hänen on ilmoitettava tästä hyväksynnän myöntäneelle viranomaiselle tai tekniselle tutkimuslaitokselle. Asianmukaisen ilmoituksen saatuaan kyseisen tyyppihyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen on ilmoitettava asiasta tätä sääntöä soveltaville vuoden 1958 sopimuksen muille osapuolille tämän säännön liitteessä 1 tai 2 esitetyn mallin mukaisella ilmoituslomakkeella.
13. SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET
- Ellei Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille toisin ilmoiteta, tätä sääntöä soveltavat sopimuksen osapuolet, jotka ovat Euroopan yhteisön jäseniä (muutossarjan 01 hyväksymishetkellä Italia, Alankomaat, Belgia, Yhdistynyt kuningaskunta, Suomi ja Kreikka) julistavat, että mekaanisten kytkinlaitteiden ja -osien suhteen niitä sitovat vain sen sopimuksen velvoitteet, jonka liitteenä tämä sääntö on, kun laitteet ja komponentit on tarkoitettu muihin kuin M1-luokan ajoneuvoihin.
14. HYVÄKSYNTÄTESTEISTÄ VASTAAVIEN TEKNISTEN TUTKIMUSLAITOSTEN SEKÄ HALLINNOILLISTEN YKSIKÖIDEN NIMET JA OSOITTEET
- 14.1 Tätä sääntöä soveltavien vuoden 1958 sopimuksen sopimuspuolien on ilmoitettava Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristölle hyväksyntätestien suorittamisesta vastaavien teknisten tutkimuslaitosten sekä niiden hallintoviranomaisten nimet ja osoitteet, jotka myöntävät hyväksynnän ja joille toimitetaan lomakkeet todistukseksi muissa maissa myönnetystä hyväksynnästä tai hyväksynnän laajentamisesta, epäämisestä tai peruuttamisesta taikka tuotannon lopullisesta keskeyttämisestä.
-

LIITE 1

ILMOITUS

(enimmäiskoko: A4 (210 × 297 mm))

Antaja: Viranomaisen nimi:

.....

.....

.....

Aihe: Mekaanisen kytkinlaitteen tai osan tyyppi⁽²⁾: HYVÄKSYNNÄN MYÖNTÄMINEN
 HYVÄKSYNNÄN LAAJENTAMINEN
 HYVÄKSYNNÄN EPÄÄMINEN
 HYVÄKSYNNÄN PERUUTTAMINEN
 TUOTANNON LOPETTAMINEN

säännön nro 55 mukaisesti

Hyväksyntänumero: ..... Laajentamisen numero: .....

1. Laitteen tai osan kaupp nimi tai tavaramerkki: .....

2. Valmistajan laitteen tai osan tyyppi antama nimi: .....

3. Valmistajan nimi ja osoite: .....

4. Tarvittaessa valmistajan edustajan nimi ja osoite: .....

5. Muiden toimittajien nimet tai tavaramerkit, jotka esiintyvät laitteessa tai osassa: .....

6. Tuotannon vaatimustenmukaisuudesta vastaavan yrityksen tai elimen nimi ja osoite: .....

7. Päivä, jona laite on toimitettu hyväksyttäväksi: .....

8. Hyväksyntätietien suorittamisesta vastaava tekninen tutkimuslaitos: .....

9. Lyhyt kuvaus: .....

9.1. Laitteen tai osan tyyppi ja luokka: .....

9.2. Ominaisarvot: .....

9.2.1. Pääarvot:

D ..... kN D_c ..... kN S ..... kg

U ..... tonnia V ..... kN

Vaihtoehtoiset arvot:

D ..... kN D_c ..... kN S ..... kg

U ..... tonnia V ..... kN

9.3. Luokan A mekaanisen kytkinlaitteen tai osan, myös kiinnityskorvakkeen, arvot:

Ajoneuvon valmistajan sallima suurin ajoneuvon massa: ..... kg

Suurimman sallitun ajoneuvon massan jakutuminen akselleille:

Ajoneuvon valmistajan sallima suurin vedettävän perävaunun massa: ..... kg

Ajoneuvon valmistajan sallima suurin kytkinkuulaan kohdistuva staattinen massa: ..... kg

Ajoneuvon suurin massa ajokunnossa mukaan luettuna korirakenne, jäähdytysneste, öljyt, polttoaine, työkalut ja vararengas (jos toimitetaan) mutta ilman kuljettajaa: ..... kg

Kuormitus, jolla M1-luokan ajoneuvon mekaanisen kytkinlaitteen vetokuulan korkeus on mitattava (ks. liite 7, lisäys 1, kohta 2) .....

10. Ohjeet kytkinlaitteen tai osan tyyppin asentamiseksi ajoneuvoon ja valmistajan toimittamat valokuvat tai piirustukset kiinnityspisteistä: .....
11. Tiedot mahdollisten vahvistus- tai välisosien asennuksesta kytkinlaitteen tai osan kiinnittämistä varten: .....
12. Lisätiedot mikäli kytkinlaitteen tai osan käyttö on rajoitettu tiettyihin ajoneuvotyyppihin (ks. liite 5, kohta 3.4). .....
13. Luokan K koukkutyypisten kytkimien osalta tiedot kyseiseen koukkutyppiin sopivista vetosilmukoista: .....
14. Testausselosteen päiväys: .....
15. Testausselosteen numero: .....
16. Hyväksyntämerkin sijainti: .....
17. Hyväksynnän laajentamisen syy(t): .....
18. Hyväksyntä myönnetty/evätty/peruutettu/hyväksyntää laajennettu ⁽²⁾: .....
19. Paikka: .....
20. Päiväys: .....
21. Allekirjoitus: .....
22. Tämän ilmoituksen liitteenä on luettelo hyväksynnän myöntäneen hallinnollisen yksikön haltuun annetuista asiakirjoista, jotka ovat pyynnöstä saatavissa.

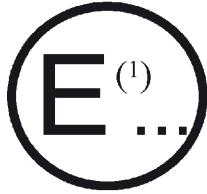
⁽¹⁾ Hyväksynnän myöntäneen / hyväksyntää laajentaneen / hyväksynnän evänneen / hyväksynnän peruuttaneen maan tunnusnumero (ks. säännössä olevat hyväksyntää koskevat määräykset).

⁽²⁾ Tarpeeton yliviivataan.

LIITE 2

ILMOITUS

(enimmäiskoko: A4 (210 × 297 mm))

Antaja: Viranomaisen nimi:

.....

.....

.....

Aihe: Ajoneuvotyyppin ⁽²⁾: HYVÄKSYNNÄN MYÖNTÄMINEN
 HYVÄKSYNNÄN LAAJENTAMINEN
 HYVÄKSYNNÄN EPÄÄMINEN
 HYVÄKSYNNÄN PERUUTTAMINEN
 TUOTANNON LOPETTAMINEN

mekaanisen kytkinlaitteen tai -osan asennuksen osalta säännön nro 55 mukaisesti

Hyväksyntänumero: ..... Laajentamisen numero: .....

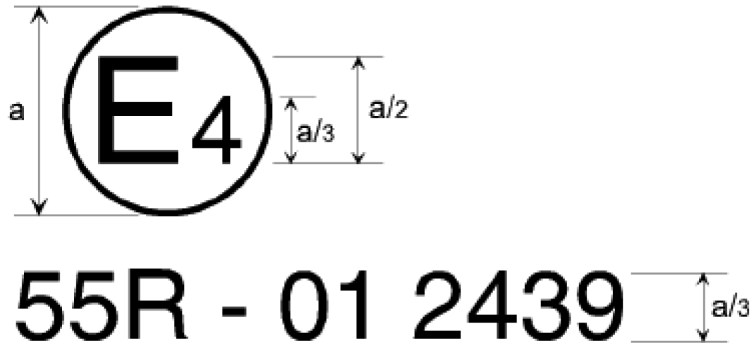
1. Ajoneuvon kaupan nimi tai tavaramerkki:
2. Ajoneuvon tyyppi:
3. Valmistajan nimi ja osoite:
4. Tarvittaessa valmistajan edustajan nimi ja osoite:
5. Ajoneuvon luokka (esim. M1, N1):
6. Ajoneuvon suurin sallittu massa: ..... kg
 Suurimman sallitun ajoneuvon massan jakutuminen akselleille:
 Vedettävän perävaunun suurin sallittu massa: ..... kg
 Suurin sallittu kytkinkuulaan kohdistuva staattinen massa: ..... kg
 Ajoneuvon suurin massa ajokunnossa mukaan luettuna korirakenne, jäähdytysneste, öljyt, polttoaine, työkalut ja vararengas (jos toimitetaan) mutta ilman kuljettajaa: ..... kg
7. D ..... kN D_c ..... kN S ..... kg
 U ..... tonnia V ..... kN
8. Ohjeet kytkinlaitteen tai osan tyyppin asentamiseksi ajoneuvoon ja valokuvat tai piirustukset kiinnityspisteistä:
9. Tiedot mahdollisten vahvistus- tai välisosien asennuksesta kytkinlaitteen tai -osan kiinnittämistä varten:
10. Mekaanisen kytkinlaitteen tai osan kaupan nimi tai tavaramerkki ja hyväksyntänumero:
11. Kytkinlaitteen tai -osan tyyppi ja luokka:
12. Päivä, jona laite on toimitettu hyväksyttäväksi:
13. Hyväksyntätestien suorittamisesta vastaava tekninen tutkimuslaitos:
14. Testausselosteen päiväys:
15. Testausselosteen numero:
16. Hyväksyntämerkin sijainti:
17. Hyväksynnän laajentamisen syy(t):
18. Hyväksyntä myönnetty/evätty/peruutettu/hyväksyntää laajennettu ⁽²⁾:
19. Paikka:
20. Päiväys:
21. Allekirjoitus:
22. Tämän ilmoituksen liitteenä on luettelo hyväksynnän myöntäneen hallinnollisen yksikön haltuun annetuista asiakirjoista, jotka ovat pyynnöstä saatavissa.

⁽¹⁾ Hyväksynnän myöntäneen/hyväksyntää laajentaneen/hyväksynnän evänneen/hyväksynnän peruuttaneen maan tunnusnumero (ks. säännössä olevat hyväksyntää koskevat määräykset).

⁽²⁾ Tarpeeton yliviivataan.

LIITE 3

ESIMERKKI HYVÄKSYNTÄMERKIN SJOITTELUSTA

a = vähintään 8 mm

Mekaaninen kytkinlaite tai osa taikka ajoneuvo, jossa on edellä kuvattu hyväksyntämerkki, on hyväksytty Alankomaissa (E4), sen hyväksyntänumero on 2439, ja se vastaa tämän säännön muutossarjan 01 vaatimuksia.

Huomautus: Hyväksyntänumero ja lisätunnukset on sijoitettava ympyrän lähelle ja joko "E"-kirjaimen ylä- tai alapuolelle tai sen oikealle tai vasemmalle puolelle. Hyväksyntänumeron muodostavien numeroiden on oltava "E"-kirjaimen samalla puolella ja yhdensuuntaisesti. Roomalaisten numeroiden käyttämistä hyväksyntänumeroina on vältettävä, jotta niitä ei sekoitettaisi muihin merkkeihin.

LIITE 4

Esimerkkejä ominaisarvojen merkitsemisestä

1. Kaikkiin mekaanisiin kytkinlaitteisiin tai -osiin on merkittävä laitteen tai osan luokka. Lisäksi on merkittävä tämän säännön kohdan 2.11 mukaiset ominaisarvot.
- 1.1 Kaikkien kirjainten ja numeroiden korkeuden on oltava vähintään sama kuin hyväksyntänumeron merkkien, eli $a/3$, jossa a on 8 mm.
- 1.2 Kunkin laitteen tai osan ominaisarvot, jotka on merkittävä, on esitetty jäljempänä olevassa taulukossa (ks. myös tämän säännön 7.3 kohta).

Taulukko 1

Ominaisarvot, jotka on merkittävä kytkinlaitteisiin tai -osiin.

Mekaaninen kytkinlaite tai -osa	Ominaisarvot, jotka on merkittävä					
	Luokka	D	D _c	S	U	V
Vetokuulat ja kiinnityskorvakkeet	*	*		*		
Vetopäät	*	*		*		
Vetoaisakytkimet	*	*	*	*		*
Vetosilmukat	*	*	*	*		*
Vetoaisat	*	*	*	*		*
Vetopalkit	*	*	*	*		*
Vetopöytäkytkimet	*	*			*	
Vetopöytäkytkimen tapit	*	*				
Vetopöytäkytkimen asennuslevyt	*	*			*	
Koukkutyypiset kytkimet	*	*	*	*		*

Esimerkkejä: C50-X D130 D_c90 S1000 V35 tarkoittaa ei-standardinmukaista vetoaisakytkintä, jonka luokka on C50-X, D-arvo 130 kN, suurin sallittu D_c-arvo 9 kN, suurin sallittu staattinen pystysuuntainen kohdistuva massa 1 000 kg ja suurin sallittu V-arvo 35 kN.

A50-X D20 S120 tarkoittaa standardinmukaista kiinnityskorvakkeen ja vetokuulan yhdistelmää, jonka luokka on A50-X, suurin D-arvo 20 kN ja suurin sallittu staattinen pystysuuntainen kohdistuva massa 120 kg.

LIITE 5

Mekaanisia kytkinlaitteita ja -osia koskevat vaatimukset

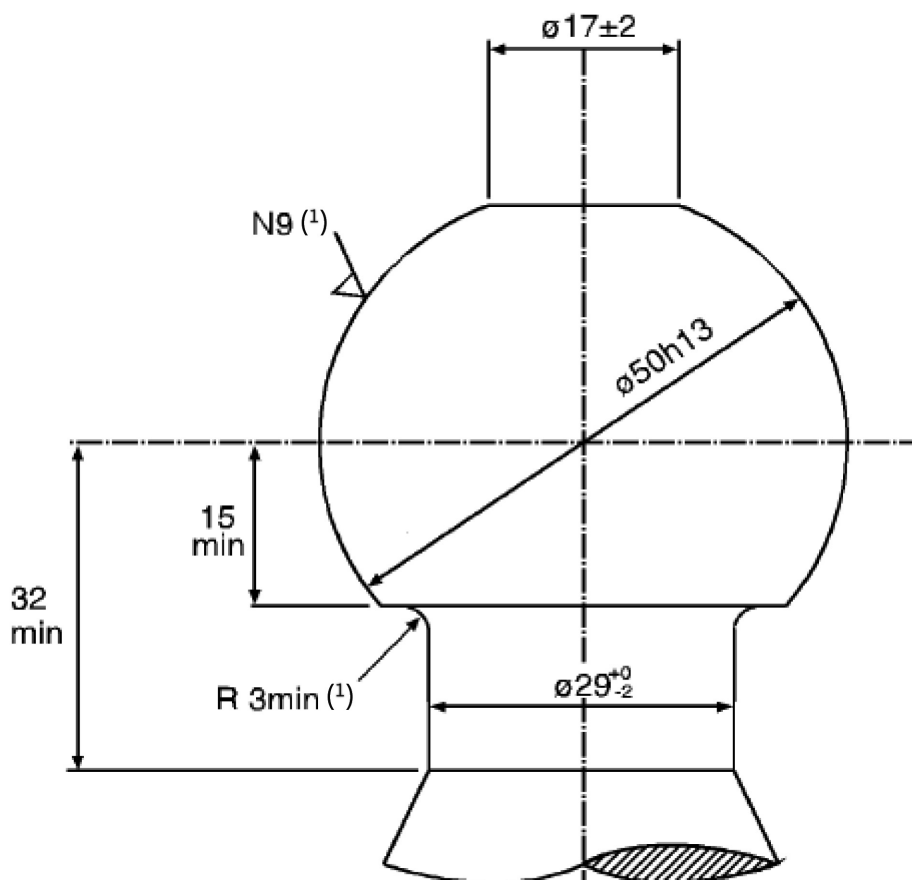
1. VETOKUULAT JA KIINNITYSKORVAKKEET

Tämän säännön 1.1–1.5 kohdassa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan kaikkiin luokan A vetokuuliin ja kiinnityskorvakkeisiin. Jäljempänä 1.6 kohdassa luetellaan lisävaatimukset, jotka standardinmukaisten vetokuulien, joiden halkaisija on 50 mm, ja laippatyyppisten kiinnityskorvakkeiden on täytettävä.

1.1 Luokan A vetokuulien on oltava kuvan 2 mukaisia ulkoisen muodon ja ulkoisten mittojen osalta.

Kuva 2

Luokan A vetokuula

Ks. ISO/R 468 ja ISO 1302; karheusluku N9 viittaa R_a -arvoon 6,3 μm .

- 1.2 Kiinnityskorvakkeiden muodon ja mittojen on tarvittaessa täytettävä kiinnityspisteitä ja lisäkiinnityslaitteita tai osia koskevat ajoneuvon valmistajan vaatimukset.
- 1.3 Irrotettavat vetokuulat:
- 1.3.1 Kun on kyse irrotettavista vetokuulista tai osista, joita ei ole kiinnitetty pulteilla, esim. luokka A50-X, kiinnityspiste ja lukitus on suunniteltava varmistettua mekaanista kiinnitystä varten.
- 1.3.2 Kun on kyse irrotettavista vetokuulista tai osista, jotka voidaan hyväksyä erikseen käytettäväksi erilaisten kiinnityskorvakkeiden kanssa erilaisissa ajoneuvosovelluksissa, esim. luokka A50-X, välyksen on, silloin kun kuula on kiinnitettyä kiinnityskorvakkeeseen, oltava liitteessä 7 olevan kuvan 25 mukainen.

⁽¹⁾ Pallon ja kaulan välisen liitäntäsäteen on oltava tangentin suuntainen sekä kaulaan että vetokuulan alempaan vaakasuuntaiseen pintaan nähden.

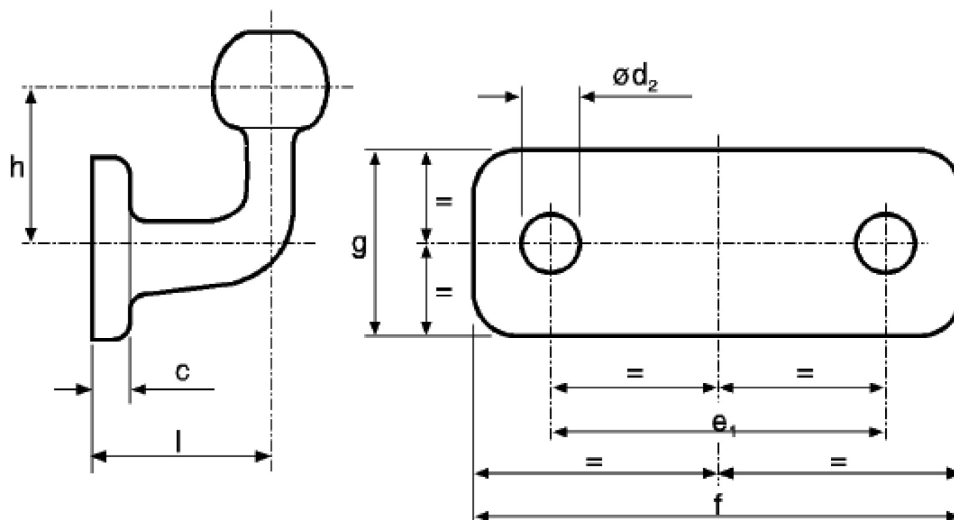
- 1.4 Vetokuulien ja hinauslaitteiden on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.1 tai 3.10 kuvattujen testien vaatimukset valmistajan valinnan mukaan. Kohdissa 3.1.7 ja 3.1.8 esitetyt vaatimuksia sovelletaan kuitenkin aina.
- 1.5 Kiinnityskorvakkeiden valmistajien on varustettava laitteet kiinnityspisteillä, joihin voidaan kiinnittää lisäkytkin tai laitteet, joiden avulla perävaunu voidaan pysäyttää automaattisesti, jos pääkytkinlaite aukeaa. Tämä vaatimus on välttämätön, jotta ajoneuvo olisi YK:n Euroopan talouskomission säännön nro 13 kohdan 5.2.2.9 vaatimusten mukainen (yhdenmukaiset vaatimukset luokkiin M, N ja O kuuluvien ajoneuvojen hyväksynnälle jarrujen osalta).
- 1.5.1 Lisäkytkinlaitteen tai varmistuskaapelin kiinnityspisteiden on sijaittava niin, että kun lisäkytkin tai varmistuskaapeli ei käytössä ollessaan haittaa kytkimen normaalia kiertymistä tai työntöjarrujärjestelmän toimintaa.

Jos kiinnityspisteitä on yksi, se on sijoitettava etäisyydelle, joka on enintään 100 mm kytkimen kiertymisen keskikohdan kautta kulkevasta pystysuorasta linjasta. Jos tämä ei käytännössä ole mahdollista, kiinnityspisteitä on oltava kaksi, yksi pystysuoran linjan molemmilla puolilla yhtä kaukana keskilinjasta ja korkeintaan 250 mm etäisyydellä siitä. Kiinnityspisteiden on oltava niin takana ja niin ylhäällä kuin on käytännöllistä.

- 1.6 Luokkien A50-1 – A50-5 standardinmukaisia vetokuulia ja laippatyyppisiä kiinnityskorvakkeita koskevat erikoisvaatimukset:
- 1.6.1 Luokan A 50-1 vetokuulien ja laippatyyppisten kiinnityskorvakkeiden mittojen on oltava kuvan 3 ja taulukon 2 mukaiset.
- 1.6.2 Luokkien A 50-2, A50-3, A50-4 ja A50-5 vetokuulien ja laippatyyppisten kiinnityskorvakkeiden mittojen on oltava kuvan 4 ja taulukon 2 mukaiset.
- 1.6.3 Luokkien A50-1 – A50-5 vetokuulien ja laippatyyppisten kiinnityskorvakkeiden on oltava taulukon 3 olennaisten vaatimusten mukaisia ja niille on suoritettava vastaavat testit.

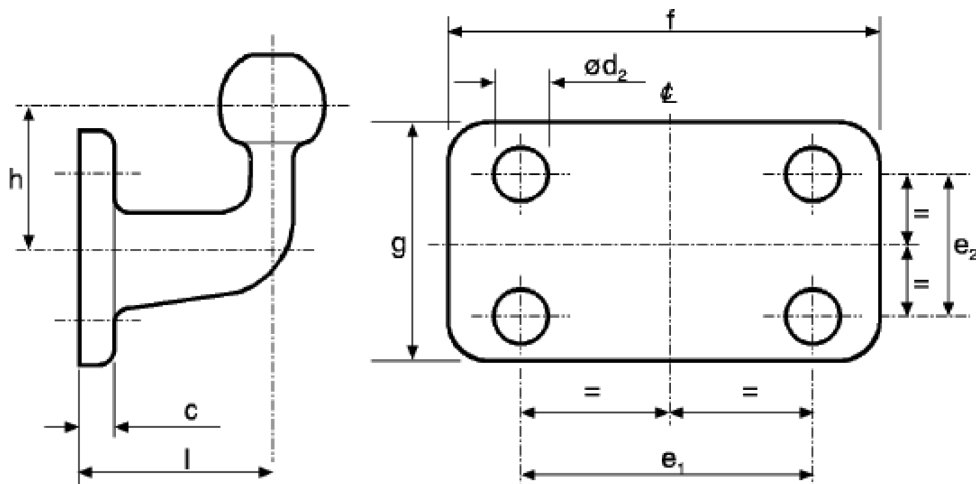
Kuva 3

Luokan A50-1 standardinmukaisten laippatyyppisten kuulakytkimien mitat (ks. taulukko 2)

Kuva 4

Luokkien A50-2 – A50-5 standardinmukaisten laipputyypisten kuulakytkimien (ks. taulukko 2)

Taulukko 2

Standardinmukaisten laipputyypisten kuulakytkimien mitat (mm), ks.kuvat 3 ja 4

Luokka	A50-1	A50-2, A50-4	A50-3, A50-5	Huom.
e_1	90	83	120	$\pm 0,5$
e_2	—	56	55	$\pm 0,5$
d_2	17	10,5	15	H13
f	130	110	155	$\pm 6,0 - 0$
g	50	85	90	$\pm 6,0 - 0$
c	15	15	15	suurin
l	55	110	120	$\pm 5,0$
h	70	80	80	$\pm 5,0$

Taulukko 3

Standardinmukaisten laipputyypisten kuulakytkimien ominaisarvot.

Luokka	A50-1	A50-2	A50-3	A50-4	A50-5
D	17	20	30	20	30
S	120	120	120	150	150

D = suurin D-arvo (kN)

S = suurin staattinen pystysuuntainen kuormitus (kg)

- 1.7 Sellaisten vetokuulien ja hinauskorvakkeiden valmistajien, joilla ei ole mitään yhteyttä asianomaiseen ajoneuvonvalmistajaan ja joiden tuotteet on tarkoitettu asennettaviksi jälkimarkkinoilla, on otettava huomioon kytkimen kiertymiseen liittyvät vaatimukset, jotka on esitetty tämän liitteen 2 kohdassa, ja niiden on noudatettava tämän säännön liitteessä 7 esitettyjä soveltuvia vaatimuksia.

2. VETOPÄÄT

- 2.1 Luokan B50 vetopäät on suunniteltava siten, että niitä voi käyttää turvallisesti tässä liitteessä olevassa 1 kohdassa kuvattujen vetokuulien kanssa niin, että säädetyt ominaisuudet säilyvät.

Vetopäiden on oltava sellaiset, että ne takaavat turvallisen kytkenen kytkinlaitteiden kulumisesta huolimatta.

- 2.2 Vetopäiden on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.2 esitettyjen testien vaatimukset.
- 2.3 Millään lisälaitteella (esimerkiksi jarru tai vakaaja) ei saa olla mitään kielteistä vaikutusta mekaaniseen liitokseen.
- 2.4 Kun vetopää ei ole kiinnitettyä ajoneuvoon, sen vaakatasoisen kiertymisen on oltava vähintään 90° kumpaankin suuntaan vetokuulan ja tämän liitteen 1 kohdassa tarkoitetun kiinnityksen keskiviivista. Samanaikaisesti on oltava vapaa 20° pystyssuuntainen liikekulma vaakatason ylä- ja alapuolella. Myös yhdessä vaakatasoisen 90° kiertymän kanssa vaaka-akselin ympäri molempiin suuntiin tapahtuvan 25° kierron on oltava mahdollinen. Seuraavien kiertymisliikkeiden on oltava mahdollisia kaikissa vaakasuuntaisen kiertymisen kulmissa:

i) pystynyökkäys $\pm 15^\circ$ kun aksiaalinen kallistuma on $\pm 25^\circ$

ii) aksiaalinen kallistuma $\pm 10^\circ$ kun pystynyökkäys on $\pm 20^\circ$.

3. VETOAISAKYTKIMET

Kaikkiin luokan C50 vetoaisakytkeisiin sovelletaan tämän liitteen kohtien 3.1–3.6 vaatimuksia. Lisävaatimukset, jotka luokkien C50-1 – C50-6 standardinmukaisten vetoaisakytkeiden on täytettävä, annetaan kohdassa 3.7.

- 3.1 Suorituskykyvaatimukset: Kaikkien vetoaisakytkeiden on täytettävä liitteessä 6 olevassa 3.2 kohdassa esitettyjen testien vaatimukset.
- 3.2 Soveltuvat vetosilmukat: Luokan C50 vetoaisakytkeiden on sovellettava käytettäväksi kaikkien ominaisuuksiltaan erittelyn mukaisten luokan D50 vetosilmukoiden ja kytkimien kanssa.
- 3.3 Kita

Luokan C50 vetoaisakytkeissä on oltava kita, joka on suunniteltu siten, että soveltuvat vetosilmukat ohjautuvat kytkimeen.

Jos kita tai kitaa kannattava osa voi nivelöitynä kiertyä pystyakselin ympäri, sen on palautettava automaattisesti tavalliseen asentoon, ja kytkintapin ollessa avoinna oltava lukittuna varmistetulla mekaanisella liitoksella tähän asentoon, jotta vetosilmukka ohjautuu kytkennässä oikein.

Jos kita tai kitaa kannattava osa voi nivelöitynä kiertyä vaakasuuntaisen poikittaisakselin ympäri, on liitoksen, joka sallii kiertomahdollisuuden, oltava rajoitettuna tavalliseen asentoonsa lukitusmomentilla. Tämän momentin on oltava riittävä estämään 200 N voimaa, joka kohdistuu pystysuoraan ylöspäin kidan lakea kohti, tuottamasta mitään muutosta liitoksen tavallisesta asennosta. Lukitusmomentin on oltava suurempi kuin momentti, joka saadaan aikaan käyttämällä 3.6 kohdassa kuvattua käsivipua. Kita on voitava palauttaa manuaalisesti tavalliseen asentoon. Kita, joka nivelöitynä kiertyy vaakasuuntaisen poikittaisakselin ympäri, hyväksytään ainoastaan enintään 50 kilogramman suuruisille pystysuuntaisille kantokuormille S ja enintään 5 kN suuruisille V-arvoille.

Jos kita tai kitaa kannattava osa voi nivelöitynä kiertyä pitkittäisakselin ympäri, kierron on oltava rajoitettuna vähintään 100 Nm:n lukitusmomentilla.

Kidan vaadittava minimikoko riippuu kytkimen D-arvosta:

D-arvo ≤ 18 kN – leveys 150 mm, korkeus 100 mm

D-arvo > 18 kN ≤ 25 kN – leveys 280 mm, korkeus 170 mm

D-arvo > 25 kN – leveys 360 mm, korkeus 200 mm

Kidan ulkokulmat voivat olla pyöristettyjä.

Pienemmät kidat sallitaan luokan C50-X vetoaisakytkimille, jos niiden käyttö on rajoitettu keskiakseliperävaunuihin, joiden suurin sallittu massa on 3,5 tonnia, tai jos edellä olevasta taulukossa mainitun kidan käyttö on mahdotonta teknisistä syistä ja jos lisäksi käytetään erityiskeinoja, kuten optisia apuvälineitä, joilla varmennetaan automaattisen kytkentämenettelyn turvallinen suoritus, ja jos sovellutusalue on hyväksynnässä rajoitettu kytkimen valmistajan liitteen 1 mukaisella lomakkeella antamien tietojen mukaan.

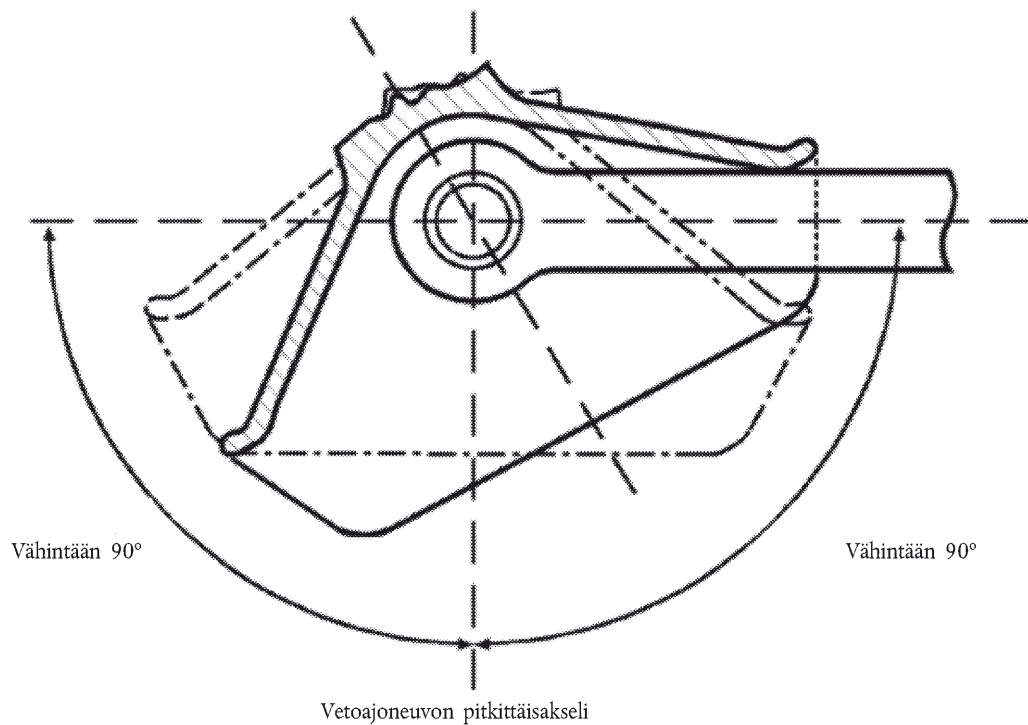
3.4 Kytketyn vetosilmukan kiertymisen vähimmäisarvot

Vetoaisakyttimeen kiinnitettyä vetosilmukalla, jota ei ole kiinnitetty ajoneuvoon, on oltava jäljempänä esitetyt kiertymiskulmat. Jos osa kiertymisliikkeestä saadaan aikaan erikoisliitoksella (ainoastaan luokan C50-X vetoaisakytkimet), liitteen 1 mukaisessa ilmoituslomakkeessa annetun sovellutusalueen on oltava rajoitettu liitteen 7 kohdassa 1.3.8 mainittuihin tapauksiin.

3.4.1 $\pm 90^\circ$ vaakatasossa pystyakselin ympäri ajoneuvon pitkittäisakselista (ks. kuva 5)

Kuva 5

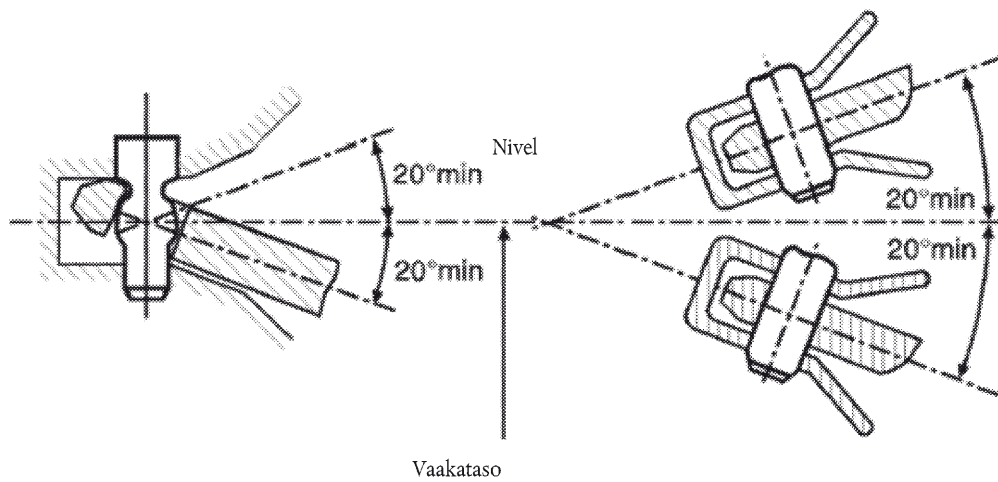
Kytketyn vetosilmukan vaakasuuntainen kiertyminen

3.4.2 $\pm 20^\circ$ pystytasossa poikittäisakselin ympäri ajoneuvon vaaka-akselista (ks. kuva 6).

Kuva 6

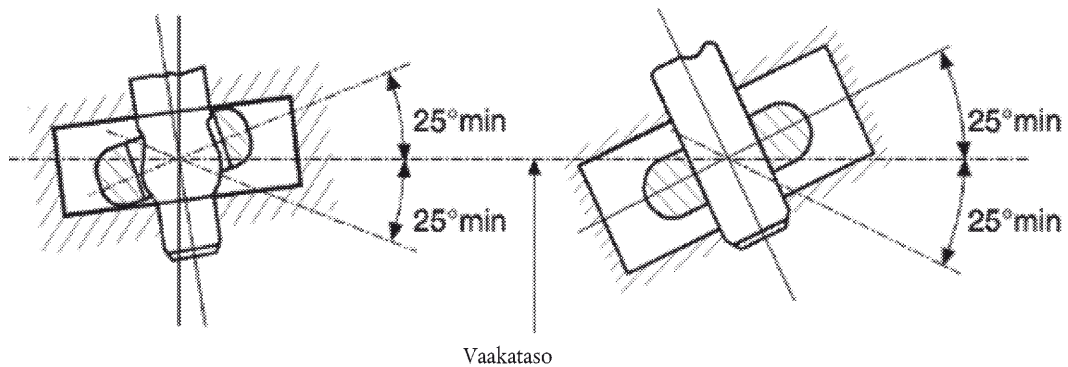
Kytkeyn vetosilmukan pystysuuntainen kiertyminen

3.4.3 $\pm 25^\circ$ aksiaalisesti pitkittäisakselin ympäri ajoneuvon vaakatasosta (ks. kuva 7).

Kuva 7

Kytkeyn vetosilmukan aksiaalinen kiertyminen

3.5 Lukitus tahattoman irtoamisen ehkäisemiseksi

Suljetussa asennossa kytkintapin lukitus on varmistettava kahdella varmistetun mekaanisen kiinnityksen tuottavalla lukituslaitteella, joista toisen on toimittava, jos toinen pettää.

Mekaanisen laitteen on selvästi ulkoisesti osoitettava suljettu ja lukittu kytkimen asento. Osoittimen asento on voitava varmistaa tunnustelemalla, esimerkiksi pimeässä.

Mekaanisen osoitinlaitteen on osoitettava molempien lukituslaitteiden kytkeytyminen (Ja-ehto).

Yhden lukituslaitteen kytkeytymisen osoittaminen on kuitenkin riittävä, jos tässä tilanteessa toisen lukituslaitteen kytkeytyminen on järjestelmän rakenteesta johtuva ominaisuus.

3.6 Käsivivut

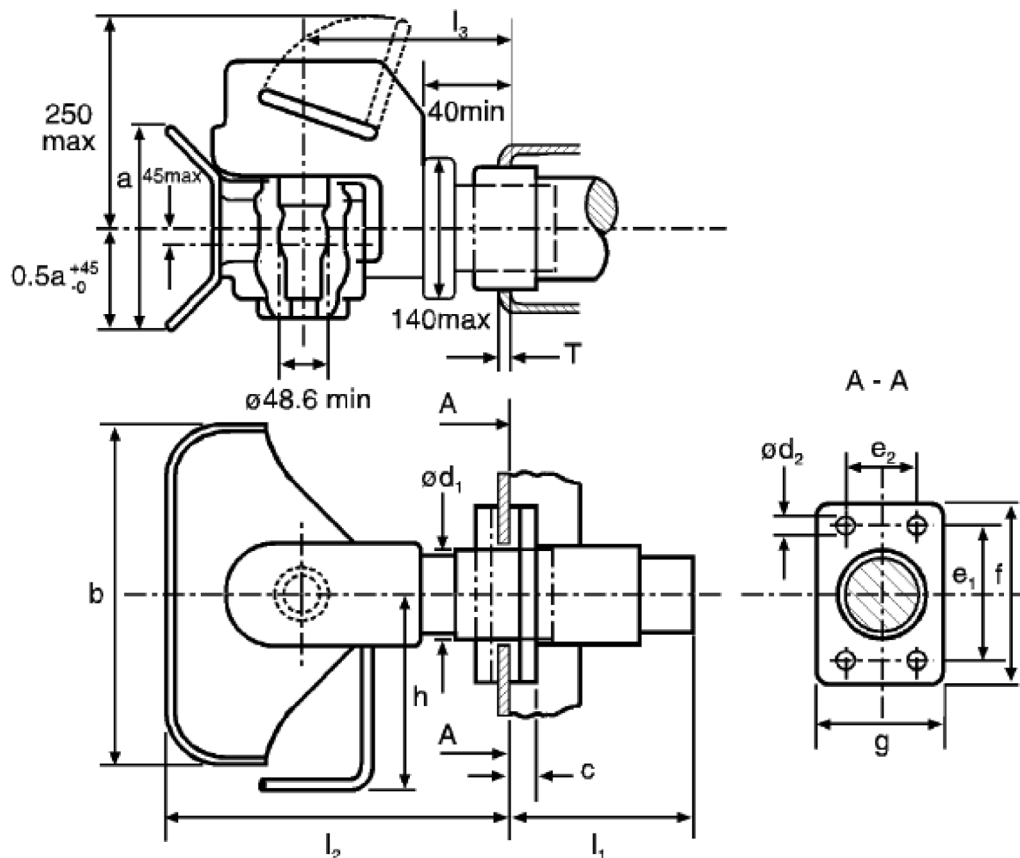
Käsivipujen on oltava rakenteeltaan helposti käytettäviä ja päistään pyöristettyjä. Kytkimessä ei käsivipun lähellä saa olla käden puristukseen joutumisen mahdollistavia teräviä reunoja tai kärkiä, jotka voivat aiheuttaa loukkaantumisen kytkintä käytettäessä. Kytkimen vapauttamiseen tarvittava voima, mitattuna ilman vetosilmukkaa, ei saa olla suurempi kuin 250 N käyttösuunnassa käsivipuun nähden kohtisuorassa.

3.7 Standardinmukaisia luokkien C50-1 – C50-6 vetoaisakytkimiä koskevat erityisvaatimukset:

- 3.7.1 Vetosilmukan kiertoliike poikittaisakselin ympäri on saatava aikaan kytkintapin pyöreän muodon avulla (eikä nivelellä).
- 3.7.2 Kytkintapin ja vetosilmukan välisen välyksen aiheuttamat pitkittäisakselin suuntaiset vetävät ja puristavat iskuvoimat on vaimennettava jousi- ja/tai vaimennuslaitteilla (paitsi luokka C50-1).
- 3.7.3 Kuvassa 8 ja taulukossa 4 annettuja mittoja on noudatettava.
- 3.7.4 Kytkimien on oltava taulukossa 5 annettujen ominaisarvojen mukaisia ja niiden suhteen testattuja.
- 3.7.5 Kytkin on avattava kytkimeen asennetulla käsivivulla (ei kauko-ohjauksella).

Kuva 8

Standardinmukaisen vetoaisakytkimen mitat (mm) (ks. taulukko 4)

Taulukko 4

Standardinmukaisen vetoaisakytkimien mitat (mm) (ks. Kuva 8)

Luokka	C50-1	C50-2	C50-3	C50-4	C50-5	C50-6 C50-7	Huom.
e ₁	83	83	120	140	160	160	± 0,5
e ₂	56	56	55	80	100	100	± 0,5
d ₁	—	54	74	84	94	94	suurin
d ₂	10,5	10,5	15	17	21	21	H13
f	110	110	155	180	200	200	+ 6,0 – 0
g	85	85	90	120	140	140	± 3,0
a	100	170	200	200	200	200	+ 20,0 – 0
b	150	280	360	360	360	360	+ 20,0 – 0
c	20	20	24	30	30	30	suurin
h	150	190	265	265	265	265	suurin
l ₁	—	150	250	300	300	300	suurin
l ₂	150	300	330	330	330	330	suurin
l ₃	100	160	180	180	180	180	± 20,0
T	—	15	20	35	35	35	suurin

Taulukko 5

Standardinmukaisten vetoaisakytkimien ominaisarvot

Luokka	C50-1	C50-2	C50-3	C50-4	C50-5	C50-6	C50-7
D	18	25	70	100	130	190	190
D _c	18	25	50	70	90	120	130
S	200	250	650	900	1 000	1 000	1 000
V	12	10	18	25	35	50	75

D = suurin D-arvo (kN)

D_c = suurin D-arvo (kN) keskiakseliperävaunuille

S = suurin staattinen pystysuuntainen kuorma (kg)

V = suurin V-arvo (kN)

4. VETOSILMUKAT

4.1 Luokan D50 vetosilmukoiden yleiset vaatimukset

Kaikkien luokan D50 vetosilmukoiden on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.4 esitetyt vaatimukset.

Luokan D50 vetosilmukat on tarkoitettu käytettäväksi luokan C50 vetoaisakytkimien kanssa. Vetosilmukat eivät saa kiertyä aksiaalisesti (koska vastaavat kytkimet voivat kiertyä).

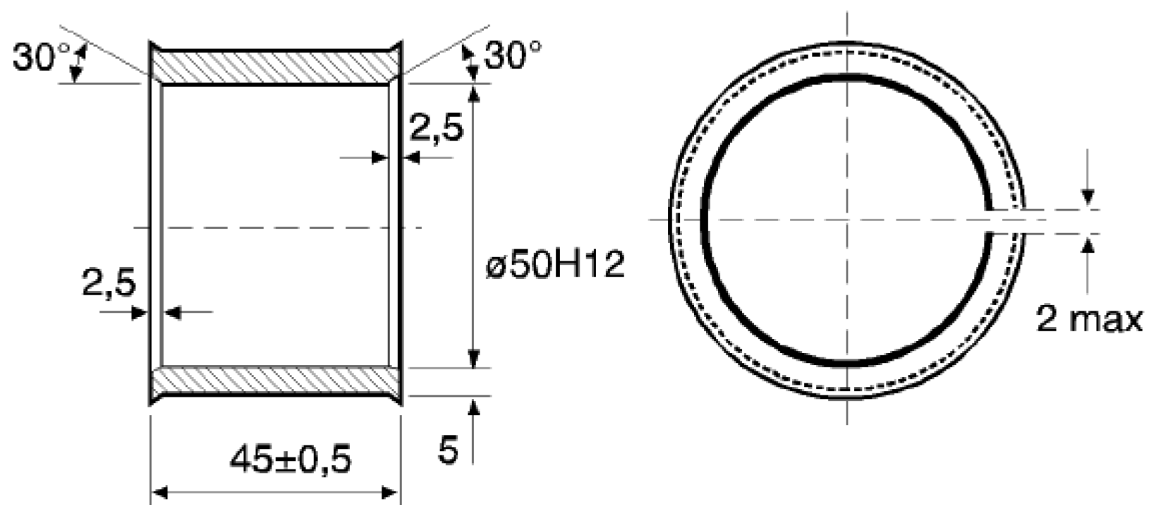
Jos luokan D50 vetosilmukat on varustettu holkeilla, niiden mittojen on oltava kuvan 9 (paitsi luokka D50-C) tai kuvan 10 mukaiset.

Holkit eivät saa olla vetosilmukoihin hitsattuja.

Luokan D50 vetosilmukoiden mittojen on oltava kohdan 4.2 mukaiset. Luokan D50-X vetosilmukan varren muotoa ei ole määritetty, mutta 210 millimetrin matkalla silmukan keskiöstä korkeuden "h" ja leveyden "b" on oltava taulukossa 6 annetuissa rajoissa.

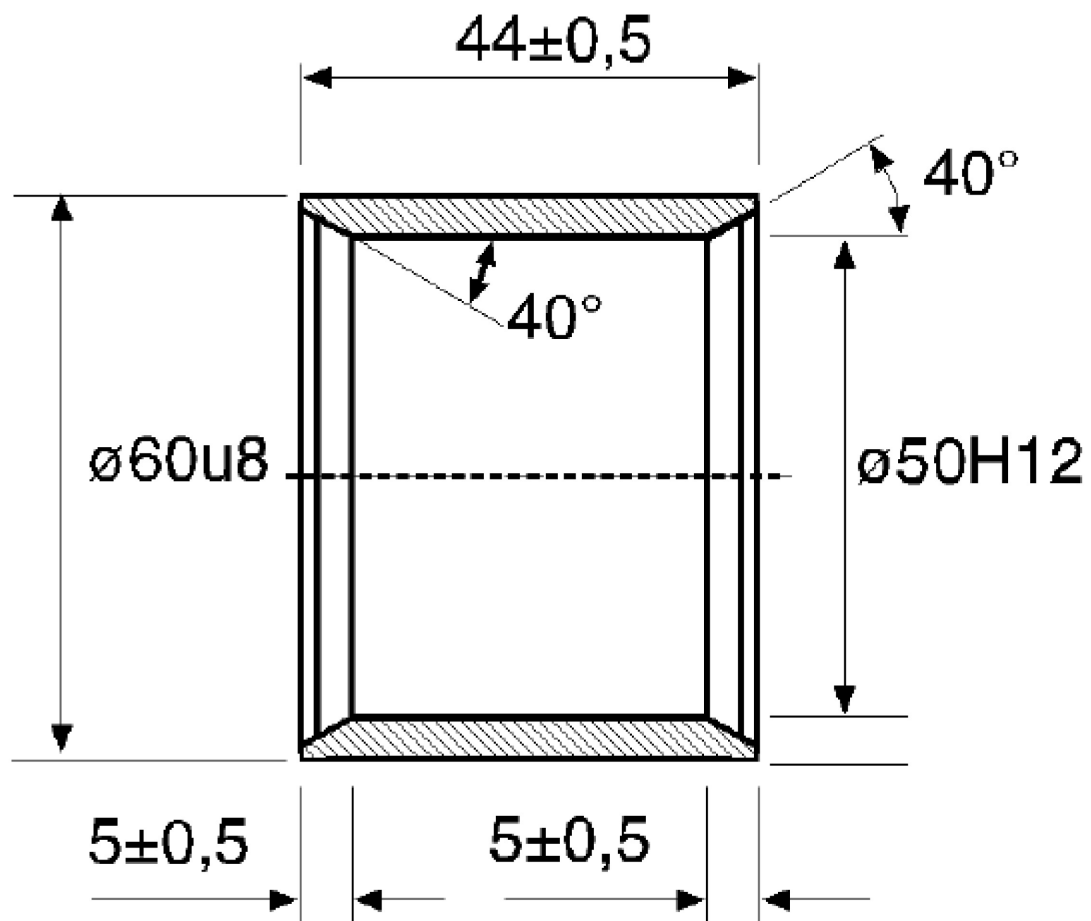
Kuva 9

Luokan D50 vetosilmukoiden halkaista holkki

Kuva 10

Luokan D50-C vetosilmukoiden halkaisematon holkki

Taulukko 6

Luokkien D50-A ja D50-X vetosilmukoiden mitat (ks. kuva 11)

Luokka	h (mm)	b (mm)
D50-A	$65 + 2/-1$	$60 + 2/-1$
D50-X	enintään 80	enintään 62

Taulukko 7

Standardinmukaisten vetosilmukoiden ominaisarvot

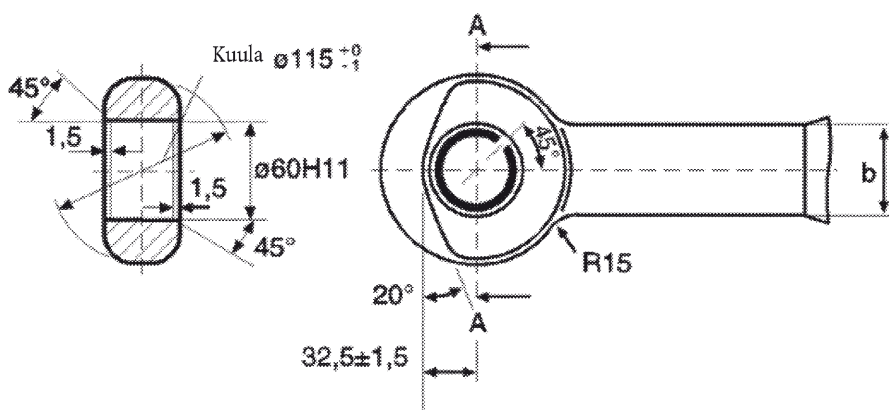
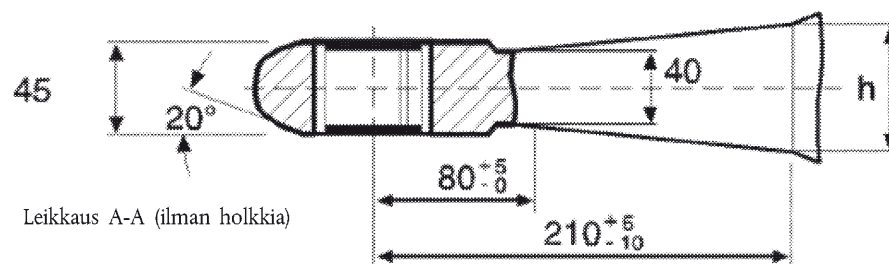
Luokka	D	D _c	s	V
D50-A	130	90	1 000	30
D50-B	130	90	1 000	25
D50-C	190	120	1 000	50
D50-D	190	130	1 000	75

4.2 Luokan D50 vetosilmukoiden erityisvaatimukset

4.2.1 Luokan D50-A ja D50-X vetosilmukoiden mittojen on oltava kuvan 11 mukaiset.

Kuva 11

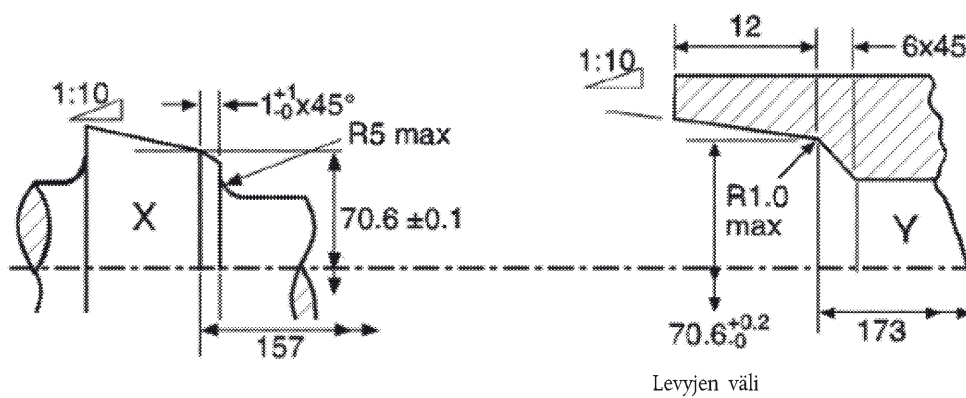
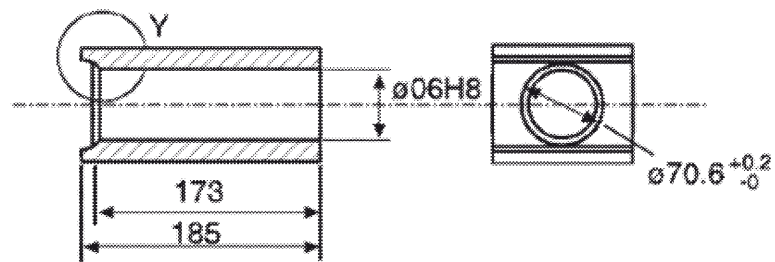
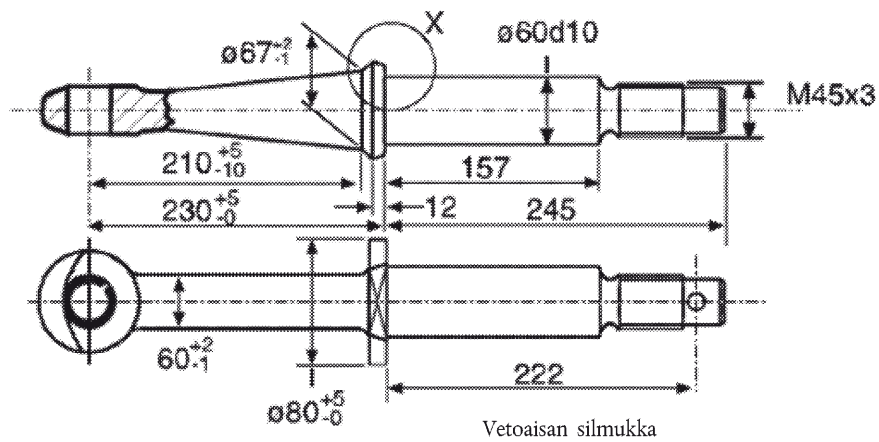
Luokkien D50-A ja D50-X vetosilmukoiden mitat (ks. taulukko 6)

4.2.2 Luokan D50-B vetosilmukoiden mittojen on oltava kuvan 12 mukaiset.

Kuva 12

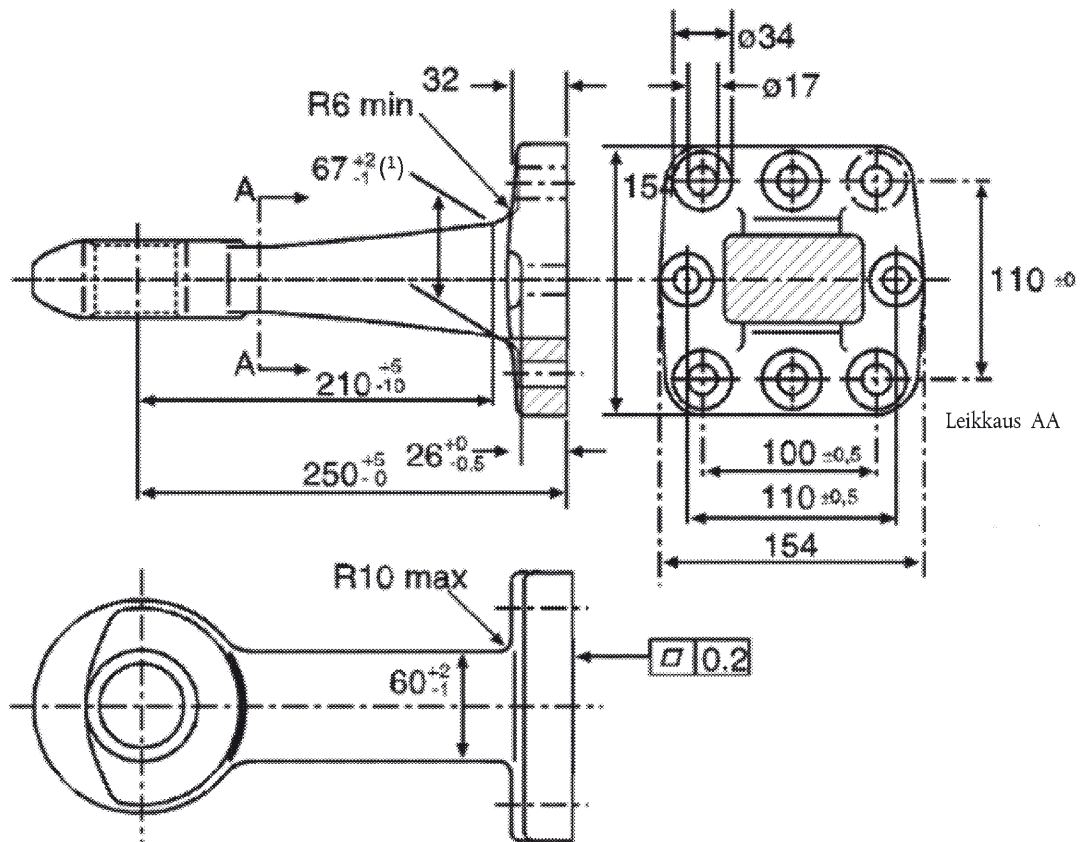
Luokan D50-B vetosilmukoiden mitat (ks. muut mitat kuvassa 11)

4.2.3 Luokkien D50-C ja D50-D vetosilmukoiden mittojen on oltava kuvan 13 mukaiset.

Kuva 13

Luokan D50-C ja D50-D vetosilmukoiden mitat (ks. muut mitat kuvassa 11)

4.2.4 Luokkien D50-C ja D50-D vetosilmukat on varustettava kuvan 10 mukaisilla halkaisemattomilla holkeilla.

4.3 Standardinmukaisten vetosilmukoiden kuormitusarvot

Standardinmukaisten vetosilmukoiden ja niiden kiinnitystapojen on oltava taulukossa 7 esitetyille kuormitusarvoille soveltuvia ja niiden mukaan testattuja.

4.4 Luokan L rengasmaisten vetosilmukoiden yleiset vaatimukset:

4.4.1 Luokan L rengasmaiset vetosilmukat on tarkoitettu käytettäväksi luokan K koukkutyypisten kytkimien kanssa.

4.4.2 Kun vetosilmukoita käytetään luokan K koukkutyypisten kytkimien kanssa, niiden on täytettävä tämän liitteen kohdassa 10.2 esitetyt kiertymistä koskevat vaatimukset.

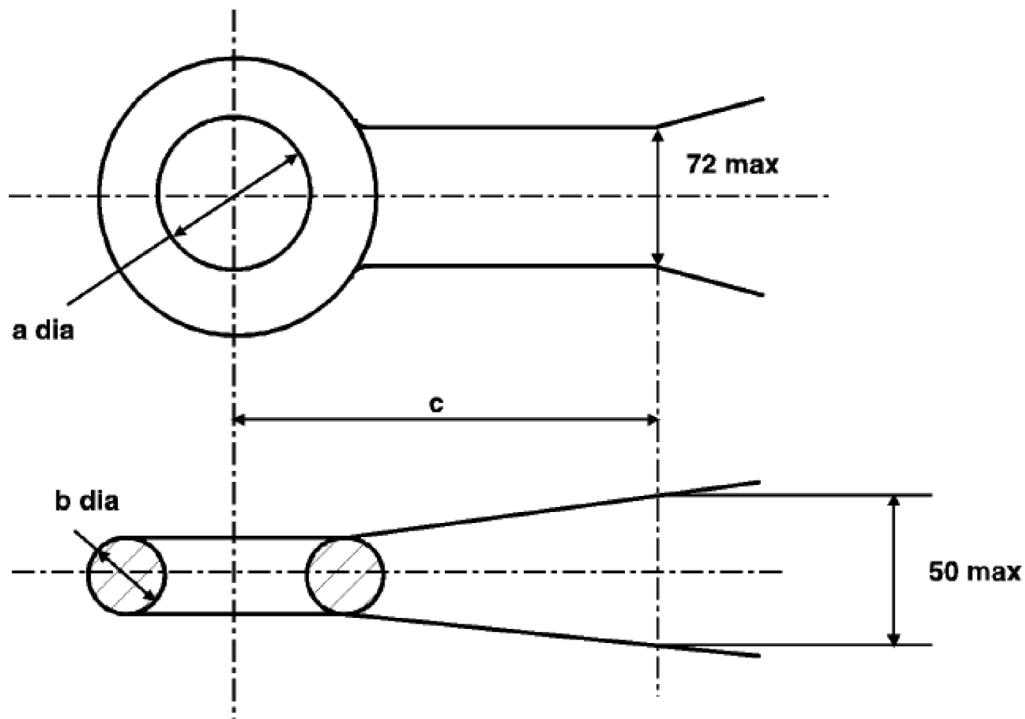
4.4.3 Luokan L rengasmaisten vetosilmukoiden mittojen on oltava kuvan 14 ja taulukon 8 mukaiset.

(¹) Luokan D50-D vetosilmukoiden osalta tämä mitta on "enintään 80".

Kuva 14

Luokan L rengasmaisten vetosilmukoiden mitat (ks. taulukko 8)

- 4.4.4 Luokan L rengasmaisten vetosilmukoiden on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.4 esitettyjen testien vaatimukset ja oltava taulukon 9 arvojen mukaan soveltuvia.

Taulukko 8

Luokan L rengasmaisten vetosilmukoiden mitat, (ks. kuva 14)

						(mm)
Luokka	L1	L2	L3	L4	L5	Huom
a	$68 + 1,6/-0,0$	$76,2 \pm 0,8$	$76,2 \pm 0,8$	$76,2 \pm 0,8$	$68 + 1,6/-0,0$	
b	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	$41,2 \pm 0,8$	
c	70	65	65	65	70	pienin

Taulukko 9

Luokan L standardinmukaisten rengasmaisten vetosilmukoiden ominaisarvot

Luokka	L1	L2	L3	L4	L5
D kN	30	70	100	130	180
D _c kN	27	54	70	90	120

Luokka	L1	L2	L3	L4	L5
S kg	200	700	950	1 000	1 000
V kN	12	18	25	35	50

5. VETOAISAT

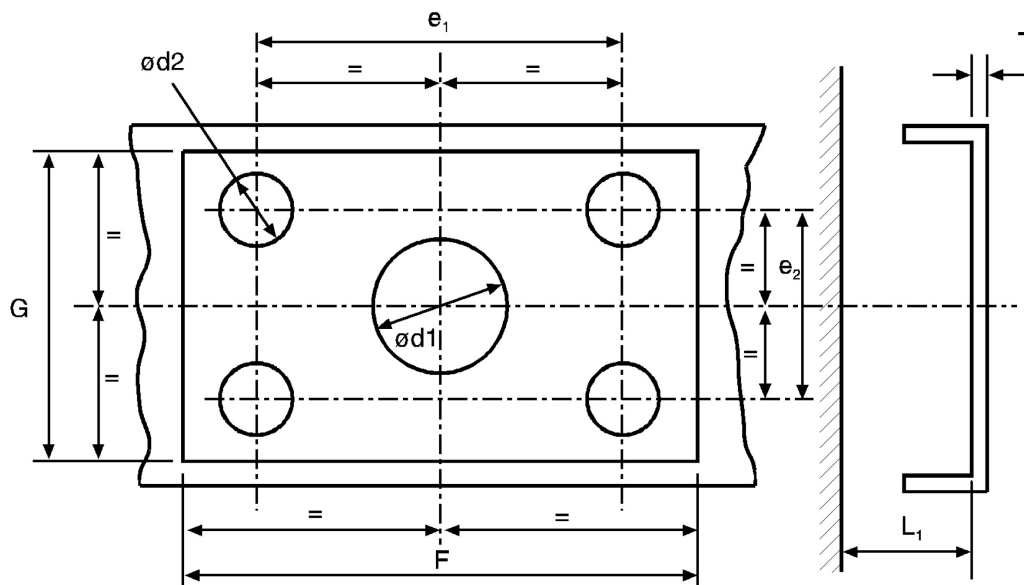
- 5.1 Luokan E vetoaisojen on vastattava liitteen 6 kohdassa 3.3 kuvattuja testejä.
- 5.2 Vetoajoneuvoon liittämistä varten vetoaisat voidaan varustaa joko tämän liitteen 2 kohdan mukaisilla vetopäillä tai 4 kohdan mukaisilla vetosilmukoilla. Vetopäät ja vetosilmukat voidaan liittää kierteillä, pulttaamalla tai hitsaamalla.
- 5.3 Nivelöityjen vetoaisojen korkeudensäätölaitteet
- 5.3.1 Nivelöidyt vetoaisat on varustettava laitteilla vetoaisan säätämiseksi kytkinlaitteen tai kidan korkeudelle. Näiden laitteiden on oltava sellaisia, että yksi henkilö voi säätää vetoaisan ilman työkaluja tai muita apuvälineitä.
- 5.3.2 Korkeudensäätölaitteilla on voitava säätää vetosilmukat tai vetokuulat maahan nähden vaakatasoisesta asennosta vähintään 300 millimetriä ylöspäin ja alaspäin. Tällä alueella vetoaisan on oltava säädettävissä portaattomasti tai enintään 50 millimetrin portain mitattuna vetosilmukasta tai vetokuulasta.
- 5.3.3 Korkeudensäätölaitteet eivät saa estää vetoaisaa liikkumasta helposti kytkennän jälkeen.
- 5.3.4 Korkeudensäätölaitteet eivät saa vaikuttaa mahdollisen työntöjarrun toimintaan.
- 5.4 Jos vetoaisa on varustettu työntöjarruin, vetosilmukan keskiön ja vetosilmukan varren vapaan pään välisen etäisyyden on oltava vähintään 200 millimetriä jarrun toiminta-asennossa. Vetosilmukan varren ollessa täysin sisällä etäisyyden on oltava vähintään 150 mm.
- 5.5 Keskiakseliperävaunukäyttöön tarkoitetuissa vetoaisoissa vaakatasoisia voimia vastustavan vastuksen on oltava vähintään puolet pystyvoimien vastaavasta.

6. VETOPALKIT

- 6.1 Luokan F vetopalkkien on vastattava liitteen 6 kohdassa 3.3 kuvattuja testejä.
- 6.2 Standardinmukaisten luokan C vetoaisakytkimien kiinnittämiseen tarkoitetun rei'ityksen on oltava kuvan 15 ja taulukon 10 mukainen.
- 6.3 Vetopalkkeja ei saa hitsata alustaan, korirakenteeseen tai ajoneuvon muihin osiin.

Kuva 15

Mitat standardinmukaisen vetoaisakytkimen asennusta varten (ks. taulukko 10)

Taulukko 10

Mitat standardinmukaisen vetoaisakytkimen asennusta varten (ks. kuva 15)

Luokka	C50-1	C50-2	C50-3	C50-4	C50-5	C50-6C50-7	Huom.
e_1	83	83	120	140	160	160	$\pm 0,5$
e_2	56	56	55	80	100	100	$\pm 0,5$
d_1	—	55	75	85	95	95	$+ 1,0/- 0,5$
d_2	10,5	10,5	15	17	21	21	H13
T	—	15	20	35	35	35	suurin
F	120	120	165	190	210	210	pienin
G	95	95	100	130	150	150	pienin
L_1	—	200	300	400	400	400	pienin

7. VETOPÖYTÄKYTKIMET JA OHJAUSKIILAT

Kohdissa 7.1–7.7 esitetyt vaatimukset sovelletaan kaikkiin luokan G50 vetopöytäkytkimiin.

Standardinmukaisia kytkinlaitteita koskevia lisävaatimuksia esitetään kohdassa 7.9.

Ohjauskiilojen on täytettävä 7.8 kohdassa luetellut vaatimukset.

7.1 Soveltuvat vetopöytäkytkimien tapit

Luokan G50 vetopöytäkytkimien on oltava siten suunniteltuja, että niitä voi käyttää yhdessä luokan H50 kytkintappien kanssa ja nämä yhdessä vastaavat eriteltyjä ominaisuuksia.

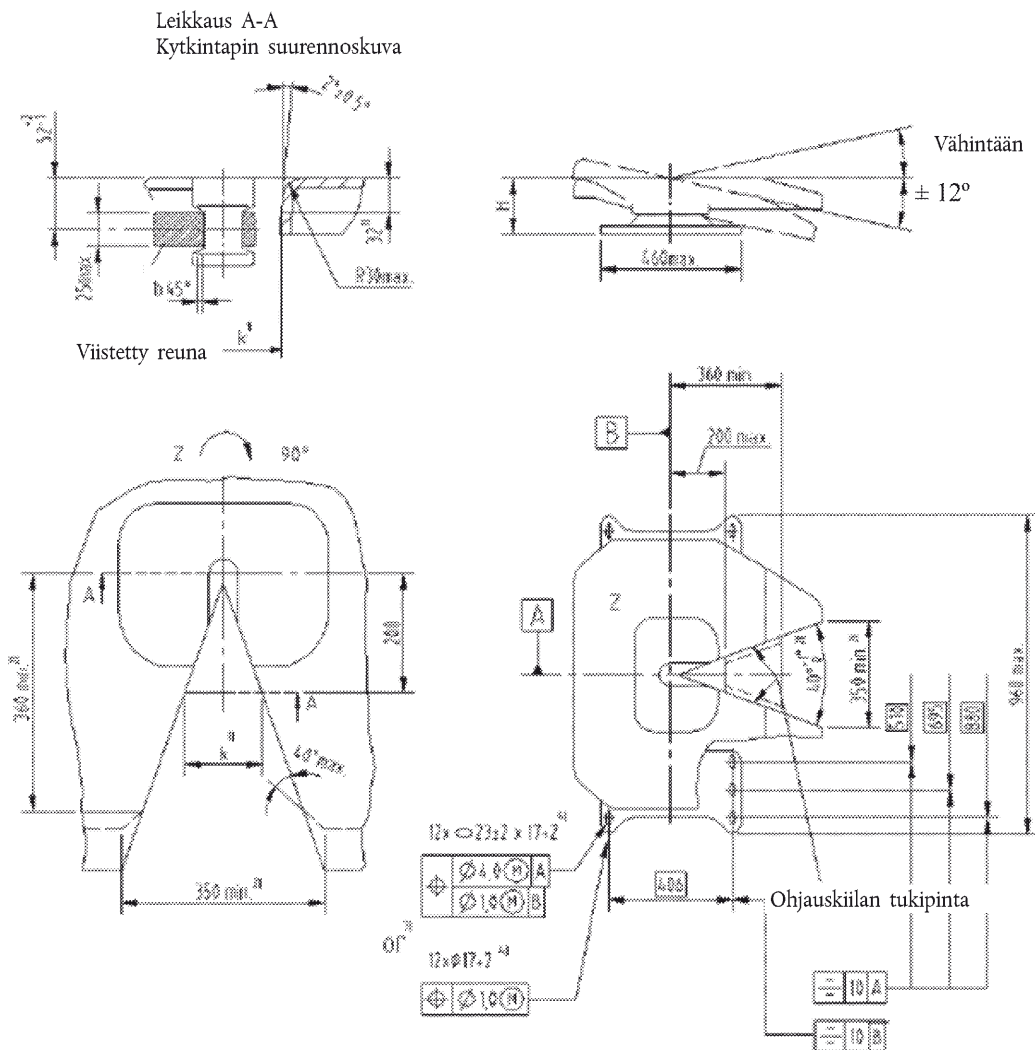
7.2 Ohjaimet

Vetopöytäkytkimet on varustettava ohjaimella, joka varmistaa turvallisen ja oikean kytkintapin kytkennän. Ohjaimen sisäänmenoleveyden on oltava vähintään 350 millimetriä standardinmukaisia halkaisijaltaan 50 mm:n vetopöytäkytkimiä varten (ks. kuva 16).

Pieniä, ei-standardinmukaisia luokan G50-X vetopöytäkytkimiä varten, joiden suurin D-arvo on 25 kN, sisäänmenoleveyden on oltava vähintään 250 mm.

Kuva 16

Standardinmukaisen vetopöytäkytkimen mitat (ks. taulukko 11)

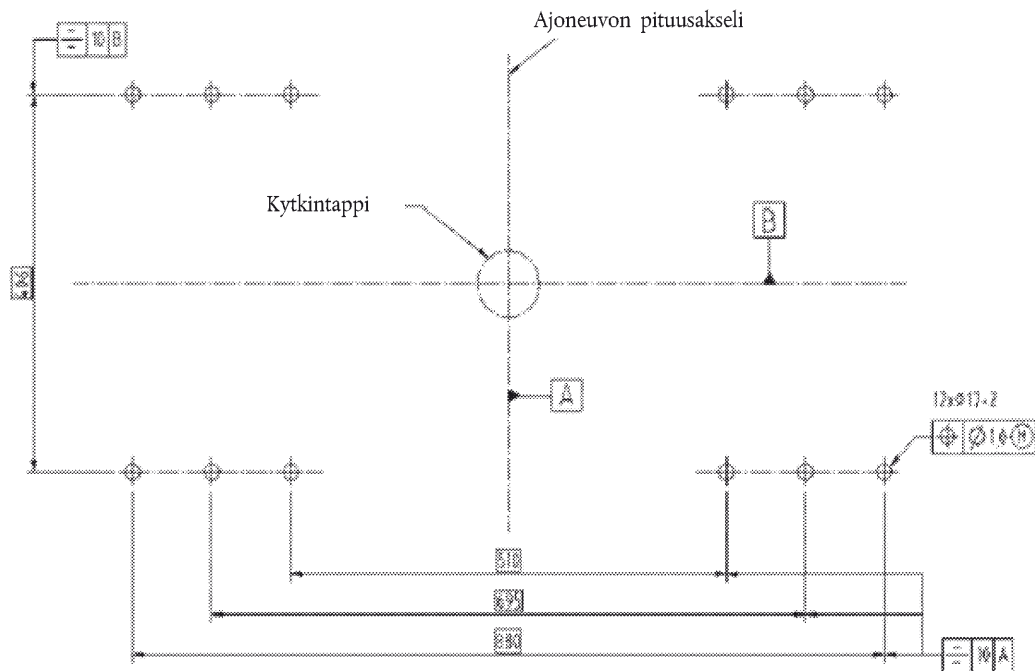

Notes:

1. Ohjauskiilojen käyttöä varten mitataan viitemitta $k = 137 \pm 3$ mm. Mittaus tehdään 32 mm yläpinnan alapuolelta ja 200 mm etäisyydellä kytkimen poikittaiskeskilinjasta.
2. Kurkkukulman on oltava $40^\circ + 1^\circ - 0^\circ$ vähintään 360 mm etäisyydelle saakka kytkimen poikittaiskeskilinjasta. Sisäänmenoleveys 350 mm voidaan saada aikaan tämän etäisyyden ulkopuolella kasvattamalla sisäänmenokulmaa enintään 120 asteeseen katkoviivan osoittamalla tavalla.
3. Asennusreiät voivat olla soikeat (23 ± 2 mm $\times$ $17 + 2/-0$ mm) tai pyöreät (halkaisija $17 + 2/-0$ mm).
4. Kun käytetään soikeita asennusreikiä tai reikiä, joiden halkaisija on > 18 mm, on käytettävä aluslevyjä, joiden halkaisija on 40 mm ja paksuus 6 mm tai esimerkiksi vastaavan vahvuista teräslevyjä.

Kuva 16a

Asennusreikien toleranssit vetopöytäkytkimien luokan J kiinnityslevyjä varten (ks. tämän liitteen 9.1 kohta)

Taulukko 11

Standardinmukaisen vetopöytäkytkimen mitat (ks. kuva 16)

							(mm)
Luokka	G50-1	G50-2	G50-3	G50-4	G50-5	G50-6	
H	140-159	160-179	180-199	200-219	220-239	240-260	

7.3 Vetopöytäkytkimen kiertymisen vähimmäisarvot

Kun kytintappi on kytkettynä mutta vetopöytäkytkin irrotettuna kiinnityslevystä tai ajoneuvosta ja asennuspulttien vaikutus huomioon otettuna, kytkimen on sallittava samanaikaisesti seuraavat vetopöytäkytkimen tapin kiertymisen vähimmäisarvot:

- 7.3.1 $\pm 90^\circ$ pystysuuntaisen akselin ympäri (ei sovelleta pakko-ohjaaviin vetopöytäkytkimiin);
- 7.3.2 $\pm 12^\circ$ kulkusuuntaan nähden poikittaisen vaakatasoisen akselin ympäri. Tämä kulma ei välttämättä kata maastokäyttöä;
- 7.3.3 Aksiaalinen kiertyminen pitkittäisakselin ympäri on sallittua $\pm 3^\circ$ saakka. Tämä kulma voidaan kuitenkin ylittää täysin heiluvassa vetopöytäkytkimessä edellyttäen, että lukitusmekanismi mahdollistaa kiertymän rajoittamisen enintään $\pm 3^\circ$ asteeseen.

7.4 Vetopöytäkytkimien irrottamisen estävät lukituslaitteet

Vetopöytäkytkin on lukittava kytkettyyn asentoon kahdella mekaanisella lukituslaitteella, joista kummankin on toimittava, jos toinen peittää.

Päälukituslaitteen on toimittava automaattisesti, mutta lisälukituslaite voi olla joko automaattinen tai käsikäyttöinen. Lisälukituslaite voi toimia yhdessä päälukituslaitteen kanssa ja tarjota toisen varmistetun mekaanisen lukituksen päälukituslaitetta varten. Lisälukituslaitteen irrottaminen saa olla mahdollista vain jos päälukituslaite on kunnolla kiinni.

Lukituslaitteiden irrottaminen tahattomasti ei saa olla mahdollista. Avaamisen on edellytettävä ajoneuvon kuljettajan tai käyttäjän tietoista toimintaa.

Kytkimen suljettu ja lukittu asento on osoitettava visuaalisesti mekaanisella laitteella, ja osoittimen asento on voitava tarkastaa tunnustelemalla, esimerkiksi pimeässä. Osoittimen on osoitettava sekä pää- että lisälukituslaitteen asento. Yhden laitteen asennon osoittaminen on kuitenkin riittävä, jos toisen laitteen lukkiutuminen samanaikaisesti on laitteen rakenteellinen ominaispiirre.

7.5 Käyttölaitteet tai vapautusmekanismit

Käyttölaitteiden on kytkimen suljetussa asennossa oltava niin varmistettuja, että tahaton käyttö ei ole mahdollista. Lukitusjärjestelmän on oltava sellainen, että sen avaaminen kytkimen vapautusmekanismin käyttämiseksi edellyttää tietoista toimintaa.

7.6 Pintakäsittely

Kytkinlevyn ja kytkinlukon pintojen on oltava toiminnan kannalta moitteettomia ja huolellisesti koneistettuja, taottuja, valettuja tai puristettuja.

7.7 Kuormitusvaatimukset

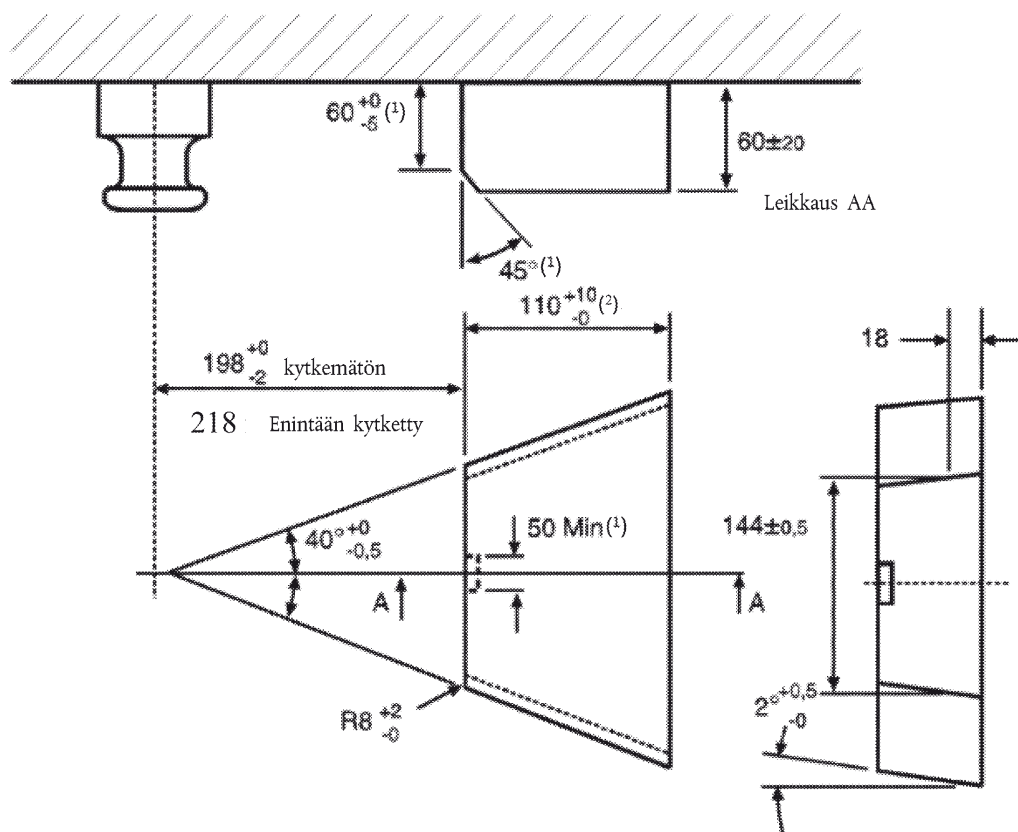
Kaikkien vetopöytäkytkimien on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.7 kuvaillut testit.

7.8 Ohjauskiilat

7.8.1 Puoliperävaunujen aktiiviseen ohjaukseen käytettyjen ohjauskiilojen mittojen on oltava kuvan 17 mukaisia.

Kuva 17

Jousitettujen ohjauskiilojen mitat

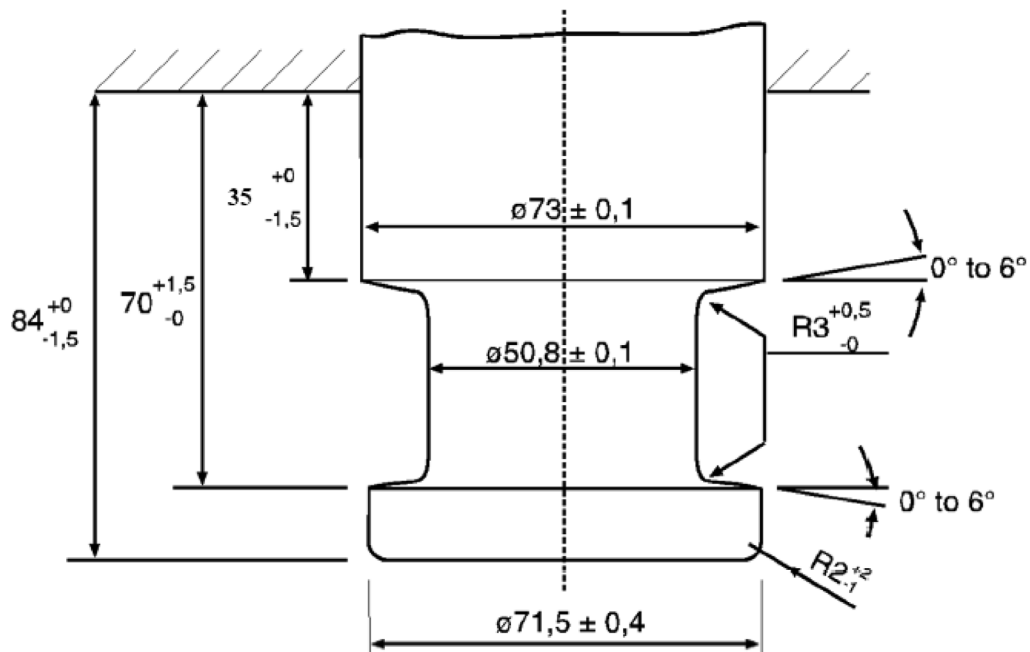
⁽¹⁾ Soveltuu vain ohjauskiiloihin, joiden paksuus on yli 60 mm.

⁽²⁾ Mitta tarkoittaa vain toiminnallista pintaa, itse kiila voi olla pidempi.

- 7.8.2 Ohjauksiilan on mahdollistettava turvallinen ja oikea kytkeytyminen ja sen on oltava jousitettu. Jousen voima on valittava siten, että on mahdollista kytkeä kuormaamaton puoliperävaunu ja siten, että puoliperävaunun ollessa täysin kuormattu ohjauksiila on tiukasti kosketuksessa kytkimen levyihin. Vetopöydän irrottamisen on oltava mahdollista puoliperävaunun ollessa sekä kuormattuna että kuormaamattomana.
- 7.9 Standardinmukaisia vetopöytäkytkimiä koskevat erityisvaatimukset:
- 7.9.1 Kuvassa 16 ja taulukossa 11 annettuja mittoja on noudatettava.
- 7.9.2 Standardinmukaisten vetopöytäkytkimien on sovelluttava ja oltava testattu 150 kN:n D-arvon ja 20 tonnin U-arvon mukaisesti.
- 7.9.3 Irrotuksen on oltava mahdollista suoraan vetopöytäkytkimelle asennetulla käsivivulla.
- 7.9.4 Standardinmukaisten vetopöytäkytkimien on oltava soveltuvia puoliperävaunujen aktiiviseen ohjaukseen ohjauksiiloja käyttämällä (ks. 7.8 kohta).
8. VETOPÖYTÄKYTKIMIEN TAPIT
- 8.1 Luokan H50 (ISO 337 -standardin mukaisten) vetopöytäkytkimien tappien on oltava mitoiltaan kuvan 18 mukaisia.

Kuva 18

Luokan H50 vetopöytäkytkimien tappien mitat

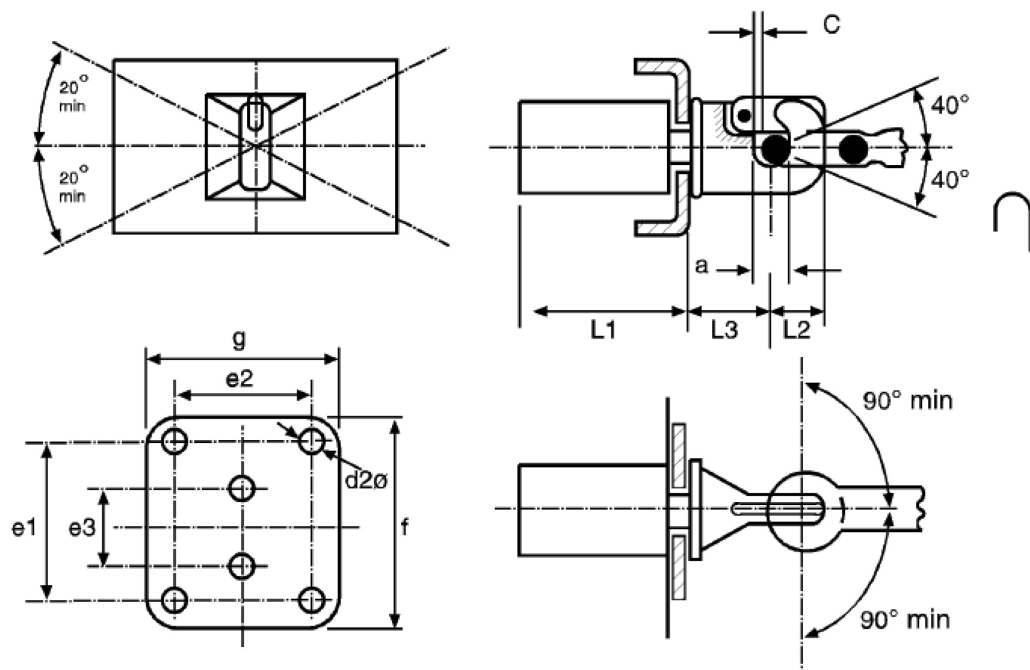

- 8.2 Vetopöytäkytkimien tappien on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.9 kuvattujen testien vaatimukset.
9. KIINNITYSLEVYTT
- 9.1 Vetopöytäkytkimien luokan J kiinnityslevyissä on oltava pyöreän asennusreiät kuvan 16a mukaisesti, kun ne on tarkoitettu standardinmukaisille vetopöytäkytkimille. Asennusreikien halkaisijan on kuitenkin oltava 17 mm + 2,0/- 0,0 mm. Reikien on oltava pyöreät, EI rakomaiset (ks. kuva 16a).

- 9.2 Standardinmukaisten vetopöytäkytkimien kiinnityslevyjen on sovelluttava puoliperävaunujen aktiiviseen ohjaukseen (ohjauskiiloilla). Ei-standardinmukaisten vetopöytäkytkimien kiinnityslevyjen, jotka ovat soveltumattomia aktiiviseen ohjaukseen, on oltava asianmukaisesti merkitty.
- 9.3 Vetopöytäkytkimien kiinnityslevyjen on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.8 kuvattujen testien vaatimukset.
10. KOUKKUTYYPPISET KYTKIMET
- 10.1 Luokan K koukkutyypisten kytkimien yleiset vaatimukset:
- 10.1.1 Kaikkien luokan K koukkutyypisten kytkimien on täytettävä liitteessä 6 olevassa 3.5 kohdassa esitettyjen testien vaatimukset ja oltava taulukon 13 ominaisarvojen mukaisesti soveltuvia.
- 10.1.2 Luokan K koukkutyypisten kytkimien mittojen on oltava kuvan 19 ja taulukon 12 mukaiset. Luokkien K1–K4 kytkimet ovat ei-automaattisia kytkimiä, jotka on tarkoitettu käytettäväksi vain perävaunuissa, joiden suurin sallittu massa on korkeintaan 3,5 tonnia. Luokkien KA1–KA3 kytkimet ovat automaattisia kytkimiä.

Kuva 19

Luokan K koukkutyypisten kytkimien mitat ja kiertymisarvot

- 10.1.3 Koukkutyypistä kytkintä saa käyttää vain rengasmaisten vetosilmukoiden kanssa. Kun kytkintä käytetään luokan L rengasmaisen vetosilmukan kanssa, kytkimen kiertymiskulmien on oltava tämän liitteen kohdan 10.2 mukaiset.
- 10.1.4 Luokan K koukkutyypistä kytkintä käytetään sellaisen rengasmaisen silmukan kanssa, jonka vähimmäisvälitys tai vapaa liike uutena on 3 mm ja enimmäisvälitys 5 mm. Kytkimen valmistajan on ilmoitettava sopivat vetosilmukat liitteessä 1 esitettyssä ilmoituksessa.

10.2 Kun luokan K kytkintä käytetään luokan L rengasmaisen vetosilmukan kanssa, mutta se ei ole kiinnitettynä ajoneuvoon, kytkimen ei-samanaikaisten kiertymiskulmien on oltava seuraavat (ks. myös kuva 19):

10.2.1 $\pm 90^\circ$ vaakasuunnassa kytkimen pysty akselin ympäri:

10.2.2 $\pm 40^\circ$ pystysuunnassa kytkimen vaakasuuntaisen poikittaisakselin ympäri:

10.2.3 $\pm 20^\circ$ aksiaalinen kiertymä kytkimen vaakasuuntaisen pitkittäisakselin ympäri.

10.3 Automaattisissa luokan K koukkutyypisissä kytkimissä on sellainen kita, että vetosilmukka ohjautuu kytkimeen.

10.4 Lukitus tahattoman irtoamisen ehkäisemiseksi

Suljetussa asennossa kytkimen lukitus on varmistettava kahdella varmistetun mekaanisen kiinnityksen tuottavalla lukituslaitteella, joista toisen on toimittava, jos toinen pettää.

Suljettu ja lukittu kytkimen asento on selvästi ulkoisesti osoitettava mekaanisella laitteella. Osoittimen asento on, esimerkiksi pimeässä, voitava varmistaa tunnustelemalla.

Mekaanisen osoitinlaitteen on osoitettava molempien lukituslaitteiden kytkeytyminen (JA-ehto).

Yhden lukituslaitteen kytkeytyminen osoittaminen on kuitenkin riittävä, jos tässä tilanteessa toisen lukituslaitteen kytkeytyminen on järjestelmän rakenteellinen ominaisuus.

10.5 Käsivivut

Käsivipuun on oltava rakenteeltaan helposti käytettäviä ja päistään pyöristettyjä. Kytkimessä ei käsivivun lähellä saa olla käden puristukseen joutumisen mahdollistavia teräviä reunoja tai kärkiä, jotka voivat aiheuttaa loukkaantumisen kytkintä käytettäessä. Kytkimen vapauttamiseen tarvittava voima, mitattuna ilman vetosilmukkaa, ei saa olla suurempi kuin 250 N käyttösuunnassa käsivipuun nähden kohtisuorassa.

Taulukko 12

Luokan K koukkutyypisten kytkimien mitat (ks. kuva 19)

Luokka	K1	K2	K3	K4	KA1	KA2	KA3	Huom.
e ₁	—	83	83	120	120	140	160	$\pm 0,5$
e ₂	—	56	56	55	55	80	100	$\pm 0,5$
e ₃	90	—	—	—	—	—	—	$\pm 0,5$
d ₂	17	10,5	10,5	15	15	17	21	H13
c	3	3	3	3	3	3	3	pienin
f	130	175	175	180	180	200	200	suurin
g	100	100	100	120	120	140	200	suurin
a	45	45	45	45	45	45	45	+ 1,6/- 0,0
L ₁	120	120	120	120	250	300	300	suurin
L ₂	74	74	63	74	90	90	90	suurin
L ₃	110	130	130	150	150	200	200	suurin

Taulukko 13

Luokan K koukkutyypisten kytkimien ominaisarvot

Luokka	K1	K2	K3	K4	KA1	KA2	KA3
D kN	17	20	20	25	70	100	130
D _c kN	—	—	17	20	54	70	90
S kg	120	120	200	250	700	900	1 000
V kN	—	—	10	10	18	25	35

11. ERITYISET VETOAISATYYPISET KYTKIMET, LUOKKA T

11.1 Luokan T erityiset vetoaisakytkimet on tarkoitettu käytettäväksi tietyissä ajoneuvoyhdistelmissä, esimerkiksi autonkuljetusajoneuvoissa. Nämä ajoneuvot ovat erikoisrakenteisia, ja siksi voi olla välttämätöntä sijoittaa kytkin erityiseen ja epätavalliseen paikkaan.

11.2 Luokan T kytkimiä voidaan käyttää vain keskiakseliperävaunuissa, ja tästä rajoituksesta on mainittava liitteessä 1 esitettyssä ilmoituslomakkeessa.

11.3 Luokan T kytkimet on hyväksyttävä yhteensopivana parina, eikä kytkimen irrottaminen saa olla mahdollista muutoin kuin korjaamalla käyttämällä työkaluja, joita ei tavallisesti kuljeteta mukana ajoneuvossa.

11.4 Luokan T kytkin ei saa toimia automaattisesti.

11.5 Luokan T kytkimien on täytettävä liitteen 6 kohdassa 3.3 esitettyjen testien vaatimukset lukuun ottamatta kohtaa 3.3.4.

11.6 Seuraavien samanaikaisten kiertymiskulmien on oltava mahdollisia, kun kytkintä ei ole kiinnitetty ajoneuvoon mutta kun se on koottu ja samassa tavanomaisessa asennossa kuin ajoneuvoon kiinnitettynä:

11.6.1 ± 90° vaakasuunnassa pysty akselin ympäri;

11.6.2 ± 8° pystysuunnassa vaakasuuntaisen poikkiakselin ympäri;

11.6.3 ± 3° aksiaalinen kiertymä vaakasuuntaisen pitkittäis akselin ympäri.

12. KAUKONÄYTÖN JA KAUKO-OHJAUKSEN LAITTEET

12.1 Yleiset vaatimukset

Kaukonäytön ja kauko-ohjauksen laitteet ovat sallittuja vain luokkien C50-X ja G50-X automaattisissa kytkinlaitteissa.

Kaukonäytön ja kauko-ohjauksen laitteet eivät saa haitata kytketyn vetoaisan tai puoliperävaunun vapaata vähimmäisliikettä. Niiden on oltava kiinnitettynä ajoneuvoon pysyvästi.

Kaikki kaukonäytön ja kauko-ohjauksen laitteet kuuluvat kytkinlaitteiden testauksen ja hyväksynnän soveltamisalueeseen yhdessä kaikkien käyttölaitteiden ja voimansiirtolaitteiden osien kanssa.

12.2 Kaukonäyttö

12.2.1 Automaattisissa kytkentämenettelyssä kaukonäyttölaitteiden on osoitettava kytkimen suljettu ja kaksinkertaisesti lukittu asento optisesti kohdan 12.2.2 mukaisesti. Lisäksi avoin asento voidaan osoittaa kohdan 12.2.3 mukaisesti.

Kaukonäyttölaitteen on toimittava automaattisesti aina, kun kytkin avataan tai suljetaan.

- 12.2.2 Muutos avoimesta suljettuun ja kaksinkertaisesti lukittuun asemaan osoitetaan vihreällä optisella signaalilla.
- 12.2.3 Jos avoin ja/tai lukitsematon kytkimen asento osoitetaan, on käytettävä punaista optista signaalia.
- 12.2.4 Osoitettaessa automaattisen kytkentämenettelyn päätyminen on varmistettava, että vetopöytäkytkimen tappi on todella kytkeytynyt kaksinkertaisesti lukittuun loppuasentoon.
- 12.2.5 Kaukonäyttöjärjestelmään tuleva vika ei saa aiheuttaa suljetun ja lukitun asennon osoitusta kytkentämenettelyn aikana, jos loppuasentoa ei ole saavutettu.
- 12.2.6 Jos yksi kahdesta lukituslaitteesta avautuu, vihreän optisen signaalin (jos sellainen on) on sammuttava ja punaisen signaalin on syyttävä.
- 12.2.7 Suoraan kytkinlaitteeseen kiinnitetyt mekaaniset osoittimet on säilytettävä.
- 12.2.8 Jotta kuljettajan huomiokyvyn häiriytyminen tavallisen ajon aikana vältettäisiin, kaukonäyttölaite on voitava kytkeä pois päältä. Laitteen on kuitenkin kytkeydyttävä päälle automaattisesti, kun kytkin seuraavan kerran avataan ja suljetaan (ks. kohta 12.2.1).
- 12.2.9 Kaukonäyttölaitteiden toiminnan ohjainten ja osoituksien on oltava kuljettajan näkökentässä, ja niiden on oltava pysyviä ja selkeitä.
- 12.3 Kauko-ohjaus
- 12.3.1 Jos käytetään tämän säännön kohdan 2.8 mukaista kauko-ohjauslaitetta, on käytettävä myös kohdan 12.2 mukaista kaukonäyttölaitetta, jonka on osoitettava ainakin kytkimen avoin asento.
- 12.3.2 Ajoneuvossa on oltava oltava erityinen kytkin (esimerkiksi pääkytkin, vipu tai venttiili), jonka avulla kytkinlaite voidaan avata ja sulkea kauko-ohjauslaitteella. Jos tätä pääkytkintä ei ole sijoitettu ohjaamoon, se ei saa olla paikassa, jossa se on ulkopuolisten henkilöiden vapaasti saavutettavissa, tai sen on oltava lukittavissa. Kytkimen todellinen käyttö ohjaamosta saa olla mahdollista ainoastaan, kun tahaton käyttö ei ole mahdollista (esimerkiksi niin, että käyttöön tarvitaan kaksi kättä).
- On oltava mahdollista todeta, onko kytkimen avaaminen kauko-ohjauksella toteutunut vai ei.
- 12.3.3 Jos kauko-ohjaus edellyttää sitä, että kytkin avataan käyttämällä ulkoista voimaa, on ulkoisen voiman toimintatila osoitettava asianmukaisesti kuljettajalle. Tämä ei ole tarpeen, jos ulkoinen voima on käytettävissä ainoastaan kauko-ohjausta käytettäessä.
- 12.3.4 Jos toimilaite kytkimen avaamiseksi kauko-ohjauksella on asennettu ajoneuvon ulkopuolelle, on oltava mahdollista valvoa aluetta kytkettyjen ajoneuvojen välissä, mutta tälle alueelle ei kuitenkaan tarvitse mennä laitteen käyttämiseksi.
- 12.3.5 Mikään yksittäinen käyttövirhe tai minkään yksittäisen vian esiintyminen järjestelmässä ei saa aiheuttaa tarkoituksetonta kytkimen avautumista tavanomaisen ajon aikana. Kaikki järjestelmän viat on osoitettava suoraan tai niiden on ilmevä välittömästi esimerkiksi virhetoimintona seuraavan käytön aikana.
- 12.3.6 Kauko-ohjauksen vikatapauksessa on oltava mahdollista avata kytkin hätätilanteessa ainakin yhdellä muulla tavalla. Jos irrottaminen edellyttää työkalun käyttöä, työkalun on sisällyttävä ajoneuvon varusteisiin. Tämän liitteen kohdan 3.6 vaatimuksia ei sovelleta käsivipuihin, joita käytetään ainoastaan hätätilanteessa tapahtuvaan kytkimen avaamiseen.
- 12.3.7 Kauko-ohjauslaitteiden käytön ohjainten ja osoittimien on oltava pysyvästi ja selvästi merkittyjä.

LIITE 6

Mekaanisten kytkinlaitteiden tai -osien testaus

1. YLEISET TESTAUSVAATIMUKSET
- 1.1 Kytkinlaitteiden näytteille on suoritettava sekä lujuustestit että toiminnalliset testit. Fyysiset testit on suoritettava aina kun mahdollista, mutta ellei muuta määrätä, tyyppihyväksyntäviranomaisen tai tekninen tutkimuslaitos voi luopua fyysisistä lujuustesteistä, jos osan yksinkertainen rakenne tekee teoreettisen tarkastuksen mahdolliseksi. Huonoin mahdollinen tapaus voidaan määrittää teoreettisilla tarkastuksilla. Teoreettisten tarkastusten on kuitenkin aina taattava saman tasoinen tulosten laatu kuin dynaamisten tai staattisten testien. Epäselvissä tapauksissa fyysisen testauksen tulokset ovat määrääviä.

Ks. myös tämän säännön kohta 4.8.
- 1.2 Kytkinlaitteissa lujuus on todennettava dynaamisella testillä (kestotestillä). Tietyissä tapauksissa voivat lisäksi jotkin staattiset testit olla tarpeellisia (ks. tämän liitteen 3 kohta).
- 1.3 Dynaaminen testi (lukuun ottamatta tämän liitteen kohdan 3.10 mukaista testiä) on suoritettava suunnilleen sinimuotoisella kuormituksella (vaihtuva ja/tai jaksottainen) materiaalille soveltuvalla kuormituskertojen lukumäärällä. Halkeamia tai murtumia ei saa esiintyä.
- 1.4 Ainoastaan vähäinen pysyvä muodonmuutos sallitaan säädetyissä staattisissa testeissä. Ellei toisin mainita, pysyvä plastinen muodonmuutos vapauttamisen jälkeen saa olla korkeintaan 10 prosenttia suurimmasta testin aikana mitatusta muodonmuutoksesta. Jos testaaja joutuu vaaratilanteeseen muodonmuutoksen mittaamisen takia, staattisen testin tämä osa voidaan jättää pois, mikäli sama parametri testataan muissa testeissä, kuten dynaamisessa testissä.
- 1.5 Dynaamisissa testeissä kuormitusetulekset perustuvat ajoneuvon pitkittäisakselin suuntaiseen vaakasuuntaiseen voimakomponenttiin ja pystysuuntaiseen voimakomponenttiin. Ajoneuvon pitkittäisakseliin nähden poikittaisia vaakasuuntaisia voimakomponentteja ja momentteja ei oteta huomioon, jos niillä on ainoastaan vähäinen merkitys. Tätä lievennystä ei sovelleta tämän liitteen kohdan 3.10 mukaiseen testausmenettelyyn.

Jos kytkinlaitteen tai sen ajoneuvoon kiinnityksen rakenne tai lisäjärjestelmien (kuten vakaajat ja lyhyt kytkinjärjestely) kiinnitys aiheuttaa lisävoimia tai -momentteja, tyyppihyväksyntäviranomaisen tai tekninen tutkimuslaitos voi vaatia lisätestejä.

Ajoneuvon pituusakselin suuntainen vaakasuuntainen voimakomponentti esitetään teoreettisesti määriteltynä viitevoimana, D -tai D_c -arvona. Tarvittaessa pystysuora voimakomponentti esitetään staattisena pystysuuntaisena kantokuormana S kytkentäpisteessä ja oletettuna pystysuuntaisena kantokuormana V , tai kun on kyse veto-pöytäkytkimistä, oletettuna pystysuuntaisena kantokuormana U .

- 1.6 Ominaisarvot D , D_c , S , V ja U , joihin testit perustuvat, ja jotka määritellään tämän säännön 2.11 kohdassa, otetaan valmistajan ETY-tyyppihyväksyntää koskevassa hakemuksessa antamista tiedoista (ks. liitteet 1 ja 2).
- 1.7 Varman lukituslaitteen, jota pitää paikallaan jousivoima, on pysyttävä varmistetussa asennossa, kun siihen kohdistuu vähiten suotuisassa suunnassa voima, joka vastaa kolminkertaista lukituslaitteen painoa.
2. TESTIMENETTELYT
Jos käytetään tämän liitteen kohdan 3.10 mukaista testausmenettelyä, kohtia 2.1, 2.2, 2.3 ja 2.5 ei sovelleta.

- 2.1 Dynaamisia testejä ja staattisia testejä varten näyte on asetettava voimien kohdistamisen mahdollistavaa sopivaan telineeseen siten, että siihen ei kohdistu mitään lisävoimia tai -momenteja määritellyn testivoiman lisäksi. Kun on kyse vaihtokuormaisista testeistä, voiman kohdistamisen suunta ei saa poiketa yli $\pm 1^\circ$ määritellystä suunnasta. Tykyttäväkuormaisissa tai staattisissa testeissä kulman on oltava suurimman testikuorman mukainen. Tavallisesti tämä vaatii liitoksen voiman kohdistuspisteessä (eli kytkentäpisteessä) ja toisen liitoksen riittävän etäisyyden päässä.
- 2.2 Testaustaajuus ei saa olla yli 35 hertsiä. Valitun taajuuden on oltava riittävän etäällä testijärjestelyn ja laitteen resonanssitaajuuksista. Asynkronisessa testauksessa kahden voimakomponentin taajuuksien eron on oltava noin 1–3 prosenttia. Teräksisille kytkinlaitteille jaksojen lukumäärä on 2×10^6 . Muista materiaalista valmistetuille laitteille suurempi jaksojen lukumäärä voi olla tarpeen. Halkeamien testauksessa on käytettävä tunkeumaväri-menetelmää tai vastaavaa menetelmää.
- 2.3 Tykyttävässä testissä testausvoima vaihtelee suurimman ja pienimmän testausvoiman välillä. Pienin testausvoima saa olla korkeintaan 5 prosenttia suurimmasta testausvoimasta, ellei kyseisessä testimenettelyssä muuta edellytetä.
- 2.4 Muualla kuin tämän liitteen kohdassa 3.2.3 vaadituissa staattisissa testeissä testivoima on kohdistettava tasaisesti ja nopeasti ja sitä on pidettävä yllä vähintään 60 sekuntia.
- 2.5 Testattavat kytkinlaitteet tai -osat on tavallisesti kiinnitettävä mahdollisimman jäykästi testaustelineeseen todelliseen asentoonsa, jossa niitä käytetään ajoneuvossa. Kiinnityslaitteiden on oltava valmistajan tai hakijan määrittelemiä ja niitä, jotka on tarkoitettu kytkinlaitteen tai -osan kiinnittämiseen ajoneuvoon, ja/tai niillä on oltava samat mekaaniset ominaisuudet.
- 2.6 Kytkinlaitteet tai -osat on testattava siinä muodossa kuin niitä käytetään liikenteessä. Valmistajan harkinnan mukaan ja teknisen tutkimuslaitoksen suostumuksella joustavat osat voidaan korvata jäykillä, jos tämä on välttämätöntä testimenettelyn kannalta ja jollei sillä ole vääristävää vaikutusta testitulokseen.

Nopeutetun testimenettelyn aikana ylikuumentuneet joustavat osat voidaan korvata testin kuluessa. Testikuormat voidaan kohdistaa erityisillä välyksettömillä laitteilla.

3. ERITYISET TESTAUSVAATIMUKSET

Jos käytetään tämän liitteen kohdan 3.10 mukaista testausmenettelyä, kohtien 3.1.1–3.1.6 vaatimuksia ei sovelleta.

3.1 Vetokuulat ja kiinnityskorvakkeet

3.1.1 Vetokuulan sisältävän mekaanisen kytkinlaitteen tyyppi voi olla joku seuraavista:

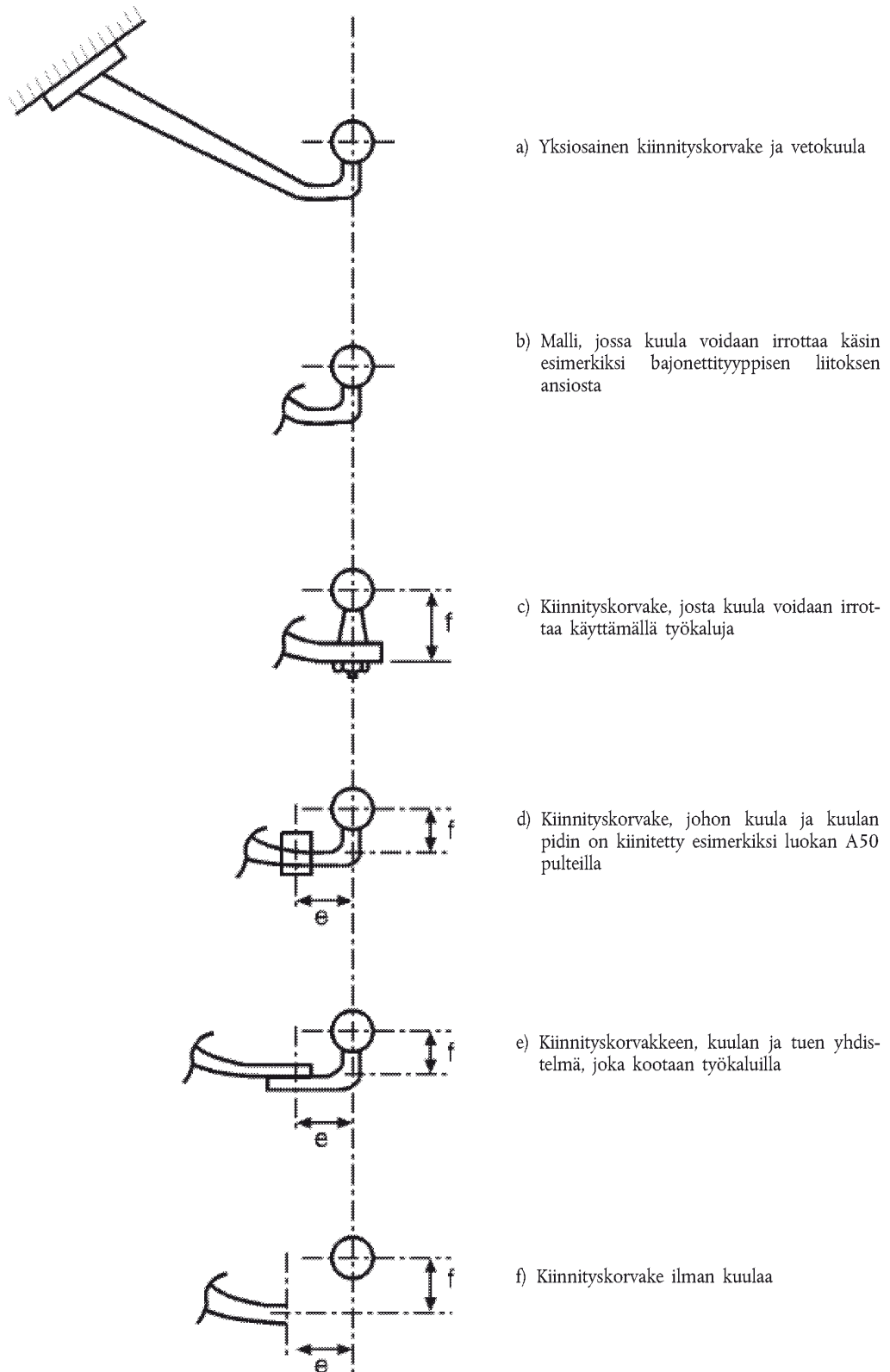
i) yksiosaiset vetokuulat, jotka sisältävät laitteet, joissa ei ole vaihdettavia irrotettavia kuulia (ks. kuvat 20a ja 20b);

ii) vetokuulat, jotka sisältävät osia, jotka voidaan purkaa (ks. kuvat 20c, 20d ja 20e);

iii) kiinnityskorvake ilman kiinnitettyä kuulaa (ks. kuva 20f).

Kuva 20

Kuulatyyppisiä kiinnityskorvakkeita

- 3.1.2 Perustesti on dynaaminen kestotesti. Testinäytteeseen kuuluu vetokuula, kuulan kaula ja kiinnittimet, jotka tarvitaan ajoneuvoon kiinnittämistä varten. Vetokuulan ja kiinnityskorvakkeiden on oltava jäykästi kiinnitetty testaukselineeseen, jolla voidaan saada aikaan vaihtuva voima, siihen todelliseen asentoon, jossa se on tarkoitettu käytettäväksi.
- 3.1.3 Ajoneuvon valmistaja määrittää kiinnityspisteiden sijainnit vetokuulan ja kiinnityskorvakkeen kiinnittämiseksi (ks. tämän säännön 5.3.2 kohta).
- 3.1.4 Testaukseen toimitetuissa laitteissa on oltava kaikki osat ja rakenteelliset yksityiskohdat, joilla voi olla vaikutusta lujuteen (esimerkiksi sähkörasialevy tai merkinnät). Testattavan näytteen on sisällettävä kaikki osat niihin kohtiin saakka, joista laite kiinnitetään ajoneuvoon. Ajoneuvon valmistaja ilmoittaa vetokuulan ja kytkinkuulan asennuspisteiden geometrisen aseman suhteessa referenssiiviivaan, ja se ilmoitetaan testausselesteessä. Kaikki kiinnityspisteiden suhteelliset asemat suhteessa referenssiiviivaan, jota varten vetoajoneuvon valmistaja ilmoittaa kaikki tarvittavat tiedot hinauslaitevalmistajalle, toistetaan testipenkissä.
- 3.1.5 Testipenkkiin kiinnitetty näyte testataan vaihtuvalla kuormalla, joka kohdistuu kuulaan kuvissa 21 ja 22 esitettyssä kulmassa.

Testauskulman suunnan määrää kuulan keskiön kautta kulkevan vaakasuuntaisen referenssiiviivan ja kytkinlaitteen sen kiinnityspisteen kautta, joka on lähimmästä kiinnityspisteistä ylin vaakatasossa mitattuna, kulkevan vaakaviivan sijainti toisiinsa nähden pystysuunnassa. Jos kiinnityspiste on vaakasuuntaisen referenssiiviivan yläpuolella, testi suoritetaan kulmassa $\alpha = +15^\circ \pm 1$, ja jos piste on viivan alapuolella kulmassa $\alpha = -15^\circ \pm 1$ (ks. kuva 21). Testauskulman määrittämisessä käytetään niitä kiinnityspisteitä, jotka ajoneuvon valmistaja on ilmoittanut ja jotka välittävät suurimmat vetovoimat vetoajoneuvon rakenteeseen.

Tämä kulma on valittu niin, että pystysuuntainen staattinen ja dynaaminen kuorma otetaan huomioon, ja se soveltuu ainoastaan sallitulle staattiselle kuormalle, joka on enintään:

$$S = 120 \times D \text{ [N]}$$

Jos staattinen kuorma on edellä esitettyä suurempi, testauskulmaa kasvatetaan molemmissa tapauksissa arvoon 20° .

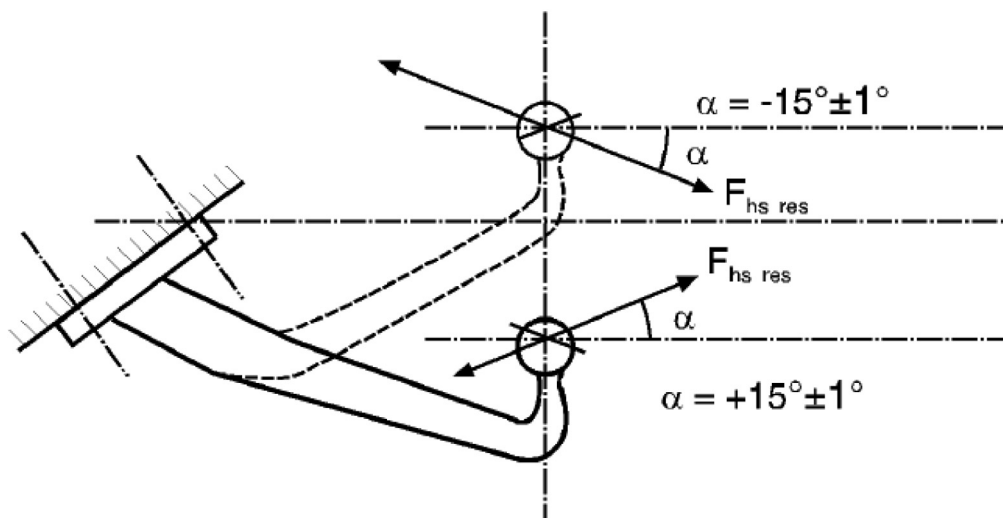
Dynaaminen testi on suoritettava seuraavalla testivoimalla:

$$F_{hs \text{ res}} = \pm 0,6 D$$

- 3.1.6 Testimenettely on sovellettavissa erityyppisiin kytkinlaitteisiin seuraavasti (ks. kohta 3.1.1):
- 3.1.6.1 yksiosaiset vetokuulat, jotka sisältävät laitteet, joissa ei ole vaihdettavia irrotettavia kuulia (ks. kuvat 20a ja 20b);
- 3.1.6.1.1 Kuvissa 20a ja 20b esitettyjen laitteiden lujustestit suoritetaan 3.1.5 kohdan vaatimusten mukaisesti.

Kuva 21

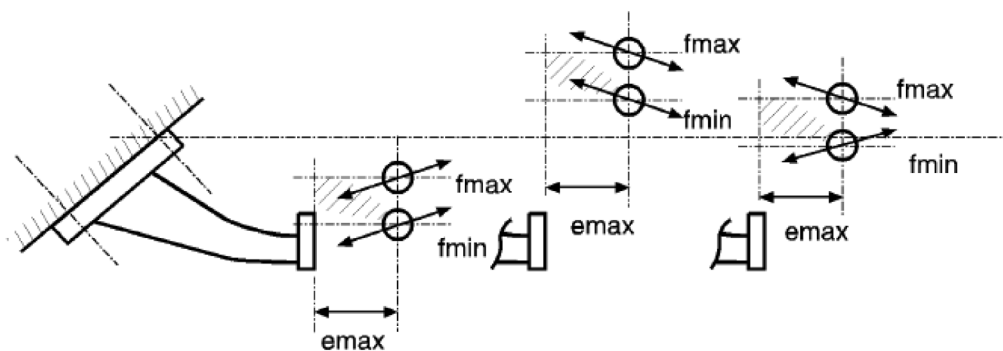
Testivoiman kohdistuskulmat

Huom.: Referenssiiviivan kanssa yhdensuuntainen viiva kulkee sen ylimmän ja lähimmän pisteen keskustan kautta, josta kiinnityskorvake kiinnitetään ajoneuvoon (ks. kohta 3.1.5).

Kuva 22

Testivoiman kohdistuskulmat

Huom: Vaihduvan testivoiman $F_{hs\ res}$ suunta, johon vaikuttaa kuulun keskiön kautta kulkevan referenssiiviivan sijainti suhteessa viivaan, joka on yhdensuuntainen tämän referenssiiviivan kanssa (ks. kuva 21).

3.1.6.2 Purettavissa olevia osia sisältävät vetokuulat

Seuraavat luokat on määritelty:

- kiinnityskorvake ja -kuula (ks. kuva 20c);
- kiinnityskorvake ja -kuula yhteisellä tuella (ks. kuva 20d);
- kiinnityskorvake ja irrotettava kuula (ks. kuva 20e);
- kiinnityskorvake ilman kuulaa (ks. kuva 20f).

3.1.6.2.1 Kuvissa 20c–20f esitettyjen laitteiden lujuustesti on suoritettava kohdan 3.1.5 vaatimusten mukaisesti. Mitat e ja f , joiden valmistustoleranssi on ± 5 mm, on esitettävä testausselesteessä.

Kiinnityskorvakkeen (ks. kuva 20f) testi on suoritettava asennetulla kuulalla (tukineen). Ainoastaan kiinnityspisteiden ja kuulun tuen asennuspinnan väliset kiinnityskorvakkeen testin tulokset otetaan huomioon.

Kytkinlaitteen valmistajan on määriteltävä mitat e ja f , joiden valmistustoleranssin on oltava ± 5 mm.

3.1.6.3 Kytkinlaitteet, joiden mitat e ja f muuttuvat, irrotettavia ja vaihdettavia vetokuulia varten (ks. kuva 22).

3.1.6.3.1 Tällaisten kiinnityskorvakkeiden lujuuskokeet tehdään kohdan 3.1.5 vaatimusten mukaisesti.

3.1.6.3.2 Jos huonoimman tapauksen järjestely voidaan määrittää valmistajan ja tyyppitestaaviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen välisellä sopimuksella, on ainoastaan tämän yhden järjestelyn testaaminen riittävä.

Muutoin testataan useita kuulun asemia yksinkertaistetulla testiohjelmalla kohdan 3.1.6.3.3 mukaisesti.

3.1.6.3.3 Yksinkertaistetussa testiohjelmassa f -arvon on oltava on määritettyjen arvojen f_{pienin} ja f_{suurin} välissä, eikä se saa olla suurempi kuin 100 mm. Kuulan etäisyyden tuesta on oltava 130 mm, e_{suurin} . Kaikkien mahdollisten kuulun asemien kattamiseksi alueella, joka on annettu vaakasuuntaisena etäisyytenä kiinnityspinnasta ja pystysuuntaisena alueena f ($f_{\text{pienin}}-f_{\text{suurin}}$), on testattava kaksi laitetta seuraavasti:

i) yksi kun kuula on yläasemassa (f_{suurin}), ja

ii) yksi kun kuula on ala-asemassa (f_{pienin}).

Testausvoiman kohdistuskulma vaihtelee positiivisesta negatiiviseen sen mukaan, mikä on kuulun keskiön kautta kulkevan referenssiiviivan ja kytkinlaitteen ylimmän ja lähimmän kiinnityspisteen kautta kulkevan yhdensuuntaisen viivan suhde. Käytettävät kulmat on esitetty kuvassa 22.

3.1.7 Jos irrotettava kuulut kiinnitetään muutoin kuin kierteillä, esim. jousipidikkeellä, ja jos laitteen varmistettua mekaanista kiinnitystä ei testata dynaamisessa testissä, kuula tai varmistettu mekaaninen kiinnitys on testattava staattisella testillä soveltuva suunnassa. Jos varmistettu mekaaninen kiinnitys pitää kuulayksikön pystyasennossa, staattisessa testissä on kohdistettava kuulaan D -arvoa vastaava ylöspäin suuntautuva pystysuuntainen voima. Jos varmistettu mekaaninen kiinnitys kiinnittää kuulun poikittaisen vaakatasoisen rakenteen avulla, staattisessa testissä on kohdistettava arvoa $0,25 D$ vastaava voima tässä suunnassa. Varmistettu mekaaninen kiinnitys ei saa pettää eikä siinä saa esiintyä muodonmuutoksia, joilla voi olla haitallinen vaikutus sen toimintaan.

3.1.8 Liitteen 5 kohdassa 1.5 tarkoitetun lisäkytkimen kiinnityspisteiden on kestävä arvoa $2D$ vastaava staattinen vaakasuuntainen voima, jonka enimmäisarvo on 15 kN. Jos varmistuskaapelille on erillinen kiinnityspiste, sen on kestävä D -arvoa vastaava vaakasuuntainen staattinen voima.

3.2 Vetopäät

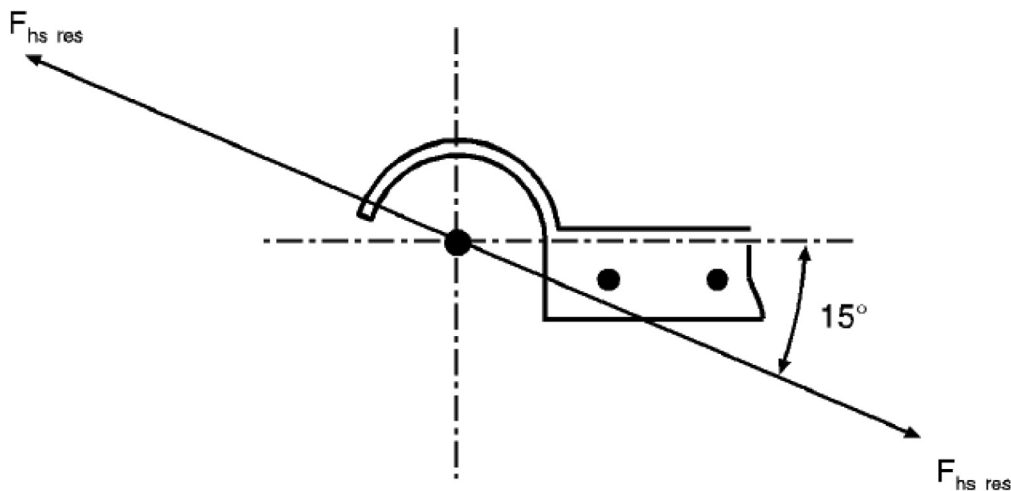
3.2.1 Perustesti on kestopesti vaihtotestikuormalla, ja sen jälkeen suoritetaan samalle näytteelle staattinen testi (nostotesti).

3.2.2 Dynaaminen testi on suoritettava lujuudeltaan soveltuvalle luokan A vetokuulalla. Testitelineessä vetokuulan ja vetopään on oltava järjestetty valmistajan ilmoittamalla tavalla ja suunnattu niin, että järjestely vastaa tavanomaista käyttöä. Lisävoimat eivät saa vaikuttaa näytteeseen testivoimien lisäksi. Testivoima kohdistetaan kuulun keskiön läpi kulkevan viivan suuntaisena ja suunnataan alas taaksepäin 15° kulmassa (ks. kuva 23). Testinäytteen kestopesti on suoritettava seuraavalla testivoimalla:

$$F_{\text{hs res w}} = \pm 0,6 D$$

Jos suurin sallittu staattinen massa S on suurempi kuin $120 D$, testauskulmaa suurennetaan arvoon 20° .

Kuva 23
Dynaaminen testi

- 3.2.3 Lisäksi on suoritettava staattinen irtoamistesti. Testissä käytettävän vetokuulan halkaisijan on oltava 49,00–49,13 mm, jotta se edustaisi kulunutta vetokuulaa. Irtoamisvoima F_a kohdistetaan kohtisuoraan vetopään poikittaiseen ja pitkittäiseen keskiakselilinjaan, ja sitä korotetaan tasaisesti ja nopeasti arvoon:

$$F_a = g (C + S/1\,000) \text{ kN}$$

ja pidetään tässä arvossa 10 sekuntia.

Vetopää ei saa irrota kuulasta eikä missään sen osassa saa esiintyä mitään pysyvää muodonmuutosta, jolla voi olla kielteinen vaikutus sen toimintaan.

3.3 Vetoaisakytkimet ja vetopalkit

- 3.3.1 Kestotesti on suoritettava yhdelle testinäytteelle. Vetoaisakytkimen on oltava varustettu kaikilla kiinnityksillä, jotka ovat tarpeen sen kiinnittämiseksi ajoneuvoon. Kaikki vetoaisakytkimen ja ajoneuvon rungon väliset laitteet (eli vetopalkit) on testattava samoilla voimilla kuin kytkin. Testattaessa vetopalkkeja, jotka on tarkoitettu standardoituihin vetoaisakytkimiin, pystysuoraa kuormaa sovelletaan pitkittäisetasuudella kiinnityskohtien vaakasuoralla tasolla, joka vastaa standardinmukaisen laitteen sijaintia.

- 3.3.2 Vetoaisakytkimet nivelöidyille vetoaisoille ($S = 0$)

Dynaamiset testit on suoritettava vaakasuuntaisella vaihtokuormalla $F_{hw} = \pm 0,6 D$, joka vaikuttaa maanpinnan suuntaisen viivan suuntaisena ja kulkee vetoajoneuvon pituussuuntaisessa keskitasossa kytkintapin keskiön kautta.

- 3.3.3 Keskiakseliperävaunuissa käytettävät vetoaisakytkimet ($S > 0$)

- 3.3.3.1 Massaltaan enintään 3,5 tonnin keskiakseliperävaunu.

Massaltaan enintään 3,5 tonnin keskiakseliperävaunuissa käytettävät vetoaisakytkimet on testattava samalla tavalla kuin tämän liitteen kohdassa 3.1 kuvaillut vetokuulat ja kiinnityskorvakkeet.

- 3.3.3.2 Massaltaan yli 3,5 tonnin keskiakseliperävaunut.

Testivoimat kohdistetaan näytteeseen vaaka- ja pystysuunnissa asynkronisessa kestitestissä. Liikkeen vaakasuuntaisen viivan on oltava yhdensuuntainen maanpinnan kanssa vetoajoneuvon pitkittäisessä keskitasossa ja kuljettava kytkintapin keskiön kautta. Liikkeen pystysuuntaisen viivan on oltava kohtisuorassa liikkeen vaakatasoiseen viivaan nähden ja kuljettava kytkintapin keskiön kautta.

Vetoaisakytkimen ja vetosilmukan kiinnityksen on oltava sellainen, jolla ne on tarkoitettu sen kiinnitettäväksi ajoneuvoon valmistajan asennusohjeiden mukaisesti.

Käytettävät testivoimat:

Taulukko 14

Testivoimat

Testivoima	Keskiarvo (kN)	Amplitudi (kN)
Vaakasuuuntainen voima	0	± 0,6 D _c (ks. huom.)
Pystysuuuntainen voima	S × g/1 000	± 0,6 V (ks. huom.)

Huom.: Luokan T erityisten vetoaisakytkinten osalta arvot ovat ± 0,5D_c and ± 0,5 V.

Pysty- ja vaakasuuuntaisten komponenttien on oltava sinimuotoisia ja ne on kohdistettava asynkronisesti, ja niiden taajuuksien eron on oltava 1 ja 3 prosentin välillä.

3.3.4 Kytintapin lukituslaitteen staattinen testi

Vetoaiskytkinten sulkeutuminen ja kaikki lukituslaitteet on myös tarpeen testata 0,25 D suuruisella staattisella avautumissuuntaan kohdistuvalla voimalla. Testi ei saa aiheuttaa avautumista eikä mitään vaurioita. Testivoima 0,1 D on riittävä sylinterimäisten kytintappien osalta.

3.4 Vetosilmukat

3.4.1 Vetosilmukat on alistettava samaan dynaamiseen testaukseen kuin vetoaiskytkimet. Vetosilmukat, joita käytetään vain perävaunuissa, joissa on nivelöidyt vapaan pystysuuntaisen liikkeen sallivat vetoaisat, on alistettava vaihtokuormitukselle kohdan 3.3.2 mukaisesti. Myös keskiakseliperävaunuissa käytettäväksi tarkoitetut vetosilmukat on testattava samalla tavalla kuin massaltaan C enintään 3,5-tonnisten perävaunujen vetokuulat (kohta 3.2) ja samalla tavalla kuin massaltaan C yli 3,5-tonnisten keskiakseliperävaunujen vetoaiskytkimet (kohta 3.3.3.2).

3.4.2 Luokan C rengasmaiset vetosilmukat testataan samalla tavalla kuin standardinmukaiset vetosilmukat.

3.4.3 Vetosilmukoiden testaus on suoritettava siten, että vaihtokuorma vaikuttaa myös osiin, joita käytetään vetosilmukan kiinnittämiseksi vetoaisaan. Kaikki joustavat välikappaleet on lukittava jäykiksi.

3.5 Koukkutyypiset kytkimet

3.5.1 Luokan K koukkutyypisten kytkimien on täytettävä tämän liitteen kohdassa 3.5.2 esitetyn dynaamisen testin vaatimukset.

3.5.2 Dynaaminen testi:

3.5.2.1 Dynaaminen testi on tykyttävä testi, jossa käytetään luokan L rengasmaista silmukkaa ja jossa kytkin on asennettuna siten kuin se olisi ajoneuvossa kaikkine ajoneuvoasennuksessa tarvittavine osineen. Tyyppihyväksyntäviranomaisen tai teknisen tutkimuslaitoksen suostumuksella joustavat osat voidaan kuitenkin korvata jäykillä.

3.5.2.2 Jos koukkutyypinen kytkin on tarkoitettu käytettäväksi sellaisen nivelöidyllä vetoaisalla varustetun perävaunun kanssa niin, jossa kytkimeen kohdistuva pystysuuntainen voima S on nolla, testivoima kohdistetaan vaakasuuuntana, jolloin se simuloi koukkuun kohdistuvaa vetojännitysvoimaa ja voiman arvo on välillä 0,05 D ja 1,00 D.

3.5.2.3 Kun koukkutyypinen kytkin on tarkoitettu käytettäväksi keskiakseliperävaunun kanssa, testivoiman on edustettava kytkimeen kohdistuvia vaaka- ja pystysuuntaisia voimia ja se on kohdistettava kulmassa -α eli edestä ylhäältä alas taakse (ks. kuva 21), joka vastaa kytkimeen kohdistuvien vaaka- ja pystysuuntaisten voimien resultantin laskettua kulmaa. Voima F_{hs res} lasketaan seuraavasti:

$$F_{hs\ res} = \sqrt{F_h^2 + F_s^2} \text{ jossa } F_h = D_c \text{ ja } F_s = \frac{9,81S}{1\ 000} + 0,8 V$$

3.5.2.4 Käytettävän voiman on oltava arvojen 0,05 F_{hs res} ja 1,00 F_{hs res} välillä.

3.5.3 Kytkimen lukituslaitteen staattinen testi

Koukkutyypisten kytkinten sulkeutuminen ja kaikki lukituslaitteet on myös tarpeen testata staattisella avautumissuuntaan kohdistuvalla voimalla, jonka suuruus on $0,25 D$. Testi ei saa aiheuttaa avautumista eikä mitään vaurioita.

3.6 Vetoaisat

3.6.1 Vetoaisat testataan samalla tavalla kuin vetosilmukat (ks. kohta 3.4). Tyypihyväksyntäviranomainen tai tekninen tutkimuslaitos voi luopua kestotestistä, jos osan yksinkertaisen rakenteen ansiosta sen lujuuden teoreettinen tarkastus on mahdollista. Massaltaan C enintään 3,5 tonnin keskiakseliperävaunujen vetoaisojen teoreettisen todentamisen suunnittelukuormat otetaan standardista ISO 7641/1 (1983). Massaltaan C yli 3,5 tonnin keskiakseliperävaunujen vetoaisojen teoreettisen todentamisen suunnittelukuormat on laskettava seuraavasti:

$$F_{sp} = (g \times S/1\ 000) + V$$

jossa voiman amplitudi V on tämän säännön kohdassa 2.11.4 annettu.

Massaltaan C yli 3,5 tonnin perävaunujen mitoitusmassoihin perustuvien suurimpien sallittujen taakkojen on oltava ISO 7641/1 (1983)-standardin kohdan 5.3 mukaisia. Taivutettujen vetoaisojen (esimerkiksi hanhenkaula) ja täysperävaunujen vetoaisojen osalta testivoiman vaakakomponentti $F_{hp} = 1,0 \times D$ on otettava huomioon.

3.6.2 Pystysuunnassa vapaasti liikkuvien täysperävaunujen vetoaisojen osalta on kestotestin tai teoreettisen lujuuden todentamisen lisäksi todennettava nurjahduksen kesto joko teoreettisella laskelmalla, kun mitoitusvoima on $3,0 \times D$, tai nurjahdustestillä mitoituskuormituksella $3,0 \times D$. Laskennassa käytettävien suurimpien taakkojen on oltava ISO 7641/1 (1983)-standardin kohdan 5.3 mukaisia.

3.6.3 Jos akselit ovat ohjattuja, taivutusjännityksen kesto on osoitettava teoreettisilla laskelmissa tai taivutustestillä. Kytöntäpisteessä on sovellettava vaakasuuntaista poikittaista staattista voimaa. Tämän voiman suuruus on valittava siten, että etuakselin keskiosaan kohdistetaan $0,6 \times A_v \times g$ (kNm) momentti. Laskennassa käytettävien sallittujen taakkojen on osalta oltava ISO 7641/1 (1983)-standardin kohdan 5.3 mukaisia.

Jos kaksi ohjattua akselia kuitenkin muodostaa edessä (ohjatun) telin, momentti on korotettava arvoon $0,95 \times A_v \times g$ (kNm).

3.7 Vetopöytäkytkimet

3.7.1 Lujuuden perustestit ovat dynaaminen testi ja staattinen testi (nostotesti). Puoliperävaunujen aktiiviseen ohjaukseen tarkoitetuille vetopöytäkytkimille on tehtävä ylimääräinen staattinen testi (taivutustesti). Testitarkoitukseen on vetopöytäkytkin varustettava kaikilla kiinnityksillä, jotka tarvitaan sen liittämiseksi ajoneuvoon. Kiinnitysmenetelmän on oltava samanlainen kuin ajoneuvossa käytetty. Laskentaa ei voida käyttää vaihtoehtona fyysiselle testaukselle.

3.7.2 Staattiset testit

3.7.2.1 Standardinmukaiset vetopöytäkytkimet, jotka on suunniteltu ohjauskiiloja tai vastaavaa laitetta varten puoliperävaunujen aktiiviseen ohjaukseen (ks. tämän säännön kohta 2.7), on riittävän lujuuden osalta testattava staattisella taivutuskokeella ohjauslaitteen toiminta-alueella niin, että samanaikaisesti niihin kohdistetaan vetopöytäkuorma. Suurin sallittu vetopöytään kohdistettava pystysuuntainen kuorma U on kohdistettava pystysuunnassa kytkimeen sen käyttöasennossa käyttämällä jäykkää levyä, joka on riittävän suuri peittämään kytkimen kokonaan.

Kohdistetun kuorman resultantin on kuljettava vetopöytäkytkimen vaakasuuntaisen liitoksen keskion läpi.

Samanaikaisesti vaakasuuntainen poikittainen voima, joka edustaa puoliperävaunun aktiiviseen ohjaukseen tarvittavaa voimaa, on kohdistettava kytkintapin ohjaimen kylkiin. Tämän voiman suuruus ja vaikutussuunta on valittava niin, että momentti $0,75 m \times D$ vaikuttaa kytkintapin keskioon. Momentti on kohdistettava voimalla, joka vaikuttaa $0,5 \pm 0,1$ metrin pituiseen vipuvarteeseen. Halkeamia ei saa ilmetä.

3.7.2.2 Kaikille vetopöytäkytkimille on suoritettava staattinen nostotesti. Nostovoimaan $F_a = g \cdot U$ asti merkittävää kytkinlevyn pysyvää taipumista ei saa esiintyä yli 0,2 prosentilla sen leveydestä.

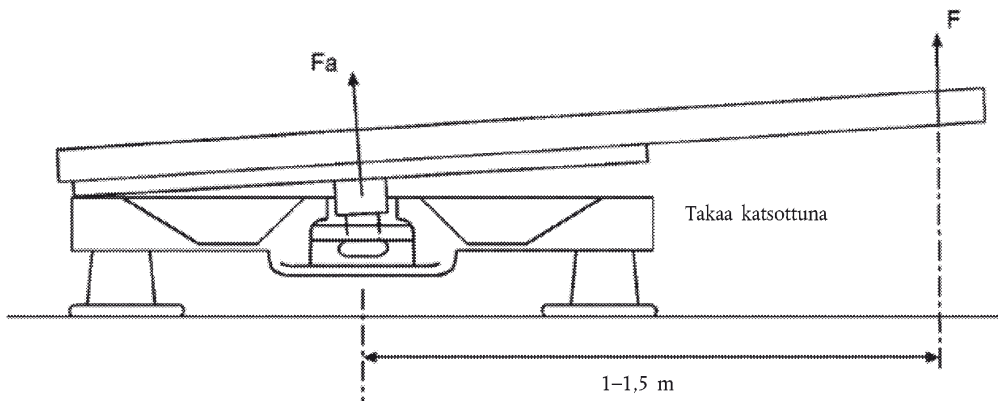
Kun testataan luokan G50 standardinmukaisia vetopöytäkytkimiä ja samaa kytkintapin halkaisijaa varten olevia vastaavia kytkimiä, kytkintapin irtoamista kytkimestä ei saa esiintyä nostovoimalla $F_a = g \times 2,5 U$. Kun testataan ei-standardinmukaisia kytkimiä, joiden tapin halkaisija on yli 50 mm (esim. kytkimiä, joiden tapin halkaisija on 90 mm), nostovoiman on oltava $F_a = g \times 1,6 U$, vähimmäisarvo 500 kN.

Voima on kohdistettava kytkinlevyyn vivulla, joka on toisesta päästään kytkinlevyn varassa ja jota nostetaan toisesta päästä 1,0-1,5 metrin etäisyydeltä kytkintapin keskiöstä (ks. kuva 24).

Vipuvarren on oltava 90°:n kulmassa kytkintapin sisäänmenosuuntaan nähden. Jos huonoin mahdollinen tapaus on helppo määritellä, se on testattava. Jos huonointa mahdollista tapausta ei ole helppo määritellä, tyyppihyväksyntäviranomaisen tai tekninen tutkimuslaitos päättää, mikä puoli testataan. Vain yksi testi tarvitaan.

Kuva 24

Vetopöytäkytkimen nostotesti

3.7.3 Dynaaminen testi

Vetopöytäkytkimeen on kohdistettava vaihtuva jännitys testitelineessä (asynkroninen dynaaminen testi) niin, että vaakasuuntaiset vaihtuvat ja pystysuuntaiset tykyttävät voimat vaikuttavat samanaikaisesti.

3.7.3.1 Kun testataan vetopöytäkytkimiä, joita ei ole tarkoitettu puoliperävaunujen aktiiviseen ohjaukseen, on käytettävä seuraavia voimia:

vaakasuuntainen: $F_{hw} = \pm 0,6 \times D$

pystysuuntainen: $F_{so} = g \times 1,2 U$

$F_{su} = g \times 0,4 U$

Nämä voimat on kohdistettava ajoneuvon pitkittäissuuntaisessa keskitasossa niin, että molempien voimien F_{so} ja F_{su} vaikutussuunnat kulkevat kytkimen liitoksen keskiön läpi.

Pystysuuntainen voima F_s vaihtelee rajojen $+g \times 1,2 U$ ja $+g \times 0,4 U$ välillä ja vaakasuuntainen voima välillä $+0,6 D$ ja $-0,6 D$.

3.7.3.2 Kun testataan vetopöytäkytkimiä, jotka on tarkoitettu puoliperävaunujen aktiiviseen ohjaukseen, on käytettävä seuraavia voimia:

vaakasuuntainen: $F_{hw} = \pm 0,675 D$

pystysuuntainen: F_{so} ja F_{su} kuten kohdassa 3.7.3.1.

Voimien vaikutussuunnat on esitetty kohdassa 3.7.3.1.

3.7.3.3 Vetopöytäkytkinten dynaamista testiä varten asetetaan sopivaa voitelevaa materiaalia kytkinlevyn ja perävaunun levyn väliin siten, että suurin kitakerroin F on 0,15.

3.8 Vetopöytäkytkimien kiinnityslevyt

Kohdassa 3.7.3 kuvattu vetopöytäkytkinten dynaaminen testi ja kohdassa 3.7.2 kohdassa kuvatut staattiset testit on kohdistettava myös kiinnityslevyihin. Kiinnityslevyille riittää nostokokeen suorittaminen ainoastaan toiselle puolelle. Testin on perustuttava kytkimen suurimmaksi tarkoitettuun asennuskorkeuteen ja asennuslevyn suurimmaksi tarkoitettuun leveyteen ja pienimmäksi tarkoitettuun pituuteen. Tätä testiä ei ole tarpeen suorittaa, jos kiinnityslevy on muuten samanlainen kuin jo testattu, paitsi että se on kapeampi ja/tai pitempi ja sen kokonaiskorkeus pienempi. Laskentaa ei voida käyttää vaihtoehtona fyysiselle testaukselle.

3.9 Puoliperävaunujen vetopöytäkytkimien tapit

3.9.1 Testitelineessä olevalle näytteelle on suoritettava vaihtuvajännityksinen dynaaminen testi. Kytkintapin testausta ei saa yhdistää vetopöytäkytkimen testaukseen. Testi on suoritettava siten, että voima kohdistetaan myös kytkintapin kiinnittämisessä puoliperävaunuun tarvittavaan kiinnitykseen. Laskentaa ei voida käyttää vaihtoehtona fyysiselle testaukselle.

3.9.2 Dynaaminen testi vaakasuuntaisella vaihtuvalla kuormalla $F_{hw} = \pm 0,6 D$ on kohdistettava kytkintappiin käyttöasennossa.

Voiman vaikutussuunnan on kuljettava kytkintapin, jonka halkaisija luokassa H50 on 50,8 mm (ks. liite 5, kuva 18), sylinterimäisen osan pienimmän halkaisijan keskiön läpi.

3.10 Vaihtoehtoinen kestotesti vetokuulille ja kiinnityskorvakkeille, joiden D-arvo on ≤ 14 kN.

Kohdassa 3.1 kuvailun testimenettelyn vaihtoehtona vetokuulat ja kiinnityskorvakkeet, joiden D-arvo on ≤ 14 kN, voidaan testata seuraavassa kuvailulla menettelyllä.

3.10.1 Johdanto

Jäljempänä kuvailtu kestotesti koostuu multiakiaalisesta testistä, jossa käytetään kolmea kuormitussuuntaa, samanaikaisesti kohdistettavia voimia, määriteltyjä maksimiampplitudeja ja väsymisen ekvivalenteja (kuormitusintensiteettiä) jäljempänä olevan määritelmän mukaisesti).

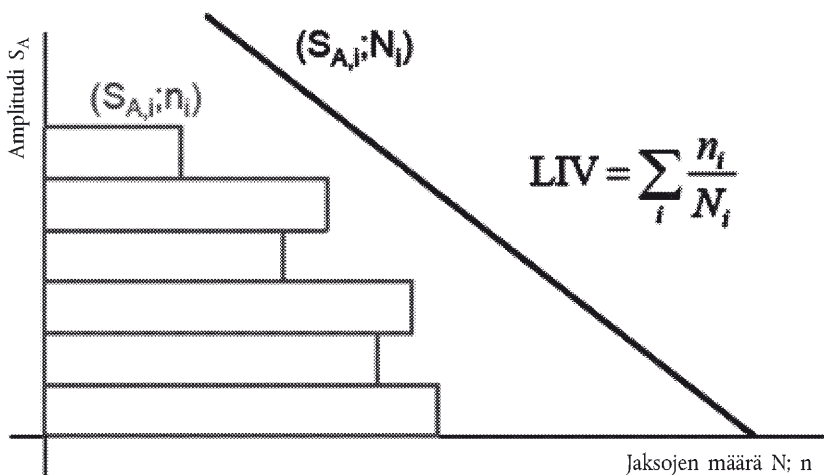
3.10.2 Testausvaatimukset

3.10.2.1 Kuormitusintensiteettiä (LIV) määritelmä:

Kuormitusintensiteettiä LIV (load intensity value) on skalaarinen arvo, joka edustaa yhden kuormitushistorian voimakkuutta kestävyysnäkökohtien suhteen (identtinen vauriosumman kanssa). Vauriokertymän laskennassa käytetään Minerin sääntöä. Sen määrittämisessä otetaan huomioon kuormitusamplitudit ja kunkin amplitudin toistojen määrä (keskikuormien vaikutuksia ei oteta huomioon).

S–N-käyrä (Basquinin käyrä) edustaa kuormitusamplitudeja toistojen määrän suhteen ($S_{A,i}$ vs. N_i). Sillä on vakio kaltevuus k kaksiosaisessa logaritmisessa diagrammissa (toisin sanoen kukin amplitudi / käytetty testivoima $S_{A,i}$ liittyy rajalliseen määrään jaksoja N_i). Käyrä edustaa analysoitavan rakenteen teoreettista väsymisrajaa.

Kuormitushistoria lasketaan range-pair-diagrammissa, jossa esitetään kuormitusamplitudi ja jaksojen lukumäärä ($S_{A,i}$ vs. n_i). Kuormitusintensiteettiä LIV on kaikkia saatavilla olevia amplituditasoja $S_{A,i}$ vastaavien suhteiden n_i/N_i summa.

3.10.2.2 Vaadittavat kuormitusintensiiteettiärvot ja maksimiampplitudit

Seuraava koordinaattijärjestelmä on otettava huomioon:

suunta x: pituussuunta, joka on ajosuuntaan nähden vastakkainen

suunta y: ajosuuntaan nähden oikealle

suunta z: pystysuuntaan ylöspäin

Kuormitushistoria voidaan sitten ilmaista pääsuuntiin (x, y, z) perustuvien välisuuntien avulla käyttäen seuraavia yhtälöitä ($\alpha = 45^\circ$; $\alpha' = 35,2^\circ$):

$$F_{xy}(t) = F_x(t) \times \cos(\alpha) + F_y(t) \times \sin(\alpha)$$

$$F_{xz}(t) = F_x(t) \times \cos(\alpha) + F_z(t) \times \sin(\alpha)$$

$$F_{yz}(t) = F_y(t) \times \cos(\alpha) + F_z(t) \times \sin(\alpha)$$

$$F_{xyz}(t) = F_{xy}(t) \times \cos(\alpha') + F_z(t) \times \sin(\alpha')$$

$$F_{xzy}(t) = F_{xz}(t) \times \cos(\alpha') - F_y(t) \times \sin(\alpha')$$

$$F_{yzx}(t) = F_{yz}(t) \times \cos(\alpha') - F_x(t) \times \sin(\alpha')$$

Kuormitusintensiiteettiärvot kussakin suunnassa (myös yhdistelmäsuunnissa) lasketaan vastaavasti kaikkia saatavilla olevia asianomaisessa suunnassa määritettyjä amplitudiarvoja vastaavien suhteiden n_i/N_i summana.

Jotta minimiväsymisikää koskeva vaatimus tyypin hyväksyttävän laitteen osalta täyttyisi, kestotestissä on saatettava vähintään seuraavat kuormitusintensiiteettiärvot:

	LIV (1 kN ≤ D ≤ 7 kN)	LIV (7 kN < D ≤ 14 kN)
LIVx	0,0212	0,0212
LIVy	lineaarinen regressio välillä: D = 1 kN: 7,026 e-4; D = 7 kN: 1,4052 e-4	1,4052 e-4
LIVz	1,1519 e-3	1,1519 e-3
LIVxy	lineaarinen regressio välillä: D = 1 kN: 6,2617 e-3; D = 7 kN: 4,9884 e-3	4,9884 e-3
LIVxz	9,1802 e-3	9,1802 e-3
LIVyz	lineaarinen regressio välillä: D = 1 kN: 7,4988 e-4; D = 7 kN: 4,2919 e-4	4,2919 e-4
LIVxyz	lineaarinen regressio välillä: D = 1 kN: 4,5456 e-3; D = 7 kN: 3,9478 e-3	3,9478 e-3
LIVxzy	lineaarinen regressio välillä: D = 1 kN: 5,1977 e-3; D = 7 kN: 4,3325 e-3	4,3325 e-3
LIVyzx	lineaarinen regressio välillä: D = 1 kN: 4,5204 e-3; D = 7 kN: 2,9687 e-3	2,9687 e-3

Edellä tarkoitettuihin LIV-arvoihin perustuvan kuormitushistorian johtamiseksi kaltevuuden k on oltava 5 (ks. määritelmä kohdassa 3.10.2.1). Basquinin käyrän on kuljettava sen pisteen kautta, jossa amplitudi $S_A = 0,6 \times D$ ja jaksojen määrä $N = 2 \times 10^6$.

Pystysuuntaisiin kuormituksiin on lisättävä valmistajan ilmoittama kytkinlaitteeseen kohdistuva staattinen pystysuuntainen kuormitus S (joka määritellään tämän säännön kohdassa 2.11.3).

Maksimiampplitudit eivät testin aikana saa ylittää seuraavia arvoja:

	Pituussuunta F _x [-]	Poikittaissuunta F _y [-]	Pystysuunta F _z [-]
maksimi	+ 1,3 × D	+ 0,45 × D	+ 0,6 × D + S
minimi	- 1,75 × D	- 0,45 × D	- 0,6 × D + S

Esimerkki nämä vaatimukset täyttävästä kuormitushistoriasta annetaan seuraavassa osoitteessa:

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29grff/grf-reg55.html>

3.10.3 Testiolosuhteet

Kytkinlaite on asennettava jäykkään testipenkkiin tai ajoneuvoon. Kolmisuuntaisen signaalin aikaansaamiseksi on kolmella toimilaitteella kohdistettava samanaikaisesti kolme voimakomponenttia F_x (pituussuunnassa), F_y (poikittaissuunnassa) ja F_z (pystysuunnassa). Muissa tapauksissa valmistaja ja tekninen tutkimuslaitos voivat sopia toimilaitteiden määrästä ja paikasta. Testuslaitteistolla on joka tapauksessa voitava tuottaa tarvittavat samanaikaiset voimat kohdan 3.10.2.2 mukaisten kuormitusintensiteettivaatimusten täyttämiseksi.

Kaikki pultit on kiristettävä valmistajan ilmoittamaan momenttiin.

3.10.3.1 Jäykälle alustalle asennettu kytkinlaite

Kun kytkinlaitteeseen kohdistetaan kukin maksimi- ja minimivoimista F_x , F_y ja F_z , kytkinlaitteen kiinnityspisteiden etäisyys kuormituksen 0-vertailupisteestä saa olla enintään 1,5 mm.

3.10.3.2 Ajoneuvon koriin tai korin osaan kiinnitetty kytkinlaite

Kytkinlaite on asennettava sellaisen ajoneuvon koriin tai korin osaan, jota varten se on suunniteltu. Ajoneuvon kori tai korin osa on kiinnitettävä soveltuvaan vaunuun tai testipenkkiin siten, että kaikki ajoneuvon jousituksen vaikutukset eliminoidaan.

Testausolosuhteet on ilmoitettava tarkasti asianomaisessa testausselostuksessa. Mahdolliset resonanssivaikutukset on kompensoitava sopivalla testilaitteiston säätöjärjestelmällä, ja niitä voidaan vähentää tehostamalla ajoneuvon korin kiinnitystä testipenkkiin tai muuttamalla taajuutta.

3.10.4 Hylkäysperusteet

Kohdassa 4.1 esitettyjen ja kastumismenetelmällä todennettujen vaatimusten on täyttyvä, minkä lisäksi kytkinlaitteen ei katsota läpäisseen testiä, jos

- a) kytkinlaitteessa havaitaan plastisia muodonmuutoksia;
  - b) kytkinlaitteen toimivuus tai turvallisuus on heikentynyt (esim. perävaunun kiinnityksen puutteet tai liialliset välykset);
  - c) pulttien kiristysmomentti pienenee yli 30 prosenttia nimellismomentista kiristysuunnassa;
  - d) kytkinlaitetta, jossa on irrotettava osa, ei voida irrottaa ja kiinnittää vähintään kolmea kertaa. Ensimmäisellä irrotuskerralla sallitaan yksi sysäys.
-

LIITE 7

ASENNUS JA ERITYISVAATIMUKSET

1. ASENNUS JA ERITYISVAATIMUKSET

1.1 Vetokuulien ja kiinnityskorvakkeiden kiinnittäminen

- 1.1.1 Vetokuulat ja kiinnityskorvakkeet kiinnitetään M1-luokan ajoneuvoon, alle 3,5 tonnia painavaan M2-luokan ajoneuvoon ja N1-luokan ⁽¹⁾ ajoneuvoon siten, että välysten ja korkeuden mitoitus on kuvan 25 mukainen. Korkeus mitataan ajoneuvon kuormatussa tilassa, joka on esitetty tämän liitteen lisäyksessä 1.

Korkeusvaatimus ei koske luokan G maastoajoneuvoja, jotka on määritelty liitteessä 7 asiakirjassa Consolidated Resolution on the Construction vehicles (R. E. 3) (asiakirja TRANS/ WP 29/ 78/ Rev. 1/ Amend. 2).

- 1.1.1.1 Kuvissa 25a ja 25b esitettyyn väliin voidaan sijoittaa varusteita, joita ei irroteta, kuten vararengas, edellyttäen että etäisyys kuulan keskiöstä varusteen taaimmaiseen pystytasoon on enintään 300 mm. Varusteet on kiinnitettävä niin, että kytkemiselle ja kytkennän irrottamiselle on riittävästi tilaa ilman, että käyttäjälle koituu vaaraa tai että kytkimen kiertyminen estyy.

- 1.1.2 Ajoneuvon valmistajan on toimitettava vetokuulille ja kiinnityskorvakkeille asennusohjeet ja ilmoitettava, onko jäykiste tarpeen kiinnitysalueella.

- 1.1.3 On oltava mahdollista kytkeä ja irrottaa vetokuulat, kun vetokuulan pitkittäissuuntaista akselia käännetään suhteessa vetokuulan ja kiinnityksen keskiviivaan

vaakasuunnassa 60° oikealle tai vasemmalle, ($\beta = 60^\circ$, ks. kuva 25)

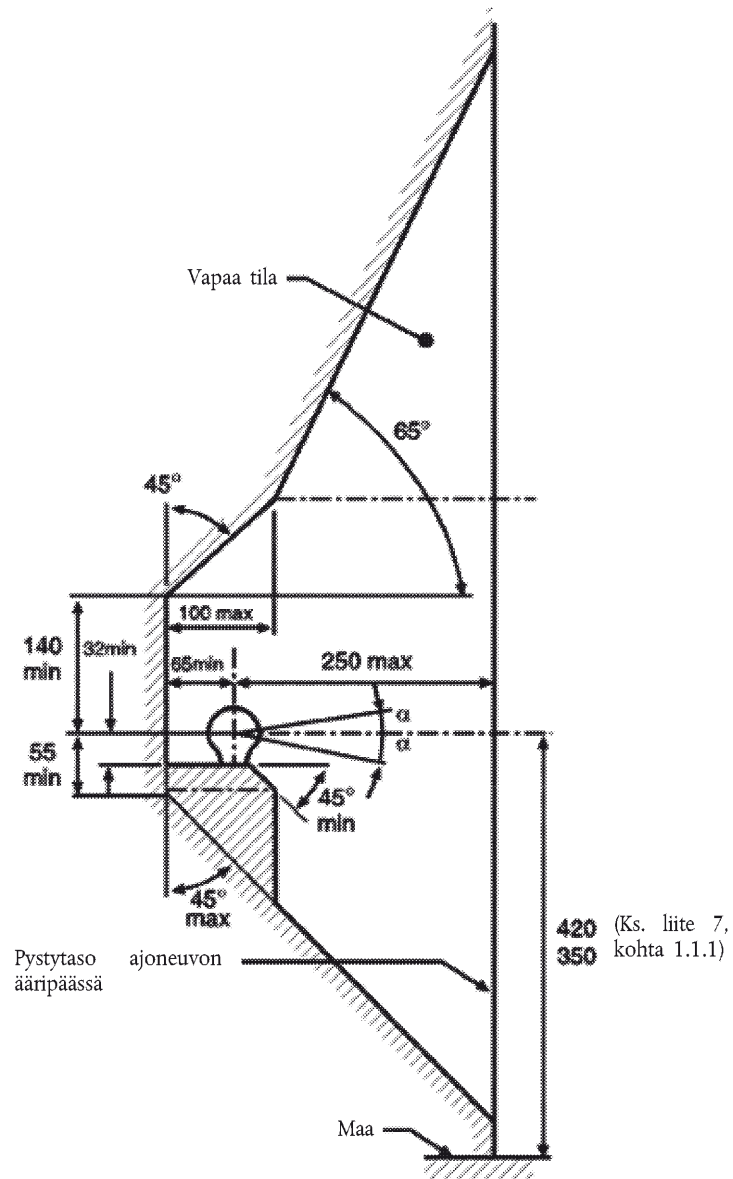
pystysuunnassa 10° ylös tai alas ($\alpha = 10^\circ$, ks. kuva 25)

aksiaalisesti 10° oikealle tai vasemmalle.

⁽¹⁾ Ks. määritelmät säännössä nro 13, joka on liitteenä vuoden 1958 sopimuksessa, joka koskee pyörillä varustettuihin ajoneuvoihin ja niihin asennettaviin tai niissä käytettäviin varusteisiin ja osiin sovellettavien yhdenmukaisten teknisten ehtojen hyväksymistä sekä näiden vaatimusten mukaisesti annettujen hyväksymisien vastavuoroista tunnustamista koskevia ehtoja. Määritelmä on myös liitteessä 7 asiakirjassa Consolidated Resolution on the Construction vehicles (R. E. 3) (asiakirja TRANS/ WP 29/ 78/ Rev. 1/ Amend. 2).

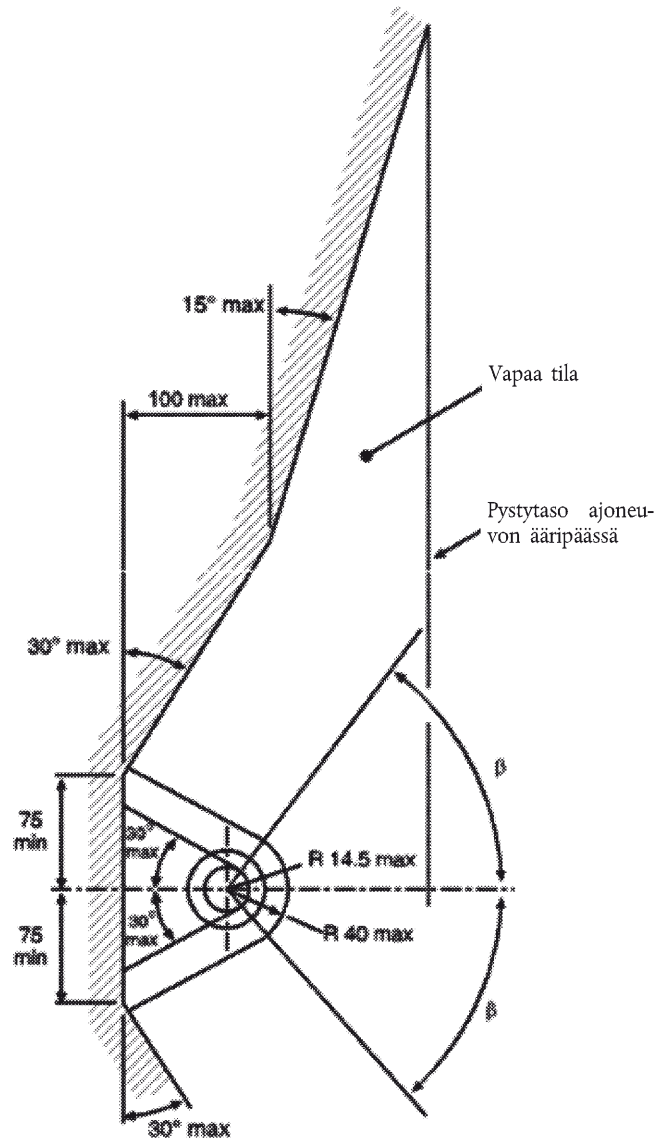
Kuva 25(a)

Vetokuulan vapaa tila ja korkeus, sivukuva

Kuva 25(b)

Vetokuulan vapaa tila – pohjakuva

- 1.1.4 Kun perävaunua ei ole kytketty vetoajoneuvoon, asennettu kiinnityskorvake tai vetokuula ei saa peittää tilaa, joka on tarkoitettu takarekisterikilpeä varten, tai häiritä vetoajoneuvon takarekisterikilven tai vastaavan näkymistä. Jos vetokuula tai muut osat peittävät takarekisterikilpeä, ne on voitava irrottaa tai siirtää ilman työkaluja, lukuun ottamatta helpokäyttöistä (käyttövoima korkeintaan 20 Nm) avainta, jota kuljetetaan mukana ajoneuvossa.

1.2 Vetopäiden kiinnittäminen

- 1.2.1 Luokan B vetopäät ovat sallittuja suurimmalta massaltaan enintään 3,5 tonnin perävaunuille. Kun perävaunu on vaakatasossa ja kantaa suurinta sallittua akselikuormaa, vetopäiden on oltava siten liitetty, että sen pallomaisen alueen, johon kuula sopii, keskilinja on 430 ± 35 mm vaakatason, jolla perävaunun pyörät ovat, yläpuolella.

Matkailu- ja tavaraperävaunujen ollessa kyseessä vaakatasoiseksi asennoksi katsotaan asento, jossa lattia tai lastauspinta on vaakasuuntainen. Kun on kyse perävaunuista, joissa ei ole sellaista viitepintaa (eli veneenkuljetusperävaunu tai vastaava), perävaunun valmistajan on annettava soveltuva viiteviiva, joka määrittää vaakasuunnan. Korkeuteen liittyvää vaatimusta sovelletaan ainoastaan tämän liitteen kohdassa 1.1.1 tarkoitettuihin ajoneuvoihin kiinnitettäväksi tarkoitettuihin perävaunuihin.

Kaikissa tapauksissa vaaka-asento on määriteltävä tarkkuudella $\pm 1^\circ$.

- 1.2.2 Vetopäitä on voitava käyttää turvallisesti kuvissa 25a ja 25b esitetyssä vetokuulan vapaassa tilassa kulmiin $\alpha = 25^\circ$ ja $\beta = 60^\circ$ saakka.

1.3 Vetoaisakytkinten ja kiinnityskappaleiden kiinnitys

1.3.1 Standardinmukaisten vetoaisakytkinten kiinnitysmitat

Standardinmukaisten vetoaisakytkintyyppien asennusmitat esitetään kuvassa 15 ja taulukossa 10, ja näitä mittoja on noudatettava.

1.3.2 Kauko-ohjattujen kytkinten tarve

Jos yhtä tai useampaa seuraavista vaatimuksista, jotka liittyvät helppoon ja turvalliseen käyttöön (kohta 1.3.3), luoksepäästävyuteen (kohta 1.3.5) tai vapaaseen käsivivun tilaan (kohta 1.3.6) ei voida täyttää, on käytettävä liitteen 5 kohdan 12.3 mukaista kauko-ohjauslaitteella varustettua kytkintä.

1.3.3 Helppo ja turvallinen kytkimen käyttö

Vetoaisakytkinten on oltava kiinnitetty ajoneuvoon sillä tavalla, että ne ovat helppoja ja turvallisia käyttää.

Avaustoimintojen (ja tarvittaessa sulkemistoimintojen) lisäksi tämä sisältää myös suljetun ja lukitun kytkintapin aseman osoittimen tarkistuksen (katsomalla ja koskemalla).

Alueella, jossa kytkintä käyttävän henkilön on seisottava, ei saa olla mitään mahdollisia vaarapisteitä kuten rakenteesta johtuvia teräviä reunoja tai kulmia, ellei niitä ole suojattu siten, että loukkaantuminen on epätodennäköistä.

Pakotie tältä alueelta ei saa olla kumaltakaan puolelta rajoitettu tai estetty millään kytkimeen tai ajoneuvoon kiinnitetyllä varusteella.

Mikään alleajosuojalaite ei saa estää käyttäjää pääsemästä sopivaan asentoon kytkimen käyttämiseksi.

1.3.4 Vähimmäiskulma kytkemiselle ja irrotukselle

Vetosilmukan kytkeminen ja irrottaminen on oltava mahdollista myös, kun vetosilmukan pituusakselia kierretään samanaikaisesti suhteessa kidan keskilinjaan seuraavasti:

50° vaakasuunnassa oikealle tai vasemmalle

6° pystysuunnassa ylös tai alas

6° aksiaalisesti oikealle tai vasemmalle.

Tämä vaatimus koskee myös luokan K koukkutyyppejä kytkimiä.

1.3.5 Luoksepäästävyys

Kytintapin keskiön ja ajoneuvon korirakenteen reunan välinen etäisyys saa olla korkeintaan 550 mm. Jos etäisyys on suurempi kuin 420 mm, kytkin on varustettava käyttömekanismilla, jonka ansiosta sitä voidaan käyttää turvallisesti etäisyydellä, joka on korkeintaan 420 mm korirakenteen ulkoreunasta.

Jos tekninen välttämättömyys voidaan osoittaa, voidaan 550 mm:n etäisyys kuitenkin ylittää seuraavassa esitetyllä tavalla, jos vetoaisakytkimen käytön turvallisuus ei heikkene:

i) enintään 650 millimetrin etäisyyteen asti ajoneuvoille, joissa on kippaava kori tai taakse kiinnitetty varuste

ii) enintään 1 320 millimetrin etäisyyteen asti, jos esteetön korkeus on vähintään 1 150 mm

iii) vähintään kahdella lastaustasolla varustetuissa autonkuljetusajoneuvoissa, kun perävaunu ei ole erillään vetoajoneuvosta tavallisessa kuljetuskäytössä.

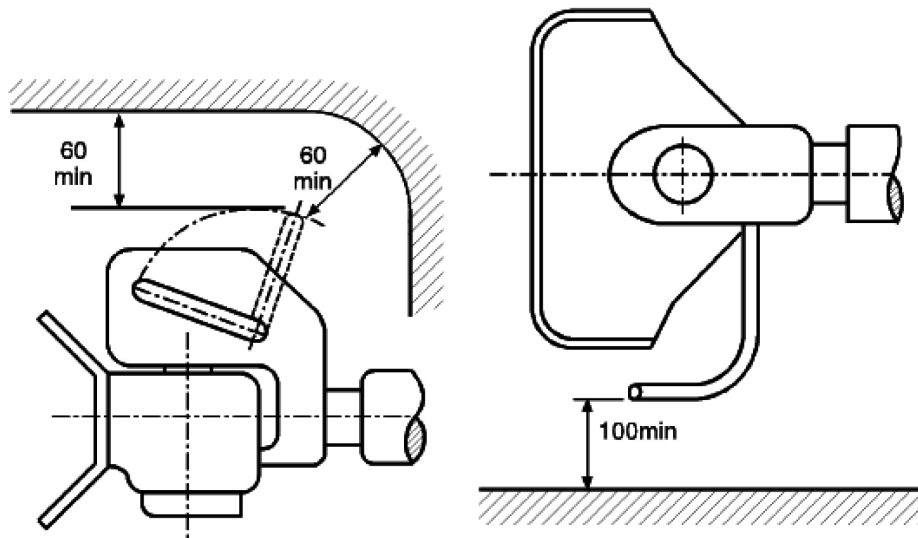
1.3.6 Käsivivun vapaa tila

Vetoaiskytkimen turvallisen käytön mahdollistamiseksi käsivivun ympärillä on oltava riittävä vapaa tila.

Kuvassa 26 kuvattu vapaa tila katsotaan riittäväksi. Jos eri tyyppisiä standardinmukaisia vetoaiskytkimiä aiotaan asentaa ajoneuvoon, on vapaan tilan oltava sellainen, että ehdot täyttyvät myös soveltuvan, liitteen 5 kohdassa 3 annetun luokan kytkimen suurimmalla koolla.

Kuva 26

Käsivivun vapaa tila

Vapaan tilan mittoja käytetään soveltuvasti myös vetoaiskytkimiin, joiden käsivivut osoittavat alaspäin tai joiden rakenne on erilainen.

Vapaan tilan on myös säilyttävä tämän liitteen kohdassa 1.3 määritellyissä kytkennän ja irrottamisen vähimmäiskulmissa.

1.3.7 Vetoaiskytkimen vapaan liikkeen tila

Ajoneuvoon kiinnitetyllä vetoaiskytkimellä on oltava vähintään 10 mm vapaa tila ajoneuvon kaikista muista osista kytkimen kaikissa mahdollisissa geometrisissa asennoissa, jotka on esitetty liitteen 5 kohdassa 3.

Jos ajoneuvotyyppiin aiotaan asentaa eri tyyppisiä standardinmukaisia vetoaiskytkimiä, vapaan tilan on oltava sellainen, että ehdot täyttyvät myös liitteen 5 kohdassa 3 annetun soveltuvan luokan suurimmalla mahdollisella kytkimellä.

1.3.8 Pystysuuntaisen kiertymisen erikoisliitoksella varustettujen kytkinten sallittavuus (ks. liite 5 kohta 3.4)

Kytkimet, joissa on sylinterimäinen tappi ja joilla saadaan aikaan kytkeytyneen vetosilmukan pystysuuntainen kiertäminen erikoisliitoksella, sallitaan ainoastaan tapauksissa, joissa tekninen tarve voidaan osoittaa. Näin voi olla esimerkiksi taakse kippaavassa rakenteessa, kun kytkinpään on oltava nivelöity, tai raskaiden kuljetusajoneuvojen kytkimissä, kun sylinterimäisen tapin käyttö on lujuussyistä tarpeen.

1.4 Vetosilmukoiden ja vetoaisojen kiinnittäminen perävaunuihin

1.4.1 Keskiakseliperävaunujen vetoaisoissa on oltava korkeussuunnassa säädettävä tukilaite, jos kantomassa perävaunun vetosilmukassa on suurempi kuin 50 kg, kun perävaunu on tasaisesti kuormattuna sen suurimpaan teknisesti sallittuun massa.

- 1.4.2 Kun vetosilmukka ja vetoaisa liitetään keskiakseliperävaunuun, jonka suurin massa C on yli 3,5 tonnia ja joissa on enemmän kuin yksi akseli, perävaunu on varustettava akselikuorman jakavalla laitteella.
- 1.4.3 Nivelöityjen vetoaisojen on oltava irti maasta. Ne eivät saa pudota alle 200 millimetrin korkeudelle maasta, kun ne vapautetaan vaakasuorasta asennosta. Ks. myös liite 5, kohdat 5.3 ja 5.4.
- 1.5 Vetopöytäkytkinten, kiinnityslevyjen ja kytkintappien kiinnittäminen ajoneuvoihin
- 1.5.1 Luokan G50 vetopöytäkytkimiä ei saa kiinnittää suoraan ajoneuvoon, jollei ajoneuvon valmistaja ole tätä sallinut. Kytkimet on kiinnitettävä runkoon kiinnityslevyllä. Ajoneuvon tai kytkimen valmistajan toimittamia asennusohjeita on noudatettava.
- 1.5.2 Puoliperävaunujen on oltava varustettu tukipyörillä tai muulla varusteella, joka mahdollistaa irrotuksen ja puoliperävaunun pysäköinnin. Jos puoliperävaunut ovat siten varustettuja, että kytkinlaitteiden, sähköjärjestelmien ja jarrujärjestelmien liittäminen voidaan tehdä automaattisesti, perävaunussa on oltava tukipyörät, jotka nousevat maasta automaattisesti puoliperävaunun kytkennän jälkeen.
- Tätä vaatimusta ei sovelleta silloin, kun puoliperävaunu on tarkoitettu erikoiskäyttöön, jolloin se tavallisesti irrotetaan vain korjaamolla, tai kun lastaaminen ja purkaminen tapahtuu erityisesti sitä varten suunnitellulla alueella.
- 1.5.3 Ajoneuvon valmistajan tai vetopöytäkytkimen tapin valmistajan on annettava ohjeet vetopöytäkytkimen tapin kiinnittämisestä puoliperävaunussa olevaan kiinnityslevyyn.
- 1.5.4 Jos puoliperävaunu on varustettu ohjauskiilalla, sen on täytettävä liitteen 5 kohdassa 7.8 esitetyt vaatimukset.
2. KAUKONÄYTTÖ JA KAUKO-OHJAUS
- 2.1 Kaukonäytön ja kauko-ohjauksen laitteita asennettaessa on otettava huomioon liitteen 5 kohdassa 12 esitetyt soveltuvat vaatimukset.
-

Lisäys 1

Kuormitus vetokuulan korkeuden mittaamista varten

1. Korkeuden on oltava liitteen 7 kohdan 1.1.1 mukainen.
2. Luokan M1 ajoneuvojen osalta valmistajan on ilmoituslomakkeessa (liite 2) annettava massa, jolla tämä korkeus on mitattava. Massan on oltava joko valmistajan ilmoittama akseleille jaettu suurin sallittu massa, tai massa, joka saadaan kun ajoneuvo kuormataan tämän lisäyksen kohdan 2.1 mukaisesti.
  - 2.1 Massa on vetoajoneuvon valmistajan ilmoituksen mukainen suurin massa ajokunnossa (ks.liitteessä 2 esitetyn ilmoituslomakkeen kohta 6), johon lisätään seuraavat massat:
    - 2.1.1 Kaksi 68 kg:n massaa sijoitetaan kunkin istuinrivin ulommalle istumapaikalle, kun istuimet ovat normaaliin ajoon tarkoitettussa takimmaisessa säätöasennossaan. Massat sijoitetaan seuraavasti:
      - 2.1.1.1 Kun kyseessä on alkuperäisvarusteena oleva kytkinlaite tai -osa, jonka on toimittanut hyväksyttäväksi ajoneuvon valmistaja, massat sijoitetaan suunnilleen kohtaan, joka sijaitsee 100 mm pisteen "R" etupuolella säädettävien istuimien osalta ja 50 mm pisteen "R" etupuolella muiden istuimien osalta. Piste "R" määritellään säännön nro 14 kohdan 5.1.1.2 mukaisesti.
      - 2.1.1.2 Sellaisten kytkinlaitteiden ja -osien testausta varten, jotka on toimittanut hyväksyttäväksi riippumaton valmistaja ja jotka on tarkoitettu asennettavaksi jälkeempään, massat sijoitetaan suunnilleen istuvan henkilön kohdalle.
    - 2.1.2 Lisäksi kutakin 68 kg:n massaa kohti sijoitetaan ajoneuvon tavaratilaan tasaisesti 7 kg:n massa, joka edustaa henkilökohtaisia matkatavaroita.
  3. Luokan N1 ajoneuvojen osalta ajoneuvon massa, jolla korkeus on mitattava, on
    - 3.1 vetoajoneuvon valmistajan ilmoittama akseleille jaettu suurin sallittu massa (ks.liitteessä 2 esitetyn ilmoituslomakkeen kohta 6).

IV

(EY-sopimuksen, EU-sopimuksen ja Euratom-sopimuksen nojalla ennen 1. joulukuuta 2009 annetut säädökset)

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 19 päivänä marraskuuta 2009,

valtioneuostoista C 38/A/04 (ex NN 58/04) ja C 36/B/06 (ex NN 38/06), jotka Italia on toteuttanut Alcoa Trasformazionin hyväksi

(tiedoksiannettu numerolla K(2009) 8112)

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2010/460/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

1.1 Asia C 38/A/04

- (1) Komission yksiköt saivat 4 päivänä joulukuuta 2003 päivätyn kirjeen johdosta tietää lehtiartikkeleista, joiden mukaan Italian hallitus aikoi soveltaa sähkönsuosituuksien muustariffeja tiettyihin Sardiassa toimiviin yrityksiin.
- (2) Kyseiset tariffit oli otettu käyttöön 6 päivänä helmikuuta 2004 annetun pääministerin asetuksen 1 §:n mukaisesti. Kyseisellä asetuksella oli kaksi erityistä vaikutusta: a) sillä otettiin käyttöön sähkönsuosituuksien muustariffi, jota sovellettiin yrityksiin Portovesme Srl ⁽²⁾, ILA ⁽³⁾ ja Euroallumina ⁽⁴⁾, ja b) sillä jatkettiin voimassa olleen tariffin soveltamista Alcoa Trasformazioneen (primaarialumiinin tuottaja, jäljempänä 'Alcoa').
- (3) Komission yksiköt pyysivät 22 päivänä tammikuuta 2004 ja 19 päivänä maaliskuuta 2004 päivätyillä kirjeillä selvityksiä kyseisistä toimenpiteistä. Italian viranomaiset vastasivat 6 päivänä helmikuuta 2004 ja 9 päivänä kesä-

kuuta 2004 päivätyillä kirjeillä. Italian viranomaiset toimittivat 20 päivänä syyskuuta 2004 päivätyillä kirjeellä lisäselvityksiä.

- (4) Komissio ilmoitti Italialle 16 päivänä marraskuuta 2004 päivätyillä kirjeellä päätöksestään aloittaa tukitoimenpiteen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely.

- (5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä ⁽⁵⁾. Komissio pyysi asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa kyseisistä toimenpiteistä.

- (6) Italia esitti huomautuksia 4 päivänä helmikuuta 2005 ja 11 päivänä helmikuuta 2005 päivätyillä kirjeillä.

- (7) Komissio sai huomautuksia asianomaisilta ja toimitti ne Italian viranomaisille 22 päivänä maaliskuuta 2005 päivätyillä kirjeellä antaakseen näille mahdollisuuden kommentoida niitä. Italian huomautukset saapuivat 20 päivänä syyskuuta 2005 päivätyillä kirjeellä.

- (8) Komissio pyysi 23 päivänä joulukuuta 2005 päivätyillä kirjeellä lisätietoja, jotka Italian viranomaiset lähettivät 3 päivänä maaliskuuta 2006 päivätyillä kirjeellä. Lisäselvityksiä pyydettiin 22 päivänä elokuuta 2006 päivätyillä kirjeellä, johon Italia vastasi 28 päivänä syyskuuta 2006 päivätyillä kirjeellä.

- (9) Lokakuun 29 päivänä 2008 asia jaettiin A-osaan, joka koskee Alcoa hyväksi myönnettyä toimenpidettä, ja B-osaan, joka koskee Portovesmeä, ILA:ta ja Euroalluminaa. Tämä päätös koskee ainoastaan Alcoa (A-osa).

⁽¹⁾ EUVL C 30, 5.2.2005, s. 7, ja EUVL C 214, 6.9.2006, s. 5.

⁽²⁾ Sinkin tuottaja.

⁽³⁾ Alumiinituotteiden valmistaja.

⁽⁴⁾ Alumiinioksidin (bauksiittia jalostamalla saatava välimateriaali, josta valmistetaan primaarialumiinia) tuottaja.

⁽⁵⁾ EUVL C 30, 5.2.2005, s. 7.

1.2 Asia C 36/B/06

- (10) Komissio oli saanut toisen, asiaan liittyvän valtioneuvoston päätöksen (6) tietoonsa Alcoaan sovellettavan sähköenergian erikoistariffijärjestelmän jatkamisesta toistamiseen. Järjestelmän soveltamista jatkettiin lain nro 35 ("Käsitteelliset toimenpiteet taloudellista, sosiaalista ja alueellista kehitystä koskevan toimintasuunnitelman puitteissa") 11 §:n 11 momentin nojalla. Kyseinen laki annettiin 14 päivänä maaliskuuta 2005 ja muutettiin 14 päivänä toukokuuta 2005 laiksi nro 80/2005. Tuensaajat olivat Alcoa ja kolme Terni-yhtiön seuraajayhtiötä (7).
- (11) Komissio pyysi Italian viranomaisilta tietoja 23 päivänä joulukuuta 2005 päivätyllä kirjeellä, johon ne vastasivat 24 päivänä helmikuuta 2006 päivätyllä kirjeellä. Italia toimitti lisätietoja 2 päivänä maaliskuuta 2006 ja 27 päivänä huhtikuuta 2006 päivätyillä kirjeillä.
- (12) Komissio ilmoitti Italialle 19 päivänä heinäkuuta 2006 päivätyllä kirjeellä päättäneensä aloittaa kummankin järjestelyn osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn (asia C 36/06).
- (13) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (8). Komissio pyysi asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa kyseisistä toimenpiteistä.
- (14) Italia esitti huomautuksia 25 päivänä lokakuuta 2006 päivätyllä kirjeellä. Lisätietoja lähetettiin 9 päivänä marraskuuta 2006 ja 7 päivänä joulukuuta 2006 päivätyillä kirjeillä.
- (15) Komissio sai huomautuksia asianomaisilta ja toimitti ne Italian viranomaisille antaakseen näille mahdollisuuden kommentoida niitä. Italian huomautukset saapuivat 22 päivänä joulukuuta 2006 päivätyllä kirjeellä.
- (16) Komissio pyysi tariffijärjestelmää koskevia lisäselvityksiä 20 päivänä helmikuuta 2007 päivätyllä kirjeellä. Italian viranomaiset toimittivat kyseiset tiedot 10 päivänä toukokuuta 2007 ja 14 päivänä toukokuuta 2007 päivätyillä kirjeillä.
- (17) Syyskuun 18 päivänä 2007 asia jaettiin A-osaan, joka koskee kolmea Terni-yhtiötä, ja B-osaan, joka koskee Alcoa. Marraskuun 20 päivänä 2007 komissio teki Terni-

yhtiötä koskevan lopullisen kielteisen päätöksen, jonka mukaan tuki oli perittävä takaisin (9).

- (18) Tällä välin komissio oli ryhtynyt 19 päivänä tammikuuta 2007 päivätyllä kirjeellä tutkimaan mahdollisuutta toteuttaa siirtymätoimenpiteitä, jotka liittyivät Alcoaan hyväksytyssä Sardinian myönnettyyn tariffijärjestelmään. Edellytyksenä oli, että Italia ottaa käyttöön ohjelman, jonka puitteissa luovutetaan virtuaalikapasiteettia (Virtual Power Plant, jäljempänä "VPP"). Italia vastasi 16 päivänä huhtikuuta 2007 ja 5 päivänä marraskuuta 2007 päivätyillä kirjeillä. Maaliskuun 13 päivänä 2008 Italian viranomaisien ja komission yksiköiden välillä järjestettiin kokous, ja Italiaa pyydettiin esittämään kantansa 12 päivään toukokuuta 2008 mennessä. Pyydettyään kantansa esittämiseksi asetetun määräajan jatkamista 29 päivänä toukokuuta 2008 päivätyllä kirjeellä Italia toimitti tiedot 12 päivänä kesäkuuta 2008 ja 7 päivänä heinäkuuta 2008 päivätyillä kirjeillä.
- (19) Italia pyysi tapaamista komission kanssa esitelläkseen VPP:tä koskevat mahdolliset yksityiskohtaiset säännöt. Tapaaminen järjestettiin 9 päivänä joulukuuta 2008. Italia toimitti lisäselvityksiä 19 päivänä joulukuuta 2008 ja 19 päivänä toukokuuta 2009 päivätyillä kirjeillä.
- (20) Toinen tapaaminen järjestettiin 26 päivänä toukokuuta 2009. Italia toimitti lisätietoja 10 päivänä heinäkuuta ja 18 päivänä elokuuta 2009 päivätyillä kirjeillä.

2. TOIMENPITEEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

2.1 Asian keskeiset seikat

- (21) Alumiinintuottaja Alcoa on vuodesta 1996 alkaen hyötynyt sähkön suosituimmustariffista, jota on sovellettu sen Sardinian (Portovesme) ja Venetossa (Fusina) sijaitseviin primaarialumiinin sulattoihin. Tariffi otettiin alun perin käyttöön kymmeneksi vuodeksi (viimeinen voimassaolopäivä oli 31 päivä joulukuuta 2005) yksityistämisen järjestelyn yhteydessä. Komissio hyväksyi kyseisen tariffin valtioneuvoston päätöksessä, jossa katsottiin, ettei tariffi ole valtioneuvoston tukea. Italia on kuitenkin muuttanut tariffin luonnetta ajan mittaan ja jatkanut sen voimassaoloa kahdesti, ensin vuonna 2004 ja uudelleen vuonna 2005.
- (22) Kiistanalaista tariffia tuetaan julkisen laitoksen Cassa Conguaglian (10) suorittamalla käteismaksulla, jolla alennetaan Alcoaan ja sen sähkötoimittajan ENELin sopimukseen perustuvaa hintaa. Tarvittavat varat saadaan keräämällä veronluonteista maksua sähkön käyttäjiltä sähkötariffin A4-komponenttina.

(6) Valtioneuvoston päätös N 587/05, Sähkön suosituimmustariffit Sardinian (myöhemmin C 13/06).

(7) ThyssenKrupp (teräs), Cementir (sementti) ja Nuova Terni Industrie Chimiche (kemian tuotteet).

(8) EUVL C 214, 6.9.2006, s. 5.

(9) Päätös 2008/408/EY (EUVL L 144, 4.6.2008, s. 37).

(10) Ks. 2.2.2.2 kohta.

2.2 Kiistanalaiset säännökset ja sääntelykehys

- (23) Suosituimmustariffijärjestelmä, josta Alcoa hyötyy, otettiin käyttöön säännöksillä (2.2.1) ja AEEG:n (l'Autorità per l'Energia Elettrica e il Gas, sähkö- ja kaasuviranomainen) antaman yksityiskohtaisen sääntelykehysten puitteissa (2.2.2.1). Cassa Conguaglio on järjestelmän toimeenpanija (2.2.2.2). Tämän vuoksi komission analysoimissa Alcoaan sovellettavaa tariffijärjestelmää on otettava huomioon sekä säännökset että Italian sääntelykehys.

2.2.1 Säännökset

- (24) Asiaan liittyvät säännökset ovat 6 päivänä helmikuuta 2004 annetun pääministerin asetuksen⁽¹¹⁾, jäljempänä 'vuoden 2004 asetus', 1 §, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön asianomaisessa lainsäädännössä, ja 14 päivänä maaliskuuta 2005 annetun lain nro 35 ("Kiireelliset toimenpiteet taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen kehityksen toimintasuunnitelman yhteydessä", jäljempänä 'laki nro 80/2005')⁽¹²⁾, muutettu laiksi nro 80/2005, 11 §:n 11 momentti, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön asianomaisessa lainsäädännössä.

2.2.2 Italian sääntelykehys

2.2.2.1 Sähkö- ja kaasuviranomainen

- (25) Italia perusti vuonna 1995 sähkö- ja kaasuviranomaisen⁽¹³⁾, jäljempänä 'AEEG'. AEEG hoitaa erilaisia sääntelytehtäviä ja sillä on laaja toimivalta. Erityisesti se määrittää ja päivittää sähkötariffit sekä laatii järjestelyt järjestelmän yleismaksujen kattamiseksi tarvittavien varojen keräämiseksi⁽¹⁴⁾. Tehtäviään hoitaessaan AEEG ottaa huomioon hallituksen poliittiset linjaukset, jotka koskevat yleishyödyllisten palvelujen tarjoamista Italiassa⁽¹⁵⁾.

⁽¹¹⁾ Vuoden 2004 asetuksen 1 § kuuluu seuraavasti: "1. Lokakuun 31 päivänä 2002 annetun pääministerin asetuksen 1 §:n 1 momentin c kohdassa vahvistettujen kriteerien lisäksi sähkö- ja kaasuviranomainen laajentaa 19 päivänä joulukuuta 1995 annetun teollisuus-, kauppa- ja käsityöministeriön asetuksen 2 kohdassa mainitun järjestelyn alumiinin, lyijyn, hopean ja sinkin tuotantoa tai käsittelyä varten tarkoitettuihin energiatoimituksiin, kuitenkin ainoastaan laitoiksi, jotka ovat olemassa tämän asetuksen tullessa voimaan ja jotka sijaitsevat saarialueilla, joille on ominaista se, että niillä ei ole siirtoyhteyksiä kansallisiin sähkö- ja kaasuverkkoihin tai että nämä yhteydet ovat riittämättömät. 2. 2. Edellä 1 momentissa mainittu tariffijärjestely on väliaikainen, ja se päättyy, kun siirtoyhteydet kansallisiin sähkö- ja kaasuverkkoihin ovat toteutuneet tai parantuneet, kuitenkin viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2007."

⁽¹²⁾ Lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentti kuuluu seuraavasti: "kyseisten yritysten kehityksen ja rakenneuudistuksen edistämiseksi 18 päivänä helmikuuta 2003 annetun asetuksen nro 25, muutettu muutoksin 17 päivänä huhtikuuta 2003 laiksi nro 83, 1 §:n 1 momentin c kohdassa säädettyjen sähkötoimitusten suotuisten tariffehtojen soveltamista jatketaan vuoden 2010 loppuun 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleiden tariffehtojen mukaisesti". Mainitussa lain nro 25/03 säännöksessä vahvistettiin Alcoa-tariffi järjestelmän yleismaksuksi.

⁽¹³⁾ Laki nro 481/1995.

⁽¹⁴⁾ Lain nro 481/1995 2 §:n 12 momentin e kohta.

⁽¹⁵⁾ Lain nro 481/1995 2 §:n 21 momentti.

- (26) Toimivaltansa puitteissa AEEG on vuosien mittaan tehnyt lukuisia päätöksiä, joissa määrätään Italian suosituimmustariffijärjestelmien hallinnoinnin yksityiskohtaisista säännöistä.

2.2.2.2 Cassa Conguaglio

- (27) Sähköenergia-alan lisä- ja muiden maksujen hallinnointi on annettu sähköalan tasauskassan, Cassa Conguaglio per il Settore Elettrico, jäljempänä 'Cassa Conguaglio', tehtäväksi. Cassa Conguaglio on julkinen laitos, joka on perustettu 26 päivänä tammikuuta 1948 annetulla asetuksella nro 98. Cassa Conguaglio toimii AEEG:n antamien ohjeiden perusteella. Erityisesti se hoitaa rahavirtoja, jotka liittyvät sähkön suosituimmustariffijärjestelmiin (maksujen kerääminen ja maksujen suoritus lopullisille edunsaajille).

2.3 Suosituimmustariffin käyttöönottotilanne ja tariffin kehitys

- (28) Tämän päätöksen kohteena olevan, Alcoa maksaman tariffin arvioimiseksi on tarpeen tarkastella tilannetta, jossa tariffi otettiin käyttöön, ja tariffin kehitystä ajan mittaan.

2.3.1 Tariffin käyttöönotto: vuonna 1996 tehty Alumix-päätös

- (29) Italialaisessa alumiinia tuottavassa Alumixissa toteutettiin 1990-luvun alussa rakenneuudistus, ja yritys yksityistettiin ja myytiin Alcoaalle valtionyhtiö EFIM:n selvitystilan yhteydessä⁽¹⁶⁾. Alumixilla oli kaksi primaarialumiinisulattoa, yksi Sardinian Portovesmessä ja yksi Veneton Fusinassa.

- (30) Alcoa ja Alumixin välisen yrityskaupan ehtona oli, että valtion sähköyhtiö ENEL toimittaa sähkön kahteen sulattoon suosituimmustariffia soveltaen.

- (31) Alcoaalle myönnetty suosituimmussähkötariffi otettiin käyttöön 19 päivänä joulukuuta 1995 annetulla ministeriön asetuksella, jäljempänä 'vuoden 1995 asetus'. Kyseisessä asetuksessa säädetään, että Alcoaan sovelletaan päätöksen CIP 13/1992 mukaista suosituimmuuskohtelua vuoden 2005 loppuun⁽¹⁷⁾. Kyseisen päivämäärän jälkeen Alcoaan sovellettava järjestely olisi mukautettava muihin sähkökäyttäjiin sovellettavaan järjestelyyn.

⁽¹⁶⁾ EFIM (Ente Partecipazioni e Finanziamento Industrie Manifatturiere) on julkinen holdingyhtiö, jolla on määräysvalta monissa eri teollisuusalojen yrityksissä. EFIM yksityistettiin vuosina 1992–1996.

⁽¹⁷⁾ Vuoden 1995 asetuksen 2 §:n mukaan: "CIP:n 24 päivänä heinäkuuta 1992 antamassa määräyksessä nro 13 ja sen myöhemmissä muutoksissa vahvistettu lisämaksujen kohtelu, jota sovelletaan kaikkiin primaarialumiinin tuottajille tarkoitettuihin [sähkön] toimituksiin rajoituen kuitenkin laitoiksi, jotka ovat olemassa tämän asetuksen tullessa voimaan, päättyy 31 päivänä joulukuuta 2005. Tämän päivämäärän jälkeen kyseinen kohtelu mukautetaan kaikkiin käyttäjiin sovellettavaan järjestelyyn."

- (32) Alennettua tariffia arvioitiin valtiontukisääntöjen perusteella asian C 38/1992 yhteydessä. Joulukuun 4 päivänä 1996 tehdyssä päätöksessä⁽¹⁸⁾, jäljempänä 'Alumix-päätös', komissio katsoi seuraavassa esitettyjen seikkojen perusteella, ettei tariffi ollut valtiontukea.
- (33) Kyseisen järjestelmän puitteissa valtio vahvisti Alcoaan sovellettavan tariffin ja ENEL, joka kyseisenä ajankohtana oli Italian ainoa sähkötoimittaja, toimitti Alcoalle sähköä näin määrättyyn hintaan. Molempiin sulattoihin sovellettavat hinnat vahvistettiin kymmeneksi vuodeksi. Sardinian osalta hinnaksi vahvistettiin 36,3 Italian liiraa (ITL)/kWh vuonna 1996. Hintaa oli määrä korottaa asteittain niin, että vuonna 2005 se olisi 39,6 ITL/kWh. Veneton osalta tariffin oli oltava 39,90 ITL/kWh vuonna 2005. Euroiksi muunnettuna kyseiset hinnat ovat 18–20 euroa/MWh.
- (34) Kyseisellä kaudella ENEL oli julkinen laitos, jolla oli sähkötoimitusten monopoli⁽¹⁹⁾. Tämän vuoksi komissio arvioi, toimiko ENEL markkinatoimijan tapaan, kun se sovelsi Alcoaan määrättyä hintaa.
- (35) Komissio arvioi sähkön toimitustilannetta mainituilla kahdella alueella kymmenen vuoden ajanjaksolla, jolloin suosituimmustariffia sovellettiin. Komissio huomautti, että Sardinian ja Veneton sähkömarkkinoille oli ominaista energiantuotannon liikakapasiteetti, joka ei todennäköisesti häviäisi kymmenen seuraavan vuoden aikana. Lisäksi komissio huomautti, että sähköntuottajien oli mahdollonta viedä sähköä kyseisiltä alueilta, koska Italian mannermaan ja Sardinian välillä ei ollut riittävästi yhteenliittämiskapasiteettia eikä Veneton osalta ollut kysyntää naapurialueilla⁽²⁰⁾.
- (36) Kyseisessä tilanteessa komissio katsoi, että Alcoaan tapaisella suurella teollisuusasiakkaalla oli huomattava neuvotteluvoima ENELiin nähden, sillä mainittujen kahden sulaton, jotka olivat ENELin parhaita asiakkaita Italiassa, sulkeminen olisi lisännyt liikakapasiteettia entisestään ja heikentänyt ENELin kustannusrakennetta. Tämän vuoksi oli ENELin taloudellisen edun mukaista toimittaa sähköä Portovesmessä ja Fusinassa sijaitseville sulatoille erityisen edulliseen hintaan.
- (37) Komissio katsoi, että rationaalisesti toimiva sähköntuottaja olisi ollut taipuvainen myymään sähköä hintaan, joka

kattoi sen tuotannon keskimääräiset marginaalikustannukset, jotka on laskettu kyseisten alueiden voimaloissa käytetyn todellisen polttoaineyhdistelmän perusteella, ja johon on lisätty pienehkö osuus kiinteitä kustannuksia. Alcoalle vahvistetun hinnan katsottiin vastanneen näitä kriteerejä. Komissio katsoi, että kymmenen vuoden aikana Alcoa maksamaan hintaan tehdyt pienet vuosittaiset korotukset olivat perusteltuja, sillä ennusteiden mukaan ENELin tuotannon marginaalikustannukset vähenisivät vuosien kuluessa polttoaineyhdistelmän ja tuotantoteknologian parannusten ansiosta.

- (38) Näin ollen komissio päätteli, että myöntäessään tariffin ENEL oli toiminut rationaalisen markkinatoimijan tapaan, ja katsoi, että toimenpide ei ollut EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea.

2.4 Alcoaan tariffin muuttaminen järjestelmän yleismaksuksi ja rahoitusmekanismin huomattavat muutokset

- (39) Alumix-asiassa tehtyä päätöstä seuranneina vuosina Italian sähköjärjestelmää uudistettiin EU:n sähkömarkkinoiden asteittaista vapauttamista⁽²¹⁾ silmällä pitäen.
- (40) Sähkön vakiotariffia⁽²²⁾ järjesteltiin vuonna 1997 uudelleen ja se jaettiin tariffikomponentteihin⁽²³⁾. Alcoa-järjestelmää muutettiin ensimmäisen kerran. Alumix-hinta, joka ennen uudistusta oli yhteishinta, jaettiin eri tariffikomponentteihin, jotta se noudattaisi uutta tariffirakennetta. Alcoaan sovellettavia tariffikomponentteja alennettiin niin, että lopullinen hinta vastasi täsmälleen Alumix-päätöksessä esitettyä hintaa. Tässä vaiheessa ENEL, joka oli Italian ainoa sähköntuottaja, jatkoi tariffin myöntämistä suoraan: se sovelsi Alcoaan Alumix-hintaa saamatta minkäänlaista korvausta kyseiselle yritykselle toimitetusta sähköstä.

⁽²¹⁾ Vapauttamisesta on säädetty sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 96/92/EY (EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20), joka saatettiin Italiassa osaksi kansallista lainsäädäntöä 16 päivänä maaliskuuta 1999 annetulla asetuksella nro 79.

⁽²²⁾ Vakiotariffi kuvastaa tapaa, jossa sähköenergiajärjestelmän kustannukset on eritelty ja jaettu käyttäjäryhmittäin.

⁽²³⁾ Vakiotariffi jaettiin kahteen osaan, A ja B, jotka molemmat koostuivat useista tariffikomponenteista. A-osa kuvasti kiinteitä järjestelmäkustannuksia, kuten järjestelmän yleiskustannuksia, kun taas B-osa kuvasti muuttuvia tuotantokustannuksia (erityisesti polttoainekustannuksia). Aluksi järjestelmän yleiskustannuksiin sisältyivät ainoastaan seuraavat kustannukset: vuosina 1994, 1995 ja 1996 syntyneet satunnaiskustannukset (A1-komponentti); ydinvoimalaitosten purkukustannukset (A2-komponentti) ja uusiutuvia energialähteitä käyttävien laitosten rakennuskustannukset päätöksen CIP 6/92 perusteella (A3-komponentti). Myöhemmin yleiskustannuksiin sisällytettiin seuraavat kustannusryhmät: sähkön suosituimmustariffit (A4-komponentti), tietyt tutkimuskustannukset (A5-komponentti) ja sähköntuottajien hukkakustannukset (A6-komponentti).

⁽¹⁸⁾ EYVL C 288, 1.10.1996, s. 4.

⁽¹⁹⁾ Ks. asiassa IVJV.2 – ENEL/FT/DT tehty päätös (EYVL C 178, 23.6.1999, s. 15).

⁽²⁰⁾ Lombardian, Emilia Romagnan ja Piemonten alueet katsoivat jo täysin sähköntarpeensa osin suoraan tuottamallaan sähköllä ja osin pitkän aikavälin tuontisopimuksilla, jotka olivat voimassa vuoden 2003 loppuun.

- (41) Vuonna 1999, jolloin Italia saattoi EU:n ensimmäisen markkinoiden vapauttamista koskevan direktiivin⁽²⁴⁾ osaksi kansallista lainsäädäntöään, ENELin monopoli-asema sähköntuottajana päättyi ja se jaettiin useisiin yrityksiin.
- (42) Vuonna 2000 Italia päätti sisällyttää Alumix-tariffin sähköjärjestelmän yleismaksuihin⁽²⁵⁾. Uusi luokittelu johti ensimmäiseen huomattavaan Alumix-tariffin rahoitusmekanismiin muutokseen. Kun ENEL oli aikaisemmin myynyt sähköä Alcoaalle suoraan suosituimmuushintaan, uuden mekanismin⁽²⁶⁾ mukaan ENEL sai suurilta teollisuusyrityksiltä veloitettavan tavanomaisen hinnan kokonaan, ja muilta sähkönkuluttajilta hankittiin varat, jotka tarvittiin takaamaan, että Alcoa saisi jatkossakin maksaa Alumix-hinnan. Käytännössä Alcoaan sovellettiin nimellisesti täyttä hintaa, mutta yritykselle myönnettiin alennus suoraan laskussa. ENEL rahoitti kyseisen alennuksen uudella veronluonteisella maksulla, joka kerättiin sähkötariffin A4-komponenttina ja jonka maksoivat sähkönkäyttäjät.⁽²⁷⁾ Vuonna 2002 Alcoa teki kahdenvälisen sopimuksen ENELin kanssa nimellishinnasta, joka suurin piirtein vastasi ENELin suurjännitetoimituksiin soveltamaa vakiotariffia.
- (43) Toinen huomattava muutos tehtiin vuonna 2004, kun AEEG teki päätöksen nro 148/04, jolla tariffin hallinnointi annettiin kokonaisuudessaan Cassa Conguagliolle. Kyseisen järjestelmän perusteella ENEL ei enää pidättänyt itsellään A4-komponentin tuloja, vaan siirsi ne kokonaisuudessaan Cassa Conguagliolle, joka suoritti laskelmat ja maksoi hyvityksen Alcoaalle. Tämän mekanismin perusteella Alcoa maksoi ENELin kanssa sovitun hinnan ja sai jälkikäteen Cassa Conguagliolta korvauksen, minkä ansiosta Alcoa maksoi edelleen Alumix-hinnan. Alcoaan

⁽²⁴⁾ Ks. alaviite 21.

⁽²⁵⁾ Teollisuus-, kauppa- ja käsityöministeriön 26 päivänä tammikuuta 2000 antaman asetuksen 2 §:ssä luokiteltiin käytössä olevat suosituimmuustariffit, Alcoaan tariffi mukaan luettuna, uudeksi järjestelmän yleiskustannusten kategoriaksi. Kyseinen luokitus vahvistettiin myöhemmässä lainsäädännössä, viimeksi 17 päivänä huhtikuuta 2003 annetun lain nro 831 §:n 1 momentin c kohdassa.

⁽²⁶⁾ Otettiin käyttöön AEEG:n päätöksellä N:o 204/99.

⁽²⁷⁾ Tarkemmin sanottuna AEEG:n päätöksellä nro 204/99 käyttöön otetun järjestelmän perusteella suosituimmuustariffin hallinnointi annettiin paikallisille jakelijoille ja Cassa Conguagliolle. Paikalliset jakelijat keräsivät A4-komponentista kertyvät tulot ja siirsivät ne Cassa Conguagliolle, joka hallinnoi tähän tarkoitettua tilää (erikoistariffijärjestelmien korvausmaksujen tasaustili). Siinä tapauksessa, että jakelijan olisi pitänyt myöntää suosituimmuustariffi yhdelle asiakkaistaan, se olisi voinut pitää itsellään muiden asiakkaidensa maksamista A4-komponenteista kertyvät tulot saadakseen takaisin asiakkaan laskussaan suoraan saaman alennuksen. Jos jakelijan saamat tulot eivät riittäisi, Cassa Conguaglio maksaisi erotuksen asianmukaisen tilin varoista. Ks. myös AEEG:n päätös N:o 228/01, erityisesti liitteessä olevan yhdenmukaistetun säännösten 43 ja 56 § (sähköenergian toimituksia Italiassa koskeva normikokoelma).

osalta kyseinen uusi hallinnollinen järjestely tuli voimaan syyskuussa 2004 ja sitä sovelletaan edelleen⁽²⁸⁾.

2.5 Alcoa-tariffin ensimmäinen kiistanalainen jatkaminen

- (44) Vuoden 2004 asetuksella Italian hallitus laajensi 30 päivään kesäkuuta 2007 asti 19 päivänä joulukuuta 1995 annetulla asetuksella käyttöön otetun sähkön suosituimmuustariffin alumiiniin, lyijyn, hopean ja sinkin tuotantoon tarkoitettua sähkön toimituksiin, kuitenkin ainoastaan yrityksiin, jotka olivat olemassa asetuksen voimaantulopäivänä ja jotka sijaitivat saarialueilla, joille oli ominaista se, että niillä ei ollut siirtoyhteyksiä kansalliseen sähkö- ja kaasuverkkoon tai yhteydet olivat puutteelliset⁽²⁹⁾.
- (45) Käytännössä vuoden 2004 asetuksen tarkoituksena oli a) jatkaa Alcoaan sovellettavaa tariffia kesäkuun 2007 loppuun ja b) laajentaa kyseinen järjestely muihin Sardinassa sijaitseviin yrityksiin eli Portovesmeen, ILA:an ja Euroalluminaan.
- (46) Vuoden 2004 asetuksessa vahvistettu Alcoa-tariffin jatkaminen pantiin sääntelytasolla täytäntöön AEEG:n päätöksellä N:o 148/04, jonka myötä otettiin käyttöön myös edellä johdanto-osan 43 kappaleessa kuvatut rahoitusmekanismien muutokset.
- (47) Mainittu tariffin ensimmäinen jatkaminen kuuluu asian C 38/04⁽³⁰⁾ yhteydessä aloitetun ja vuoden 2004 asetusta koskevan muodollisen menettelyn piiriin. Italian mukaan⁽³¹⁾ vuoden 2004 asetusta ei pantu täytäntöön Alcoaan osalta, vaan Alcoa hyötyi edelleen alkuperäisen oikeusperustan eli vuoden 1995 asetuksen mukaisesta tariffista.

2.6 Alcoa-tariffin toinen kiistanalainen jatkaminen

- (48) Italian viranomaiset jatkoivat lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentilla vuoteen 2010 Alcoaan sovellettua suosituimmuustariffia 31 päivänä joulukuuta 2004 voimassa olleiden tariffiehtojen mukaisesti⁽³²⁾. Lain nro 80/2005 mukaan tariffin jatkoon oli määrä tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Kyseistä päivämäärää muutettiin kuitenkin myöhemmin ja kansallisten viranomaisten määräyksestä päivämääräksi tuli 1 päivä tammikuuta 2006 AEEG:n päätöksen N:o 286/05 perusteella.

⁽²⁸⁾ On kuitenkin huomattava, että yhtä AEEG:n päätöksen nro 148/04 osaa ei enää sovelleta Alcoaan. Kyseisellä päätöksellä oli otettu käyttöön uusi menetelmä korvauksen laskemiseksi suosituimmuustariffista hyötyville. Alcoaan osalta kyseinen menetelmä olisi johtanut tuen alenemiseen, toisin sanoen suosituimmuushinnan nettokorotukseen. Alcoa valitti kyseisestä säännöksestä Lombardian hallinto-oikeuteen. Tuomioistuimien kumosi 10 päivänä toukokuuta 2005 antamallaan päätöksellä toimenpidettä koskevan päätöksen Alcoaan osalta. Tämän johdosta Alcoaan saama korvausta on sovellettu päätöstä nro 148/04 edeltävän menetelmän mukaisesti, mikä takaa, että Alcoa maksaa Alumix-hinnan.

⁽²⁹⁾ Sanamuoto on vuoden 2004 asetuksen 1 §:stä. Mukaan luetaan myös Alcoaan sulatto Fusinassa, vaikka kyseinen sulatto ei sijaitse saarialueella eikä ole vailla energiansiirtoyhteyksiä.

⁽³⁰⁾ Komission päätös K(2004) 4329, tehty 16 päivänä marraskuuta 2004 (EUVL C 30, 5.2.2005, s. 7).

⁽³¹⁾ Maaliskuun 3 päivänä 2006 päivätty kirje.

⁽³²⁾ Ks. alaviite 12, jossa on lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin teksti.

- (49) Alcoan maksettavaksi vuoden 2005 jälkeen tulevan hinnan määrittämiseksi lailla nro 80/2005 otettiin käyttöön indeksimekanismi, jonka mukaan 1 päivästä tammikuuta 2006 alkaen suosituimmuus-tariffia (eli Alumix-päätöksessä vuodeksi 2005 määrättyä hintaa) korotettaisiin vuosittain 4 prosenttia tai, jos tuloksena saatava tariffi olisi tätä korkeampi, Amsterdamin ja Frankfurtin sähköpörsien tukkuhintojen keskimääräisellä kasvuprosentilla ⁽³³⁾.
- (50) Konsultoituaan edunsaajia AEEG oli kuitenkin tulkinut päivitysmekanismia toisin. AEEG:n päätöksessä nro 217/05 oli vahvistettu, että tariffin vuotuisen korotuksen pitäisi noudattaa keskimääräisiä tukkuhintoja, mutta se ei saisi ylittää 4 prosenttia. Itse asiassa kyseisen päivitysmekanismiin johdosta suosituimmuus-tariffin vuotuiset korotukset olivat alhaisemmat kuin mitä lainsäädännössä oli ennakoitu.
- (51) Tariffin jatkamista toistamiseen käsitellään asiassa C 36/06 aloitetussa muodollisessa tutkintamenetelyssä. Kun komissio aloitti muodollisen tutkintamenettelyn lain nro 80/2005 11 §:n 12 momentin osalta, AEEG asetti päätöksellä nro 190/06 lain nro 80/2005 nojalla suoritettavien maksujen ehdoksi, että Alcoa antaa pankkitakauksen tai emoyhtiön takauksen siltä varalta, että tuki peritään takaisin.
- (52) Jäljempänä olevassa taulukossa on esitetty maksut, jotka Cassa Conguaglio suoritti Alcoalle tammikuusta 2006 tammikuuhun 2009. Vuoden 2009 luvut eivät ole täydelliset, sillä niissä on otettu huomioon vain tammikuussa 2009 suoritettavat maksut, vaikka Alcoa sai maksuja myös sitä seuraavina kuukausina.

(euroa)

	2006	2007	2008	2009
Fusina (Veneto)	38 984 539,22	36 978 386,83	449 534 611,10	3 776 733,70
Portovesme (Sardinia)	133 556 933,73	121 087 555,95	160 529 510,20	12 365 849,45
Yhteensä	172 541 472,95	158 065 942,78	210 064 121,30	16 142 583,15

3. PÄÄTÖS ALOITTA A EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 88 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETTU MENETTELY

- (53) Komission päätös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta perustui seuraaviin syihin.

3.1 Asia C 38/A/04

- (54) Komissio luokitteli vuoden 2004 asetuksella käyttöön otetut tariffit toimintatueksi ja arvioi, voitaisiinko tuki hyväksyä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen ⁽³⁴⁾ perusteella, sillä vuonna 2004 Sardinia oli EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukainen tukialue. Komissio epäili, voitaisiinko tuki hyväksyä tällä perusteella, koska kyseinen tapauskohtainen tuki, jota myönnettiin tietylle määrälle yrityksiä, ei näyttänyt edistävän aluekehitystä.
- (55) Erityisesti Alcoan osalta komissio katsoi, että uusi tariffi näytti poikkeavan Alumix-tariffista, sillä sen oli myöntänyt ENEL, Italian monopoliasemassa oleva sähköntuottaja, kun taas uuteen tarffiin sisältyi valtion valikoivaa tukea, jolla korvattiin sähköntuottajan kanssa sovitun markkinahinnan ja vuonna 1996 vahvistetun suosituimmuus-hinnan välinen erotus.
- (56) Lisäksi komissio epäili, että toimenpide saattaisi alentaa yrityksiin sovellettavaa verotasoaa. Kyseiselle alennukselle pitäisi löytää peruste energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehityksen uudistamisesta 27 päivänä lokakuuta 2003 annetusta neuvoston direktiivistä 2003/96/EY ⁽³⁵⁾.

⁽³³⁾ Lain nro 80/2005 11 §:n 13 momentti.

⁽³⁴⁾ EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9, 4.15–4.17 kohta.

⁽³⁵⁾ EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51.

3.2 Asia C 36/B/06

- (57) Muodollisen menettelyn aloittamisesta vuonna tehty 2006 päätös koski nimenomaisesti Alcoa-tariffia. ⁽³⁶⁾ Komissio katsoi, että sääntelykehys ja markkinaolosuhteet Alumix-päätöstä tehtäessä olivat hyvin erilaiset kuin ne, jotka olivat voimassa menettelyn aloittamista koskevan päätöksen kattamalla ajanjaksolla. Erityisesti sähkömarkkinat oli vapautettu ja järjestelmän hallinnointi oli annettu Cassa Conguagliolle. Tämän vuoksi komissio katsoi tarpeelliseksi tutkia uudestaan, sisälsikö Alcoa-tariffi valtiontukea.
- (58) Komissio katsoi, että tariffi oli valtiontukea, koska a) sähkötariffin alennus antoi taloudellista etua, b) Italian viranomaiset tekivät päätöksen tariffin myöntämisestä ja tariffi rahoitettiin siirtämällä valtion varoja veronluonteisen maksun muodossa, c) toimenpide uhkasi vääristää kilpailua ja d) toimenpiteellä oli vaikutusta yhteisön sisäiseen kauppaan, sillä alumiinilla käydään kauppaa maailmanmarkkinoilla. Komissio katsoi, että toimenpide oli toimintatukea.
- (59) Lisäksi komissio katsoi, että aikaisempi päätelmä, jonka mukaan Alumix-tariffi ei ollut valtiontukea, ei tehnyt uudesta toimenpiteestä voimassa olevaa tukea. Komissio oli hyväksynyt Alumix-tariffin kyseisenä ajankohtana vallitsevien taloudellisten olosuhteiden arvioinnin perusteella määrääjäksi eikä komission hyväksyntää voinut soveltaa lailla nro 80/2005 säädettyyn tariffin jatkamiseen.
- (60) Yhteismarkkinoille soveltuvuuden osalta komissio arvioi, voitaisiinko suosituimmustariffi hyväksyä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen perusteella.
- (61) Venetossa sijaitsevan laitoksen osalta komissio huomautti, että se ei sijainnut EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisella tukialueella, minkä vuoksi sille ei voinut myöntää aluetukea.
- (62) Sardinia oli vuoden 2006 loppuun 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukainen tukialue. Komissio esitti kuitenkin epäilyjä mahdollisuudesta hyväksyä toimenpide kyseisellä ajanjaksolla sovellettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen perusteella ⁽³⁷⁾.
- (63) Vaikka Italia väitti, että Sardiniassa sähköstä perityt korkeammat hinnat haittasivat saaren kehitystä, komissio katsoi, ettei Italia ollut osoittanut Sardinian hintojen olevan merkittävästi korkeammat joko keskimääräisesti tai erityisesti sähköä paljon käyttävien yritysten kohdalla (Italia ei toimittanut tietoja sähköä paljon käyttävien yritysten ja sähköntoimittajien kahdenvälisistä sopimuksista, vaan väitti, etteivät kyseiset tiedot ole julkisia). Italia ei myöskään selittänyt, miksi korkeammat hinnat muodostavat alueellisen haitan tai miten tariffi edistää aluekehitystä. Komissio huomautti, että se ei ollut hyväksynyt asiassa C 34/02 ⁽³⁸⁾ energialiittymien puutetta Sardiniassa alueen pk-yritysten kehityksen esteeksi (vaan oli tehnyt kielteisen päätöksen). Tämän vuoksi komissio epäili tuen välttämättömyyttä.
- (64) Komissio epäili lisäksi, ettei kyseinen tuki ollut oikeassa suhteessa alueellisiin haittoihin ottaen huomioon suosituimmushinnan laskentamenetelmän, sillä kyseinen hinta ei vastannut muualla Italiassa sovellettuja hintoja.
- (65) Komissio huomautti, että tuki ei tosiasiallisesti alentunut, sillä tariffin korotus oli rajoitettu 4 prosenttiin.
- (66) Vuosille 2007–2013 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen ⁽³⁹⁾ kattaman ajanjakson osalta komissio huomautti, että Sardinia ei ole tulevaisuudessa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukainen tukialue varsinkaan toimintatukien tapauksessa. Komissio katsoi, että vaikka alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen perusteella voidaan soveltaa kahden vuoden siirtymäaikaa, jotta voimassa olevat toimintatukiohjelmat lakkauttaa lineaarisesti, ei näyttänyt asianmukaiselta sallia uusien toimintatukien käyttöönotamista vain muutamaksi kuukaudeksi ennen kuin ne olisi lakkautettava asteittain, varsinkin kun otetaan huomioon esitetyt epäilyt ja tuen kilpailua vääristävä vaikutus.
- (67) Komissio esitti lopuksi epäilyjä mahdollisuudesta hyväksyä Alcoan suosituimmustariffi alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen nojalla tai muulla perusteella, jota Italia ei kuitenkaan ollut esittänyt.

3.3 Alcoan kanne menettelyn aloittamista koskevaa vuoden 2006 päätöstä vastaan

- (68) Alcoa valitti menettelyn aloittamista koskevasta vuoden 2006 päätöksestä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Tuomioistuin antoi tuomion 25 päivänä maaliskuuta 2009, jäljempänä 'ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio', jossa vahvistettiin menettelyn aloittamista koskeva päätös ja hylättiin kaikki Alcoan väitteet ⁽⁴⁰⁾.

⁽³⁶⁾ Menettelyn aloittamista vuonna 2006 tehty päätös koski myös Terni-yhtiöitä. Ternin ja Alcoan tariffeja arvioitiin kuitenkin erikseen.

⁽³⁷⁾ EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9, 4 kohta.

⁽³⁸⁾ Komission päätös K(2002) 3715, tehty 16 päivänä lokakuuta 2002, toimenpiteet pienten ja keskisuurten yritysten energiakustannusten pienentämiseksi (EUVL L 91, 8.4.2003, s. 38).

⁽³⁹⁾ EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁽⁴⁰⁾ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-332/06, Alcoa Trasformazioni, 25.3.2009 antama tuomio (ei vielä julkaistu; tuomiosta valitettu).

4. ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (69) Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksia kahdesta muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä, minkä johdosta Alcoa ja asianomaiset kolmannet esittivät huomautuksia. Tässä asiassa käsitellään ainoastaan Alcoa-tariffia koskevia huomautuksia.

4.1 Alcoan esittämät huomautukset

4.1.1 Asia C 38/A/04

- (70) Alcoan mukaan tariffin tarkoituksena on korjata markkinoiden toimintapuute ja erityisesti vastikään vapautettujen sähkömarkkinoiden kyvyttömyys tarjota kilpailukykyisiä hintoja vakiintuneiden toimijoiden huomattavan markkinavoiman vuoksi. Kyseisen markkinoiden toimintapuutteen sanotaan olevan erityisen ilmeinen Sardinassa. Näissä olosuhteissa sääntelyaloitteet, myös tariffijärjestelmän muodossa olevat, ovat Alcoan mukaan tarpeen siirryttäessä monopolitilanteesta täysimääräiseen kilpailuun.

- (71) Alcoan oikeudellisen analyysin mukaan tariffi ei ole perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista tukea, koska vuonna 1996 tehdyn Alumix-päätöksen perusteena olleet olosuhteet, joiden johdosta katsottiin, ettei asiassa ollut kyse tuesta, ovat edelleen voimassa. Erityisesti tariffi ei anna etua, sen rahoitusmenetelmään ei liity valtion varojen siirtoa ja ottaen huomioon primaarialumiinikaupan ominaispiirteet tariffi ei vaikuta yhteisön sisäiseen kauppaan eikä vääristä kilpailua.

- (72) Lisäksi Alcoa katsoo, että vaikka toimenpide katsottaisiin valtiontueksi, Sardinian tariffi soveltuisi yhteismarkkinoille alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisesti.

4.1.2 Asia C 36/B/06

- (73) Alcoa katsoo, että tariffi korjaa markkinoiden toimintapuutteen, että se ei ole valtiontukea, että se olisi joka tapauksessa voimassa olevaa tukea eikä uutta tukea ja että perustellun luottamuksen periaate estää tuen takaisinperinnän.

- (74) Alcoa toimitti runsaasti tietoja alumiinin tuotannosta ja kaupasta. Primaarialumiinin tuotanto (sulatus) vie eniten energiaa muihin teollisuusprosesseihin verrattuna (kulutus on 15 kWh tuotettua alumiinikiloa kohden). Vuonna 2006 primaarialumiinia tuotettiin maailmassa noin 33,7 miljoonaa tonnia, josta vain 4,5 miljoonaa tonnia ETA:ssa. EU-25 ja ETA ovat merkittäviä primaarialumiini-

nin nettotuojia. Vuonna 2006 EU-25 toi 4,7 miljoonaa tonnia primaarialumiinia ja tuonnin odotetaan nousevan 5,5 miljoonaan tonniin vuonna 2010. Vuonna 2006 EU-25:n alumiiniteollisuus työllisti 106 000 henkilöä suoraan⁽⁴¹⁾ ja noin 300 000 henkilöä välillisesti. Ajankohtana, jolloin Alcoa toimitti huomautuksensa, EU-25:ssä toimi 22 primaarialumiinisulattoa (31 sulattoa ETA:ssa), jotka kaikki toimivat täydellä kapasiteetilla.

- (75) Primaarialumiini on perushyödyke, ja sen maailmanviihinta määritetään Lontoon metallipörssissä. Fusinassa ja Portovesmessä toimivat kaksi italialaista sulattoa tuottavat noin 200 000 tonnia. Alcoan mukaan näin rajallinen tuotanto ei pysty vaikuttamaan primaarialumiinin hintoihin.

4.1.2.1 Sähkön toimitussopimukset ovat välttämättömiä

- (76) Sähkö on tärkein kustannuserä primaarialumiinin tuotannossa. Alcoan mukaan sulatot voivat toimia vain, jos sähköntuottajien kanssa on tehty pitkäaikaiset toimitussopimukset. Kustannusperusteisia pitkäaikaisia sopimuksia voidaan edelleenkin tehdä halukkaiden toimittajien kanssa, kuten Alcoan Islannissa tekemä sopimus osoittaa⁽⁴²⁾. Alcoan mukaan sulattojen on pakko lopettaa toimintansa, jos niillä ei ole tuotantokustannuksiin perustuvia sopimuksia. Vuoden 2003 jälkeen kolme EU-25:n alueella toimivaa sulattoa on lopettanut toimintansa kyseisestä syystä ja lisäksi on ilmoitettu muista lopettamissuunnitelmista. Alcoa katsoo, että ilman tariffin jatkamista se joutuisi heti sulkemaan kaksi Italiassa toimivaa sulattoaan (Veneton Fusinassa ja Sardinian Portovesmessä toimivat laitokset).

- (77) Alcoa painottaa, että useiden jäsenvaltioiden hallitukset kannustavat pitkäaikaisten, kustannusperusteisten toimitussopimusten tekemiseen sähköä paljon käyttävien teollisuuskuluttajien ja sähköntuottajien välillä, koska sähkömarkkinat eivät toimi riittävän hyvin. Kyseisten ratkaisujen katsotaan olevan toistaiseksi tarpeen, jotta voidaan taata tasavertaiset hinnat ja estää yritysten toiminnan loppuminen. Alcoa on toimitannut lyhyen kuvauksen toimenpiteistä, joita ovat toteuttaneet Suomi (konsortiot, jotka investoivat uuteen ydinvoimalaan, käyttöoikeuksista suoritetaan tuotantokustannuksiin perustuva hinta), Saksa (35–50 prosentin alennus siirtokustannuksista, lisäksi suurille teollisuusasiakkaille myönnetään alennus kustannuksista, joita aiheuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttö), Espanja (säännelty sähkötariffit), Ranska (suurten käyttäjien konsortiot, jotka investoivat uusiin ydinvoimalaitoksiin, säännelty ”korvaustariffit”), Ruotsi (uusiin voimalaitoksiin investoivat konsortiot) ja Belgia (hankintakonsortio).

⁽⁴¹⁾ Tähän Alcoan toimittamaan lukuun sisältyy primaarialumiinin sulatuksen lisäksi jatkojalostus, joka on työvoimavaltaisempaa.

⁽⁴²⁾ Sopimuksen mukaan kyseinen islantilainen sähköyhtiö sitoutui rakentamaan uuden vesivoimalan ja toimittamaan sähköä Alcoan sulatolle hintaan, joka takaa voimayhtiölle 5,5 prosentin tuoton vuodessa. EFTAn valvontaviranomainen hyväksyi hankkeen 14 päivänä maaliskuuta 2003 tekemällään päätöksellä N:o 40/03/KOL.

- (78) Alcoa korostaa komission itse myöntäneen energia-alaa koskevassa tutkimuksessa ⁽⁴³⁾, etteivät Euroopan sähkömarkkinat toimi kunnolla. Alcoa mainitsee myös useita energia-alan aloitteita, jotka komissio on joko toteuttanut tai joista se on ilmoittanut, kuten energiaa, kilpailukykyä ja ympäristöä käsittelevän korkean tason ryhmän työ ⁽⁴⁴⁾.

4.1.2.2 Tariffi ei ole valtiontukea

- (79) Alcoa katsoo, että tariffi ei ole valtiontukea seuraavista syistä: a) olosuhteet, joiden johdosta komissio päätteli, ettei Alumix-tariffi antanut etua, eivät ole muuttuneet huomattavasti; erityisesti Alcoan maksama hinta on edelleen komission Alumix-päätöksessä esiteltyjen kriteerien mukainen; b) toimenpide ei vääristä kilpailua eikä vaikuta yhteisön sisäiseen kauppaan; ja c) yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön mukaan toimenpiteeseen ei liity valtion varojen siirtoa.

4.1.2.3 Ei etua

- (80) Alcoa katsoo, että edun olemassaoloa arvioitaessa on olennaisen tärkeää selvittää, onko sen maksama hinta *tavanomaista* markkinahintaa alhaisempi. Alcoa vakuuttaa, että erikoishinta vastaa hintaa, joka sen olisi pitänyt maksaa *tavanomaisissa* markkinaolosuhteissa, toisin sanoen markkinoilla, joilla kilpailu on täysin vapaata. Alumix-asiassa komissio päätteli, että markkinoilla, joilla *kilpailu on täysin vapaata*, yksityinen sähköntoimittaja myisi sähköä parhaille asiakkailleen marginaalikustannushintaan, jota on korotettu kohtuullisella osuudella kiinteistä kustannuksista, ja että valtio voisi vahvistaa tariffit samojen kriteerien perusteella. Alcoan mukaan tässä asiassa sovellettavassa testissä on tutkittava, ovatko Alcoan maksamat hinnat olleet sen sähköntoimittajan marginaalikustannuksia korkeammat vai alhaisemmat (kun otetaan huomioon myös tietty osuus kiinteistä kustannuksista). Alcoa on toimittanut päätelmiään tukevia laskelmia.

	(euroa/MWh)	
	2005	2006
Sardinia		
Alcoa Portovesmeen sovellettava erikoistariffi	24,94	25,90
Minimipoolihinta Sardiassa (IPEX)	20,02	21,0
Veneto		
Alcoa Fusinaan sovellettava erikoistariffi	25,7	27,1
Minimipoolihinta Pohjois-Italiassa	20,02	21,0

- (81) Alcoa käyttää Sardiassa ja Venetossa IPEX-pörssin vähimmäishintoja (20,2 euroa vuonna 2005 ja 21,0 euroa MWh vuonna 2006) saadakseen likiarvon sähköntuottajien marginaalikustannuksista, sillä yksikään sähköntoimittaja ei myy sähköä spot-markkinoilla marginaalikustannuksia alhaisempaan hintaan ja sen vuoksi vähimmäisspot-hinnat ovat tuotannon marginaalikustannuksia korkeammat. Alcoa väittää, että mainituille vähimmäishinnoille voidaan saada vahvistus vertaamalla niitä kivihiiltä käyttäville sähköntuottajille aiheutuviin tavanomaisiin marginaalikustannuksiin. Nämä kustannukset ovat Alcoan arvion mukaan 20 euroa megawattitunnilta.
- (82) Alcoan mukaan johdanto-osan 80 ja 81 kappaleessa esitetyt menetelmät vahvistavat, että Alcoan Venetossa ja Sardiassa maksamat hinnat ovat Alumix-päätöksessä esitettyjen kriteerien mukaiset.
- (83) Alcoa vastustaa komission oletettua IPEX-keskihintojen käyttöä edun olemassaolon arvointikriteerinä. Alcoan mukaan IPEX-keskihinta ei heijasta Alcoan tapaisen suuren teollisuusasiakkaan maksamaa hintaa, sillä tällainen asiakas kuluttaa sähköä 24 tuntia vuorokaudessa eikä hanki sähköä spot-markkinoilta vaan tekee pitkäaikaisen kahdenvälisen toimitussopimuksen.

⁽⁴³⁾ Komission tiedonanto "Asetuksen (EY) N:o 1/2003 17 artiklaan perustuva Euroopan kaasun ja sähköalan tutkinta (Loppuraportti)", SEC(2006) 1724 / KOM(2006) 851 lopullinen.

⁽⁴⁴⁾ Korkean tason ryhmän ensimmäinen raportti "Contributing to an integrated approach on competitiveness, energy and environment policies" (http://ec.europa.eu/enterprise/environment/hlg_en.htm). Korkean tason ryhmä on foorumi, johon osallistuu komission edustajia ja yritysjohtajia.

- (84) Lisäksi Alcoa väittää, että ENEL hyötyy määräävästä asemasta sähkön toimitusmarkkinoilla lähes kaikkialla Italiassa. Erityisesti on huomattava, että ENELiin ei kohdistu Sardinian ei-sardinialaisten toimittajien taholta kilpailua, sillä Sardinian ja Italian mannermaan välinen yhteenliittämiskapasiteetti on rajallinen. Tämän vuoksi sekä spot-markkinoilla että pitkäaikaisten toimitussopimusten markkinoilla ei tällä hetkellä ole tehokasta kilpailua. Siksi ENELin Alcoaan soveltamat hinnat eivät kuvasta hintoja, jotka vallitsisivat normaalisti Sardinian tai Veneton markkinoilla, jos kilpailu olisi niillä täysin vapaata.
- (85) Lopuksi Alcoa väittää, että sen Italiassa maksamat hinnat ovat edelleen täysin komission Alumix-päätöksessä vahvistamien kriteerien mukaiset ja että ne kuvastavat tarkasti hintoja, jotka vallitsisivat markkinoilla, jos ne toimisivat asianmukaisesti. Tämän vuoksi Alcoa ei saa sellaista etua, jota se ei saisi markkinoilla, joilla kilpailu on täysin vapaata.

4.1.2.4 Ei vaikutusta kauppaan

- (86) Alcoa katsoo, ettei tariffilla ole vaikutusta yhteisön sisäiseen kauppaan eikä se vääristä kilpailua. Primaarialumiinin hinta vahvistetaan Lontoon metallipörssissä, eivätkä tuotantokustannusten paikalliset vaihtelut aiheuta hintaeroja. Alcoan mukaan primaarialumiinin tuotanto on Italiassa niin vähäistä, että sillä ei voi olla vaikutusta maailmanhintoihin.
- (87) Primaarialumiinin kysyntä EU-25:n alueella on kasvanut jatkuvasti (kasvu oli 42 prosenttia vuodesta 1996 vuoteen 2005). Eurooppalainen tuotanto ei ole kuitenkaan kasvanut samaa tahtia. Vuonna 2004 EU-25:n tuotanto kattoi vain 41 prosenttia EU-25:n kysynnästä verrattuna 50 prosenttiin vuonna 1996. Näin ollen EU:n tuotantovaje kasvaa jatkuvasti, ja kysyntä tyydytetään entistä enemmän tuonnilla kolmansista maista.
- (88) Alcoa katsoo, että jos alumiiniteollisuus katoaisi Italiasta, yksikään uusi italialainen tai toisesta EU:n jäsenvaltiosta kotoisin oleva toimija ei voisi korvata Italiasta kadonnutta kapasiteettia, sillä EU:n tuotantolaitokset toimivat jo täydellä teholla eikä yksikään uusi markkinoilletulija tai jo olemassa oleva tuottaja haluaisi lisätä kapasiteettiaan, koska kohtuuhintaisen sähkön saanti pitkällä aikavälillä on epävarmaa.
- (89) Lisäksi Alcoa katsoo, että Italian tariffijärjestelmien jatkaminen ei uhkaa muiden eurooppalaisten tuottajien etua, sillä järjestelmiin kuuluva sähkönhinta on vain hieman primaarialumiinin tuottajien EU-25:n alueella maksamaa painotettua keskihintaa alhaisempi.
- (90) Sulattoihin sovellettujen keskimääräisten tariffien vertailu

(Euroa/MWh)

	2002	2003	2004	2005
Italialaisiin sulattoihin sovellettu painotettu keskimääräinen tariffi	22,0	23,4	24,2	25,1
EU-25:n sulattoihin sovellettu painotettu keskimääräinen tariffi	24,9	24,0	25,1	26,4
ETA-maiden sulattoihin sovellettu painotettu keskimääräinen tariffi	21,4	21,2	22,0	23,3
Maailmanlaajuisesti sulattoihin sovellettu painotettu keskimääräinen tariffi	21,1	19,3	19,4	21,2

4.1.2.5 Ei valtion varoja

- (91) Alcoa tukeutuu asioissa *Preussen-Elektra* ⁽⁴⁵⁾ ja *Pearle* ⁽⁴⁶⁾ sovellettuun oikeuskäytäntöön perustellessaan näkemystään, ettei kyseistä toimenpidettä rahoiteta valtion varoista. Alcoa väittää, että tariffin rahoittamiseen tarvittavat varat siirretään yksityisiltä oikeushenkilöiltä (sähkön käyttäjiltä) yksityiselle oikeushenkilölle (Alcoa), ja että valtion rooli rajoittuu sellaisen lain antamiseen, jossa säädetään vaadittujen määrien maksamisesta, eikä valtiolla ole varojen käyttöä koskevaa harkintavaltaa lukuun ottamatta sitä, että kyseisiä varoja voidaan käyttää ainoastaan laissa säädetyn järjestelmän täytäntöönpanoon. Alcoa katsoo erityisesti, että Cassa Conguagliolla ei ole määräysvaltaa varoihin nähden vaan sillä on ainoastaan välittävä kirjanpidollinen tehtävä.

⁽⁴⁵⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-379/98, *Preussen-Elektra*, 13.3.2001 antama tuomio (Kok. 2001, s. I-02099).

⁽⁴⁶⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-345/02, *Pearle ym.*, 15.7.2004 antama tuomio (Kok. 2004, s. I-7139).

4.1.2.6 Voimassa oleva tuki, ei uusi tuki

- (92) Alcoa katsoo myös, että vaikka tariffi katsottaisiin valtiontueksi, kyseinen toimenpide olisi voimassa olevaa tukea, ei uutta tukea.
- (93) Alcoa toteaa, että Alumix-päätös ei ollut ajallisesti rajoitettu eikä sen voimassaolo päättynyt 31 päivänä joulukuuta 2005. Alcoan mukaan komission näkemys, että Alumix-päätöksen voimassaolo olisi päättynyt olosuhteiden muuttumisen johdosta, on perusteeton, koska markkinoiden vapautuminen tai Cassa Conguaglion rooli ei johtanut Alumix-järjestelmään perustuvan edun (tai pikemminkin sen puuttumisen) huomattavaan muuttumiseen. Alcoa on maksanut saman nettohinnan myös uudistusten jälkeen, eikä kyseinen hinta ole antanut sähkön ostajalle etua, mikä vahvistettiin Alumix-päätöksessä. Tämän vuoksi uudistuksissa ei ole ollut kyse olosuhteiden muuttumisesta niin, että Alumix-päätöksestä tulisi mitätön. Cassa Conguaglion roolista Alcoa toteaa, että kyse on pelkästään hallinnollisesta muutoksesta, jolla ei ole ollut vaikutusta itse järjestelmään.
- (94) Alcoa toteaa lisäksi, että vaikka olosuhteet olisivat muuttuneet, yritykselle myönnetty tuki pitäisi katsoa voimassa olevaksi tueksi asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽⁴⁷⁾ 1 artiklan b kohdan v alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti (toimenpiteet, jotka ovat muuttuneet tuiksi yhteismarkkinoiden kehityksen vuoksi). Alcoan mukaan tämä on vahvistettu Belgiaan sijoittautuneita koordinaointikeskuksia⁽⁴⁸⁾ koskevassa oikeuskäytännössä. Tuomioistuimien katsoi, että sen jälkeen kun komissio on todennut, että tietty tukiohjelma ei ole valtiontukea, komissio voi tarkistaa kantaansa vain voimassa olevia tukia koskevien sääntöjen perusteella ja tällaisen tarkistuksen vaikutus voi kohdistua vain tulevaan.
- (95) Alcoan mukaan on merkityksellöntä, että energiamarkkinat vapautettiin sen jälkeen kun komissio oli tehnyt Alumix-päätöksen, sillä markkinoiden vapautuminen ei muuttanut perusteita, joiden nojalla katsottiin, ettei toimenpide ole tukea (koska hinta kattoi marginaalikustannukset), eikä se voinut muuttaa toimenpiteen luonnetta. Tämän vuoksi komissio ei voi vedota asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽⁴⁹⁾ 1 artiklan b kohdan v alakohdan toiseen virkkeeseen katsoakseen, että toimenpide on uutta tukea. Lisäksi Alcoa katsoo markkinoiden vapautumisen mah-

dollista roolia koskevan hypoteesin osalta, että asiassa Alzetta⁽⁵⁰⁾ sovelletun oikeuskäytännön perusteella komissio ei voisi käyttää perusteena asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b kohdan v alakohdan toista virkettä.

- (96) Lisäksi sähkömarkkinat vapautettiin ennen asetuksen (EY) N:o 659/1999 antamista. Tämän vuoksi kyseistä asetusta ei voi soveltaa sähköalan toimenpiteisiin vaikka kyseisistä toimenpiteistä on tullut tukea markkinoiden vapautumisen myötä. Kyseisiin toimenpiteisiin sovelletaan sen sijaan asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b kohdan v alakohdan ensimmäistä virkettä (voimassa oleva tuki) ja yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Alzetta soveltamaa oikeuskäytäntöä.

4.1.2.7 Perusteltu luottamus

- (97) Alcoa toteaa lisäksi, että jos käytössä olevaa järjestelmää ei katsottaisi voimassa olevaksi tueksi, yritys voisi joka tapauksessa vedota perusteltuun luottamukseen ottaen huomioon huomattavat investoinnit, jotka se on toteuttanut mainituissa kahdessa laitoksessa olettaen, että tariffi ei ollut tukea, ja ottaen huomioon komission aikaisemman päätöskäytännön, jossa ollut tiettyä harkinnanvaraa sovellettaessa voimassa olevan tuen käsitettä. Erityisesti tämä käy ilmi komission päätöksestä, joka koskee sivuliikkeiden perustamiseen ulkomaille sovellettavaa verovapausjärjestelmää⁽⁵¹⁾.

4.1.2.8 Sardinian tariffi alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukainen

- (98) Alcoa väittää, että Sardiniaassa sijaitsevan laitoksen osalta toimenpide on joka tapauksessa alueellisia valtiontukia koskevien edellytysten mukainen.
- (99) Alcoa kuvailee Sardinian alueellisia haittoja ja sähköä paljon käyttävien teollisuusalojen ongelmia, jotka juontuvat energialiittymien puuttumisesta Sardiniaassa sekä EN-ELin ja ENDESAn duopolista. Tämä muuttaa sen mukaan normaaleja kilpailuolosuhteita ja ylläpitää korkeita hintoja myös suurkuluttajien kohdalla. Tariffin tarkoituksena on poistaa kyseinen haitta.
- (100) Alcoa painottaa, että sulattojen sulkeminen johtaisi suoraan 2 500 työpaikan menetykseen. Lisäksi sulkemisella olisi välillinen vaikutus tuhansiin muihin työpaikkoihin, sillä Alcoa on alueen yksi tärkeimmistä työnantajista. Laitoksen välittömällä sulkemisella olisi huomattavasti suurempi vaikutus kuin jos toiminta lopetettaisiin vähitellen.

⁽⁴⁷⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽⁴⁸⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-182/03 ja C-217/03, Belgia v. komissio, 22.6.2006 antama tuomio (Kok. 2006, s. I-05479, 77 kohta).

⁽⁴⁹⁾ Asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b kohdan v alakohdan toinen alakohta kuuluu seuraavasti: "Jos tietyt toimenpiteet muuttuvat tuiksi sen jälkeen, kun tietty toiminta on vapautettu kilpailulle yhteisön lainsäädännössä, näitä toimenpiteitä ei kilpailun vapauttamiselle vahvistetun ajankohdan jälkeen pidetä voimassa olevana tukena".

⁽⁵⁰⁾ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97, T-1/98, T-3/98, T-6/98 ja T-23/98, Alzetta ym. v. komissio, 15.6.2000 antama tuomio (Kok. 2000, s. II-2319), vahvistettu yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-298/00 29.4.2004 antamassa tuomiossa (Kok. 2004, s. I-04087, 142–143 kohta).

⁽⁵¹⁾ Komission päätös 2002/347/EHTY (EYVL L 126, 13.5.2002, s. 27), johdanto-osan 33 kappale.

- (101) Alcoa toteaa, että tariffi on oikeasuhteinen, sillä se rajoittuu siihen, mikä on tarpeen markkinoiden toimintapuutteen korjaamiseksi (Sardinian markkinoilla käydyn kilpailun puuttuminen), ja hinta vastaa muiden EU-25:n alueella toimivien sulattojen maksamaa keskimääräistä painotettua sähkönhintaa.
- (102) Alcoan mukaan ei ole osoitettu, etteikö tariffi olisi aleneva. Kyseistä ominaisuutta olisi arvioitava toimittajien marginaalikustannusten osalta; osoittaakseen, ettei tariffi ole aleneva, komission olisi osoitettava mainittujen kustannusten kasvu. Alcoa toteaa tariffin enimmäiskorotuksesta, joka on rajoitettu neljään prosenttiin ja jonka komissio on asettanut kyseenalaiseksi, koska se ei takaa tariffin asteittaista alenemista, olevan tavallista, että hinta määritetään tietyksi ajaksi. Enimmäismäärässä olisi otettava huomioon normaali kehitys eikä tavanomaisesta poikkeavat tapahtumat, kuten raakaöljyn poikkeuksellinen hinnannousu. Alcoa toteaa lopuksi, että komissio on vahvistanut erään järjestelmän alenevan luonteen. Kyseinen järjestelmä toi etua neljän–viiden vuoden ajan ennen kuin etu aleni asteittain⁽⁵²⁾.
- (103) Alcoa toteaa, että tariffi on väliaikainen, sillä sen määrä olla voimassa kunnes yhteenliittymäongelmat mannan kanssa olisi ratkaistu (luultavasti vuonna 2010). Lisäksi komission näkemys siitä, että toimenpide on ollut voimassa yli viisi vuotta, on perusteeton, sillä tariffi ei tähän asti ole ollut tukea.
- (104) Lopuksi Alcoa toteaa, että vuosien 2007–2013 alueellisia valtiontukia koskevia vuoden 2007 suuntaviivoja⁽⁵³⁾ ei voi soveltaa tähän asiaan, sillä tariffi otettiin käyttöön ennen vuotta 2007 ja sitä on sen vuoksi arvioitava alueellisia valtiontukia koskevien vuoden 1998 suuntaviivojen⁽⁵⁴⁾ mukaisesti, kuten todetaan vuoden 2007 suuntaviivojen siirtymäsäännöksissä.

4.2 Kolmansien esittämät huomautukset

4.2.1 Asia C 38/A/04

- (105) Eräs Portovesme Srl:n⁽⁵⁵⁾ kilpailija toimitti Alumix-tariffia koskevan analyysin, ja totesi, että kaikki Italian Sardinassa vuoden 2004 asetuksen perusteella soveltamat suosituimmustariffit ovat sääntöjenvastaisia valtiontukia, joita ei voida hyväksyä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen perusteella ja jotka olisi siksi todettava yhteismarkkinoille soveltumattomiksi.

4.2.2 Asia C 36/B/06

- (106) Kaksi alumiinintuottajien yhdistystä katsoo, että tariffit ovat tarpeen, jotta voidaan estää teollisuuden siirtyminen EU:n ulkopuolelle odottaessa pitkän aikavälin ratkaisuja.

- (107) Edellä johdanto-osan 105 kappaleessa mainittu Portovesme Srl:n kilpailija on pyytänyt, että komissio huomioisi tätä asiaa koskevassa arvioinnissa myös kyseisen kilpailijan asiassa C 13/06⁽⁵⁶⁾ esittämän kannan. Kyseinen yritys toistaa, että tariffit olisi katsottava yhteismarkkinoille soveltumattomiksi.

- (108) Italia on pyytänyt komissiota jättämään huomiotta kyseiset huomautukset, sillä se katsoo, että ne eivät ole asiankuuluvia, sillä asian C 13/06 olennainen sisältö ei ole sama kuin tämän asian olennainen sisältö. Asiassa C 13/06 tarkastellut toimenpiteet ovat uutta tukea, kun taas Alcoa-tariffi on jatkoa voimassa olevalle toimenpiteelle. Lisäksi Alcoan hyväksi myönnetty toimenpide ei koske suoraan kyseistä kolmatta osapuolta, joka ei ole alumiinintuottaja.

- (109) Komissio ei voi suostua Italian pyyntöön. Se, että Alcoa-tariffin tausta poikkeaa muiden tariffien taustasta, ei mitätöi toimenpiteestä esitettyjen huomioiden paikkansapitävyyttä siltä osin kuin ne koskevat keskeisiä kysymyksiä, jotka liittyvät Sardiniasa sovelletun sähkötariffin mahdollisesti sisältämään valtiontukeen sekä tariffin vaikutukseen aluekehitykseen ja kilpailuun. EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn puitteissa ei ole myöskään tarpeen, että kolmas osapuoli liittyy suoraan ja erikseen toimenpiteeseen, josta huomautuksia esitetään.

5. ITALIAN HUOMAUTUKSET

5.1 Asia C 38/A/04

5.1.1 Tariffin tarkoituksena on poistaa markkinoiden toimintapuute

- (110) Italia korostaa, että kilpailu EU:n sähkömarkkinoilla ei ole vielä täysin vapaata, minkä komissio on itsekin myöntänyt. Yritykset, erityisesti sähköä paljoo käyttävät, eivät voi hankkia sähköä vastaavien ehdoin eri jäsenvaltioissa.
- (111) Huolimatta kilpailun vapautumisesta alalla Italian sähkömarkkinoiden rakenteesta on puutteita (kuten riittämätön yhteenliittämiskapasiteetti). Tämän johdosta energian hinnat ovat korkeat. Koska markkinarakenne on keskittynyt, vaatimukset täyttävien asiakkaiden on vaikea valita sähköntoimittajaansa. Ongelma on erityisen vaikea Sardinassa, jossa on vain kaksi sähköntoimittajaa. Tämän vuoksi Italia esittää, että erityistariffijärjestelmä, joka heijastaa kysyntäprofiilia, olisi katsottava perustelluksi sääntelytoimenpiteeksi, jonka avulla voidaan simuloida mekanismeja, jotka toimisivat markkinoilla, joilla kilpailu on täysin vapaata. Kyseisten toimenpiteiden väitetään palauttavan tasavertaiset toimintaedellytykset eri jäsenvaltioissa toimivien, sähköä paljon käyttävien yritysten välille.

⁽⁵²⁾ Asia E 24/95, Programm für unmittelbare Bürgschaften des Bundes und der Länder in den neuen Bundesländern und Berlin Ost, komission päätökset SG(96) D/5500, tehty 18 päivänä kesäkuuta 1996, ja SG(98) D/54570, tehty 11 päivänä marraskuuta 1998.

⁽⁵³⁾ EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁽⁵⁴⁾ Ks. alaviite 34.

⁽⁵⁵⁾ Ennen kuin asia C 38/04 jaettiin, se koski myös seuraavia tuensajia: Portovesme (sinkki), ILA (alumiinintuotteet) ja Euroallumina (alumiinioksidit).

⁽⁵⁶⁾ Asia C 13/06 koskee Alcoan maksaman tariffin ulottamista Portovesmeen, ILA:han ja Euroalluminaan lain nro 80/2005 11 §:n 12 momentin nojalla.

5.1.2 *Tariffi ei ole valtiontukea*

- (112) Alcoa osalta Italia toteaa komission katsoneen, ettei vuoden 1995 asetuksella alun perin käyttöön otettu Alumix-tariffi ollut valtiontukea, koska toimenpide liittyi objektiivisesti sulaton kulutusprofiiliin ja siinä otettiin huomioon energian tarjonnan ja kysynnän erityispiirteet kyseisillä alueilla.
- (113) Italian mukaan vuoden 2004 asetus perustui samoihin tosiseikkoihin, joiden perusteella komissio oli päättänyt, ettei kyse ollut valtiontuesta, kun otetaan huomioon myös Sardinian metalliteollisuuden nykyinen kriisi. Uuden ja vanhan järjestelmän välinen ero koskee pelkästään tariffirakennetta. Italia toteaa, että muutokset olivat välttämättömiä energian sisämarkkinoiden toteuttamiseksi, jotta voitaisiin taata tariffien neutraalius.
- (114) Italia toteaa erityisesti, että Alcoa-tariffi ei kuulu perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, koska kyse ei ole valtion varojen siirrosta eikä tariffi vääristä kilpailua tai vaikuta yhteisön sisäiseen kauppaan. Koska tariffijärjestelmä ei ole valtiontukea, Italia ei katsonut tarpeelliseksi ilmoittaa vuoden 2004 asetuksesta. Italia toteaa, että perusteellisen tutkintamenettelyn aloittamisen johdosta se ei kuitenkaan enää sovelleta vuoden 2004 asetusta Alcoaan.

5.1.3 *Ei valtion varoja*

- (115) Valtion varojen käytön osalta Italia toteaa, että tariffijärjestelmä vastaa täysin järjestelmää, josta yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Preussen-Elektra, ettei siihen liity valtion varoja. Cassa Conguaglio, joka on järjestelmän tekninen kirjanpidollinen vastuuyksikkö, ei voi käyttää hallinnoimiaan varoja vapaasti. Se, että AEEG ja valtiovarainministeriö voivat tietyssä määrin käyttää määräysvaltaa Cassa Conguaglion toiminnan suhteen, ei tarkoita sitä, että valtio voisi vapaasti käyttää kyseisiä varoja.

5.1.4 *Ei vaikutusta kauppaan*

- (116) Yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvan vaikutuksen osalta Italian esittämät perustelut ovat samanlaiset kuin Alcoa (ks. edellä 86–90 kappale).

5.1.5 *Sardinian tariffi on alueellisia valtiontukia koskevien sääntöjen mukainen*

- (117) Italian mukaan Sardiniassa sovellettava tariffi voidaan katsoa yhteismarkkinoille soveltuvaksi aluetueksi seuraavassa esitettävien seikkojen perusteella. Sardinian sähkömarkkinoiden puutteet muodostavat alueellisen haitan, joka tariffin on tarkoitus poistaa. Tariffilla on myönteisiä vaikutuksia työllisyyteen ja talous- ja yhteiskuntarakenteen säilyttämiseen saarella. Se on oikeassa suhteessa tuensaajaan kohdistuviin haittoihin, voimassa lyhyen ajan ja luonteeltaan väliaikainen.

5.2 *Asia C 36/B/06*5.2.1 *Kyse ei ole valtiontuesta*

- (118) Italia ei katsonut tarpeelliseksi ilmoittaa lain nro 80/2005 11 artiklan 11 momentissa säädetyn tariffin jatkamisesta valtiontukisääntöjen perusteella, koska toimenpide ei edelleenkään ole valtiontukea. Italia toteaa, että sellaisen toimenpiteen jatkaminen, joka ei ole tukea, eroaa sellaisen toimenpiteen jatkamisesta, joka on tukea, sillä vain jälkimmäinen voidaan katsoa uudeksi tueksi.
- (119) Alcoa tapaan Italia katsoo, että Alumix-päätöstä ei ollut rajoitettu ajallisesti. Sen mukaan tämä oli tietoinen valinta ja osoitti, että myös komission mielestä tariffin tuli olla pitkäaikainen toimenpide. Italia on perustellut väitettä viitaten Alumix-päätöksen kohtaan, jossa komissio toteaa, että "rakennemuutoksella ja Alumixin toimintojen kannattavuuden palauttamisella varmistetaan, ettei näiden alueiden kehittyminen jää lyhytaikaiseksi, vaan jatkuu pitkällä aikavälillä".

5.2.2 *Edun puuttuminen, valtion varat ja vaikutus kauppaan*

- (120) Italia toteaa, että tariffi ei anna etua Alcoa jo esittämistä ja johdanto-osan 80–85 kappaleessa ilmenevistä syistä, että tariffi ei vaikuta kauppaan (ks. johdanto-osan 86–90 kappale) ja että tariffiin ei liity valtion varojen siirtoa (ks. johdanto-osan 115 kappale).
- (121) Italia viittaa Sardinian sähköntuotannon liikkapapiteettiin ja painottaa, että tällaisessa tilanteessa Alcoalla olisi normaalisti huomattava neuvotteluvoima, jolloin se voisi ostaa sähköä kilpailukykyiseen hintaan, joka olisi vain vähän tuottajan marginaalituotantokustannuksia korkeampi. Italian mukaan tämä ei ole mahdollista Sardiniassa määrävssä asemassa olevan toimijan käyttäytymisen vuoksi, sillä kyseinen toimija voi määrätä saarella sovellettavan hinnan, eikä sillä ole mitään kaupallista kannustinta myydä alhaisempaan hintaan, koska se tietää, että Alcoa ei voi kääntyä toisen toimittajan puoleen ostaakseen tarvitsemansa sähkön. Lisäksi duopolitilanteessa (ENEL ja ENDESA – nykyisin E.ON⁽⁵⁷⁾) kyseiset kaksi toimijaa haluavat ehkä soveltaa taloudellisesti optimaalista hintaa korkeampaa hintaa välttääkseen luomasta negatiivista ennakkotapausta muualle Italiaan. Ottaen huomioon aikaisemmin monopoliasemassa olleen ENELin⁽⁵⁸⁾ huomattavan markkinavoiman Italia päättelee, että Alcoalle monopolitilanteessa tarjotun hinnan (jonka komissio hyväksyi

⁽⁵⁷⁾ ENELin ja ENDESAn sulautumisen johdosta ENDESAn omaisuus Italiassa luovutettiin E.ON:lle (ks. yrityskeskittymäpäätös M.5171, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2008), http://ec.europa.eu/enterprise/non_ferrous_metals/consultation.htm

⁽⁵⁸⁾ ENELin kyky vaikuttaa hintoihin eri puolilla Italiaa vahvistettiin tutkimuksessa "Indagine conoscitiva sullo stato della liberalizzazione dei settori dell'energia elettrica e del gas", jonka AEEG ja Italian kilpailuviranomaiset toteuttivat yhdessä vuonna 2004.

Alumix-päätöksessä) ja markkinoilla todellisuudessa sovelletun hinnan välillä ei ole merkittävää eroa, vaikka markkinat toimivatkin puutteellisesti.

- (122) Italia asettaa kiistanalaiseksi myös viittauksen IPEX:n keskihintoihin johdanto-osan 83 kappaleessa esitetyistä syistä.

5.2.3 Toimenpide ei ole sääntöjenvastainen

- (123) Italia väittää, että Alumix-päätöksen perustana olleet taloudelliset oletukset eivät ole muuttuneet vuosien aikana. Sen vuoksi tariffin jatkamiseen ei sisälly uusia elementtejä eikä sitä voida katsoa uudeksi tueksi. Ei ole myöskään asianmukaista katsoa toimenpidettä sääntöjenvastaiseksi tueksi.

5.2.4 Tariffi on perusteltu

- (124) Italia väittää, että komission olisi arvioissaan pitänyt ottaa huomioon energiaa, kilpailukykyä ja ympäristöä käsittelevän korkean tason ryhmän ensimmäisessä raportissa esitetyt päätelmät. Niissä esitetään kaksi uutta tekijää, jotka ovat rajoittaneet alumiinin tuotantoa viime vuosina: alumiinin viitemarkkinoiden globaalistuminen ja energian sisämarkkinoiden toteutuminen.

- (125) Erityisesti on huomattava, että kysymystä Sardinian ja Veneton alumiinintuotannossa käytettävän sähkön korkeasta hinnasta, joka tunnustettiin Alumix-päätöksessä, on ollut vuodesta 1996 asti ratkaisematta. Näiden ongelmien jatkuminen on peruste tariffin jatkamiselle, sillä tariffi oli tarkoitettu pitkän aikavälin toimenpiteeksi teollisuuskehityksen edistämiseksi. Italia korostaa, etteivät myöskään muut olosuhteet, jotka komissio otti huomioon Alumix-päätöksessä, ole muuttuneet, erityisesti alumiinisolutoille ominaiset kulutusprofiilit ja sähkömarkkinoiden riittämätön vapautuminen.

- (126) Italia toteaa, että koska markkinoita ei ole vapautettu täysimääräisesti, sähkön suosituimmustariffia ja muiden jäsenvaltioiden vastaavia toimenpiteitä on jatkettava eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyyn turvaamiseksi ja lujittamiseksi.

- (127) Italian mukaan sähkökustannuksia voidaan alentaa pitkällä aikavälillä vain rakentamalla riittävä sähköntuotanto- ja yhteenliittämiseninfrastruktuuri, joka avaa markkinat uusille toimijoille. Italia viittaa GALSI-kaasuputkeen,

jolla johdetaan maakaasua Algeriasta Eurooppaan Sardinian kautta, ja merenalaiseen SAPEI-kaapelijärjestelmään, joka parantaa yhteenliittämiskapasiteettia Italian mannermaan kanssa. Tätä infrastruktuuria rakennetaan parhailaan. Tämän vuoksi Italia katsoo, että tariffien on oltava voimassa infrastruktuurin valmistumiseen asti.

- (128) Italia korostaa lisäksi, ettei nyt tarkasteltavaa asiaa voida verrata asiaan C 34/02, johon viitattiin menettelyn aloittamisesta vuonna 2006 tehdyssä päätöksessä tarkoitukseen muistuttaa komission näkemyksestä, että riittämätön yhteenliittämiskapasiteetti ei muodostanut alueellista haittaa Sardiassa. Italian mukaan mainittu asia koski pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettyjä tukia. Tällaiset yritykset eivät ole suuria energian kuluttajia. Ne kärsivät Alcoa:n tapaista yritystä vähemmän riittävän energiarakenteen puuttumisesta ja siitä, että Sardinian sähkömarkkinat toimivat puutteellisesti.

- (129) Italia toteaa lisäksi, että korkean tason ryhmä on tietoinen tarpeesta säilyttää EU:n alueella energiavaltaisia, esimerkiksi rautametalliteollisuutta ja muuta kuin rautametalliteollisuutta⁽⁵⁹⁾ edustavia yrityksiä ja parantaa niiden kilpailukykyä, erityisesti edistämällä sähkön saantia kilpailukykyiseen hintaan.

- (130) Italia toimitti yksityiskohtaisen kuvauksen muiden jäsenvaltioiden, erityisesti Saksan, Espanjan, Ranskan, Suomen ja Kreikan, toteuttamista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on alentaa sähköä paljon käyttävien teollisuudenalojen sähkökustannuksia ja estää toimintojen siirtyminen EU:n ulkopuolelle. Italia huomauttaa, että vaikka toimenpiteet ovatkin eri muotoisia, niillä on sama taloudellinen vaikutus kuin Italian suosituimmustariffilla. Se pitää kiinni näkemyksestään, että EU:n olisi suotavaa yhdenmukaistaa kaikki kyseiset toimenpiteet, jotta eurooppalaisten teollisuudenalojen ja kolmansissa maissa toimivien kilpailijoiden väliset kilpailuedellytykset olisivat tasavertaiset. Lyhyellä aikavälillä Italian toteuttamia toimenpiteitä ei kuitenkaan pitäisi katsoa valtiontueksi, vaan niitä olisi arvioitava samoin perustein kuin muiden jäsenvaltioiden tapauksessa.

6. TOIMENPITEEN ARVIOINTI

6.1 Tutkinnan ajallinen ja sisällöllinen laajuus

- (131) Komissio katsoo ensiksi, että on tarpeen selvittää menettelyn aloittamista koskevissa päätöksissä määritettyä tutkinnan ajallista ja sisällöllistä laajuutta.

⁽⁵⁹⁾ Eurooppalaisen metallurgisen teollisuuden kilpailukykyä koskeva julkinen kuuleminen raaka-aineiden ja energian saannin vaikutuksen osalta.
http://ec.europa.eu/enterprise/non_ferrous_metals/consultation.htm

6.1.1 Vuoden 2004 menettely (asia C 38/A/04)

- (132) Selvitys on tarpeen siksi, että kun vuoden 2004 asetus tuli voimaan huhtikuussa 2004, Alcoan maksama suosituimmustariffi oli hyväksytty valtiontukea koskevien sääntöjen perusteella (Alumix-päätös) joulukuun 2005 loppuun asti ⁽⁶⁰⁾.
- (133) Alumix-järjestelmän ja vuoden 2004 kiistanalaisten sääntösten ajallisen päällekkäisyyden vuoksi on aiheellista selvittää, kyseenalaistettiin vuonna 2004 tehdyssä menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä Alcoa-tariffin ajallinen jatkaminen Alumix-järjestelmän alkuperäisen voimassaoloajan päätyttyä (1 päivästä tammikuuta 2006) vai asetettiin päätöksessä kiistanalaiseksi myös Alumix-järjestelmä, sellaisena kuin sitä sovellettiin vuosina 2004–2005, rahoitusmekanismiin tehtyjen muutosten vuoksi.
- (134) Päätöksen huolellinen tarkastelu osoittaa, että siinä asetetaan yleisesti kiistanalaiseksi vuoden 2004 asetuksella kyseisten edunsaajien (Portovesme Srl, ILA Spa, Euroallumina Spa ja Alcoa) hyväksi käyttöön otettu uusi tariffijärjestelmä eikä sitä pidä tulkita niin, että siinä asetettaisiin kiistanalaiseksi itse Alumix-järjestelmä. Tämän päätelmän vahvistavat seuraavat huomiot.
- (135) Ensinnäkin toimenpidettä tarkastellaan kokonaisuutena eikä tuensaajien välillä tehdä eroja. Erityisesti Alcoan erityistä oikeudellista asemaa hyväksytyyn Alumix-tariffin edunsaajana ei ole kuvailtu eikä arvioitu yksityiskohtaisesti.
- (136) Toiseksi Alumix-järjestelmän ja uuden tariffijärjestelmän ⁽⁶¹⁾ välisiä merkittäviä eroja koskevien komission huomautusten tarkoituksena oli pelkästään osoittaa, että Alumix-asiassa esitetyt päätelmät ei voi ulottaa uuteen tariffijärjestelmään erilaisen rahoitusmekanismin vuoksi.
- (137) Kolmanneksi voidaan todeta, että jos menettelyn aloittamisesta vuonna 2004 tehdyn päätöksen tarkoituksena

⁽⁶⁰⁾ Italian mukaan vuoden 2004 asetusta ei itse asiassa ole koskaan sovellettu Alcoaan, koska yritys pystyi hyötymään tariffista 1 päivään joulukuuta 2005 vuoden 1995 asetuksen perusteella. Ei ole komission asia tulkita Italian lainsäädäntöä määrittääkseen, onko näin tapahtunut, sillä ainoastaan Italian tuomioistuimet voivat antaa tätä koskevia lopullisia ohjeita. Komissio kuitenkin huomauttaa, että vuoden 2004 asetusta ei ole koskaan kumottu eikä muutettu niin, että sen piiriin kuuluisivat Alcoa lukuun ottamatta vain muut tuensaajat. Itse asiassa Alcoa-tariffia on sovellettu edelleen AEEG:n vahvistaman sääntelykehyksen perusteella (mihin on viitattu vuonna 2004 tehdyssä menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä).

⁽⁶¹⁾ Käytettävissään olevien tietojen perusteella komissio epäilee, onko kyseinen toimenpide samanlainen kuin komission vuonna 1996 arvioima ja hyväksymä toimenpide. ENEL oli vuonna 1996 Italian ainoa energian tuottaja ja jakelija, ja ENELin Alcoalle Alumix Span hyväksi myöntämää alennettua sähkötariffia verrattiin ENELille sähkön tuotannosta kyseisellä kaudella aiheutuviin keskimääräisiin marginaalikustannuksiin. Nyt tarkasteltavana olevassa asiassa Italian viranomaiset toteuttivat valikoivia toimia vapautetuilla markkinoilla tiettyjen yritysten hyväksi korvatakseen minkä tahansa energiantuottajan kanssa sovitun markkinahinnan ja vuonna 1996 vahvistetun suosituimmustariffin välisen eron.

olisi ollut asettaa alkuperäinen Alumix-järjestelmä kyseenalaiseksi, siinä olisi viitattu oikeusperustaan, jonka nojalla alkuperäinen järjestelmä oli otettu käyttöön (vuoden 1995 asetus), ja selitetty syitä siihen, miksi uuden sääntelykehyksen myötä muutettu tariffimekanismi olisi mitätöinyt päätelmät, jotka komissio esitti Alumix-asiassa ennen järjestelmän voimassaolon päättymistä.

- (138) Tämän vuoksi komissio katsoo Alcoan osalta, että menettelyn aloittamisesta vuonna 2004 tehdyssä päätöksessä kyseenalaistetaan Alumix-järjestelmän jatkaminen sen päättymispäivän eli 31 päivän joulukuuta 2005 jälkeen. Vuoden 2004 tutkinta on näin ollen rajoitettu ajallisesti 1 päivänä tammikuuta 2006 alkaneeseen ajanjaksoon.
- (139) Kyseisenä ajankohtana vuoden 2004 asetus oli kuitenkin korvattu lailla nro 80/2005, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006 (ks. johdanto-osan 48 ja 142 kappale). Näin ollen kyseinen asetus ei ole olennainen tämän tutkinnan kannalta.

6.1.2 Vuoden 2006 menettely (asia C 36/B/06)

- (140) Menettelyn aloittamisesta vuonna 2006 tehdyn päätöksen sanamuoto ei jätä varaa tulkinnoille, sillä siinä asetetaan selvästi kyseenalaiseksi laissa nro 80/2005 ⁽⁶²⁾ vahvistettu tariffin jatkaminen vuoden 2010 loppuun, ei Alumix-päätös sellaisenaan.
- (141) Vuonna 2006 aloitetun tutkinnan kattaman ajanjakson osalta komissio huomauttaa, että tämä asia ei mene päällekkäin Alumix-järjestelmän kanssa, sillä kyseisen järjestelmän voimassaolo päättyi joulukuussa 2005 ja tariffin kiistanalainen jatko tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006 (ks. edellä johdanto-osan 48 kappale). Tämä on vahvistettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion 132 kohdassa.

6.1.3 Päätöksen soveltamisalaa koskevat päätelmät

- (142) Koska vuoden 2004 asetus korvattiin 1 päivästä tammikuuta 2006 lailla nro 80/2005, kyseisellä oikeusperustalla ei ole suoraa merkitystä tämän tutkinnan kannalta. Tutkinta kohdistuu näin ollen yhteen konkreettiseen toimenpiteeseen eli Alcoa-tariffin jatkamiseen 1 päivästä tammikuuta 2006 31 päivään joulukuuta 2010 lain nro 80/2005 ja AEEG:n antamien asianomaisten sääntösten nojalla. Jos Italia kuitenkin katsoo, että lain nro 80/2005 antamisesta huolimatta vuoden 2004 asetusta voidaan käyttää oikeusperustana tammikuun 2006 ja kesäkuun 2007 välisen ajan osalta, on katsottava, että tämän päätöksen päätelmiä on sovellettava myös vuoden 2004 asetuksella käyttöön otettuun toimenpiteeseen ⁽⁶³⁾.

⁽⁶²⁾ Sellaisena kuin se on pantu täytäntöön AEEG:n päätöksillä 148/04 ja 217/05.

⁽⁶³⁾ Oikeusperustasta huolimatta jäljellä on kuitenkin edellä johdanto-osan 42 kappaleessa esitelty hallinnollisen mekanismin muutos. Sen vuoksi päätelmä, jonka mukaan kyse on siirtymisestä todellisesta tariffista toimintatukeen ja että nyt tarkasteltavassa asiassa on kyse uudesta tuesta, pitää edelleen paikkansa.

6.2 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuen olemassaolo

- (143) Toimenpide on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät: a) toimenpiteestä on taloudellista etua tuensaajalle; b) toimenpide on valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty; c) toimenpide on valikoiva; d) toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua EU:ssa.
- (144) Italia ja Alcoa katsovat, että tariffi ei ole valtiontukea.

6.2.1 Koituuko toimenpiteestä etua?

- (145) Ensiksi komissio toteaa, että lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentissa säädetyn tariffijärjestelmän puitteissa valtio pitää yllä sähkön toimitusta koskevaa hintaa, joka on merkittävästi alhaisempi kuin se, jonka Alcoa saisi (ja on saanut) todellisilla markkinaehdoilla. Jos Alcoa olisi saanut kyseisen alennetun hinnan suoraan kyseisten alueiden sähkötoimittajilta, valtion ei olisi tarvinnut puuttua asiaan. Italia ja Alcoa eivät kiistä sitä, että kyseisillä alueilla nykyiset markkinahinnat ovat korkeammat kuin hinta, jonka Alcoa todellisuudessa maksaa Cassa Conguaglien suorittaman korvauksen ansiosta.
- (146) Menetelmästä, jota Alcoa on ehdottanut edun olemassaolon arvioimiseksi (eli onko suosituimmustariffi alhaisempi kuin hinta, jonka yritys olisi voinut saada markkinoilla, joilla kilpailu on täysin vapaata), on todettava, että tämä väite on jo hylätty yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiossa (71 kohta). Yhteisöjen tuomioistuimet ja komissio eivät ole koskaan edun olemassaoloa arvioidessaan ottaneet huomioon hypoteettisilla, paremmin toimivilla markkinoilla vallitsevia olosuhteita. Viitekehys on aina muodostunut todellisista markkinaolosuhteista, kuten ilmenee esimerkiksi alankomaalaisia puutarhaviljelijöitä koskevasta asiasta ⁽⁶⁴⁾, jossa komissio sovelsi markkinatalouden toimijan testiä arvioidakseen, sisältyikö tiettyihin kaasuhintoihin etua.
- (147) Lisäksi Alcoan väitteessä oletetaan, että markkinoiden puutteellinen toiminta olisi peruste sille, että jäsenvaltio vahvistaa todellisia kilpailuolosuhteita simuloivia hintoja. Jos käytetty viitekehys muodostuisi markkinoista, joilla kilpailu on täysin vapaata, valtion vahvistamat hinnat eivät antaisi minkäänlaista etua. Tämä näkemys on vastoin yhteisön oikeuskäytännössä vahvistettua periaatetta, jonka mukaan ”se, että jäsenvaltio pyrkii yksipuolisiin toimiin lähentämään talouselämän tietyn sektorin kilpailuolosuhteita toisissa jäsenvaltioissa vallitseviin kilpailuolosuhteisiin, ei muuta sitä, että kyseiset toimet ovat tukea” ⁽⁶⁵⁾. Komissio katsoo, että mainittua periaatetta on sovellettava vastaavasti tilanteissa, joissa jäsenvaltio aikoo

lähentää kilpailuolosuhteita niihin kilpailuolosuhteisiin, jotka vallitsevat markkinoilla, joilla kilpailu on täysin vapaata.

- (148) Jos Alcoan ehdotusta noudatettaisiin, valtiontukea ei olisi toimenpiteet, joita jäsenvaltiot myöntävät kattaakseen kahden toimijan vapaasti markkinoilla neuvottelemman hinnan ja teoreettisen hinnan, josta olisi voitu sopia täysin vapaan kilpailun olosuhteissa, välisen eron. Se tekisi tyhjäksi valtiontukien valvonnan tärkeimmän tavoitteen.
- (149) Alcoa väittää kuitenkin, että komissio sovelsi juuri tätä menetelmää Alumix-asiassa.
- (150) Komissio huomauttaa, että Alumix-asiassa käytetty menetelmä koski erityistilannetta. Alumix-asiassa tariffin myönsi ENEL, joka tuolloin oli monopolijärjestelmässä sähköä toimittava julkinen laitos, sähkömarkkinoilla, joita ei ollut vielä vapautettu ⁽⁶⁶⁾. Tässä tilanteessa komission piti tutkia, käyttikö ENEL keinotekoisesti alhaista hintaa vai toimiko se järkevän markkinatoimijan tapaan. Koska ENELillä oli monopoliasema sähköntuottajana ja -jakelijana, ei ollut sellaista markkinahintaa, jota komissio olisi voinut käyttää viitekohtana arvioidessaan edun mahdollista olemassaoloa. Tämän vuoksi komissio otti käyttöön menetelmän, jonka avulla se pystyi määrittämään alhaisimman teoreettisen markkinahinnan, johon järkevä sähköntoimittaja olisi valmis myymään sähköä ”parhaalle asiakkaalleen” (suurin kuluttaja, jonka kulutusprofiili oli tasainen) Sardinialle ja Venetolle tyypillisissä markkinaolosuhteissa. Järkevä sähköntoimittaja olisi pyrkinyt kattamaan vähintään tuotannon marginaalikustannukset sekä osan kiinteistä kustannuksistaan.
- (151) Tätä menetelmää ei kuitenkaan voi soveltaa yleisesti eikä muuten kuin alkuperäisessä yhteydessään tilanteessa, jossa hintoja ei määritä valtionmonopoli, vaan jossa hinnoista neuvotellaan vapaasti markkinoilla. Näin ollen Alcoan maksamaa hintaa ei voi enää tulkita tavanomaisen liiketoimenpiteen tulokseksi, vaan se on selvästi subventoitu tariffi. Itse asiassa edellä johdanto-osan 39–43 kappaleessa kuvatun kehityksen johdosta järjestelmä ei ole enää tiukasti ottaen ”tariffi”, sillä se ei ole Alcoan toimittajan soveltama hinta, tai nettohinta, jonka tämä toimittaja rahoittaa tavalla tai toisella, vaan pikemminkin ”lopullinen hinta” tuloksena korvauksesta, jonka Cassa Conguaglio suorittaa Alcoan toimittajalle maksetun hinnan osalta. Tämän vuoksi Alumix-päätöksessä esitetty analyysi, jossa tarkasteltiin ENELin käytäntöjä, ei ole relevantti, kuten on vahvistettu erityisesti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion 132 kohdassa.

⁽⁶⁴⁾ Komission päätös 85/215/ETY, tehty 13 päivänä helmikuuta 1985, alankomaalaisille puutarhaviljelijöille myönnetystä maakaasun etuustariffista (EYVL L 97, 4.4.1985, s. 49).

⁽⁶⁵⁾ Ks. esim. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-372/97, Italia v. komissio, antama tuomio (Kok. 2004, s. I-03679, 67 kohta).

⁽⁶⁶⁾ Ensimmäinen markkinoiden vapauttamista koskeva direktiivi 96/92/EY (ks. alaviite 21) saatiin Italiassa osaksi kansallista lainsäädäntöä asetuksella nro 79/1999.

- (152) Koska Alumix-asiassa sovelletut kriteerit eivät ole relevantteja arvioitaessa, antaako nyt tarkasteltavana oleva tariffijärjestelmä etua Alcoalle, myöskään Italian ja Alcoa toimittamat laskelmat, joissa pyritään osoittamaan, että hinta on edelleen Alumix-kriteerien mukainen siltä osin kuin se kattaa ENELin tuotannon marginaalikustannukset, eivät ole merkityksellisiä.
- (153) Komissio katsoo joka tapauksessa, että Italian ja Alcoa toimittamissa laskelmissa aliarvioidaan hinta, jonka Alcoa maksaisi "tavanomaisissa olosuhteissa" markkinoilla, joilla kilpailu on täysin vapautettu, jos oletettaisiin, että tuotannon marginaalikustannukset muodostaisivat riittävän vertailuparametrin, mistä ei kuitenkaan olla samaa mieltä.
- (154) Erityisesti IPEX:n vähimmäishinnat, jotka Alcoa mukaan edustavat hintoja, jotka se "tavallisesti" maksaisi markkinoilla, joilla kilpailu on täysin vapautettu (20 euroa), vastaavat (taloudellisimpien) peruskuormalaitosten tuotannon marginaalikustannuksia. Kyseisten laitosten sähköä myydään kuitenkin alhaisempaan hintaan vain muulloin kuin kysyntähuippujen aikana⁽⁶⁷⁾. Kysyntähuippujen aikana kaikki tuotettu sähkö (myös peruskuormalaitosten tuottama) myydään paljon korkeampaan hintaan, sillä hinnan määrittää marginaalikeskikuorma- tai -huippukuormalaitos⁽⁶⁸⁾. Alcoa ei kuitenkaan kuluta sähköä vain matalan kuormituksen aikoina, vaan 24 tuntia vuorokaudessa. Näin ollen edustava hinta, joka kuvastaa uskottavasti täydellisen kilpailun tilannetta, olisi painotettu keskimääräinen hinta, jossa otetaan huomioon matalan kuormituksen aikana käytetyt alhaisimmat hinnat ja kysyntähuippujen aikana käytetyt korkeimmat hinnat.
- (155) Sardiassa, jossa ei ole käytettävissä maakaasua, hiilivoimalaitokset määrittävät hinnan 80 prosenttia vuodesta ja polttoöljylaitokset loput 20 prosenttia vuodesta. Vaikka käytettäisiin Alcoa toimittamia hyvin hypoteettisia arvioita sähköntuotannon marginaalikustannuksista käytettäessä kivihiihtä (20 euroa/MWh) ja polttoöljyä (60 euroa/MWh), kustannusten painotettu keskiarvo olisi lähes 28 euroa/MWh, mikä on enemmän kuin Alcoa nykyisin maksama hinta eli 26 euroa/MWh.) Tämän johdosta komissio katsoo, että ainakin Sardinian osalta Alcoa-tariffi on alhaisempi kuin sähköntuottajien tuotannon marginaalikustannukset eikä se näin ollen täyttäisi Alumix-asiassa sovellettuja kriteerejä, jos ne olisivat relevantteja.
- (156) Alcoa ja Italia katsovat, että komissio on väärässä ehdottaessaan, että IPEX:n keskihintoja olisi käytettävä likiarvona markkinahinnasta, jonka suuret teollisuusasiakkaat yleensä maksaisivat kyseisillä alueilla (ks. johdanto-
- osan 83 kappale). Tämä on kuitenkin virheellinen tulkinta menettelyn aloittamisesta vuonna 2006 tehdyn päätöksen perusteluista. Kyseisessä päätöksessä IPEX:n keskihintojen vertailun tarkoituksena oli ainoastaan esittää epäilyjä väitteestä, että sähköhinnat ovat Sardiassa merkittävästi korkeammat kuin muilla Italian alueilla. Komissio ehdotti, että IPEX:n keskihintojen vaihtelut eri alueille saattaisivat kuvastaa kahdenvälisen hintojen eroja.
- (157) Erityisesti on huomattava, että komissio ei ole koskaan ehdottanut, että IPEX:n keskihinnat voisivat olla likimääräinen arvio markkinahinnasta, jonka Alcoa olisi voinut saada. Itse asiassa tässä tapauksessa ei ole tarpeen käyttää likiarvoa. Alcoa oli tehnyt ENELin kanssa sopimuksen nimellishintaan, joka tietojen mukaan vastasi suurin piirtein ENELin suurjännitetoimituksiin soveltamaa vakiotariffia. Kyseistä sopimusta käytetään vertailukohtana arvioitaessa ja määritettäessä yrityksen saamaa etua.
- (158) Loppupäätelmänä voidaan todeta, että tariffi vähentää ENELin kanssa tehdystä sopimuksesta aiheutuvia kustannuksia, jotka tavallisesti rasittaisivat yrityksen budjettia, ja näin ollen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpide antaa Alcoalle taloudellista etua⁽⁶⁹⁾. Komissio katsoo, että etu vastaa Cassa Conguaglion suorittamia korvauksia, jotka kattavat sopimushinnan ja suosituimmuushinnan välisen erotuksen. Kyseinen päätelmä koskee Alcoa sulattoja Sardiassa ja Venetossa.

6.2.2 Valikoivuus

- (159) Koska sähkön suosituimmuustariffi on myönnetty yksinomaan Alcoalle, sen tuoma etu on valikoiva.

6.2.3 Valtion varat ja valtion toimenpide

- (160) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan etua voidaan pitää EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena, jos se on myönnetty suoraan tai välillisesti valtion varoista⁽⁷⁰⁾ ja se johtuu valtiosta⁽⁷¹⁾.
- (161) Kuten edellä johdanto-osan 43 kappaleessa todettiin, nyt tarkasteltava tariffi rahoitetaan veronluonteisella maksulla, jonka Cassa Conguaglio kerää sähkötariffin A4-komponentin muodossa. Kyseinen maksu on pakollinen, sillä siitä on säädetty kansallista lainsäädäntöä täytäntöönpanevilla AEEG:n päätöksillä. Cassa Conguaglio on lailla perustettu julkinen laitos, joka hoitaa tehtävänsä AEEG:n päätöksiin perustuvien yksityiskohtaisten ohjeiden pohjalta.

⁽⁶⁷⁾ Kysyntähuipulla tarkoitetaan yleensä klo 8:n ja 20:n välistä aikaa arkipäivinä.

⁽⁶⁸⁾ Laitokset luokitellaan taloudellisen järjestyksen mukaan, alkaen laitoksista, joiden lyhyen aikavälin marginaalikustannukset ovat alhaisimmat (sähköntuotannon muuttuvat kustannukset, mukaan lukien polttoöljy- ja CO₂-kustannukset), laitoksiin, joiden kustannukset ovat korkeimmat. Laitokset kilpailevat koko ajan marginaalikustannustensa pohjalta ja niitä pyydetään tuottamaan luokitusjärjestyksensä mukaisesti: ensin tulevat sähkölaitokset, sitten ydinvoima-, kaasu- ja polttoöljylaitokset, kunnes kaikkien kyseisten laitosten tuotanto täyttää kysynnän. Viimeksi pyydetty laitos on ns. marginaalilaitos, ja sen marginaalikustannukset määrittävät sähköhinnan kulloinkin päivän aikana (järjestelmän clearing-hinta).

⁽⁶⁹⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-241/94, Ranska v. komissio, 26.9.1996 antama tuomio (Kok. 1996, s. I-4551, 34 kohta).

⁽⁷⁰⁾ Ks. esimerkiksi Preussen-Elektra, 58 kohta.

⁽⁷¹⁾ Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-482/99, Ranska v. komissio (Stardust Marine), 22.5.2002 antama tuomio (Kok. 2002, s. I-4397, 24 kohta).

- (162) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansalliseen lain-säädäntöön perustuvat pakolliset maksut, jotka suoritetaan lailla perustetulle laitokselle, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtion varoja, jos ne on tarkoitettu kyseisen artiklan muut kriteerit täyttävän toimenpiteen rahoittamiseen ⁽⁷²⁾.
- (163) Italia ja Alcoa viittaavat asioissa Preussen-Elektra ⁽⁷³⁾ ja Pearle ⁽⁷⁴⁾ annettuihin tuomioihin perustellakseen näkemystä, että kyseistä toimenpidettä ei rahoiteta valtion varoista. Molemmat osapuolet katsovat, että tariffin rahoittamiseen tarvittavat varat siirretään yksityisiltä oikeushenkilöiltä (sähkön käyttäjät) yksityiselle oikeushenkilölle (Alcoa), ja että valtion rooli rajoittuu sellaisen lain antamiseen, jossa säädetään tarvittavien määrien maksamisesta, eikä valtiolla ole varojen käyttöä koskevaa harkintavaltaa, lukuun ottamatta varojen käyttöä laissa säädetyn järjestelmän toteuttamiseen. Italia ja Alcoa katsovat erityisesti, että Cassa Conguagliolla ei ole määräysvaltaa varoihin nähden vaan sillä on ainoastaan välittävä kirjjanpidollinen tehtävä.
- (164) Asiassa Preussen-Elektra yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että yksityisille sähkönjakelijoille asetettu velvollisuus hankkia uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä vähimmäishinnoilla, jotka ovat korkeampia kuin tällaisen sähkön todellinen markkina-arvo, ei ole valtiontukea siltä osin kuin toimenpiteeseen ei liity valtion varojen suoraa tai välillistä siirtämistä. Italian ja Alcoan mukaan tarkasteltava asia vastaa asiaa Preussen-Elektra, sillä varat siirretään yksityisiltä oikeushenkilöiltä (sähkön käyttäjät) yksityiselle oikeushenkilölle (Alcoa) eikä valtio käytä määräysvaltaa kyseisten varojen suhteen.
- (165) Komissio huomauttaa, että asiassa Preussen-Elektra toimenpiteen rahoittamiseen tarvittavat varat siirtyivät suoraan jakelijoilta uusiutuvista energialähteistä energiaa tuottaville yrityksille kulkematta julkisen laitoksen kautta. Kyseisessä järjestelmässä siirretyt summat eivät voineet koskaan olla jäsenvaltion viranomaisten käytettävissä. Nyt tarkasteltavassa asiassa varat siirtyvät julkisen laitoksen Cassa Conguaglion kautta ennen kuin ne ovat lopullisen tuensaajan käytettävissä. Näin ollen asiassa Preussen-Elektra sovellettu oikeuskäytäntö kuuluu eri asiayhteyteen eikä ole merkityksellinen nyt tarkasteltavan asian kannalta.
- (166) Asiassa Pearle sovelletulla oikeuskäytännöllä on sen sijaan välitöntä merkitystä. Kuitenkin komission tulkinta mainitusta oikeuskäytännöstä poikkeaa Italian ja Alcoan tulkinnasta. Asiassa Pearle yhteisöjen tuomioistuin päätteli, että julkisen laitoksen kautta kulkevien maksujen tuotot eivät
- tietyissä olosuhteissa ole valtion varoja. Kyseisessä asiassa eräs talouden ala rahoitti toimenpiteet kokonaan itse omasta aloitteestaan. Varat saatiin keräämällä veronluonteista maksua, joka välitettiin julkisen laitoksen kautta, eikä kyseinen laitos voinut koskaan käyttää varoja. Lisäksi osa maksun suorittavista yrityksistä oli samoja kuin ne, jotka hyötyivät toimenpiteestä.
- (167) Italia ja Alcoa katsovat, että asiassa Pearle keskeisenä kriteerinä oli se, oliko valtiolla oikeus käyttää varoja muuhunkin kuin laissa säädetyn järjestelmän toteuttamiseen. Niiden mukaan Cassa Conguagliolla ei ole harkintavaltaa varojen maksun suhteen, sillä varoilla on tarkoitus rahoittaa tariffit eivätkä ne koskaan kuulu julkisen rahoituksen piiriin. Tämä merkitsee Italian ja Alcoan mukaan sitä, että valtio ei voi käyttää vapaasti kyseisiä varoja, jotka sen vuoksi eivät ole valtion varoja.
- (168) Ensiksikin on todettava, että vaikka erät asiassa Pearle sovelletut perusteet voidaan katsoa muita relevanttimiksi, asiassa ei ole "keskeistä kriteeriä". Tuomioissa luetellut edellytykset ovat kumulatiivisia. Tämä on myös ensimmäisen oikeusasteen tulkinta asiassa Earl Salvat ⁽⁷⁵⁾, jossa tutkittiin kyseisessä asiassa kyseenalaiseksi saatettua veroa jokaisen asiassa Pearle sovelletun kriteerin perusteella.
- (169) Ennen kuin komissio tutki Cassa Conguaglion roolia, se tarkisti, täytyivätkö muut asiassa Pearle luetellut perusteet. On selvää, että toisin kuin asiassa Pearle, Alcoa-tariffi otettiin käyttöön valtion aloitteesta eikä jonkin tietyn talouden alan aloitteesta. Asiassa Pearle toimenpiteen edunsaajat olivat myös ainoita, jotka maksoivat kyseisiä varoja, eivätkä julkisen laitoksen toimet antaneet etua, joka olisi voinut aiheuttaa valtiolle lisärasituksen. Nyt tarkasteltavassa asiassa tuensaaja Alcoa ei vastaa maksun taloudellisesta rasituksesta, joka kohdistuu ainoastaan sähkönkäyttöänsä. Tämän vuoksi asiassa Pearle sovellettuun oikeuskäytäntöön ei voida vedota, riippumatta niiden väitteiden mahdollisesta oikeellisuudesta, joita Alcoa ja Italia ovat esittäneet Cassa Conguaglion pelkästä välittävästä kirjjanpidollisesta tehtävästä.
- (170) Cassa Conguaglion osalta komissio toteaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ei ole tarpeen erottaa tapauksia, joissa tuen myöntää valtio suoraan, ja tapauksia,

⁽⁷²⁾ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-78/76, Steinike & Weinlig, antama tuomio (Kok. 1977, s. 595) ja asiassa C-47/69, Ranskan tekstiiliala, antama tuomio (Kok. 1970, s. 487).

⁽⁷³⁾ Ks. alaviite 45.

⁽⁷⁴⁾ Ks. alaviite 46.

⁽⁷⁵⁾ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-136/05, Earl Salvat v. komissio, 20.9.2007 antama tuomio, ei vielä julkaistu, 137–165 kohta.

joissa tuki myönnetään valtion nimeämän tai perustaman julkisen tai yksityisen elimen välityksellä⁽⁷⁶⁾. Tämän vuoksi Cassa Conguaglio julkinen tai yksityinen status ei ole määräävä tekijä valtiontukisääntöjä sovellettaessa. Se, että Cassa Conguaglio on julkinen laitos, ei tarkoita automaattisesti sitä, että EY:n perustamissopimuksen 87 artiklaa sovelletaan⁽⁷⁷⁾. Vastaavasti julkisen laitoksen myöntämä tuki ei sinällään sulje pois kyseisen artiklan soveltamista⁽⁷⁸⁾.

- (171) Analyysissä ei kuitenkaan pidä rajoittaa Cassa Conguaglio toimivaltaan julkisena laitoksena. Sen sijaan on määritettävä yleisemmällä tasolla, voiko valtio käyttää joko suoraan tai nimeämänsä toisen elimen välityksellä määräysvaltaa tariffin rahoittamiseen käytettyjen varojen osalta. Samaa testiä olisi sovellettava, jos Cassa Conguaglio olisi yksityinen laitos.
- (172) Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa *Essent*⁽⁷⁹⁾ jokin aika sitten antamassa tuomiossa on tätä seikkaa koskevia ohjeita. Kyseisessä asiassa Alankomaat oli ottanut lailla käytöön sähkötariffin lisämaksun. Lisämaksua maksoivat sähkönkuluttajat verkko-operaattoreille, jotka puolestaan siirsivät näin saadut tulot yritykselle nimeltä SEP. SEP:llä ei ollut harkintavaltaa varojen hallinnoinnissa, ja se toimi viranomaisten tiukassa valvonnassa. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi seuraavien seikkojen perusteella, että lisämaksutulot olivat valtion varoja. Tariffin lisämaksusta säädettiin kansallisessa laissa ja sen vuoksi se oli veroa. SEP ei voinut käyttää lisämaksutuloja muuhun kuin laissa säädettyihin tarkoituksiin. Näin ollen varat säilyivät julkisessa valvonnassa ja kansalliset viranomaiset pystyivät määräämään niistä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kyseiset seikat riittivät päättämään, että kyseiset varat olivat julkisia varoja.
- (173) Yhdenmukaisuudet nyt tarkasteltavan asian kanssa ovat ilmeiset. Alcoa-järjestelmän rahoittamiseen käytetystä tariffin lisämaksusta säädettiin lailla, kuten asiassa *Essent*. Cassa Conguaglio tehtävä on samanlainen kuin SEP:n, sillä se keskittää veronluonteisesta maksusta saatavat tulot ja hallinnoi niitä. Siihen kohdistuu myös samoja rajoituksia, koska se ei voi käyttää lisämaksutuloja muihin kuin laissa säädettyihin tarkoituksiin (suosituimmustariffijärjestelmien rahoitus). Valtio voi valvoa ja ohjata varojen

käyttöä: Cassa Conguaglio hoitaa kirjanpidolliset tehtävänsä AEEG:n antamien tarkkojen ohjeiden mukaisesti. AEEG toimii lainsäädännössä vahvistettujen toimivaltuuksiensa puitteissa ja/tai panee täytäntöön kansallista lainsäädäntöä (ks. johdanto-osan 26 ja 27 kappale). Näin ollen Cassa Conguaglio hallinnoimat varat ovat jatkuvasti julkisessa valvonnassa.

- (174) Tämä analyysi vastaa komission hukkakustannuksia sähkösektorilla⁽⁸⁰⁾ koskevassa asiassa tekemää päätöstä, jossa Cassa Conguaglio A6-tilillä hallinnoimat varat luokiteltiin julkisiksi varoiksi.
- (175) Joka tapauksessa Cassa Conguaglio hallinnoimien varojen julkinen luonne on vahvistettu kiistattomasti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jokin aika sitten asiassa *Iride* antamassa tuomiossa⁽⁸¹⁾.
- (176) Italian korkein oikeus (Suprema corte di cassazione) katsoi jo 3 päivänä huhtikuuta 2003 antamassaan tuomiossa nro 11632/03, että Cassa Conguagliolla ei ollut Italian valtiosta erillistä oikeushenkilöllisyyttä ja että valtio olisi katsottava Cassa Conguagliolle siirrettyjen summien omistajaksi, myös niiden summien, jotka olivat peräisin yksityisiltä oikeushenkilöiltä ja jotka oli tarkoitettu yksityisille yrityksille. Asiassa *Iride* kantajat *Iride Spa* ja *Iride Energia Spa* olivat valittaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen komission päätöksestä, jossa Cassa Conguaglio A6-tilillä hallinnoimat varat oli luokiteltu julkisiksi varoiksi. Kantajien esittämät väitteet olivat hyvin samanlaiset kuin *Alcoa* esittämät väitteet. Kantajat kiistivät Italian korkeimman oikeuden antaman tuomion päätelmän ja väittivät, että Cassa Conguagliolla oli pelkästään välittävä kirjanpidollinen tehtävä maksuvelvollisten yksityishenkilöiden ja vastaavat summat saavien edunsaajien välillä, minkä vuoksi talletetut summat eivät olleet sen käytettävissä edes lyhyttä aikaa. Kantajat vaativat samaten asiassa *Preussen-Elektra* sovelletun oikeuskäytännön soveltamista.
- (177) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti selvän näkemyksensä asiasta 11 päivänä helmikuuta 2009 antamassaan tuomiossa. Tuomioistuin korosti ensin, että sillä ei ole toimivaltaa asettaa kyseenalaiseksi tulkinta, jonka Italian korkein oikeus oli esittänyt Italian kansallisesta lainsäädännöstä. Se vahvisti tämän jälkeen, että Cassa Conguaglio A6-tilille talletetut summat on luokiteltava julkisiksi varoiksi, sillä ne kuuluvat valtiolle ja ovat myös valtion jatkuvassa valvonnassa⁽⁸²⁾.

⁽⁷⁶⁾ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-57/86, *Kreikka v. komissio*, 7.6.1988 antama tuomio (Kok. 1988, s. I-2855, 12 kohta); *Preussen-Elektra*, ks. edellä; yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-126/01, *Gemo*, 20.11.2003 antama ennakkoratkaisu (Kok. 2003, s. I-13769, 23 kohta).

⁽⁷⁷⁾ Tuomiot asioissa *Stardust Marine*, ks. edellä; *Pearle*, ks. edellä; ja *Earl Salvat*, ks. edellä.

⁽⁷⁸⁾ *Alcoa* väittää, että koska yksityiset jakelijat hallinnoivat tariffin rahoittamiseen tarvittavia varoja ennen lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin antamista voimassa olleen tariffimekanismin perusteella, varat eivät olleet valtion varoja. Vaikka kyseinen tariffimekanismi ei ole kiistanalainen nyt tarkasteltavassa asiassa, komissio voi tässä kohdassa esitettyjen huomioiden perusteella hylätä *Alcoa* väitteen. Se, että jakelijat ovat yksityisiä, ei sinällään ole määräävä tekijä määrittäessä varojen luonnetta.

⁽⁷⁹⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-206/06, *Essent Netwerk Noord v. Aluminium Delfzijl*, 17.7.2008 antama tuomio, ei vielä julkaistu, 69 ja 70 kohta.

⁽⁸⁰⁾ Komission päätös K(2004) 4333, tehty 1 päivänä joulukuuta 2004, asia N 490/2000 – Italia – Hukkakustannukset sähkösektorilla.

⁽⁸¹⁾ Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-25/07, *Iride*, 11.2.2009 antama tuomio, ei vielä julkaistu, 39 kohta.

⁽⁸²⁾ Ks. edellinen alaviite, 28 kohta.

- (178) Tämä päätelmä koskee Cassa Conguaglien A6-tiliä, josta sähköalan hukkakustannukset rahoitetaan. Loogisesti tarkasteltuna kyseinen päätelmä voidaan kuitenkin ulottaa myös A4-tiliin, josta kiistanalainen tariffi rahoitetaan. Italian korkeimman oikeuden tuomio perustui Cassa Conguaglien oikeushenkilöllisyydestä tehtyyn analyysiin ja sen vuoksi päätelmä valtion omistajuudesta pätee kaikkiin Cassa Conguaglien talletettuihin varoihin. Sama koskee myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmää, että valtio pystyy valvomaan Cassa Conguaglien hallinnoimia varoja. A6- ja A4-tilien välillä ei ole mitään muuta eroa kuin varojen käyttötarkoitus (A6-tililtä maksetaan hukkakustannukset ja A4-tililtä rahoitetaan suosituimmustariffit). Tämän vuoksi Alcoalta A4-tililtä siirretyt summat on vastaavasti luokiteltava julkiseksi varoiksi.
- (179) Sen lisäksi, että Alcoa-tariffi rahoitetaan julkisin varoin, se johtuu valtiosta⁽⁸³⁾, koska toimenpiteen oikeusperusta muodostuu kansallisen lainsäädännön säännöksistä ja julkisen laitoksen AEEG:n päätöksistä.

6.2.4 Vaikutukset kauppaan ja kilpailun vääristyminen

- (180) Toimenpiteen vaikutuksesta yhteisön sisäiseen kauppaan ja siitä johtuvasta kilpailun vääristymisestä voidaan kiistattomasti todeta, että alumiinimarkkinat on täysin vapautettu kilpailulle. Yrityskeskittymiä koskevissa päätöksissä komissio on johdonmukaisesti katsonut, että primaarialumiinin maantieteelliset markkinat ovat maailmanlaajuiset⁽⁸⁴⁾.
- (181) Kuten johdanto-osan 214 kappaleessa todetaan, Italia ei ilmoittanut nyt tarkasteltavan Alcoa-tariffin jatkamisesta. Vakiintuneen oikeuskäytännön⁽⁸⁵⁾ mukaan tapauksissa, joissa tuesta ei ole ilmoitettu komissiolle, tämän ei tarvitse osoittaa sen todellisia vaikutuksia. Jos komission olisi osoitettava päätöksessään jo myönnettyjen tukien todellinen vaikutus, se johtaisi niiden jäsenvaltioiden suosimiseen, jotka maksavat tukia noudattamatta määrättyä ilmoitusvelvollisuutta, niiden kustannuksella, jotka ilmoittavat tuesta suunnitteluvaiheessa.
- (182) Tämän johdosta komission on osoitettava ainoastaan toimenpiteen mahdollinen kielteinen vaikutus yhteisön sisäiseen kauppaan ja kilpailuun.
- (183) Komissio on ottanut huomioon Alcoan ja Italian esittämät väitteet, joiden mukaan tariffilla ei ole vaikutusta kauppaan eikä se vääristä kilpailua, koska jäsenvaltioiden välillä ei ole todellisia kauppavirtoja ja on epätodennäköistä, että kyseisiä kauppavirtoja syntyy lähitulevaisuudessa (ks. johdanto-osan 86–88 kappale), ja että alumiinialan erityispiirteiden vuoksi tariffi ei aiheuta vahinkoa Alcoan eurooppalaisille kilpailijoille (ks. johdanto-osan 89 kappale).
- (184) On muistettava, että komission päätöskäytännön ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan todellisten kauppavirtojen puutetta ei ole koskaan hyväksytty osoitukseksi siitä, että valtiontukitoimenpiteellä ei ole vaikutusta yhteisön sisäiseen kauppaan. Yhteisöjen tuomioistuimen on johdonmukaisesti katsonut, että yritykselle myönnetty tuki voi olla luonteeltaan sellaista, että se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, vaikka kyseinen yritys ei itse osallistu yhteisön sisäiseen kauppaan. Jos jäsenvaltio myöntää tukea yritykselle, tuotanto tässä valtiossa voi tämän takia pysyä ennallaan tai kasvaa, mistä seuraa, että sellaisten yritysten mahdollisuudet, joiden toimipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, viedä tuotteitaan tämän jäsenvaltion markkinoille heikkenevät⁽⁸⁶⁾.
- (185) Lisäksi tilanne, jossa EU:n tuotanto supistuu, tuonti kolmansista maista kasvaa ja jäsenvaltioiden väliset kauppavirrat ovat rajalliset tai olemattomat, ei ole harvinainen vaan tyypillinen aloilla, joilla on rakenteellisia vaikeuksia ja/tai joilla kilpailupaine on kova. Tällaiset alat ovat erityisen herkkiä jäsenvaltioiden toteuttamille toimenpiteille, joiden tarkoituksena on parantaa niiden omien teollisuudenalojen kilpailuedellytyksiä.
- (186) Sillä, ettei Italian vähäinen primaarialumiinin tuotanto voi vaikuttaa viitehintaan, ei ole merkitystä tässä asiassa. Vaikka on olemassa alumiinin viitehintaa, johon pelkästään yhden jäsenvaltion tuotantoedellytykset eivät helposti voi vaikuttaa, ETA:ssa sijaitsevien ja alumiinin maailmanmarkkinoilla kauppaa käyvien yritysten välillä voidaan silti käydä kilpailua. On mahdollista, että Alcoan italialaisille sulatoille myönnetystä tuesta huolimatta Alcoa ei pysty alentamaan alumiinin maailmanhintaa ja syrjäyttämään kilpailijoita markkinoilta ja että muut eurooppalaiset tuottajat voivat jatkaa toimintaansa niin kauan kuin ne pystyvät myymään tuotteita kannattavasti maailmanmarkkinahintaan. Kuitenkin hyödyt, jotka Alcoa saa Italiassa suosituimmustariffin johdosta, vahvistavat yleisesti sen kilpailuasemaa. Se pystyy esimerkiksi käyttämään kertynyttä pääomaa ostaakseen kilpailijoita ja lisätäkseen omaa markkinaosuuttaan.

⁽⁸³⁾ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-303/88, Italia v. komissio, antama tuomio (Kok. 1988, s. I-1433) ja asiassa C-47/69, Ranska v. komissio, antama tuomio (Kok. 1970, s. 4923) sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-351/02, Deutsche Bahn v. komissio, antama tuomio (Kok. 2006, s. II-1047).

⁽⁸⁴⁾ Ks. esimerkiksi asiassa M.2404 Elkem/Sapa 26 päivänä kesäkuuta 2001 tehty päätös ja asiassa M.1663 Alcan/Alusuisse 14 päivänä maaliskuuta 2000 tehty päätös.

⁽⁸⁵⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-301/87, Ranska v. komissio, 14.2.1990 antama tuomio (Kok. 1990, s. U-307, 32 ja 33 kohta), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-214/95, Vlaamse Gewest v. komissio, 30.4.1998 antama tuomio (Kok. 1998, s. II-717, 67 kohta), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Alzetta v. komissio 15.6.2000 antama tuomio (ks. edellä), 79 kohta.

⁽⁸⁶⁾ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-102/87, Ranska v. komissio, 13.7.1988 antama tuomio (Kok. 1988, s. 4067, 19 kohta); yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-305/89, Italia v. komissio, 21.3.1991 antama tuomio (Kok. 1991, s. I-1603, 26 kohta).

- (187) Toisin kuin Alcoa väittää, sitä, että Alcoan Italiassa maksama hinta oletettavasti vastaa Euroopassa alumiinisulat-
tojen sähköstä maksamaa ”tyypillistä” hintaa, ei voida katsoa todisteeksi siitä, etteikö Italian soveltama tariffi aiheuttaisi vahinkoa muille eurooppalaisille tuottajille. Asiassa Italia vastaan komissio⁽⁸⁷⁾ sovelletussa oikeuskäytännössä vahvistetaan selvästi, että yksipuoliset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on lähentää kilpailuolosuhteita muissa jäsenvaltioissa vallitseviin olosuhteisiin, vaikuttavat kauppaan (eikä niitä sen vuoksi voida jättää tuen määritelmän ulkopuolelle). Lisäksi eräissä muissa Euroopan maissa voimassa oleviin energian toimitussopimuksiin voi sisältyä valtiontukea, ja komissio onkin aloittanut perusteellisen tutkinnan usean tämän alan toimenpiteen osalta⁽⁸⁸⁾. Vaikka Italia ja Alcoa eivät ole selvästi esittäneet puolustukseensa kyseistä väitettä, komissio katsoo, että on hyödyllistä muistuttaa oikeuskäytännön tunnetusta periaatteesta⁽⁸⁹⁾, jonka mukaan eräiden jäsenvaltioiden sääntöjenvastaiset valtiontuet eivät ole peruste toisen jäsenvaltion vastaaville toimenpiteille.
- (188) Alcoan väite, jonka mukaan Italiassa suljettua tuotantokapasiteettia ei luotaisi uudelleen muualla EU:ssa/ETA:lla, on ristiriidassa Alcoan jokin aika sitten tekemän päätöksen kanssa. Alcoa nimittäin päätti rakentaa sulaton Islantiin (joka on ETA:n jäsen).
- (189) Tämän johdosta voidaan päätellä, että Alcoalle myönnetty suosituimmustariffi on omiaan parantamaan kyseisen yrityksen kilpailukykyä kilpailijoihin verrattuna yhteisön sisäisessä kaupassa. Vakiintuneen oikeuskäytännön⁽⁹⁰⁾ mukaan tällaisessa tapauksessa on katsottava, että tuki vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan ja että se vääristää kilpailua.

6.2.5 Päätelmät tuen olemassaolosta

- (190) Edellä esitetyn perusteella komissio päättelee, että Alcoalle lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin ja vuoden 2004 asetuksen perusteella myönnetty suosituimmustariffi (siinä määrin kuin kyseinen toimenpide voi johtua mainitun asetuksen soveltamisesta tammikuun 2006 ja kesäkuun 2007 välisenä aikana) on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, ja se voidaan hyväksyä vain, jos se perustuu johonkin perustamissopimuksen mukaiseen poikkeukseen.

⁽⁸⁷⁾ Ks. alaviite 65.

⁽⁸⁸⁾ Ks. esimerkiksi komission menettelyn aloittamista koskevat päätökset säännellyistä tariffeista Ranskassa (asia C 17/07, komission päätös K(2007) 2392, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2007, EUVL C 164, 18.7.2007) ja säännellyistä tariffeista Espanjassa (asia C 3/07, komission päätös K(2007) 123/3, tehty 24 päivänä tammikuuta 2007, EUVL C 43, 27.2.2007, s. 9).

⁽⁸⁹⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa 6/69 ja 11/69, komissio v. Ranska, antama tuomio (Kok. 1969, s. 523).

⁽⁹⁰⁾ Ks. esimerkiksi yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 730/79, Philip Morris v. komissio, antama tuomio (Kok. 1980, s. 2671, 11 kohta) ja yhdistetyissä asioissa C-393/04 ja C-41/05, Air Liquide Industries v. Ville de Seraing ja Province de Liège, antama tuomio (Kok. 2006, s. I-5293).

6.3 Toimenpiteen luokittelu uudeksi tueksi voimassa olevan tuen sijaan

- (191) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion 132 kohdassa vahvistetaan selvästi komission alustava päätelmä, että tariffi on katsottava uudeksi tueksi. Tuomion mukaan on todettava, että toimenpidettä ei voida katsoa voimassa olevaksi tueksi ei vain siksi, että se kattaa ajanjakson, joka poikkeaa Alumix-päätöksessä tarkastellusta ajanjaksosta, vaan myös siksi, että siinä ei ole enää kyse ENELin soveltamasta vuoden 1995 asetuksen mukaisesta tariffista, joka vastasi markkinatariffia, vaan korvauksesta, jonka Cassa Conguaglio myönsi valtion varoista, jotta katettaisiin ENELin veloittaman tariffin ja vuoden 1995 asetuksessa vahvistetun ja vuoden 2005 asetuksella jatkettun tariffin välinen erotus.
- (192) Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomista on valitettu (asia C-194/09), komissio katsoo kuitenkin hyödylliseksi analysoida perusteellisesti kyseistä kysymystä asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan perusteella, jossa luetellaan kaikki voimassa olevien tukien ryhmät.
- (193) On kiistämätöntä, että toimenpidettä ei pantu täytäntöön ennen Italian liittymistä EU:hun (mainitun artiklan b alakohdan i alakohta), sitä ei voida katsoa hyväksytyksi, koska komissio ei ole tehnyt päätöstä menettelyn mukaisessa määräajassa (b alakohdan ii alakohta), eikä sitä voida katsoa voimassa olevaksi tueksi sillä perusteella, että vanhentumisaika on mennyt umpeen (b alakohdan iv alakohta)⁽⁹¹⁾.
- (194) Asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan v alakohdan mukaan tapauksessa, jossa tietyt toimenpiteet muuttuvat tuiksi sen jälkeen, kun tietty toiminta on vapautettu kilpailulle yhteisön lainsäädännössä, näitä toimenpiteitä ei kilpailun vapauttamiselle vahvistetun ajan-
kohdan jälkeen pidetä voimassa olevana tukena. Menettelyn aloittamista koskevista päätöksistä komissio ei käytä tätä säännöstä perusteena päätellessään, että Alcoa-tariffi on uutta tukea. Koska sähköenergia-ala vapautettiin kilpailulle kaupallisten kuluttajien osalta sen jälkeen kun alkuperäinen Alumix-tariffi oli hyväksytty ja oli todettu, että se ei ole tukea, komissio on kattavuuden vuoksi tutkinut, onko kilpailun vapauttaminen merkityksellistä arvioitaessa, onko tariffi voimassa olevaa vai uutta tukea. Alcoan mukaan näin ei ole, ja komissio yhtyy Alcoan näkemykseen⁽⁹²⁾. Tariffista ei ole tullut valtiontukea sen vuoksi, että sähkömarkkinat avattiin kilpailulle, koska Alcoalle myönnetyn tuen arvioinnissa asianmukainen viitekehys ei ole sähkömarkkinat (jolla Alcoa ei toimi) vaan primaarialumiinin markkinat. Sähkömarkkinoiden vapautumisen ja tariffin rahoittamista pakollisella maksulla koskevan päätöksen välillä ei myöskään ole syyhteyttä.

⁽⁹¹⁾ Joka tapauksessa kyseisen määritelmän ainoana tavoitteena on rajoittaa sääntöjenvastaisten tukien takaisinperinnän ajallista kattavuutta eikä sillä sen vuoksi ole merkitystä arvioinnin tässä vaiheessa.

⁽⁹²⁾ Tämän vuoksi komissio ei tarvitse tutkia Alcoan esittämiä juridisia väitteitä perustellessaan tätä näkemystään, ks. johdanto-osan 95 ja 96 kappale.

(195) Alcoa toteaa huomautuksissaan, että vaikka katsottaisiin (hypoteettisesti), että tariffista on saattanut tulla tukea, siitä olisi tullut tukea sen vuoksi, että markkinaolosuhteet tai muut ulkoiset olosuhteet olivat muuttuneet, toisin sanoen yhteismarkkinoiden kehittymisen johdosta, mikä olisi peruste määritellä tuki voimassa olevaksi tueksi. Komissio on näin ollen tarkastellut, voidaanko asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan v alakohdan ensimmäistä virkettä soveltaa tähän asiaan. Kyseisen säännöksen mukaan voimassa olevaa tukea ovat toimenpiteet, jotka ovat muuttuneet tuiksi yhteismarkkinoiden kehityksen johdosta ilman, että jäsenvaltio olisi muuttanut niitä.

(196) Komissio ei ole pystynyt havaitsemaan sellaista yhteismarkkinoiden kehitystä, joka vastaisi tuomioistuimen määritelmää⁽⁹³⁾, toisin sanoen sellaista taloudellisten ja oikeudellisten olosuhteiden muutosta kyseisen toimenpiteen kohteena olevalla alalla, joka olisi pystynyt muuttamaan tariffin tueksi. Alcoa itse ei ole pystynyt osoittamaan mainittua muutosta eikä todistamaan syy-yhteyttä tariffin luonteen muuttumiseen. Vaikka oletettaisiin, että yhteismarkkinoiden kehitys näytettäisiin toteen, sillä ei olisi merkitystä toimenpiteen arvioinnin kannalta. Hypoteettiseen tekijään eli yhteismarkkinoiden kehitykseen perustuva voimassa olevan tuen asema ei säily käyttöönoton jälkeen, jos jäsenvaltio myöhemmin muuttaa toimenpidettä huomattavasti (valtion varoihin perustuva rahoitusmekanismi). Se ei myöskään säily asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan v alakohdan ensimmäisen virkkeen toisen kriteerin perusteella. Koska tämän menettelyn kattama ajanjakso alkoi kyseisen muutoksen jälkeen, yhteismarkkinoiden kehitys ei voi olla merkityksellistä toimenpiteen arvioinnin kannalta. Uuden rahoitusmekanismin käyttöönottoa seuranneella ”kehitystekijällä” ei myöskään olisi merkitystä, koska toimenpide olisi ollut valtiontukea jo ”kehityksen” ajankohtana. Näin ollen Alcoa väitteet voidaan torjua.

(197) Komissio tutki lopuksi, voidaanko Alcoa-tariffi katsoa asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan ii alakohdan mukaiseksi voimassa olevaksi tueksi. Kyseinen säännös koskee hyväksytyjä tukia eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka komissio tai neuvosto on hyväksynyt. Alcoa ja Italian esittämät väitteet perustuvat olettamukseen, että Alumix-päätös on voimassa määräämättömän ajan ja sen vuoksi Alcoa-tariffi olisi mainitun säännöksen mukaista voimassa olevaa tukea.

(198) Alcoa ja Italia katsovat, että Alumix-päätöstä ei ollut rajoitettu ajallisesti (ks. johdanto-osan 93 ja 119 kappale). Kyseisessä päätöksessä komissio päätteli, aikarajaa asettamatta, että Alcoa-tariffi ei ollut tukea. Sitä paitsi vain voimassa olevan tuen jatkaminen olisi uutta tukea, ei sellaisen toimenpiteen jatkaminen, joka ei ole tukea. Jos komissio nyt muuttaisi arviotaan ja katsoisi, että toimen-

pide on valtiontukea, tariffi, josta Alcoa on hyötynyt tähän asti, olisi näin ollen katsottava voimassa olevaksi tueksi tai sillä olisi oikeus saada tariffi käsiteltyä voimassa olevana tukena Belgiaan sijoittautuneita koordinoitukeskuksia⁽⁹⁴⁾ koskevassa asiassa sovelletun oikeuskäytännön mukaisesti eikä takaisinperintä olisi mahdollista (ks. johdanto-osan 94 kappale).

6.3.1 Alumix-päätöksen ajallinen kattavuus

(199) On luonnollista, että päätös, jossa komissio toteaa, että tietty toimenpide ei ole valtiontukea, on ajallisesti rajoitettu, koska päätelmä, jonka mukaan toimenpide ei ole tukea, perustuu markkinatalouden toimijoita koskevaan testiin ja siihen liittyy markkinaolosuhteiden ennakoiva arviointi, joka voidaan tehdä vain rajoitetulta ajanjaksoilta⁽⁹⁵⁾. Tämä ajallinen rajoitus ei kuitenkaan tarkoita komission katsovan, että toimenpiteestä välttämättä tulee tukea päätöksessä vahvistetun määräajan päätyttyä.

(200) Alumix-päätös perustui vuoden 1995 asetukseen, jolla tariffi otettiin käyttöön kymmeneksi vuodeksi ja jossa säädettiin yksiselitteisesti, että tariffin soveltaminen päättyy 31 päivänä joulukuuta 2005. Mainitussa päätöksessä komissio arvioi perusteellisesti hintoja ja sähkömarkkinoiden suuntauksia kymmenen vuoden ajalta. Tämä selviää taulukoista, jotka muodostavat päätöksen erottamattoman osan ja joissa vahvistetaan Alcoa-tariffi vain vuoden 2005 loppuun. Kyseiset hinnat ja suuntaukset ovat luonteensa vuoksi alttiita muutoksille, eikä komissio pystynyt toteamaan, ettei kyseiseen toimenpiteeseen sisälly tukea määräämättömän ajan, erityisesti energiamarkkinoiden asteittaisen vapauttamisen vuoksi.

(201) Tämän vuoksi Alumix-päätöksen päätelmiä voidaan tulkitä niin, että aikarajana on vuosi 2005. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myöntänyt tämän menettelyn aloittamisesta vuonna 2006 tehdyn päätöksen vahvistavan tuomion 105 ja 106 kohdassa⁽⁹⁶⁾.

⁽⁹⁴⁾ Ks. alaviite 48.

⁽⁹⁵⁾ On välttämätöntä erottaa Alumix-päätöksessä esitetyt yleiset arviointikriteerit ja näiden kriteerien soveltaminen konkreettisessa asiassa. Alumix-päätöksessä sovellettujen yleisten kriteerien perusteella voidaan todeta, että koska vaihtoehtoisia markkinoita ei ole, järkevä sähköntuottaja myisi sähköä parhaille asiakkailleen hintaan, joka kattaa tuotannon marginaalikustannukset ja pienen osan kiinteistä kustannuksista, jottei liikakapasiteettitilanne vaikeutuisi. Nämä yleiset kriteerit ovat voimassa päätöksen ajallisesta kattavuudesta riippumatta, eikä komissio aio kyseenalaistaa niitä tässä asiassa.

⁽⁹⁶⁾ Ks. alaviite 40. Tuomion 105 kohta kuuluu seuraavasti: Tämä käy selvästi ilmi sekä valituksesta, jossa todetaan, että tariffi, jonka kantajan laitokset maksoivat, hyväksyttiin vuoden 1995 asetuksella, että asetuksen sanamuodosta, jonka mukaan Alumixin yksityistäminen edellyttää Italian hallituksen tukea ... jotta ENELin kanssa voidaan määritellä energiatariffi kahta laitosta varten, mahdollisesti tekemällä tulevaisuudessa pitkäaikainen (10 vuoden) sopimus hinnoilla, jotka ovat kilpailukykyisiä Euroopan tasolla, ja että lisämaksujen käsittely, josta on määrätty CIP:n päätöksessä 13/92, päättyy 31 päivänä joulukuuta 2005.

⁽⁹³⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-182/03 ja C-217/03, Belgia v. komissio, antama tuomio (Kok. 2006, s. A-0000).

- (202) Vastaavasti on kumottava Italian väite, jonka mukaan Alumix-päätöstä ei tietoisesti rajoitettu ajallisesti, koska myönnettiin pitkäaikaisen toimenpiteen tarve (ks. johdanto-osan 119 kappale). Alumix-päätöksen kohta, johon Italia viittaa ("rakennemuutoksella ja Alumixin toimintojen kannattavuuden palauttamisella varmistetaan, ettei näiden alueiden kehittyminen jää lyhytaikaiseksi, vaan jatkuu pitkällä aikavälillä"), ei koske tariffeja, joiden osalta katsottiin, etteivät ne ole valtiontukea, vaan muita Alumixin rakenneuudistusta tukevia toimenpiteitä. Lisäksi on huomattava, että kyseisessä kohdassa vain todetaan, että Alumixin toiminnan jatkuminen edistää alueiden pitkän aikavälin kehitystä, eikä sitä voida tulkita Italian ehdottamalla tavalla.
- (203) Koska Alumix-päätöksen voimassaoloaika oli rajoitettu eli päätös oli voimassa 31 päivään joulukuuta 2005, tariffi, jota sovellettiin 1 päivästä tammikuuta 2006 lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin perusteella, on asiassa Diputacion Foral de Alava⁽⁹⁷⁾ sovelletun oikeuskäytännön mukaan uutta tukea, sillä toimenpiteen voimassaoloaika on muutettu.
- 6.3.2 Alumix-päätöksen voimassaoloon vaikuttava olosuhteiden muuttuminen
- (204) Komissio on tutkinut Alcoa väitteitä, joiden mukaan ei ole koskaan tapahtunut sellaista "olosuhteiden muuttamista", jonka johdosta Alumix-päätöksen voimassaolo olisi päättynyt, koska markkinoiden vapautumisella tai Cassa Conguagliolle annetulla tehtävällä ei ole ollut vaikutusta Alcoa maksamaan hintaan. Alcoa katsoo, että koska hinta on pysynyt Alumix-kriteerien mukaisena, komission päätelmä, jonka mukaan toimenpide ei ole tukea, pätee edelleen (ks. johdanto-osan 93 kappale).
- (205) Tosiseikkojen tarkastelun perusteella voidaan kuitenkin todeta, että tariffimekanismi, jonka komissio hyväksyi asiassa Alumix, on muuttunut huomattavasti, mitä Alcoa pyrkii vähättelemään kuvailemalla muutosta pelkäksi hallinnolliseksi seikaksi. Toisin sanoen sähköntoimittajan markkinaehtoinen tariffi on muuttunut tariffiksi, josta on jäljellä vain nimi ja joka on tulosta valtion tuesta.
- (206) On vaikea katsoa, että tämä muutos olisi "luonteeltaan puhtaasti muodollinen" ja että "se ei muuta hyväksytyin tariffin olennaista sisältöä", koska uusi rahoitusmekanismi on muuttanut Alumix-päätöksen pohjalla olleita taloudellisia oletuksia.
- (207) On muistettava, että Alumix-asiassa keskityttiin arvioimaan sähköntoimittaja ENELin käyttäytymistä. Suosituimmuushinta ei tuottanut Alcoalta etua, sillä komissio

katsoi markkinataloustoimijaa koskevan testin perusteella, että ENELin oli järkevää myydä sähköä kyseiseen hintaan. Markkinataloustoimijaa koskeva testi menettää kuitenkin merkityksensä tilanteessa, jossa ENEL (joka saa tavanomaisen hinnan) ei enää halua soveltaa tariffia, vaan tariffi on tulosta valtion suorittamasta korvauksesta. Uudessa järjestelmässä sähköntoimittajan käyttäytymisellä ei ole enää merkitystä.

- (208) Lisäksi 1 päivänä tammikuuta 2006 käyttöön otettu indeksimekanismi, jonka puitteissa Alcoa-hintaa voidaan korottaa enintään 4 prosenttia vuodessa (ks. johdanto-osan 49 kappale), on toinen alkuperäiseen tariffijärjestelmään tehty huomattava muutos. Tätä muutosta on vaikea katsoa markkinoille soveltuvaksi, koska vuodesta 2005 talouskriisin alkuun vuoden 2008 lopulla sähköhinnat nousivat jatkuvasti.
- (209) Vaikka Alcoa uuden järjestelmän perusteella vuoden 2005 loppuun asti maksama hinta oli sama kuin se, joka Alumix-päätöksen mukaan ei ollut tukea, ei voida yhtyä Alcoa väitteeseen, että toimenpidettä ei ole muutettu huomattavasti. Tämä näkemys on vahvistettu julkisasiamies Fennellyn ratkaisuehdotuksessa asiassa Italia ja Sardegna Lines v. komissio⁽⁹⁸⁾. Arvioidessaan, mikä on tukitoimenpiteen huomattava muutos, julkisasiamies Fennelly totesi, että "todellisuudessa saman tukimäärän myöntämiseksi käyttöön otettu täysin uusi menetelmä merkitsee selkeästi alkuperäisen järjestelmän huomattavaa muutosta". Tämän vuoksi kiistanalainen tariffi on täysin toisenlainen toimenpide kuin se, jota tarkasteltiin Alumix-päätöksessä. Asiassa Alumix esitetyillä päätelmillä ei näin ollen ole merkitystä tässä asiassa ja sama päätisi myös, vaikkei Alumix-päätöstä olisi rajoitettu ajallisesti.
- (210) Samasta syystä Belgiaan sijoittautuneita koordinaatintekijöitä koskevassa asiassa sovellettu oikeuskäytäntö, johon Alcoa vetoaa, ei ole pätevä peruste niiden samojen menettelyllisten takuiden soveltamiseksi, joita sovellettaisiin voimassa oleviin tukiiin. Kyseinen tuomio koskee tapauksia, joissa komissio muuttaa arviointiaan tukiohjelmasta, josta se on aikaisemmin katsonut, ettei kyseinen ohjelma ole tukea. Tuomion 77 kohdassa tuomioistuimien vahvisti periaatteen, jonka mukaan mainituissa tapauksissa komission on noudatettava voimassa olevien tukien valvontaa koskevaa menettelyä. Tätä periaatetta voidaan kuitenkin soveltaa vain, jos tukiohjelmaa ei ole olennaisesti muutettu. Nyt tarkasteltavassa asiassa jäsenvaltio on muuttanut Alcoaan sovellettua tariffijärjestelmää olennaisesti, kuten ilmenee johdanto-osan 205–208 kappaleesta. Näin ollen komissio ei tässä asiassa poikkea samaa toimenpidettä koskevasta aikaisemmasta arviostaan, vaan pikemminkin arvioi eri toimenpiteen.

⁽⁹⁷⁾ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, Diputacion Foral de Alava ym. v. komissio, antama tuomio (Kok. 2002, s. II-1275, 175 kohta); viitattu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman tuomion 114 kohdassa.

⁽⁹⁸⁾ Yhdistetyt asiat C-15/98 ja C-105/99, Italia ja Sardegna Lines v. komissio (Kok. 2000, s. I-8855, 74 kohta).

(211) Kuvailut muutokset eivät ole erotettavissa alkuperäisestä järjestelmästä, sillä ne vaikuttavat menetelmän olennaiseen sisältöön. Näin ollen kiistanalainen tariffi on kokonaisuudessaan tukea asiassa Gibraltar⁽⁹⁹⁾ noudatetun oikeuskäytännön mukaisesti.

6.3.3 Päätelmät tariffin määrittelemisestä uudeksi tueksi

(212) Edellä esitetyn johdosta komissio toteaa, että kiistanalainen Alcoa-tariffin jatkaminen on uutta tukea 1 päivästä tammikuuta 2006 eli lain nro 80/2005 voimaantulopäivästä alkaen.

6.4 Tuen sääntöjenmukaisuus

(213) EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta eivätkä ne saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin lopullinen päätös on annettu.

(214) Koska Italia ei ole ilmoittanut lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentista, tuki on sääntöjenvastaista.

6.5 Tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille

(215) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätystä yleisestä valtiontukikiellosta poiketen tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos siihen voidaan soveltaa jotakin perustamissopimuksessa luetelluista poikkeuksista.

(216) Alcoalle lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin perusteella myönnetty valtiontuki voidaan luokitella toimintatueksi, joka periaatteessa ei sovellu yhteismarkkinoille. Asiassa Italia vastaan komissio⁽¹⁰⁰⁾ tuomioistuimien totesi, että kyseistä tukea, joka oli myönnetty ilman erityisiä edellytyksiä ja yksinomaan suhteessa käytettyihin määriin, oli pidettävä kyseisille yrityksille myönnettynä toimintatukena ja että sillä sellaisena muutettiin kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun vastaisella tavalla.

(217) Myös asiassa Siemens vastaan komissio⁽¹⁰¹⁾ ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien muistutti periaatteesta, jonka mukaan ”toimintatuet, eli tuet, joiden tarkoituksena on vapauttaa yritys sellaisista menoista, joista se olisi normaalisti vastannut juoksevassa hallinnossaan tai tavanomaisessa toiminnassaan, eivät periaatteessa kuulu edellä mainitun 92 artiklan 3 kohdan [nykyisin 87 artiklan 3

kohta] soveltamisalaan [...]. [...]Oikeuskäytännön mukaan nämä tuet periaatteessa vääristävät kilpailua aloilla, joilla niitä myönnetään, eikä niiden avulla jo niiden luonteensaakaan perusteella voida saavuttaa jotakin edellä mainituissa poikkeussäännöksissä vahvistetuista tavoitteista.”

(218) On kuitenkin selvästi määriteltyjä tilanteita, joissa on mahdollista myöntää toimintatukea. Erityisesti voidaan myöntää toimintatukea, joilla on ympäristötavoite, ympäristönsuojeluun myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen mukaisesti⁽¹⁰²⁾. Myös tukialueilla toimintatukea voidaan poikkeuksellisesti myöntää aluetukina. Komissio on tutkinut, voidaanko Alcoa-tariffi luokitella johonkin edellä mainituista ryhmistä.

(219) Komissio huomauttaa, ettei ole mahdollista luokitella tariffia ympäristötueksi, sillä kyseisellä tariffilla ei ole ympäristötavoitetta.

6.5.1 Toimenpiteen yhteensopivuus alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen kanssa (Sardinia)

(220) Toimintatukea voidaan poikkeuksellisesti myöntää tukialueilla, joille voidaan myöntää tukea perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeuksen nojalla. Tarkasteltavana ajanjaksona Veneton alue, jolla sijaitsee Fusinan sulatto, ei ollut EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukainen tukialue. Sen sijaan Sardinia oli tukikelpoinen alue vuoden 2006 loppuun asti. Komissio on tämän vuoksi tarkastellut, voidaanko Portovesmen sulaton hyväksi myönnetty suosituimmuustariffi hyväksyä alueellisia valtiontukia koskevien vuoden 1998 suuntaviivojen⁽¹⁰³⁾ perusteella.

(221) Alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 4.15 kohdan mukaan toimintatukea voidaan myöntää poikkeuksellisesti, edellyttäen, että i) se edistää alueellista kehitystä ja myöntäminen on perusteltua sen laadun vuoksi ja ii) tuen taso on oikeassa suhteessa niihin haittoihin, joita sillä pyritään lievittämään. Jäsenvaltion on osoitettava haittojen olemassaolo ja arvioitava niiden suuruus. Suuntaviivojen 4.17 kohdan mukaan toimintatuen on oltava ajallisesti rajoitettua ja alenevaa.

(222) Italia väittää (ks. johdanto-osan 125 kappale), että Sardiassa ja Venetossa alumiinin tuotantoon käytetyn sähkön korkeat kustannukset ovat edelleen ongelma, mikä myönnettiin Alumix-päätöksessä, ja sen vuoksi tariffin jatkaminen on perusteltua.

(223) Alumix-päätöksessä tariffia ei hyväksytty vuosiksi 1996–2005 aluetukena, vaan siinä todettiin, ettei tariffi ole tukea. Näin ollen ei voida hyväksyä väitettä, että komissio olisi Alumix-päätöksessä katsonut, että toimintatuen myöntäminen oli perusteltua alueellisten näkökohtien perusteella.

⁽⁹⁹⁾ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-195/01 ja T-207/01, Government of Gibraltar v. komissio, 30.4.2002 antama tuomio (Kok. 2002, s. II-2309), 111 kohta: ”Näin ollen alkuperäinen järjestelmä on muuttunut uudeksi tukijärjestelmäksi ainoastaan siinä tapauksessa, että muutos on vaikuttanut alkuperäisen järjestelmän olennaiseen sisältöön. Tällaisesta olennaisesta muutoksesta ei kuitenkaan voi olla kyse, jos uusi elementti on selvästi erotettavissa alkuperäisestä järjestelmästä.”

⁽¹⁰⁰⁾ Ks. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-86/89, Italia v. komissio, 6.11.1990 antama tuomio (Kok. 1990, s. I-3891) ja asiassa C-301/87, Ranska v. komissio, antama tuomio (Kok. 1990, 50 kohta).

⁽¹⁰¹⁾ Ks. yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-459/93, Siemens v. komissio, 8.6.1995 antama tuomio (Kok. 1995, s. II-1675, 48 kohta).

⁽¹⁰²⁾ EYVL C 37, 3.2.2001, s. 3, ja EUVL C 82, 1.4.2008, s. 1.

⁽¹⁰³⁾ Ks. alaviite 34.

- (224) Alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 2 kohdan mukaan ”yhdele yritykselle myönnettyä yksittäisellä tilapäisellä (*ad hoc*) tuella tai yhdelle toimialalle rajoituvalla tuella voi olla huomattava vaikutus kilpailuun kyseisillä markkinoilla, samalla kun tällaisen tuen vaikutukset alueelliseen kehitykseen ovat todennäköisesti liian rajoitetut. (...) Tämän vuoksi kyseisiä poikkeuksia ei periaatteessa myönnetä kuin monialaisille ja kaikille eri alojen yrityksille avoimena oleville tukiohjelmille, joita sovelletaan tietyllä tukialueella.” Sähkötariffi, joka myönnetään valikoivasti yksittäisille metallialan yrityksille, ei selvästikään ole aluetukien hengen mukainen, sillä aluetukien on oltava monialaiset. Koska tapauskohtaiset tuet eivät ole täysin kiellettyjä, komissio on tutkinut, voisivatko poikkeukselliset olosuhteet olla peruste tariffin myöntämiselle.
- (225) Komissio on erityisesti tarkastellut Sardinian sähkömarkkinoiden puutteita, joita Italia ja Alcoa ovat esitelleet.
- 6.5.1.1 Sardinian sähkömarkkinat verrattuna kokonaisuutenaan Italiassa
- (226) Italian sähkömarkkinat ovat yleensä ottaen erittäin keskittyneet, tosin Pohjois-Italiassa hieman vähemmän. Kaikilla alueilla määräävässä asemassa on entinen monopoliyhtiö ENEL, paitsi Sardiniassa, jossa sillä on duopoli E.ON:n kanssa. ENELillä on huomattava markkinavoima, jota se Italian kilpailuviranomaisten mukaan käytti väärin vuosina 2004–2005. Sähköhinnat ovat Italiassa yleensä korkeat. Syynä tähän ovat tuotantoyhdistelmä, joka suurelta osin perustuu fossiilisiin polttoaineisiin (etupäässä kaasuun), ydinvoimakapasiteetin puute ja muualle Eurooppaan suuntautuvien siirtoyhteyksien ruuhkautuminen.
- (227) Sardiniassa, jonka osuus on 4,1 prosenttia Italian asennetusta kapasiteetista⁽¹⁰⁴⁾, sähköä tuottavat ensi sijassa fossiilisia polttoaineita (kivihiili, polttoöljy, jalostamoista saatava bitumi) käyttävät lämpövoimalat. Saarella ei ole maakaasun jakeluverkostoa.
- (228) Sardinia kärsii tuotannon liikkapotentiaalista erityisesti korkeiden kustannusten segmentillä (polttoöljyä käyttävät voimalat). Syynä tähän ovat hallituksen suunnitelmat keskittää saarelle Italian raskasta teollisuutta, mutta näitä suunnitelmia ei ole koskaan toteutettu. Suunnitelmien johdosta ENEL teki liikainvestointeja sähkövoimaloihin. Sen lisäksi, että näiden voimaloiden kustannukset ovat suuremmat kuin muiden voimaloiden, niistä on nopeasti tulossa teknisesti vanhanaikaisia. Sardiniassa tuotetun sähkön vienti mannermaalle on myös rajoitunutta, sillä siirtokapasiteetti⁽¹⁰⁵⁾ on vähäinen ja altis ruuhkille.
- (229) Kahdella sähköyhtiöllä, ENELillä ja E.ON:illa, on yhteensä 95 prosentin markkinaosuus sähkön toimituksista Sardiniassa (E.ON noin 58 prosenttia ja ENEL noin 42 prosenttia). Sähköalan kilpailua koskevan tutkimuksen⁽¹⁰⁶⁾ mukaan Sardinia voidaan kilpailun puolesta luokitella duopoliksi, jonka osapuolilla on yhteinen määräävä asema. Markkinoiden keskittymisaste on korkea, joskaan ei Italian korkein⁽¹⁰⁷⁾. Koska E.ON:illa ja ENELillä on määräysvalta käytännöllisesti katsoen kaikissa keskikuorma- ja huippukuormalaitoksissa, ne määräävät hinnan lähes kaikkina aikoina. Sardinian tilanne on kuitenkin vähemmän kriittinen verrattuna Etelä-Italiaan⁽¹⁰⁸⁾, jossa ENEL määrää hinnan kaikkina aikoina.
- (230) Sähkön bruttohinnat ovat Italiassa Euroopan korkeimpia⁽¹⁰⁹⁾, ja Sardiniassa hinnat ovat Italian korkeimpia. Vuonna 2007 kansallinen keskihinta oli 70,99 euroa MW/h, kun taas Sardiniassa keskihinta oli 75 euroa MW/h verrattuna 80 euroon MW/h vuonna 2006⁽¹¹⁰⁾. Vuosina 2008 ja 2009 keskihinta nousi Sardiniassa edelleen. Vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla Sardinian hinta oli jatkuvasti kansallista keskihintaa korkeampi (keskihinta oli 106,60 euroa MW/h kun kansallinen keskihinta oli 60,50 euroa MW/h). Tietoja ei ole kahdenväliin sopimuksiin perustuvista hinnoista Sardiniassa, sillä kyseiset tiedot eivät ole julkisia eikä Italia aio toimittaa niitä (ks. johdanto-osan 63 kappale).
- (231) Lopuksi voidaan todeta, että Sardinian sähkömarkkinoilla on monia ongelmia (joista eräät ovat yleisiä myös muualla Italiassa), jotka voidaan tiivistää seuraavasti: korkeat hinnat, markkinoiden suuri keskittymisaste, määräävässä asemassa olevien toimijoiden markkinavoima, tuotannon liikkapotentiaali korkeiden kustannusten segmentillä, vanhentuvien tuotantolaitosten suhteellinen tehottomuus, maakaasuverkon puuttuminen ja siirtoyhteyksien riittämättömyys.

6.5.1.2 Alueellisen kehityksen edistäminen

- (232) Ensimmäiseksi on selvitettävä, onko kyseisillä ongelmilla huomattava vaikutus Sardinian talouskehitykseen. Sähkön hinnat ovat saarella korkeat ja siirtoyhteyksiä on rajoitusti. Asiassa C 34/02⁽¹¹¹⁾ komissio ei hyväksynyt energian siirtoyhteyksien puutetta pk-yritysten kehitystä haittaavaksi tekijäksi.

⁽¹⁰⁶⁾ Ks. alaviite 43.

⁽¹⁰⁷⁾ HHI-indeksi vaihtelee Sardiniassa 3 000:sta 3 500:een. Italian eteläosissa HHI on kuitenkin korkeampi.

⁽¹⁰⁸⁾ Sardiniassa E.ON voi määrätä hinnan 67 prosentille tunneista, ENEL 29 prosentille tunneista. Jos naapurialueet otetaan huomioon, ENEL määrää hinnan MacroSud-Sardegnan makroalueella 63 prosentille tunneista. Kuitenkin MacroSudin alueella ENEL määrittää hinnan kaikille tunneille.

⁽¹⁰⁹⁾ Esimerkiksi vuonna 2007 IPEX:ssä (Italian sähköpörssi) kirjattu keskimääräinen bruttohinta (voimassa peruskuorman osalta päivämarkkinoilla) oli 70,99 euroa MW/h, kun se oli Saksan EEX-pörssissä 37,97 euroa ja Ranskan Powernext-pörssissä 40,78 euroa.

⁽¹¹⁰⁾ AEEG:n raportti vuodelta 2008, sähkömarkkinoiden hallinnoijan (GME) toimittamien tietojen pohjalta.

⁽¹¹¹⁾ Ks. alaviite 38.

⁽¹⁰⁴⁾ Lähde: Indagine conoscitiva sullo stato della liberalizzazione dei settori dell'energia elettrica e del gas naturale del maggio 2005.

⁽¹⁰⁵⁾ Sardinian yhdistää Italian mannermaahan 270 MWh:n liittymä (SACOI).

(233) Vaikkakin on totta, että pk-yritykset kärsivät korkeista sähköhinnoista vähemmän kuin suuret sähköä paljon käyttävät teollisuudenalat, yksittäisen toimialan edut eivät kuitenkaan ole automaattisesti samat kuin alueen edut. Toisin sanoen tukialueella myönnettävää toimintatukea ei voida hyväksyä yhden toimialan vaikeuksien johdosta, vaan on osoitettava, että tuki edistää alueellista kehitystä kestäväällä tavalla. Komissio katsoo, että Italia ei ole riittävästi todistanut, että Sardinian sähkömarkkinoiden tilanne olisi johtanut alueelliseen haittaan.

(234) Vaikka oletettaisiinkin, että alueellinen haitta on olemassa, tuen on silti täytettävä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaiset kriteerit. Tuen on edistettävä kestäväällä tavalla alueellista kehitystä ja sen on oltava oikeassa suhteessa haittoihin, joita sillä on tarkoitus lievittää.

(235) Nyt tarkasteltavassa asiassa ei ole uskottavaa, että toimintatuki edistäisi alueellista kehitystä. Vaikka katsottaisiin, että Alcoan alumiinisulaton (tai muiden suosituimmustariffista hyötyvien) toiminnan jatkuminen saarella edistäisi saaren työllisyyttä ja teollisuusperustan säilymistä, kyseiset vaikutukset eivät olisi kestäviä. Alcoa itse väittää, että tariffin poistaminen johtaisi välittömästi Portovesmen sulaton sulkemiseen. Italian viranomaisten mukaan tariffi on väliaikainen toimenpide, jonka tarkoituksena on olla voimassa vain siihen asti, kun nyt meneillään olevat energiantuotannon infrastruktuuri- ja siirtoyhteyshankkeet (GALSI-verkosto ja merenalainen SAPEI-kaapeli) saadaan päätökseen vuonna 2010. Kyse on siitä, voidaanko mainittujen rakenteellisten kehityshankkeiden avulla saattaa sähköhinnat alumiinintuottajien tarpeiden mukaiselle tasolle. Komissio katsoo, että uuden infrastruktuurin myötä Sardinia pystyy tuottamaan ja myymään sähköä suurin piirtein samaan hintaan kuin Italian mannermaalla ja poistamaan alueelliset erot. Komissio ei kuitenkaan ymmärrä, kuinka kyseiset hankkeet voisivat puolittaa sähköhinnat niin, että ne olisivat 30 euroa/MWh, mikä Alcoan mukaan on välttämätöntä, jotta sulatto olisi kannattava.

(236) Komissio huomauttaa myös, että valtion suora tuki suurten käyttäjien sähkönkustannusten alentamiseen ei kannusta sähköntoimittajia alentamaan hintojaan, jotta ne eivät menettäisi suurimpia asiakkaitaan. Se ei myöskään estä sähköntoimittajien kustannusrakenteen heikentymistä. Pikemminkin tuki vahvistaa sähköntoimittajien kannustinta käyttää markkinavoimaansa. Vaikka olisikin totta, että Alcoa pystyisi liikapasiteetin vuoksi saamaan kilpailukykyisen hinnan, jollei sähköntuottajilla (joiden edun mukaista on pitää hinnat korkeina, ks. johdanto-osan 121 ja 99 kappale) olisi markkinavoimaa, komissio

katsoo, että suosituimmustariffi ei olisi asianmukainen väline kyseisen markkinavoiman hillitsemiseksi.

(237) On muuten huomattava, että Alumix-päätös perustui päinvastaiseen oletukseen, toisin sanoen siihen, että Alcoan tapaisilla suurilla asiakkaila oli ENELiin nähden markkinavoimaa neuvotteluvoiman muodossa, ja sen vuoksi – jos ENEL olisi ollut yksityinen yritys – sen olisi pitänyt myydä sähköä alhaisempaan hintaan.

6.5.1.3 Suhteellisuusperiaate

(238) Alcoalle myönnetty tuki on paljon suurempi kuin Italian mannermaan sähkönhintojen ja Sardinian sähkönhintojen välinen erotus saman asiakasryhmän osalta. Tämän vuoksi tariffi ei ole oikeassa suhteessa alueellisiin haittoihin, joita sillä oletettavasti pyritään lievittämään.

6.5.1.4 Tuen aleneva luonne

(239) Alueellisen toimintatuen on oltava alenevaa (ks. alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 4.17 kohta). Lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentissa säädetyn indeksimekanismin perusteella, sellaisena kuin AEEG on mekanismia tulkinut (ks. johdanto-osan 49 ja 50 kappale), tariffia korotetaan vuosittain prosenttimäärällä, joka kuvastaa sähkönhintojen kehitystä EU:ssa, mutta joka voi olla enintään 4 prosenttia. Kyseinen tariffi on aleneva ainoastaan silloin, kun EU:n keskihinnat alenevat nettomääräisesti (koska Alcoa-tariffi ei voi laskea, ainoastaan nousta). Kaikissa muissa tapauksissa tariffi on progressiivinen ja antaa entistä enemmän etua Alcoalle⁽¹¹²⁾. Koska hinnat nousevat nopeasti EU:ssa, Alcoan tuki on reaalisesti tarkasteltuna kasvanut jatkuvasti sen jälkeen kun nyt tarkasteltava tariffi otettiin käyttöön.

6.5.1.5 Päätelmät toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille Sardinian aluetukena

(240) Edellä esitetyn johdosta komissio katsoo, että kyseisen tariffin jatkaminen ei ole alueellisista valtiontuista vuonna 1998 annettujen suuntaviivojen mukaista. Koska Sardinia ei ole enää vuosina 2007–2013 perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukainen tukialue, ei ole tarpeen tutkia tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille vuosien 2007–2013 alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen perusteella.

⁽¹¹²⁾ Vaikka oletettaisiin, että EU:n keskihinnat nousisivat vähemmän kuin 4 prosenttia, Alcoan tariffista saama etu lisääntyisi silti absoluuttisesti tarkasteltuna. Jos Alcoan maksama hinta olisi esimerkiksi 30 euroa ja sähkön keskihinta Euroopassa olisi 60 euroa (etu: 30 euroa), 3 prosentin korotus tarkoittaisi sitä, että Alcoan maksama hinta olisi 30,90 euroa kun keskihinta Euroopassa olisi 61,80 euroa (uusi etu: 30,90 euroa).

6.5.2 Muut yhteismarkkinoille soveltuvuuden kannalta merkittävät seikat (Veneto ja Sardinia)

- (241) Italia ja Alcoa ovat väittäneet, että Alcoa-tariffin tarkoituksena on korjata sähkömarkkinoiden puutteellisuudet, joiden vuoksi hinnat eivät ole vielä kilpailukykyiset. Sähkön korkeiden hintojen sanotaan uhkaavan sähköä paljon käyttävien teollisuudenalojen, esimerkiksi primaarialumiiniteollisuuden, kilpailukykyä. On väitetty, että tuki estää yrityksen toiminnan siirtymisen Euroopan ulkopuolelle. Tuella väitetään olevan kannustava vaikutus, koska päinvastaisessa tilanteessa, jossa tukea ei annettaisi, yrityksen olisi suljettava Sardinian ja Veneton sulatot.
- (242) Näiden väitteiden johdosta voidaan esittää seuraavat yleiset huomautukset. Sähkömarkkinoiden epätäydellistä toimintaa ei voida katsoa markkinoiden toimintapuutteeksi siltä osin kuin kyseisellä käsitteellä tarkoitetaan, että markkinat, joilla käydään kilpailua, eivät voi yksinään tuottaa sosiaalisesti optimaalista tulosta. Tässä asiassa tarkasteltavassa ongelmassa taas on kyse markkinoista, joilla ei käydy riittävää kilpailua. Ratkaisuna voi olla vain kilpailun lisääntyminen – ei väheneminen – ja tosiasialisesti yhdentyneiden energiamarkkinoiden luominen. Valtion määrittämien sähkötariffien vaikutus on yleensä päinvastainen, toisin sanoen ne luovat markkinoille tulon esteitä ja sulkevat markkinoilta uudet toimijat ja estävät näin markkinoiden yhdentymisen. Tämän perusteella komissio katsoo, että toimintatuki, joka myönnetään keinoitekoisen alhaisina sähkötariffeina, ei ole asianmukainen väline sähkömarkkinoiden puutteellisuuksien korjaamiseksi.
- (243) On huomattava, että energiaa, kilpailukykyä ja ympäristöä käsittelevän korkean tason ryhmän tapaisten erikoisfoorumien päätelmissä, joihin viitataan paljon (ks. johdanto-osan 78 ja 124 kappale), ei ehdoteta erityisen valtiontukien myöntämistä korkeista sähköhinnoista aiheutuvien kilpailuongelmien ratkaisemiseksi, vaan niissä puolelta tarvetta noudattaa valtioneuvoston päätöksiä täysimääräisesti⁽¹¹³⁾.
- (244) Komissio esitti asiassa Terni⁽¹¹⁴⁾ tekemässään päätöksessä epäilyjä samantapaisista väitteistä, joiden tarkoituksena oli

liittää tukitoimenpiteet tavoitteeseen välttää teollisuuden siirtyminen EU:n ulkopuolelle. Samoista syistä tässä päätöksessä ei ole tarpeen analysoida väitteitä tarkemmin.

- (245) Koska alumiinin maailmanmarkkinahinnat ovat alhaiset (kysynnän supistuttua talouskriisin vuoksi), Alcoan Italiassa sijaitsevien sulattojen toiminta voi ainakin lyhyen ajan olla kannattamatonta ja tuotanto tappiollista, vaikka tariffia ei sovelleta. Niiden sulkeminen ei ole poissuljettua, vaikka tällaiseen päätökseen voivat vaikuttaa myös muut tekijät, esimerkiksi sulkemisesta johtuvat sosiaali- ja ympäristökustannukset tai markkinaosuuden supistumisen välttämiseksi luotavan uuden kapasiteetin edellyttämät kustannukset tai siihen kuluva aika.

6.5.3 Virtuaalista voimaa (Virtual Power Plant) koskeva ehdotus (Sardinia)

- (246) Tammikuun 19 päivänä 2007 päivättyssä kirjeessään, jäljempänä 'vuoden 2007 kirje', komission kilpailun pääosasto tutkaili ajatusta siirtymävaiheen toimenpiteestä, jolla tariffin käyttö Sardiassa lopetettaisiin vähitellen. Syynä oli Sardinian markkinatilanne, joka johtui muun muassa saaren eristyisyydestä, Italian mannermaan ja saaren välisen siirtoyhteyden kapasiteetin riittämättömyydestä ja epäsuotuisista kilpailuedellytyksistä, ja joka näytti olevan peruste myöntää poikkeuksellisesti toimintatukea suosituimmustariffin muodossa noin kaksi vuotta kestävä siirtymäkauden ajan⁽¹¹⁵⁾. Tämän vastineena oli toteutettava toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli lisätä kilpailua Sardinian markkinoilla ottamalla käyttöön virtuaalinen voimala eli VPP⁽¹¹⁶⁾. Kirjeessä nimenomaisesti suljettiin toimenpiteiden piiristä Venetossa sijaitseva laitos⁽¹¹⁷⁾.
- (247) Vuoden 2007 kirjeen mukaan VPP:n tarkoituksena oli oltava virtuaalikapasiteetin luovuttaminen kolmansille sähköntuottajille, sen oli katettava noin 25 prosenttia sähkönkysynnästä Sardiassa ja sen oli oltava käytössä vähintään viisi vuotta. Kirjeessä ehdotettiin, että kilpailun pääosaston yksiköt ja Italian viranomaiset ryhtyisivät nopeasti yhteistoimiin VPP:tä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen laatimiseksi.

⁽¹¹³⁾ Esimerkiksi helmikuussa 2007 annetussa kolmannessa raportissaan korkean tason työryhmä toteaa, että tässä yhteydessä kannustimien käyttö, mukaan luettuina yleisiin tarkoituksiin tarkoitettut tuet ja valtiontuot, voi olla perusteltua tarkoituksenmukaisena välineenä. [Kyseiset kannustimet] voivat edistää sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat huomioon ottavia käytäntöjä, alueellista koheesiota, kestävää kehitystä ja kulttuurien monimuotoisuutta. Niitä olisi kuitenkin käytettävä vain silloin, kun on selvästi kyse markkinoiden toimintapuutteesta, kun tuet ovat asianmukainen väline yhteisen tarkat määrättyä etua koskevan tavoitteen saavuttamiseksi ja kun ne eivät vääristä kilpailua tai aiheuta vahinkoa ympäristölle [...]. Toimet ovat perusteltuja silloin, kun kyseiset tuet vaarantavat muut poliittiset tavoitteet, joita ovat esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjuminen, työllisyys ja kasvua koskeva Lissabonin strategia, energiamarkkinoiden moitteeton toiminta tai raaka-aineiden saatavuus, saavuttamatta alkuperäistä tavoitettaan. http://ec.europa.eu/enterprise/environment/hlg/doc_07:third_report_27_02_2007.pdf

⁽¹¹⁴⁾ Komission päätös, tehty 20 päivänä marraskuuta 2007, valtioneuvoston päätös C 36/A/06 (ex NN 38/06), jota Italia on myöntänyt yrityksille ThyssenKrupp, Cementir ja Nuova Terni Industrie Chimiche, johdanto-osan 144 ja 145 kappale.

⁽¹¹⁵⁾ Kirjeessä todettiin seuraavaa: Haluamme korostaa, että olisi oltava selvää, että tariffin asteittaiseen poistamiseen käytettävän ajan on ehdottomasti rajoitettava aikaan, joka tarvitaan VPP:n käyttöönottamiseen (arvioimme mukaan noin kaksi vuotta), ja että siihen sovelletaan ainutkertaisuuden periaatetta.

⁽¹¹⁶⁾ VPP-järjestelyssä määräävässä asemassa olevat toimijat luovuttavat virtuaalista tuotantokapasiteettia hankintamenettelyn puitteissa. VPP on väline, jota tavallisesti käytetään edistämään kilpailua tukumarkkinoilla, sillä se poistaa määräävässä asemassa olevalta toimijalta kannustimen käyttöä markkinavoimaansa pitääkseen hinnat keinoitekoisen korkealla spot- ja termiini-markkinoilla. VPP:tä kapasiteettia ostavan toimijan maksama hinta koostuu toteutushinnasta, joka tyyppillisesti kuvastaa kyseisten tuotantolaitosten muuttuvia kustannuksia, sekä premiosta, joka vahvistetaan hankintamenettelyn puitteissa.

⁽¹¹⁷⁾ Syy oli seuraava: Muut mannermaalla sijaitsevat yritykset eivät näytä toimivan Sardinian markkinoiden kaltaisissa poikkeuksellisissa markkinaolosuhteissa. Kilpailun pääosasto katsoo, että ei ole syytä poiketa valtioneuvoston päätöksiä koskevista periaatteista.

(248) Italian viranomaiset vahvistivat huomattavalla viiveellä eli 9 päivänä heinäkuuta 2009 säännökset AEEG:n toimivalta kysyksen mekanismin perustamiseksi. AEEG teki 17 päivänä elokuuta 2009 päätöksen nro ARG/elt 115/09 VPP:n perustamista koskevista säännöksistä. VPP:tä koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat vuoden 2007 kirjeessä vahvistettujen perusteiden mukaiset. Tariffin soveltamisen määrä päättyä kolme kuukautta VPP:n käyttöön ottamisen jälkeen, viimeistään kuitenkin 31 päivänä joulukuuta 2009.

6.5.3.1 Kuvaus Italian VPP:stä

(249) AEEG:n vahvistamien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaan sekä ENELin että E.ON:n on luovutettava virtuaalikapasiteettia toimijoille, jotka eivät ole kytköksissä näihin yrityksiin. Luovutettava kapasiteetti (ENEL 225 MW ja E.ON 150 MW) on määritelty kummankin määräävässä asemassa olevan toimijan markkinavoiman mukaan. VPP:n on tarkoitus kattaa vähintään 25 prosenttia Sardinian sähkönsyynnästä viiden vuoden ajan kunnes Sardinian ja Italian mannermaan välisten sähkönsiirtoyhteyksien parantamiseksi parhaillaan toteutettavat infrastruktuurihankkeet on saatu päätökseen.

(250) Hankintamenettelyyn voivat osallistua markkinatoimijat, jotka myyvät sähköä loppukäyttäjille. Tarjottavat tuotteet ovat voimassa vuoden ja/tai viisi vuotta. Hankintamenettely koskee 1 päivänä tammikuuta 2010 alkavaa kautta.

(251) Sardinian sähköverkon fyysisten rajoitusten vuoksi Italian VPP on laadittu rahoitusvälineeksi⁽¹¹⁸⁾. Tällaisen VPP:n puitteissa ostajien ei tarvitse myydä fyysisesti hankintamenettelyn kohteena olevaa sähköä loppukäyttäjille. Ne hyötyvät rahallisesta suorituksesta aina kun spot-markkinoilla maksettu hinta ylittää tietyn rajan. VPP:n kapasiteetin omistamisesta on etua nykyisille tai uusille toimijoille silloin, kun ne haluavat kehittää asiakaspohjaansa, sillä VPP:tä voidaan käyttää hedging-välineenä (muihin) fyysisesti toteutettaviin liiketoimiin.

(252) Tämäntyyppisen VPP:n kilpailua edistävä vaikutus perustuu siihen, että määräävässä asemassa olevat toimijat menettävät kannustimen käyttää markkinavoimaansa pitääk-

seen spot-markkinoiden hinnat korkeina siltä osin kuin tämän strategian kautta saatu hyöty siirtyy VPP:n ostajille.

6.5.3.2 Tariffin soveltuvuus yhteismarkkinoille VPP:n perusteella

(253) Huolimatta tammikuussa 2007 esitetystä ehdotuksesta ja siitä, että VPP:n voidaan odottaa edistävän kilpailua Sardinian sähkömarkkinoilla, komissio päätelee, että VPP ei pysty tarjoamaan riittävää perustaa, jotta tuki soveltuisi yhteismarkkinoille VPP:n toteuttamista seuraavalla siirtymäkaudella tai (vielä epätodennäköisemmin) sen toteuttamista edeltävällä kaudella seuraavassa esitetyistä syistä.

(254) Komissio ei kiellä, etteikö markkinoiden vapauttamiseen tähtäävä korjaustoimenpide (tai tässä asiassa pikemminkin rakenteellinen toimenpide, jonka tarkoituksena on edistää kilpailua markkinoilla, jotka on lainsäädännössä avattu kilpailulle, mutta jotka vielä ovat erittäin keskittyneet) voisi olla peruste katsoa, että valtioneuvosto soveltuu yhteismarkkinoille. Tässä nimenomaisessa asiassa komissio on tarkastellut Sardinian sähkömarkkinoiden kilpailu-ongelman luonnetta⁽¹¹⁹⁾, ongelman ja tuen välistä syy-yhteyttä sekä VPP:n tehokkuutta korjaavana välineenä.

(255) Ensinnäkin kilpailu-ongelman luonteesta Sardiassa komissio toteaa seuraavaa. Sardinian korkeat hinnat ovat tulosta useista eri tekijöistä, joita ovat siirtoyhteyksien riittämättömyys, tuotannon kustannusrakenne ja kahden tärkeimmän sähköntuottajan markkinavoima. Se, että sähkönsiirtoyhteydet ovat riittämättömät saarella, ei ole kilpailun vapauttamiseen liittyvä ongelma vaan pikemminkin luonnollinen seuraus maantieteellisestä sijainnista. Monissa EU:n jäsenvaltioissa on saaria, ja lähes kaikilla jäsenvaltioilla on saaria, joiden sähkönsiirtoyhteydet ovat riittämättömät tai olemattomat. Tuotannon kustannusrakenne ei ole suoraan sidoksissa sähkömarkkinoiden toimintaan tai määräävässä asemassa olevien toimijoiden markkinavoiman käyttöön. Kyse on ennen kaikkea primaarienergiälähteiden saatavuudesta ja muista fyysisistä ja maantieteellisistä rajoituksista, jotka vaikuttavat tuotantoyritysten investointipäätöksiin. Myös erittäin keskittynyt markkinarakenteen on saarella luultavasti pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Tämän vuoksi ainoa todistettu kilpailutekijä on duopolitilanne, mikä saattaa kannustaa määräävässä asemassa olevia toimijoita pitämään hinnat korkeina. Tämä on kuitenkin vain yksi niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat Sardinian korkeaan hintatasoon.

⁽¹¹⁸⁾ VPP on muodoltaan sopimus, joka antaa ostajille automaattisen oikeuden saada tuottajien Sardiassa spot-markkinoilla maksaman ja toteutushinnan välisen erotuksen, jos se on positiivinen. Ostaja maksaa myyjälle premion, josta on sovittu hankintamenettelyn puitteissa, ja vastaanottaa myyjältä spot-markkinoiden hinnan ja toteutushinnan välisen erotuksen, jos se on positiivinen.

⁽¹¹⁹⁾ Komissio on käyttänyt tarkastelunsa perustana AEEG:n raporteissa esitettyjä analyyseja.

- (256) Toiseksi komissio on arvioinut suosituimmustariffien ja Sardinian markkinatilanteen välistä syy-yhteyttä. Tariffien tarkoituksena ei ole koskaan ollut Sardinian kilpailutilanteen korjaaminen, sillä Italian ilmoittamat Sardinian tariffit tarjosivat korjauskeinon ainoastaan rajatulle käyttäjäpiirille, etenkin niille, joilla oli eniten neuvotteluvoimaa. Italia itse on todennut, että Alcoa-tariffin tavoitteena oli mukauttaa Alcoan Sardiniassa maksama hinta alumiiniin-tuottajien muissa Euroopan maissa maksamiin hintoihin.
- (257) Kyseessä oleva tuki on saattanut pikemminkin pahentaa duopolista johtuvaa tuotantotilannetta. Koska nyt tarkasteltava toimenpide muodostuu korvausmaksujärjestelmästä, Alcoalla ei ollut kannustinta käyttää omaa ostajanvoimaansa sähkökustannusten alentamiseksi, sillä korvausmaksut täyttivät Alcoan tarpeen hankkia sähköä mahdollisimman alhaisin kustannuksin, eikä Alcoan tarvinnut käyttää Sardinian vähittäismarkkinoilla omaa neuvotteluvoimaansa sähkön suurkuluttajana. Koska korvausmaksut vähensivät Alcoan halukkuutta etsiä toimitusehtoja, jotka poikkesivat vakiintuneen toiminnanharjoittajan tarjoamista, niillä on tietystä määrin saattanut olla kielteinen vaikutus vähittäismarkkinoiden kilpailuun kaikkien sähkönkäyttäjien vahingoksi siltä osin kuin ne ovat voineet vahvistaa vakiintuneen toiminnanharjoittajan taloudellista tilannetta.
- (258) Kolmanneksi VPP:n odotettu kilpailua edistävä vaikutus Sardiniassa ei vaikuta olevan oikeassa suhteessa myönnetyn tuen laajuuteen ja intensiteettiin. Korjausvaikutukset Sardinian markkinoilla näyttävät pikemminkin rajoitetuilta. Korjaustoimenpide vaikuttaa ainoastaan määräävässä asemassa oleviin toimijoihin, sillä sellaisella rahoituksellisella VPP:llä, jonka Italia on toteuttanut, ei voi olla vaikutuksia siirtoyhteyksiin tai tuotantokustannuksiin, ja ennakoita sovitut määriä koskevasta sopimuksesta (tolling agreement) poiketen sen tarkoituksena ei ole muuttaa tuotantotason markkinarakennetta.
- (259) Neljänneksi tuki vääristää kilpailua primaarialumiinin markkinoilla, vaikkakin VPP edistää jonkin verran kilpailua toisilla markkinoilla eli sähkömarkkinoilla. VPP:llä ei luonteensa vuoksi ole välitöntä vaikutusta alumiinimarkkinoihin.

6.5.4 Tuen yhteismarkkinoille soveltuvuutta koskevat päätelmät (Veneto ja Sardinia)

- (260) Edellä esitetyn johdosta komissio toteaa, että Alcoan sulattoihin Venetossa ja Sardiniassa sovellettuun tarffiin ei voida soveltaa mitään EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan mukaista poikkeusta. Perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan mukaisia poikkeuksia ei voida so-

veltaa, koska tuki ei ole luonteeltaan sosiaalista, sen tavoitteena ei ole korvata luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamaa vahinkoa eikä sitä ole myönnetty Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi. Myöskään 87 artiklan 3 kohdan b ja d alakohdan mukaisia poikkeuksia ei voida soveltaa, sillä toimenpiteen tarkoituksena ei ole tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämistä tai poistaa jäsenvaltion taloudessa oleva vakava häiriö tai tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämistä. Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisen poikkeuksen osalta voidaan todeta johdanto-osan 220–240 kappaleessa esitetyn analyysin osoittavan, että tariffia ei voi hyväksyä tukena, jonka tarkoituksena on edistää taloudellista kehitystä alueella, jolla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai jolla vajauttöisyys on vakava ongelma. Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukainen analyysi osoittaa, että vaikka tariffiin liittyisi VPP, se ei sovellu yhteismarkkinoille mainitun kohdan mukaisen poikkeuksen perusteella (ks. erityisesti johdanto-osan 216, 217, 241–245 ja 253–259 kappale).

- (261) Tämän vuoksi Alcoan hyväksi lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin ja vuoden 2004 asetuksen perusteella myönnetyn suosituimmustariffin jatkaminen (siltä osin kuin kyseinen toimenpide voi olla tulosta mainitun asetuksen soveltamisesta tammikuun 2006 ja kesäkuun 2007 välisenä aikana, ks. johdanto-osan 44 kappale) on katsottava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi.

6.6 Takaisinperintä

- (262) Neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdan mukaan sääntöjenvastaista ja yhteismarkkinoille soveltumatonta tukea koskevista kielteisissä päätöksissä on tehokkaan kilpailun palauttamiseksi perittävä viipymättä takaisin tuki ja asianmukaiset korot, ellei tämä ole yhteisön lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

6.6.1 Perusteltu luottamus ja muut yhteisön oikeuden pääperiaatteet, jotka voivat estää takaisinperinnän

6.6.1.1 Perusteltu luottamus

- (263) Kun tukea on maksettu ilman perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua etukäteisilmoitusta komissiolle, tuensaaja ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan voi perustellusti luottaa siihen, että tuen myöntäminen on sääntöjenmukaista⁽¹²⁰⁾. Huolellinen yritys pystyy selvittämään, onko ilmoitusmenettelyä noudatettu ja onko tuki sääntöjenmukaista.

⁽¹²⁰⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-24/95, Alcan Deutschland, antama tuomio (Kok. 1997, s. I-1591, 25, 30 ja 31 kohta) ja yhdistetyissä asioissa C-183/02 P ja C-187/02, Demesa ja Territorio histórico de Álava v. komissio, antama tuomio (Kok. 2004, s. I-10609, 45 kohta).

- (264) Sääntöjenvastaisen tuen saajan mahdollisuutta vedota sellaisiin poikkeuksellisiin olosuhteisiin, joiden perusteella se on voinut perustellusti luottaa tuen sääntöjenmukaisuuteen ja joiden perusteella se voi vastustaa tuen takaisinperintää, ei kuitenkaan voida sulkea pois⁽¹²¹⁾. Toisaalta jos huolellinen ja järkevä taloudellinen toimija voi ennakoita sellaisen yhteisön toimenpiteen toteuttamisen, joka voi vaikuttaa sen etuihin, se ei voi vedota luottamuksen suojan periaatteeseen, kun tällainen toimenpide toteutetaan⁽¹²²⁾.
- (265) Komissio on tutkinut, ovatko Alcoan mainitsemat poikkeukselliset olosuhteet, jotka liittyvät Alumix-päätöksen olemassaoloon, voineet synnyttää yrityksessä perustellun luottamuksen.
- (266) Tuomioistuim on toistuvasti vahvistanut, että perusteltu luottamus voi syntyä vain yhteisön toimielinten antamista täsmällisistä, ehdottomista ja johdonmukaisista vakuutuksista, joiden perusteella syntyy perusteltuja odotuksia siitä, että toimenpide ei ole tukea tai että tuki on sääntöjenmukaista⁽¹²³⁾.
- (267) Alcoa toteaa, että jos nykyistä järjestelmää ei katsottaisi voimassa olevaksi tueksi, se voisi silti vedota perusteltuun luottamukseen, koska ostaessaan Alumixin ja päättäessään toteuttaa lisäinvestointeja kahdessa sulatossa se oli tukeutunut Alumix-päätöksen päätelmään, jonka mukaan toimenpide ei ollut tukea. Lisäksi Alcoa mainitsee ennakkotapauksena komission päätöksen sivuliikkeitä ulkomaille perustavien teräsyhtiöiden verovapaudesta⁽¹²⁴⁾ (ks. johdanto-osan 97 kappale).
- (268) Kyseisessä komission päätöksessä verovapausjärjestelmästä, jota Ranska sovelsi sivuliikkeiden perustamiseen ulkomaille, voimassa olevaa tukea koskevia sääntöjä ei voitu soveltaa suoraan, sillä terästeollisuuden tuet kuuluvat EHTY:n soveltamisalaa eikä EHTY:ssä käytettä voimassa olevan tuen käsitettä. Komissio myönsi tuensaajien perustellun luottamuksen ja sovelsi vastaavasti EY:n perustamissopimuksen asianmukaisia määräyksiä. Sen vuoksi se ei määrännyt tukea perittäväksi takaisin. Kyseinen asia oli keskeisiltä osiltaan samanlainen kuin Belgiassa sijoittautuneita koordinoitikeskuksia koskeva asia,
- jossa komissio muutti arviointiaan toimenpiteestä, josta aikaisemmin oli katsottu, ettei se ole tukea, ilman että jäsenvaltio olisi muuttanut toimenpidettä. Edellä johdanto-osan 210 kappaleessa esitettyjen seikkojen perusteella komissio hylkää väitteen, että mainittua päätöstä voitaisiin käyttää perustana Alcoan perustellulle luottamukselle.
- (269) Alcoa esittämästä Alumix-päätöksen merkityksestä komissio huomauttaa, että kyseinen päätös voi synnyttää tuensaajalle perustellun luottamuksen vain siltä osin, että tässä arvioitu tariffimekanismi ei ollut tukea 31 päivään joulukuuta 2005.
- (270) Perusteltua luottamusta ei voi kuitenkaan johtaa Alumix-päätöksestä, kun on kyse lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentissa säädetyistä tariffin jatkamisesta. Alcoalla ei voinut olla perusteltua luottamusta siitä, että vuoden 2005 toimenpide, jolla tariffia pidennettiin vuoteen 2010, ei myöskään olisi valtiontukea. Koska toimenpidettä oli a) muutettu huomattavasti ja b) jatkettu ajallisesti, varovaisen tuensaajan olisi pitänyt varmistaa, että kyseinen tuki oli sääntöjenmukaista.
- (271) Alumix-päätöksestä syntyvän perustellun luottamuksen puuttuminen on nimenomaisesti vahvistettu yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion 109 kohdassa.
- (272) Se, että Alcoa oli toteuttanut investointeja Italiassa sijaitsevilla laitoksillaan, ei ole sen luonteinen seikka, jonka perusteella syntyy perusteltu luottamus muutetun ja jatkettun tariffin sääntöjenmukaisuuteen, koska tariffin myöntämishetkellä oli selvää, että alkuperäisen Alumix-tariffin voimassaoloaika oli vain 10 vuotta ja että Alcoa oli suunnitellut omat investointinsa tällä perusteella, ei sillä oletuksella, että tariffi olisi voimassa määräämättömän ajan.
- (273) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella komissio päättää, että Alcoa ei voinut hyväksytyyn Alumix-tariffin perusteella luottaa perustellusti nyt tarkasteltavan toimenpiteen sääntöjenmukaisuuteen.
- (274) Sardiassa sijaitsevan laitoksen osalta komissio on myös tarkastellut, onko vuoden 2007 kirje ja sitä seuranneet tapahtumat voineet synnyttää Alcoalle perustellun luottamuksen.

⁽¹²¹⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-5/89, komissio v. Saksa (Kok. 1990, s. I-3437, 16 kohta).

⁽¹²²⁾ Ks. tuomiot asioissa C-78/77, Lührs (Kok. 1978, s. 169, 6 kohta), C-265/85, Van den Bergh en Jurgens v. komissio (Kok. 1987, s. 1155, 44 kohta) ja T-489/93, Unifruit Hellas v. komissio (Kok. 1994, s. II-1201, 51 kohta).

⁽¹²³⁾ Ks. tuomiot asioissa C-265/85, Van den Bergh en Jurgens v. komissio (Kok. 1987, s. 1155, 44 kohta), C-152/88, Sofrimport v. komissio (Kok. 1990, s. I-2477, 26 kohta), T-290/97, Mehibas Dorstselan v. komissio (Kok. 2000, s. II-15, 59 kohta) ja T-223/00, Kyowa Hakko Kogyo v. komissio (Kok. 2003, s. II-2553, 51 kohta).

⁽¹²⁴⁾ Katso alaviite 51.

(275) Tältä osin on huomattava, että komissio ei vuoden 2007 kirjeessä antanut sellaisia täsmällisiä ja ehdottomia vakuutuksia VPP:n merkityksen osalta, joiden perusteella voitaisiin päätellä tuen soveltuvan yhteismarkkinoille. Komission yksiköiden kirjeessä todetaan ainoastaan, että kilpailuasioista vastaava komissaari on valmis ehdottamaan kollegion hyväksyttäväksi lyhyttä siirtymäkautta, jonka kuluessa Sardinian sähkötariffit poistettaisiin asteittain käytöstä. Kyseinen muotoilu antaa ymmärtää, että asiaa koskeva hyväksymispäätös olisi joka tapauksessa edellyttänyt sitä, että komissaarien kollegio olisi hyväksynyt päätösluonnoksen. Kun otetaan huomioon vuoden 2007 kirjeen asema (yksiköiden kirje) ja sisältö (ehdollinen vakuutus), kirjettä ei voida pitää tuomioistuimen tarkoittaman perustellun luottamuksen pohjana.

6.6.1.2 Muut yhteisön oikeuden yleiset periaatteet

(276) Italia ja Alcoa eivät ole esittäneet näitä seikkoja koskevia huomautuksia. Komissio on kuitenkin tutkinut, estävätkö muut yhteisön oikeuden yleiset periaatteet takaisinperinnän kokonaan tai osittain.

(277) Venetossa sijaitsevan laitoksen osalta komissio toteaa, että takaisinperintä ei ole yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden vastaista. Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio oli esittänyt vakavia epäilyjä Venetossa sijaitsevalle laitokselle myönnetyn tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, eikä menettelyn kuluessa ilmennyt mitään, mikä olisi voinut muuttaa käsitystä, joka Alcoalle oli annettu tutkinnan aloittamisen johdosta.

(278) Sardiniasa sijaitsevan laitoksen osalta komissio on tarkastellut vuoden 2007 kirjeestä johtuvaa tilannetta ja sen kehittymistä. Kuten edellä johdanto-osan 275 kappaleessa osoitettiin, komission yksiköiden kirjeessä ei annettu VPP:n merkityksen osalta sellaisia täsmällisiä ja ehdottomia vakuutuksia, joiden perusteella olisi voitu päätellä, että tuki soveltuu yhteismarkkinoille, vaan siinä todettiin ainoastaan, että jos Italia reagoisi nopeasti ehdotukseen, kilpailuasioista vastaava komissaari ehdottaisi komissiolle lyhyttä siirtymäkautta, jonka aikana tariffi poistettaisiin käytöstä. VPP:tä koskeva suunnitelma jäi kuitenkin pöydälle menettelyn ajaksi, kunnes Italia päätti toteuttaa sen.

(279) Tästä ehdotuksesta huolimatta, kuten edellä johdanto-osan 253–259 kappaleessa todettiin, komissio päätteli toimenpiteeseen liittyvistä syistä ja VPP:n yleisen luonteen perusteella, ettei VPP voi olla peruste päätökselle tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Kyseiset syyt eivät olleet tulosta Italian kanssa käydyistä keskusteluista. On kuitenkin tarkasteltava, voidaanko VPP:tä koskeneiden

pitkittyneiden keskustelujen johdosta hylätä oletus siitä, että tuki on perittävä kokonaisuudessaan takaisin, jos sääntöjenvastainen tuki todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi.

(280) Vaikka itse tutkinta ei kestänyt poikkeuksellisen kauan (kolme vuotta), komissio katsoo, että kestoa pidensivät keskustelut VPP:n käyttöönnotosta.

(281) Vaikka VPP:stä käytyjen keskustelujen pitkittyminen johtui osaksi siitä, että Italia vastasi ehdotukseen viiveellä, komissio myöntää, että tällainen pitkittyminen ei ollut hyvän hallinnon periaatteen mukaista ja että se vaikutti tuensaajan käyttäytymiseen tutkinnan aikana. Komission luoma vaikutelma, että VPP:n ansiosta voitaisiin päästä myönteiseen tulokseen Sardiniasa sijaitsevan laitoksen osalta, olisi voinut muuttaa Alcoan näkemystä Sardiniasa sijaitsevalle laitokselle myönnetyn tuen takaisinperinnän riskistä menettelyn aloittamisen jälkeen. Tämä vaikutelma on saattanut vaikuttaa Alcoan toimintastrategiaan investointien ja toimintojen sijoittamisen suhteen, sillä sitä ei kumottu tarpeeksi nopeasti. Jos vuoden 2007 kirjettä ei olisi lähetetty, Alcoa olisi voinut lopettaa toimintansa Sardiniasa, jolloin takaisinperittävä määrä olisi ollut pienempi.

(282) Näiden seikkojen perusteella komissio katsoo aiheelliseksi olla vaatimatta Sardinian laitokselle myönnetyn tuen takaisinperintää kirjeen päiväyksen eli 19 päivän tammikuuta 2007 ja tämän päätöksen päiväyksen väliseltä ajalta.

6.6.2 Takaisinperittävien määrien määrittäminen

(283) Kaikki yhteismarkkinoille soveltumattomat tuet, jotka Alcoa on saanut lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin nojalla 1 päivästä tammikuuta 2006, on perittävä takaisin korkoineen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004⁽¹²⁵⁾ V luvun mukaisesti.

(284) Takaisinperinnän tarkoituksena on palauttaa tuensaajan kilpailutilanne, joka vallitsi ennen yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen myöntämistä. Takaisinperittävien summien määrittämiseksi on tarpeen selvittää hinta, jonka Alcoa olisi maksanut sähkön toimitusmarkkinoilla, jos tariffin soveltamista ei olisi jatkettu.

⁽¹²⁵⁾ EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1.

- (285) Kuten johdanto-osan 157 kappaleessa todettiin, Alcoa oli tehnyt ENELin kanssa kahdenvälisen sopimuksen nimellishinnasta, joka suurin piirtein vastasi ENELin suurjännitetoimituksiin soveltamaa vakiotariffia. Komission mukaan tämä on hinta, jonka Alcoa olisi maksanut sähköenergiastaan ilman tariffia. Komissio katsoo näin ollen, että takaisinperittävä määrä vastaa sopimushinnan ja suosituimmustariffin välistä erotusta. Tämä määrä on sama kuin yrityksen kyseisen ajanjakson kuluessa saama korvausmaksu. ⁽¹²⁶⁾ Komissio käytti samaa laskentamenetelmää asiassa Terni ⁽¹²⁷⁾, joka on suoraan verrattavissa nyt tarkasteltavaan asiaan.
- (286) Kattavuuden vuoksi komissio on tarkastellut myös väitettä, että ilman valtiontukea Alcoa olisi neuvotellut paremman hinnan sähkötoimittajansa kanssa ja että sen vuoksi takaisinperinnän pitäisi perustua erilaiseen, oletettavasti realistisempaan parametriin. Komissio ei yhdy tähän väitteeseen.
- (287) Ensinnäkin komissio vastustaa periaatteen vuoksi ajatusta teoreettisen parametrin laatimisesta silloin, kun käytettävissä on konkreettinen ja asianmukainen vertailukohta. Asiassa Unicredito ⁽¹²⁸⁾ tuomioistuimien hylkäsi tällaisen hypoteettisen lähestymistavan ja totesi, että "aikaisemman tilanteen ennalleenpalauttaminen [...] ei tarkoita sitä, että menneet tapahtumat palautettaisiin ennalleen eri tavalla suhteessa sellaisiin hypoteettisiin seikkoihin kuten niihin usein moninasiin valintoihin, joita ne toimijat, joita asia koskee, olisivat voineet tehdä [...]".
- (288) Sen jälkeen kun komissio oli aloittanut tariffia koskevan muodollisen tutkintamenettelyn vuosina 2004 ja 2006 ja kun Alcoa oli pyydetty antamaan emoyhtiön takaus takaisinperintäriskin kattamiseksi, yrityksellä oli selvä kannustin neuvotella ENELin kanssa mahdollisimman hyvät energiantoimitusehdot. Tämän vuoksi ei ole seikkoja, jotka osoittaisivat, ettei Alcoa ja ENELin vapaasti neuvottelema sopimushinta ole sen markkinahinnan mukainen, jonka Alcoa olisi maksanut, jos tukea ei olisi myönnetty.

7. PÄÄTELMÄT

- (289) Komissio katsoo, että Italia on EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti pannut täytäntöön 6 päivänä helmikuuta 2004 annetun pääministerin asetuksen 1 §:n ja asetuksen nro 35/05, muutettu laiksi nro 80/2005, 11 §:n 11 momentin, joissa vahvistetaan Alcoaan sovellettavan sähkön suosituimmustariffin jatkaminen. Komissio toteaa, että kyseiseen toimenpiteeseen, joka on puhdasta toimintatukea, ei voida soveltaa mitään poikkeusta EY:n perustamissopimuksen yleisestä valtiontukikiellosta eikä se sen vuoksi sovellu yhteismarkkinoille.

⁽¹²⁶⁾ Komission käytettävissä ei ole tietoja, jotka tarvitaan täsmällisen määrän laskemiseksi.

⁽¹²⁷⁾ Ks. alaviite 9. Asiassa Terni suosituimmustariffi, jota myös jatkettiin lain nro 80/2005 11 §:n 11 momentin nojalla, laskettiin, rahoitettiin ja maksettiin suurelta osin samalla tavalla kuin Alcoa tapauksessa (vaikkakin tuensaajien maksama loppuhinta oli eri).

⁽¹²⁸⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-148/04, Unicredito, 15.12.2005 antama tuomio (Kok. 2005, s. I-11137).

Näin ollen kaikki tuen suorittamatta olevat maksut on peruutettava ja jo maksettu tuki on perittävä takaisin, kuten seuraavassa esitetään. Takaisinperittävä määrä vastaa kaikkia Cassa Conguaglio Alcoaalle maksamien korvausten osien summaa. Veneton laitoksen osalta takaisinperintä koskee 1 päivän tammikuuta 2006 ja tämän päätöksen tekopäivän välistä jaksoa. Sardinian laitoksen osalta takaisinperintä koskee vuoden 2007 kirjettä edeltävää jaksoa, toisin sanoen 1 päivän tammikuuta 2006 ja 18 päivän tammikuuta 2007 välistä aikaa,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tuki, jota Italia on myöntänyt sääntöjenvastaisesti 1 päivästä tammikuuta 2006 alkaen 6 päivänä helmikuuta 2004 annetun pääministerin asetuksen 1 §:n ja lain nro 80/2005 11 §:n 11 kohdan nojalla Alcoa Trasformazionille EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti, ei sovellu yhteismarkkinoille. Tuen määrä on laskettava tämän päätöksen johdanto-osan 285 kappaleessa esitellyn menetelmän mukaisesti.

2 artikla

1. Italian on perittävä takaisin 1 artiklassa tarkoitettu tuensaajalle maksettu tuki. Veneton laitoksen osalta takaisinperintä koskee 1 päivän tammikuuta 2006 ja tämän päätöksen tekopäivän välistä jaksoa. Sardinian laitoksen osalta takaisinperintä koskee 1 päivän tammikuuta 2006 ja 18 päivän tammikuuta 2007 välistä jaksoa.

2. Takaisinperittävästä tuesta on maksettava korkoa siitä lähtien, kun tuki saatettiin tuensaajan käyttöön, sen tosiasialliseen takaisinperintään asti.

3. Korot on laskettava asetuksen (EY) N:o 794/2007 V luvun ja asetuksen (EY) N:o 794/2004 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 271/2008 ⁽¹²⁹⁾ säännösten mukaisesti.

4. Italian on peruutettava kaikki 1 artiklassa tarkoitettujen tuen tulevat maksut tämän päätöksen tekopäivästä alkaen.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettu tuki on perittävä takaisin välittömästi ja tehokkaasti.

2. Italian on pantava tämä päätös täytäntöön neljän kuukauden kuluessa sen tiedoksiantopäivästä.

⁽¹²⁹⁾ EUVL L 82, 25.3.2008, s. 1.

4 artikla

1. Italian on toimitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta seuraavat tiedot:

- a) tuensaajalta takaisinperittävä kokonaismäärä (tuki ja siitä perittävä korko);
- b) tarkka kuvaus toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi;
- c) asiakirjat, jotka osoittavat, että tuensaaja on määrätty maksamaan tuki takaisin.

2. Italian on ilmoitettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi toteutettavien kansallisten toimenpiteiden edistymisestä siihen saakka, kunnes 1 artiklassa tarkoitetun

tuen takaisinperintä on saatettu loppuun. Sen on annettava viipymättä komission pyynnöstä tiedot toimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita suunnitellaan tämän päätöksen noudattamiseksi. Sen on annettava myös tarkat tiedot tuensaajalta jo perityistä tukimääristä ja koroista.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 19 päivänä marraskuuta 2009.

Komission puolesta

Neelie KROES

Komission jäsen

TILAUSHINNAT 2010 (ilman ALV:a, sisältää normaalit lähetyskulut)

Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	1 100 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, paperipainos, vuosittainen CD-ROM	22 EU:n virallista kieltä	1 200 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	770 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, kuukausittainen (kumulatiivinen) CD-ROM	22 EU:n virallista kieltä	400 euroa/vuosi
Virallisen lehden täydennysosa (S-sarja), tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat, CD-ROM, ilmestyy kahdesti viikossa	Monikielinen: 23 EU:n virallista kieltä	300 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, C-sarja – kilpailut	Kilpailua koskevilla kielillä	50 euroa/vuosi

Euroopan unionin virallisilla kielillä ilmestyvästä *Euroopan unionin virallisesta lehdestä* on tilattavissa 22 eri kieliversiota. Tilaus käsittää L-sarjan (Lainsäädäntö) ja C-sarjan (Tiedonannot ja ilmoitukset).

Jokainen kieliversio tilataan erikseen.

Virallisessa lehdessä L 156 18. kesäkuuta 2005 julkaistun neuvoston asetuksen (EY) N:o 920/2005 mukaan velvollisuus laatia kaikki säädökset iirin kielellä ja julkaista ne tällä kielellä ei väliaikaisesti sido Euroopan unionin toimielimiä, joten iirin kielellä julkaistavat viralliset lehdet ovat myynnissä erikseen.

Virallisen lehden täydennysosan (S-sarja – tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat) tilaukseen sisältyvät kaikki 23 virallista kieliversiota yhdellä monikielisellä CD-ROM-levyllä.

Euroopan unionin virallisen lehden tilaajat voivat pyynnöstä saada virallisen lehden liitteitä. Tilaajille ilmoitetaan liitteiden ilmestymisestä *Euroopan unionin viralliseen lehteen* sisältyvässä kohdassa ”Huomautus lukijalle”.

CD-ROM-levyt korvataan DVD-levyillä vuoden 2010 aikana.

Myynti ja tilaukset

Maksulliset julkaisut, kuten *Euroopan unionin virallinen lehti*, ovat tilattavissa jälleenmyyjiltämme. Luettelo jälleenmyyjistä löytyy seuraavasta internet-osoitteesta:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_fi.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) on suora ja maksuton portti Euroopan unionin lainsäädäntöön. Sivustolla voi tarkastella *Euroopan unionin virallista lehteä* ja siellä ovat nähtävillä myös sopimukset, lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja lainsäädännön valmisteluasiakirjat.

Lisätietoja Euroopan unionista löytyy osoitteesta: <http://europa.eu>

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI